

РІЧНИЙ ЗВІТ

2017

Річний звіт за 2017

**Національної комісії
з цінних паперів та фондового ринку**

ЗМІСТ

	4	Звернення Голови Комісії
	5	Головні події року
	6	Організаційна структура Комісії
	7	Обличчя регулятора
РИНОК КАПІТАЛУ У 2017 РОЦІ	13	
Ринок капіталу у сучасних макроекономічних процесах на фоні макроекономічних показників в Україні	14	
Ринок акцій	26	
Ринок облігацій	34	
Державні облігації України	34	
Обіг державних облігацій України	34	
Корпоративні облігації	40	
Ринок деривативів	48	
Ринок колективних інвестицій	53	
Основні показники депозитарної системи України	72	
Моніторинг торгів за участю нерезидентів	77	
81 ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІСІЇ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ КАПІТАЛУ		
82		Розвиток законодавства в сфері ринків капіталу та корпоративного управління
86		Розвиток нормотворчої діяльності про цінні папери, ринок капіталу та акціонерні товариства
87		Державне регулювання ринку цінних паперів
87		Регулювання діяльності емітентів цінних паперів
88		Фінансова звітність та аудит на ринку цінних паперів
90		Об'єднання професійних учасників ринку капіталу (ОПУ) та саморегулятивні організації професійних учасників ринку капіталу (СРО)
92		Регулювання та контроль за професійною діяльністю на ринку капіталу
93		Регулювання діяльності торговців цінними паперами та фондових бірж
94		Регулювання депозитарної та клірингової діяльності
96		Регулювання діяльності інституційних інвесторів
97		Пруденційний нагляд на ринку капіталу
101		Діяльність з внутрішнього аудиту
102		Підготовка фахівців з питань ринку капіталу
103		Контроль за діяльністю учасників ринку цінних паперів
104		Правозастосування на ринку цінних паперів
106		Участь Комісії у судових процесах
109		Робота Комісії зі зверненнями інвесторів
110		Міжнародна співпраця та євроінтеграція
113		Розвиток інформаційних технологій
115		Розвиток людських ресурсів
125		Комунікаційна політика Комісії
126		Фінансове забезпечення Комісії

Шановні колеги!

У 2017 році Комісія продовжила працювати над реформою ринків капіталу. Ми провели системну роботу по розвитку законодавства в сфері ринків капіталу та корпоративних відносин і наближенням його до базових директив Європейського Союзу.

Минулого року Верховною Радою України були прийняті три важливі закони: Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах» від 23.03.2017 №1983-VIII, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних договорів» від 23.03.2017 №1984-VIII, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів» від 16.11.2017 №2210-VIII.

Наступний етап – відображення прийнятих змін в нормативній базі регулятора. Плануємо завершити цю роботу протягом першого півріччя. Але результати змін законодавства вже відчутні. Відбувається трансформація системи розкриття інформації і цей процес буде закінчено та якісно врегульовано вже наприкінці 2018 року. Зокрема, це стосується публічних компаній, яких стало набагато менше, і не публічних, з яких тепер знято тягар надмірного розкриття інформації. Фактично лише одним законом №2210-VIII ми зрушили цілий пласт проблем на ринку капіталу.

Завдяки прийнятим наприкінці 2017 року Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 05.10.2017 №2164-VIII та Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 №2258-VIII, ми разом із Національним банком і Міністерством фінансів працюємо над впровадженням нової системи фінансового репортигу, заснованої на стандарті XBRL. Ми очікуємо, що до кінця 2019 року всі комерційні банки, небанківські фінансові установи, а також підприємства, які віднесені до категорії суспільно значимих, зможуть надавати свою звітність в електронному вигляді через “єдине вікно” її подання. Україна в цьому питанні має шанс стати першопроходцем в Європі.

Другий рік поспіль ми працюємо над законодавчими змінами, які дозволять запустити в Україні ринки організованої торгівлі, в тому числі аграрної та енергетичної продукції. Вкрай важливо навести лад в сфері торгівлі тими активами, в яких Україна виступає глобальним драйвером. Наше ВВП майже на 30% залежить від цих товарних позицій. І якщо ми не контролюємо ціноутворення по цим товарам, це значить, що ми ставимо під ризик процес ціноутворення на нашу національну валюту.

З 2018 року відбудуться позитивні зміни на ринку ОВДП, фундамент яких ми заклали ще в 2017-ому. Запрацює інститут маркет-мейкерів і ми побачимо суттєві покращення у питанні розрахунку ціни облігацій внутрішньої держпозики, що додасть їм ліквідності, дозволить отримувати інвесторам більш стабільний і прогнозований дохід, і головне – зробить цей інструмент більш прозорим.

Триває процес трансформації регулятора на шляху до інституціональної незалежності. На шляху до всебічного впровадження функціональної моделі наразі розпочато перехід до проміжного етапу, завдяки якому можливе досягнення ефективних результатів у реалізації стратегій та цілей Комісії щодо реформування ринку капіталу. Зміна операційної моделі дозволить максимально збалансувати функції структурних підрозділів, унеможливити дублювання, значно підвищити якість процесів та є визначним кроком на шляху до інституціональної незалежності НКЦПФР.

У 2017 році Комісія зробила перші кроки у впровадженні функціональної внутрішньої структури. Особливу увагу було приділено централізації

всіх функцій, відбулась трансформація територіальних підрозділів; запущений процес управління внутрішніми ризиками; розширено функції адміністрування учасників ринку тощо.

У вересні 2017 року у режимі тестової експлуатації запрацював оновлений офіційний сайт Комісії. Він набагато більш friendly до користувачів та має більше функціоналу, але його структура є більш простою і зрозумілою, щоб користувач міг дістатись до потрібної інформації оптимально трьома кліками. Ми забезпечили доступ через сайт до публічних даних з усіх реєстрів Комісії. Між даними в різних реєстрах встановлено зв'язки та реалізовано їх інтеграцію, щоб користувач в одній точці сайту міг отримати різноманітну інформацію про будь-якого суб'єкта ринку. У майбутньому оновлений сайт стане платформою для надання учасникам ринку послуг в режимі он-лайн та майданчиком для комунікації Комісії з учасниками ринку.

Комісія і надалі продовжуватиме процес трансформації, основним завданням якого є приведення бізнес-процесів до кращих світових практик, розробку системи відповідальності, удосконалення системи внутрішнього контролю та інші дії для побудови оновленого органу з регулювання та нагляду за ринками капіталу.

Серед пріоритетів на 2018 рік – розробка концепції і законодавчих змін для запровадження в Україні II рівня пенсійної системи та удосконалення законодавства щодо III рівня, продовження трансформації інфраструктури фінансового сектору, розробка моделі функціонування криптовалют і підготовка відповідних змін до законодавства. Велику увагу плануємо приділити розбудові в Україні організованої торгівлі на товарних ринках, зокрема, аграрної та енергетичної продукції.

Працюймо разом над реформою!

**З повагою,
Тимур Хромаєв,
Голова НКЦПФР**

2017

ЯК ПРОСУВАЛИСЯ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО РИНКУ КАПІТАЛУ ТА ЙОГО УЧАСНИКІВ

СІЧЕНЬ

Оновлено Комплексну програму розвитку фінансового сектору України до 2020 року

- 1
- 8 Ухвалено в першому читанні Проект Закону України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах (squeeze-out та sell-out) #2302a-д та Проект Закону України про корпоративні договори #4470
- 15
- 22
- 29

ЛЮТИЙ

- 5
- 12
- 19
- 26

БЕРЕЗЕНЬ

Ухвалено в другому читанні та в цілому Закон України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах (squeeze-out та sell-out) № 1983-VIII (#2302a-д)

- 5
- 12
- 19
- 26

Ухвалено в другому читанні та в цілому Закон України про корпоративні договори №1984-VIII (#4470)

КВІТЕНЬ

Зареєстровано у Верховній Раді Проект Закону України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів #5592-д

- 2
- 9
- 16 Зареєстровано у Верховній Раді Проект Закону України щодо захисту інвесторів від зловживань на ринках капіталу #6303
- 23
- 30

ТРАВЕНЬ

Публічні обговорення Проекту Закону України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів #5592-д (круглий стіл)

- 7
- 14
- 21
- 28

ЧЕРВЕНЬ

Ухвалено в першому читанні Проект Закону України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів #5592-д

- 4
- 11
- 18
- 25

Ухвалено в першому читанні Проект Закону України про бухгалтерський облік та фінансову звітність #4646-д

ЛИПЕНЬ

- 2
- 9
- 16
- 23
- 30

СЕРПЕНЬ

НКЦПФР презентовано Проект Закону України про рейтингування

- 6
- 13
- 20
- 27

ВЕРЕСЕНЬ

Зареєстровано у Верховній Раді Проект Закону про ринки капіталу та регульовані ринки #7055

- 3
- 10
- 17
- 24

Публічні обговорення Проекту Закону України щодо захисту інвесторів від зловживань на ринках капіталу #6303 (круглий стіл)

ЖОВТЕНЬ

Ухвалено в другому читанні та в цілому Закон України про бухгалтерський облік та фінансову звітність №2164-VIII (#4646-д)

- 1
- 8
- 15 Зареєстровано у Верховній Раді Проект Закону про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність #6016-д
- 22
- 29

ЛИСТОПАД

Публічні обговорення Проекту Закону України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів #5592-д (круглий стіл)

- 5
- 12
- 19
- 26

Ухвалено в другому читанні та в цілому Закон України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів №2210-VIII (#5592-д)

ГРУДЕНЬ

НКЦПФР презентовано проект «Концепції трансформації системи підготовки та атестації фахівців фондового ринку»

- 3
- 10
- 17
- 24
- 31

НКЦПФР презентована «Концепція запровадження корпоративного управління у професійних учасниках ринків капіталу»

ТИМУР ХРОМАЄВ
Голова Комісії

ДМИТРО ТАРАБАКІН
Член Комісії

ОЛЕКСАНДР ПАНЧЕНКО
Член Комісії

ОЛЯНА ГОРДІЄНКО
Член Комісії

ІГОР НАЗАРЧУК
Член Комісії

Комітет з питань методології та нагляду за функціонуванням інфраструктури фондового ринку

Комітет з питань функціонування інституційних інвесторів та інформаційної політики

Комітет з питань стратегії розвитку та економічного аналізу фондового ринку

Комітет з питань корпоративного управління та розвитку інструментів фондового ринку

Комітет з питань захисту прав інвесторів та правозастосування на фондовому ринку

Помічники Голови та Членів Комісії

ОКСАНА САХНАЦЬКА
Керівник апарату

Радники Комісії

Департамент нагляду за професійними учасниками фондового ринку

Департамент ліцензування професійних учасників фондового ринку

Департамент стратегії розвитку ринків капіталу

Департамент корпоративного управління та корпоративних фінансів

Департамент контрольно-правової роботи

Департамент методології регулювання професійних учасників фондового ринку

Департамент систематизації та аналізу фінансової звітності учасників ринку капіталу, а пруденційного нагляду

Департамент інформаційних технологій

Департамент фінансового та господарського забезпечення

Департамент правозастосування

Управління організаційного забезпечення

Департамент роботи з персоналом та запобігання корупції

Управління міжнародної співпраці та комунікацій

Юридичний департамент

Департамент НКЦПФР у Центральному регіоні

Департамент НКЦПФР у Східному регіоні

Департамент НКЦПФР у Західному регіоні

Управління НКЦПФР у Південному регіоні

ОБЛИЧЧЯ РЕГУЛЯТОРА

ТИМУР ХРОМАЄВ

Голова Комісії

Тимур Хромаєв розпочав свою кар'єру в 1997 році в структурі Міністерства фінансів України, пройшовши шлях з провідного економіста відділу стратегії управління зовнішнім боргом Управління зовнішнього боргу до начальника Управління ринків капіталу Департаменту державного боргу. У 2001 році став заступником Голови правління в ЗАТ «Комерційний банк НРБ-Україна», а з 2002 року в ЗАТ «ТАС-Інвестбанк». У лютому 2003 року Тимур Хромаєв заснував інвестиційну компанію «АРТА», яка стала одним із лідерів серед українських інвестиційних компаній, а з 2013 року займав посаду виконавчого директора компанії GASE Energy, Inc.

Освіта:

Першу економічну освіту здобув у Union College, штат Нью-Йорк, США (1997 рік). Згодом з 2008 по 2010 роки продовжив навчання у Київському національному університеті ім. Т.Шевченка, Інституті міжнародних відносин на факультеті міжнародного права, отримавши ступінь магістра.

ОЛЕКСАНДР ПАНЧЕНКО

Член Комісії

Олександр Панченко розпочав свою кар'єру в російсько-американській інвестиційній компанії «Прспект Інвестментс», де пройшов шлях від спеціаліста фінансового відділу до фінансового директора (1997 – 2001 роки). Близько семи років Олександр Панченко працював у інвестиційній групі «Міленіум Капітал», починаючи з фінансового директора і закінчуючи генеральним директором «Міленіум Ессет Менеджмент», де керував створенням та запуском інвестиційних фондів, відповідав за результати управління фондами, а також входив у інвестиційний комітет. У квітні 2008 року пан Панченко був призначений на посаду директора КУА-АПФ «Тройка діалог Україна», відповідав за діяльність з управління активами приватних клієнтів, недержавних пенсійних фондів та інститутів спільного інвестування.

Освіта:

У 1997 році закінчив факультет «Фінанси та кредит» Національної академії управління в Києві.

ДМИТРО ТАРАБАКІН

Член Комісії

Дмитро Тарабакін має значний досвід роботи на фондовому ринку. З 1995 року, в рамках проекту KPMG Barents Group, він працював над створенням асоціації та фондової біржі «ПФТС», де пізніше обіймав посаду директора-контролера. У 1997 році став головним трейдером відділу по роботі з акціями у компанії Wood&Company в Києві, а з 1999 року – трейдером в польському офісі компанії у Варшаві. З червня 2000 року пан Тарабакін працював керуючим директором однієї з найбільших інвестиційних компаній Dragon Capital, приймаючи безпосередню участь у здійсненні десятків українських IPO.

Освіта:

У 1996 році отримав економічну освіту у Національному університеті «Києво-Могилянська академія», а в період з 1994 по 1995 роки навчався в Roosevelt University в Чикаго за спеціалізацією «Фінанси».

ОЛЯНА ГОРДІЄНКО

Член Комісії

Пані Гордієнко розпочала свою кар'єру молодим юристом в проєктах за підтримки Агентства США з питань міжнародного розвитку (USAID). У 2001 році Оляна Гордієнко проходила стажування, а з 2002 року почала працювати помічником юриста у київському офісі міжнародної юридичної фірми Baker & McKenzie. З 2013 року пані Гордієнко обіймала посаду партнера Baker & McKenzie з питань корпоративного права.

Освіта:

Оляна Гордієнко закінчила Український гуманітарний ліцей при Київському національному університеті імені Тараса Шевченко. Згодом у 2002 році здобула ступінь бакалавра права в Київському національному університеті імені Тараса Шевченко, а у 2004 році отримала ступінь магістра права.

ІГОР НАЗАРЧУК

Член Комісії

Ігор Назарчук розпочав роботу в Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку у 1995 році, майже з самого початку її створення. У регуляторі він очолював підрозділ розвитку законодавства на ринку цінних паперів, взявши участь у розробці першого законодавства України в сфері реєстраторської діяльності, діяльності зберігачів цінних паперів та інститутів спільного інвестування. У 1996 році пан Назарчук захистив науковий ступінь кандидата юридичних наук на тему: «Правові основи формування та функціонування ринку цінних паперів в Україні». Окрім того, пан Назарчук викладав цивільне право в Київському національному університеті ім. Т.Шевченка. Починаючи з 1998 року працював у юридичній фірмі «Бейкер і Макензі», спеціалізуючись на цивільному, фінансовому та корпоративному праві. Пан Назарчук брав безпосередню участь у підготовці та реалізації проектів щодо перших випусків єврооблігацій України, перших випусків американських депозитарних розписок на акції українських емітентів тощо. У 2002 році виступив засновником юридичної фірми «Васько, Назарчук і партнери».

Освіта:

У 1991 році з відзнакою закінчив Національний юридичний університет ім. Я.Мудрого.

The background image shows a blurred financial market interface. At the top, there is a table with columns for 'Open', 'High', 'Low', and 'Close'. Below this, a candlestick chart is visible, showing price fluctuations over time. The chart has a blue background with white and red candlesticks. To the right of the chart, there are some numerical values and a date '12 June 2014'. The overall image has a dark, professional feel with geometric overlays in gold and teal.

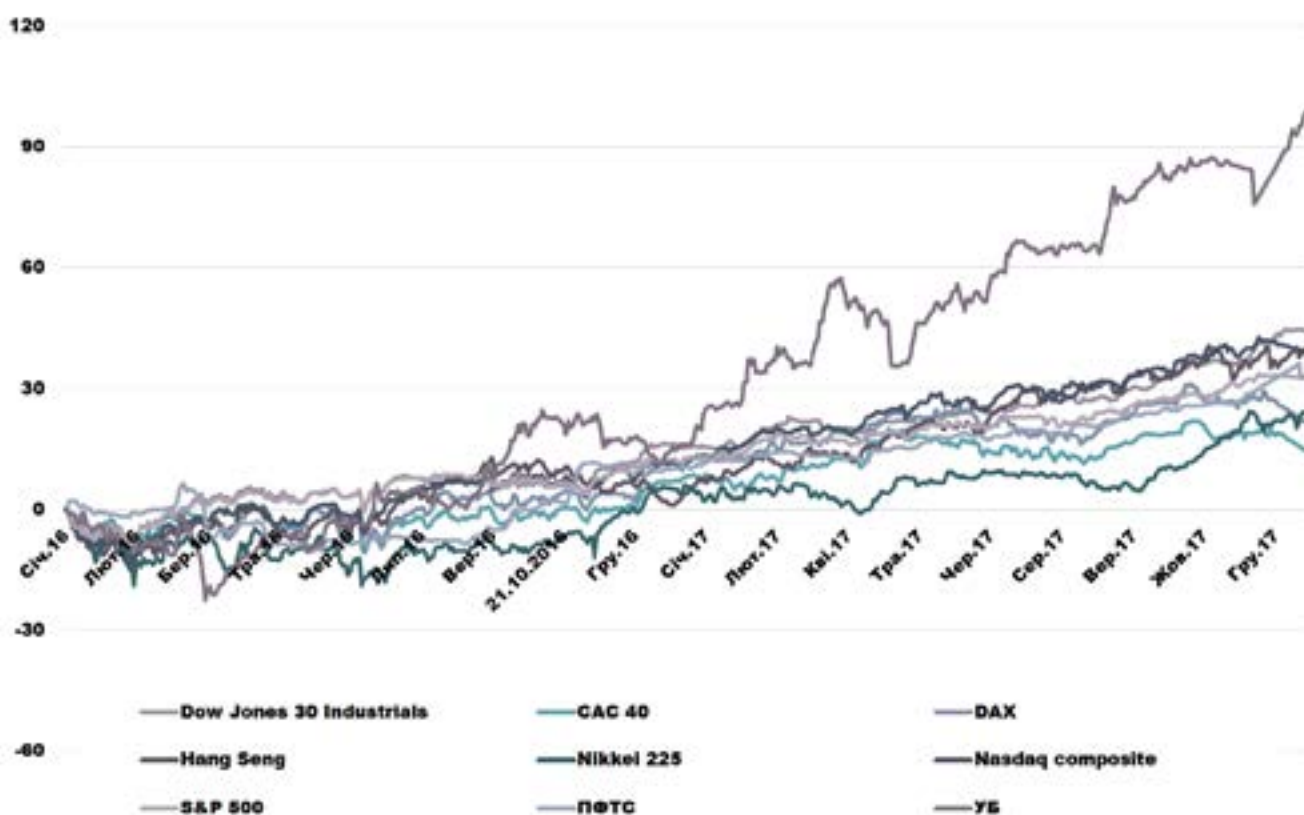
РИНОК КАПІТАЛУ У 2017 РОЦІ

Ринок капіталу у сучасних макроеко- номічних процесах на фоні макроекономічних показників в Україні

Важливим індикатором ринку капіталу є індекс, який дає можливість оцінити загальну ситуацію на ринку цінних паперів. Динаміку вітчизняних та світових фондових індексів ринку капіталу наведено в діаграмі 1.1. Зокрема, за 2017 рік індекс Української біржі зріс на 71,27%, що є одним із лідерів темпу світового росту, а ПФТС на 18,82%.

Діаграма 1.1

Динаміка вітчизняних та світових індексів ринку капіталу в 2016-2017 роках

За підсумками 2017 року обсяг торгів на ринку цінних паперів знизився на 72,23%, порівняно з 2017 роком, та становив 468,69 млрд грн. Це сталося через те, що депозитні сертифікати більше не враховуються у розрахунках обсягу торгів (у 2016 році обсяг торгів депозитними сертифікатами на ринку цінних паперів становив 1 153,15 млрд грн). Відповідно до Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи депозитний сертифікат Національного банку України - це один з монетарних інструментів, що є борговим зобов'язанням НБУ у формі записів на рахунках у системи кількісного обліку СЕРТИФ (з іменною ідентифікацією власників на підставі реєстру власників), який свідчить про розміщення в Національному банку України коштів банків та їх право на отримання внесеної суми і процентів після закінчення встановленого строку (діаграма 1.2).

У 2017 року простежується зростання ВВП порівняно з обсягом торгів на ринку цінних паперів, який становив 16,3% від обсягу ВВП (діаграма 1.4).

У 2017 році частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів збільшилась та становила 43,9% (діаграма 1.5).

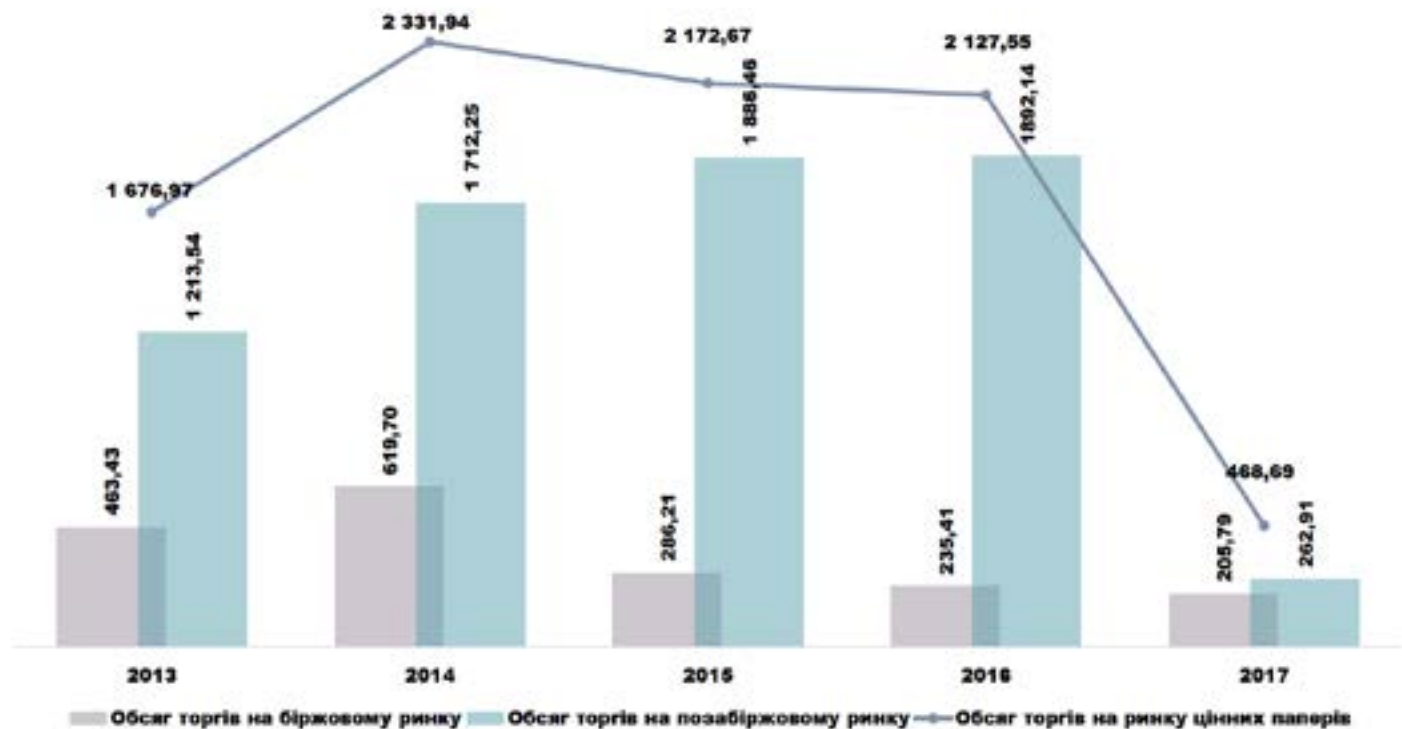
У 2017 році спостерігається зниження біржового сегменту фондового ринку України. Порівнюючи з 2016 роком, обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі у 2017 році зменшився на 12,58% – до 205,79 млрд грн, що еквівалентне 6,9% ВВП України (діаграма 1.6).

Протягом 2017 року більшість фондових бірж демонструють зниження загального обсягу біржових контрактів. Причиною такого падіння є різке зменшення неринкових угод на організованому ринку (таблиця 1.1).

Серед фінансових інструментів за обсягами торгів на біржовому ринку провідну позицію займали державні облігації України (діаграма 1.7).

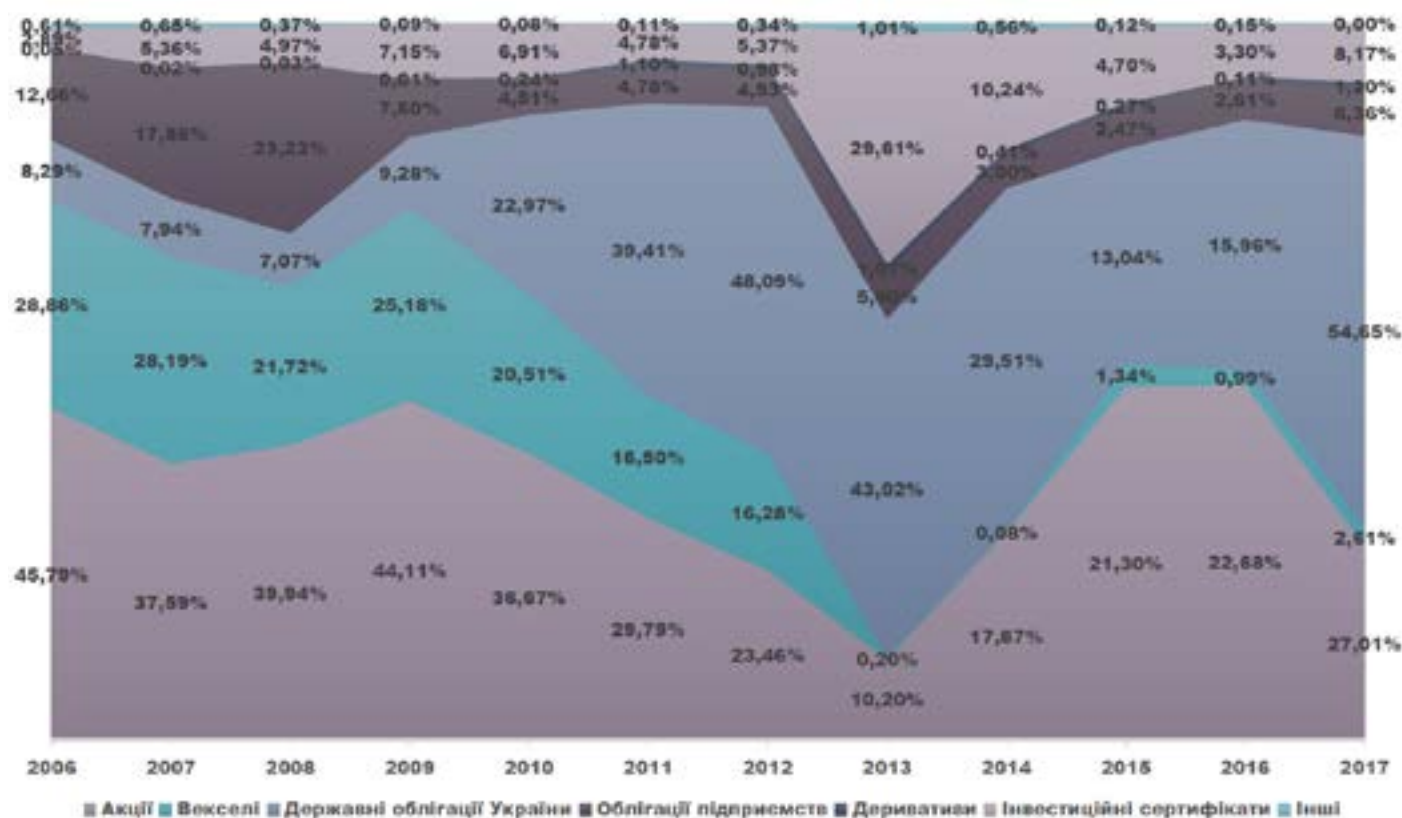
Діаграма 1.2

Обсяг торгів на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках, млрд грн

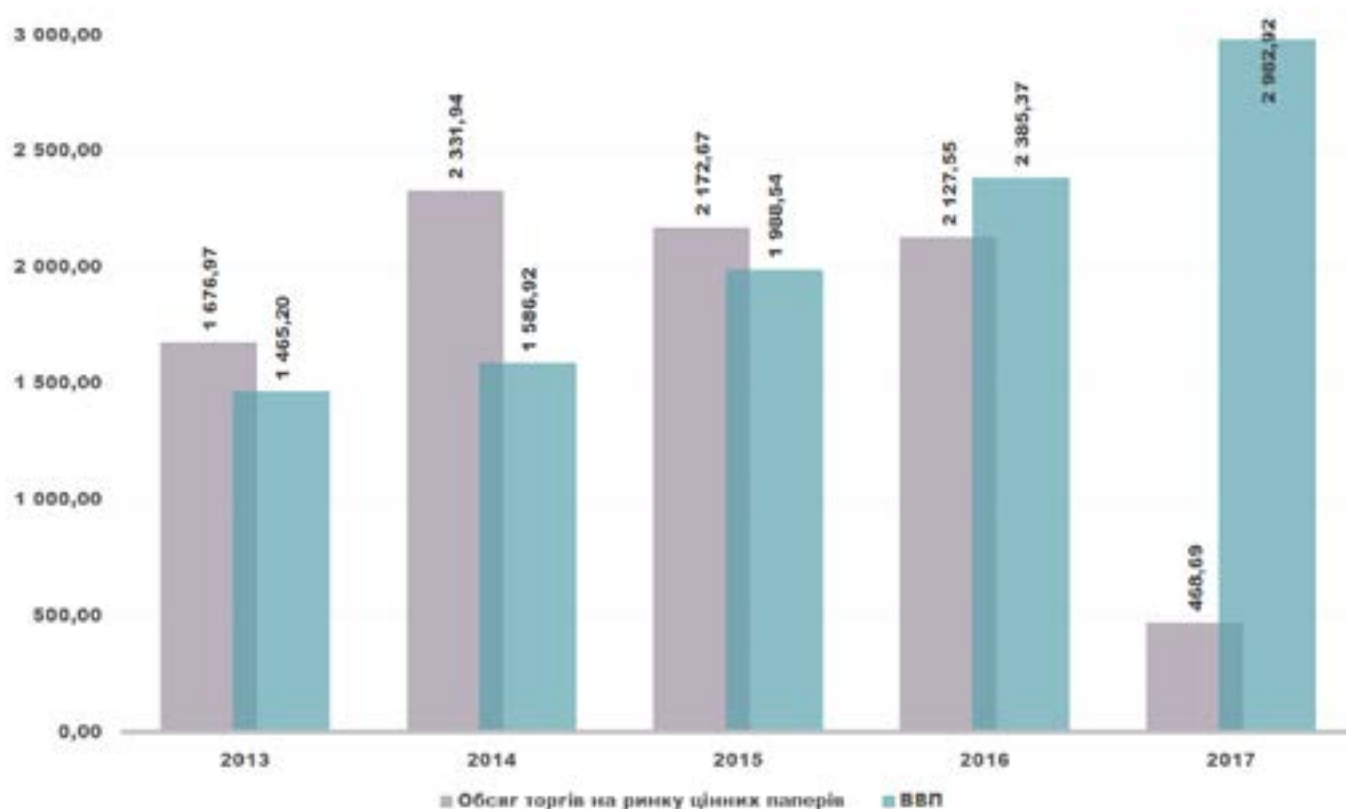
Діаграма 1.3

Структура обсягу торгів на ринку цінних паперів з фінансовими інструментами у 2006 – 2017 роках, %

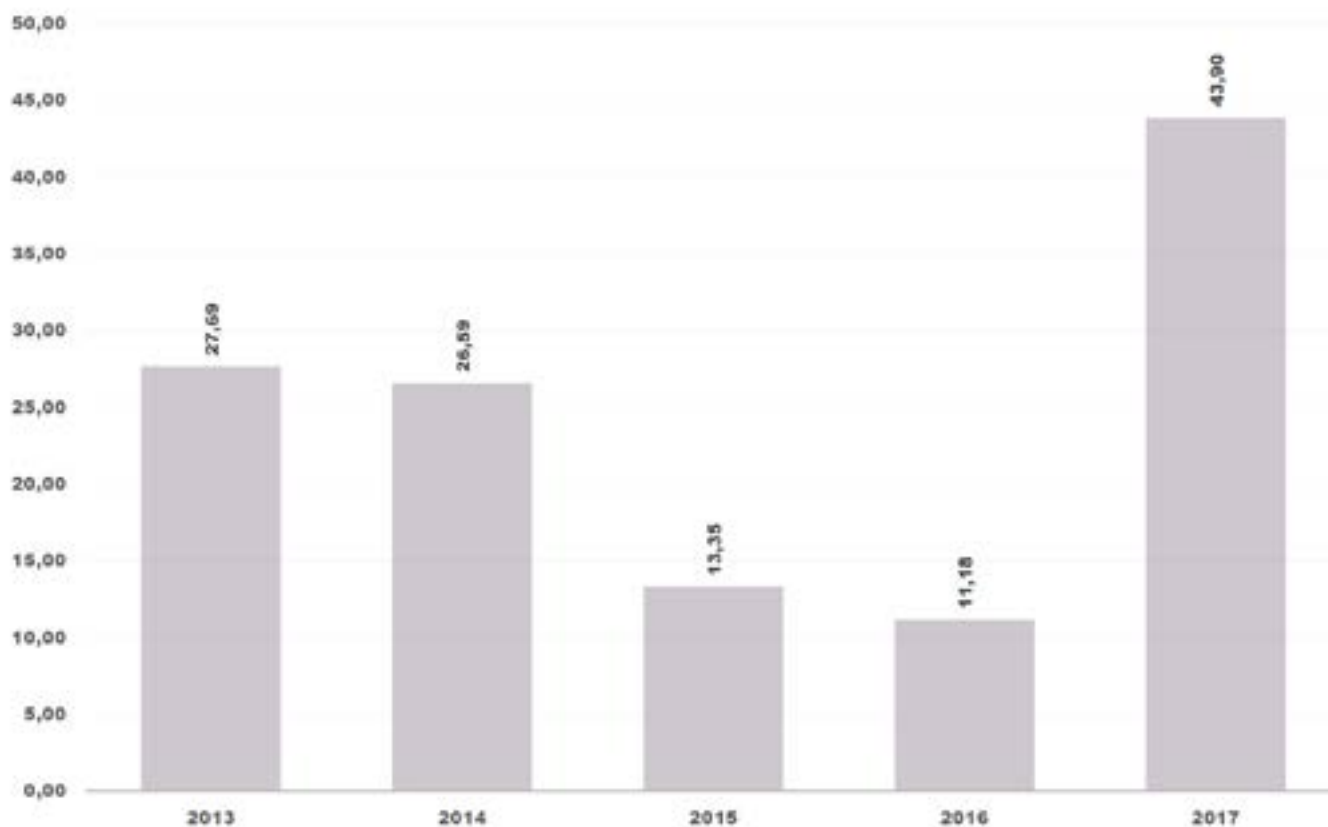
Діаграма 1.4

Порівняльні дані обсягів торгів на ринку цінних паперів та ВВП, млрд грн

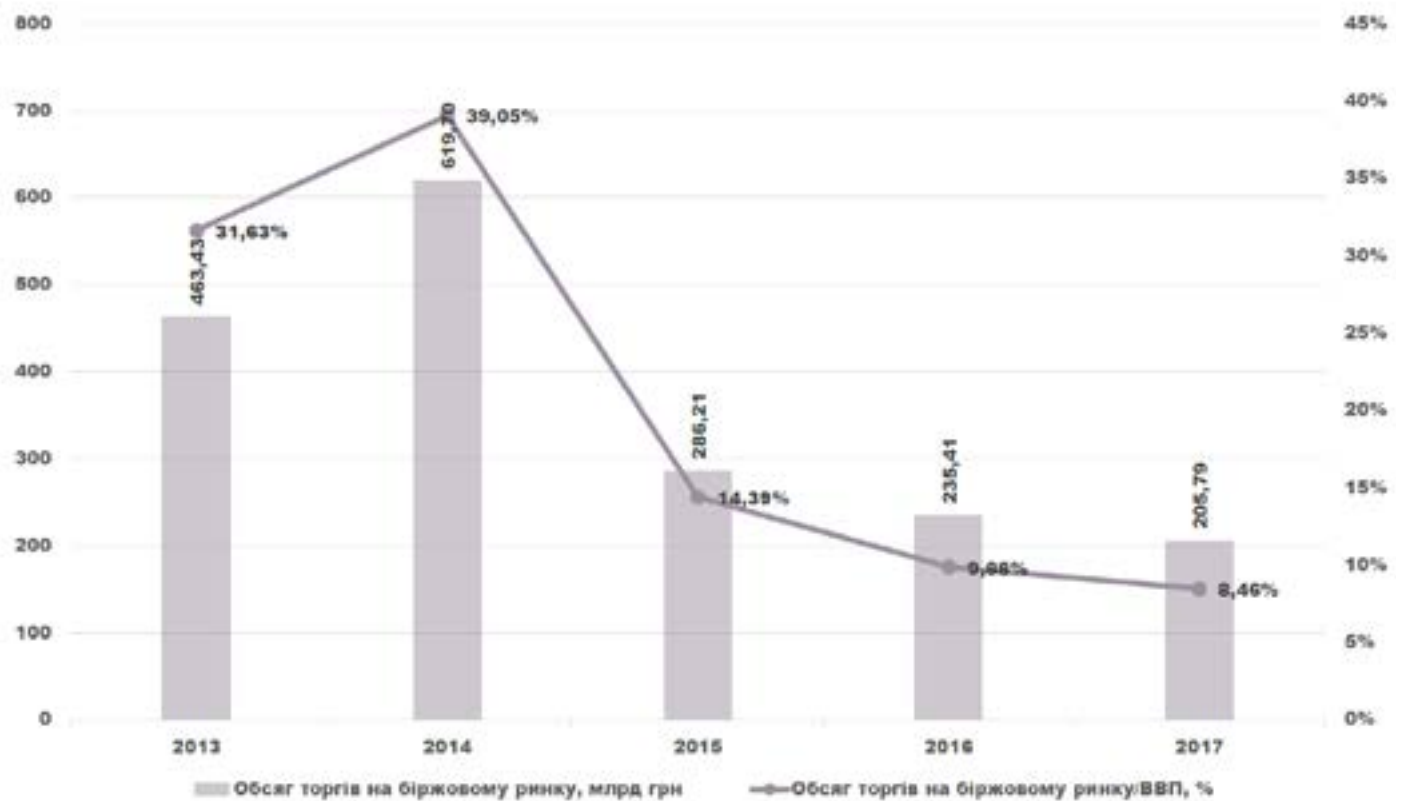

Діаграма 1.5

Частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках, %

Діаграма 1.6

Порівняльні дані обсягів торгів на ринку цінних паперів та ВВП, млрд грн

Таблиця 1.1

Обсяг торгів на організаторах торгівлі протягом 2012-2017 років

Організатор торгівлі	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Перспектива	145 563,96	55,21%	311 585,67	67,23%	490 458,12	79,15%	220 332,17	76,98%	136 057,62	57,80%	127 410,01	61,91%
ПФТС	89 463,95	33,93%	110 225,46	23,78%	95 881,73	15,47%	53 181,80	18,58%	93 719,20	39,81%	64 337,74	31,26%
УБ	24 023,66	9,11%	10 890,31	2,35%	8 565,89	1,38%	6 692,36	2,34%	3 531,20	1,50%	13 412,22	6,52%
КМФБ	2 127,64	0,81%	11 791,51	2,54%	9 921,41	1,60%	3 565,31	1,25%	1 743,32	0,74%	81,75	0,04%
Універсальна	649,75	0,25%	13 090,14	2,82%	12 739,29	2,06%	591,29	0,21%	252,09	0,11%	399,20	0,19%
СЄФБ	356,67	0,14%	1 081,52	0,23%	1 265,53	0,20%	1 413,39	0,49%	59,09	0,03%	-	-
УМВБ	51,48	0,02%	1,49	0,00%	260,4	0,04%	118,67	0,04%	21,71	0,01%	-	-
УФБ	434,4	0,16%	3 333,83	0,72%	456,88	0,07%	301,98	0,11%	18,93	0,01%	1,16	0,001%
ІННЕКС	10,01	0,00%	220,78	0,05%	27,32	0,00%	5,09	0,00%	1,98	0,00%	145,43	0,07%
УМФБ	989,99	0,38%	1 210,71	0,26%	118,66	0,02%	5,94	0,00%	-	-	-	-
Усього	263 671,51	100	463 431,42	100	619 695,23	100	286 208,00	100	235 405,14	100	20 578,75	100

Діаграма 1.7

Структура обсягу біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі (з розподілом за фінансовими інструментами) у 2006 – 2017 роках, %

Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом 2017 року зафіксовано з державними облігаціями України – 189,54 млрд грн (92,1% від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі у 2017 році) - таблиця 1.2.

Протягом 2017 року на організаційно оформленому ринку спостерігалася консолідація торгівлі цінними паперами. Лише дві фондові біржі – «ПФТС» та «Перспектива», відзначалися помітними обсягами торгівлі, контролюючи понад 93,18% вартості біржових контрактів (таблиця 1.3).

Таблиця 1.2

Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі (з розподілом за видом фінансового інструменту) у 2017 році, млн грн

Організатор торгівлі	Акції	Облігації підприємств	Державні облігації України	Облігації місцевих позик	Інвестиційні сертифікати	Опціонні сертифікати	Деривативи	Державні деривативи	Усього
УФБ	0,58	0,30	0,00	0,00	0,28	0,00	0,00	0,00	1,16
КМФБ	6,59	75,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	81,75
ПФТС	3 158,17	3 191,90	57 987,13	0,00	0,54	0,00	0,00	0,00	64 337,74
УМВБ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ІННЕКС	145,35	0,01	0,00	0,00	0,08	0,00	0,00	0,00	145,43
УНІВЕРСАЛЬНА	0,00	0,60	0,00	0,00	0,00	398,60	0,00	0,00	399,20
Перспектива	11,39	2 081,46	123 844,47	0,00	17,61	1 455,05	0,04	0,00	127 410,01
УБ	1 729,48	770,65	7 706,67	0,00	33,33	0,00	3 171,88	0,20	13 412,22
Усього	5 051,58	6 120,07	189 538,27	0,00	51,83	1 853,65	3 171,92	0,20	205 787,51

Таблиця 1.3

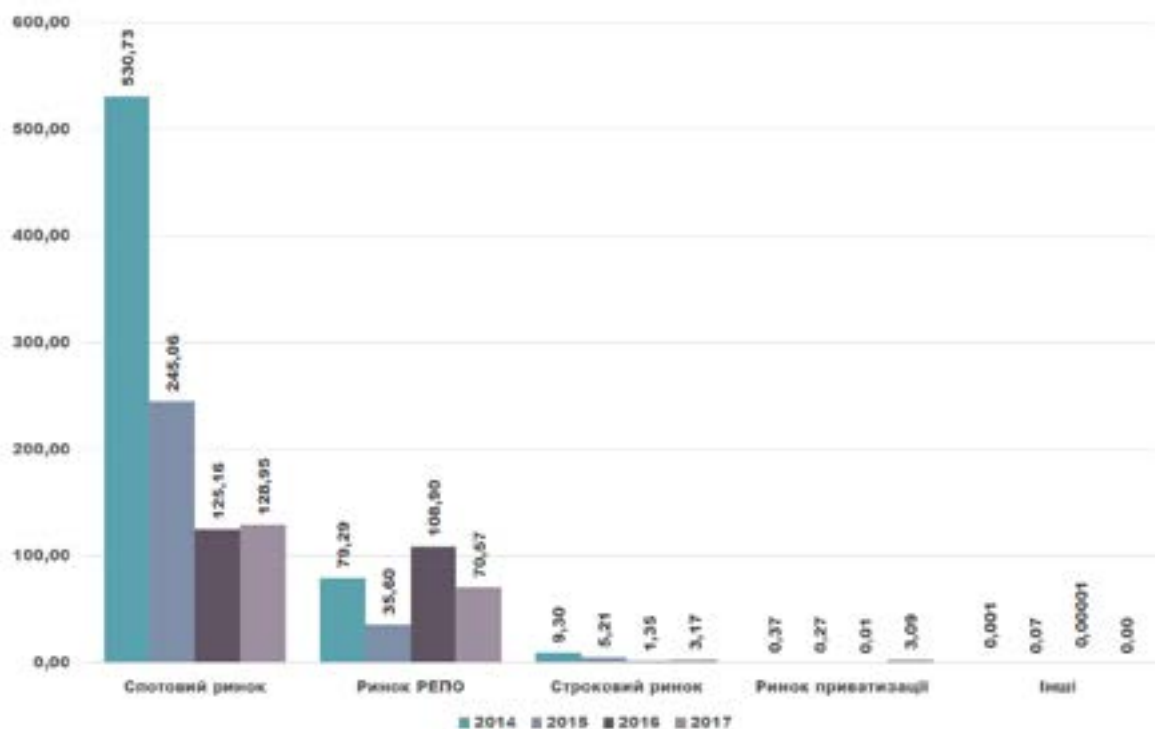
Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі (з розподілом за місяцями) у 2017 році, млн грн

Період	Організатор торгівлі								
	УФБ	КМФБ	ПФТС	УМВБ	ІННЕКС	Універсальна	ПЕРСПЕКТИВА	УБ	Усього
січень	0,08	0,00	5658,79	0,00	0,27	198,51	8242,02	269,26	14368,93
лютий	0,05	0,00	7692,84	0,00	0,14	0,00	13693,20	252,56	21638,80
березень	0,06	5,70	7056,20	0,00	0,29	0,20	15338,22	294,02	22694,69
квітень	0,05	0,89	5624,67	0,00	0,05	200,29	8839,45	299,26	14964,67
травень	0,00	0,00	2591,63	0,00	0,02	0,20	10959,09	244,73	13795,67
червень	0,35	0,00	3972,33	0,00	0,03	0,00	7368,28	311,01	11652,00
липень	0,57	0,00	3054,64	0,00	0,06	0,00	9794,36	612,42	13462,04
серпень	0,00	75,16	7014,28	0,00	143,86	0,00	11034,35	964,03	19231,68
вересень	0,00	0,00	5387,71	0,00	0,02	0,00	9439,20	538,71	15365,64
жовтень	0,00	0,00	5850,73	0,00	0,05	0,00	11314,04	440,40	17605,22
листопад	0,00	0,00	3920,49	0,00	0,00	0,00	10318,11	2088,19	16326,79
грудень	0,00	0,00	6513,46	0,00	0,65	0,00	11069,66	7097,61	24681,38
Усього	1,16	81,75	64337,74	0,00	145,43	399,20	127410,01	13412,22	205787,51

Помітним є значне зростання обсягів біржових контрактів, укладених на ринку РЕПО, що є винятком із загальної тенденції скорочення торгів з інших видів ринку. Предметом 95% усіх контрактів, укладених на ринку РЕПО, є державні облігації (діаграма 1.8).

Водночас у 2017 році питома вага вторинного ринку в сукупному обсязі біржових торгів становила 98,04% від загального обсягу торгів. Найпривабливішим в структурі біржових торгів у розрізі за видами ринків розглядався «спотовий ринок», частка якого становила 60,71% від загального обсягу біржового ринку (таблиця 1.4).

Діаграма 1.8

Обсяг біржових торгів за видами ринку у 2013-2017 роках, млрд грн

Таблиця 1.4

Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі (з розподілом за видом фінансового інструменту) у 2017 році, млн грн

Організатор торгівлі	Первинний ринок			Усього на первинному ринку	Вторинний ринок					Усього на вторинному ринку	Усього
	Строковий ринок	Спотівий ринок	Ринок приватизації		Ринок РЕПО	Строковий ринок	Спотівий ринок	Ринок приватизації	Спец. аукціон за ЦП в рамках проведення процедури банкрутства		
УФБ	0,00	0,00	0,58	0,58	0,00	0,00	0,58	0,00	0,00	0,58	1,16
ІННЕКС	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,35	144,08	0,00	145,43	145,43
Універсальна	0,00	198,31	0,00	198,31	0,00	0,00	200,89	0,00	0,00	200,89	399,20
ПФТС	0,00	1 658,05	0,00	1 658,05	20 635,25	0,00	39 102,34	2942,10	0,00	62 679,69	64 337,74
КМФБ	0,00	75,16	0,00	75,16	0,00	0,00	0,33	6,26	0,00	6,59	81,75
УМВБ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Перспектива	0,00	1329,98	0,00	1 329,98	48 626,48	0,04	77 453,47	0,05	0,00	126 080,03	127 410,01
УБ	0,00	764,46	0,00	764,46	1 311,40	3171,88	8164,07	0,40	0,00	12 647,76	13 412,22
Усього	0,00	4 025,96	0,58	4 026,53	70 573,13	3171,92	124 923,04	3092,90	0,00	201 760,98	205 787,51

Продовж 2017 року на ринку РЕПО зберігається кореляція ставок кредитування під заставу ОВДП на рівнях, близьких до облікової ставки НБУ на дату укладення РЕПО-договорів.

Найактивніше використовують інструмент операцій РЕПО - банки. На такі, як: Діамантбанк, ПУМБ, Укргазбанк, Банк Авангард, припадає 75% усіх біржових контрактів на ринку РЕПО, що є для них додатковим інструментом для отримання прибутку (таблиця 1.5).

Таблиця 1.5

Ставка кредитування РЕПО та облікова ставка НБУ, %

Місяць	Ставка РЕПО	Ставка НБУ	Місяць	Ставка РЕПО	Ставка НБУ
2017/01	16,00	14,0	2017/07	14,50	12,5
2017/02	16,00	14,0	2017/08	14,50	12,5
2017/03	16,00	14,0	2017/09	15,50	12,5
2017/04	15,00	13,0	2017/10	15,50	13,5
2017/05	14,80	12,5	2017/11	15,50	13,5
2017/06	14,50	12,5	2017/12	15,74	14,5

Найвищим попитом на біржовому ринку у 2017 році користувалися цінні папери емітентів, перелік яких наведено в таблицях 1.6, 1.7. Слід зазначити, що господарська діяльність 5 емітентів із ТОП списку інструментів (таблиця 1.6), які мали найбільший обсяг торгів на

неорганізованому ринку, не відповідає цінам та обсягам торгів на такі цінні папери. Наразі Комісією зупинено внесення змін до системи депозитарного обігу або заборонено торгівлю за такими цінними паперами з метою захисту прав інвесторів.

Таблиця 1.6

ТОП фінансових інструментів, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку (за обсягом виконаних біржових контрактів, крім ОВДП)

№ з/п	Організатори торгівлі	Найменування емітентів, фінансові інструменти яких користувалися найбільшим попитом	2017 рік		
			Вид фінансового інструменту	Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн
1	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Українська біржа»	Ф'ючерсний контракт	16 535	3170,06
2	*ПАТ «ФБ «Перспектива»	«ТМО «ЛІКО-ХОЛДІНГ»	Опціонний сертифікат	572	1384,34
3	ПАТ «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС»	ПАТ «ТАСКОМБАНК»	Облігація підприємства	59	1176,86
4	ПАТ «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС»	ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго»	Акція	20	1863,86
5	ПАТ «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС»	ПАТ «КИЇВЕНЕРГО»	Акція	4	759,63
6	* ПАТ «ФБ «Перспектива»	АТ «ТРЕСТ ЖИТЛОБУД-1»	Облігація підприємства	18	559,32
7	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	Акція	19 280	504,32
8	*ПАТ «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС»	ПрАТ «Нео Віта»	Облігація підприємства	19	500,03
9	*ПАТ «ФБ «Перспектива»	ПАТ «Альфа-Банк»	Облігація підприємства	39	497,04
10	*ПАТ «Українська біржа»	ТОВ «Сервіс-Технобуд»	Облігація підприємства	3	474,9
11	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Державна енергогенеруюча компанія «Центренерго»	Акція	16 203	448,19
12	ПАТ «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС»	ПАТ «ДТЕК Західенерго»	Акція	3	417,17
13	ПАТ «ФБ «Перспектива»	АТ «ОТП Банк»	Облігація підприємства	2	412,69
14	ПрАТ «ФОНДОВА БІРЖА «УНІВЕРСАЛЬНА»	ТОВ «ТОРГОВИЙ ДІМ УКРСНАБРЕСУРС»	Опціонний сертифікат	10	398,6
15	ПАТ «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС»	ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця»	Облігація підприємства	2	306,96
16	ПАТ «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС»	ПрАТ «ПОЗНЯ-КИ-ЖИЛ-БУД»	Облігація підприємства	77	298,3
17	*ПАТ «Українська біржа»	ТОВ «Будспецсервіс»	Облігація підприємства	2	289,56
18	ПАТ «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС»	ТОВ «Експлуатаційна компанія «Сервіс»	Облігація підприємства	3	284,24

*- обіг цінних паперів зупинено рішенням Комісії.

Таблиця 1.7

ТОП фінансових інструментів, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку (за кількістю біржових контрактів, крім ОВДП)

№ з/п	Організатори торгівлі	Найменування емітентів, фінансові інструменти яких користувалися найбільшим попитом	2017 рік		
			Вид фінансового інструменту	Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн
1	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	Акція	19 280	504,32
2	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Українська біржа»	Ф'ючерсний контракт	16 535	3170,06
3	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Державна енергогенеруюча компанія «Центре-нерго»	Акція	16 203	448,19
4	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Укрнафта»	Акція	13 066	110,93
5	ПАТ «Українська біржа», ПФТС	ПАТ «Мотор Січ»	Акція	8 930	302,51
6	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Донбасенерго»	Акція	4 920	22,95
7	ПАТ «Українська біржа»	ПрАТ «КІНТО»	Інвестиційний сертифікат	4 232	13,15
8	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод»	Акція	2 404	10,3
9	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Алчевський металургійний комбінат»	Акція	2 301	8,72
10	ПАТ «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС»	ПАТ «ЦЕНТРЕНЕРГО»	Акція	2 252	35,79
11	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «АК «Богдан Моторс»	Акція	1 922	19,79
12	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Дніпроенерго»	Акція	1 889	21,2
13	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Укрсоцбанк»	Акція	1 618	17,85
14	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Кредобанк»	Акція	1 598	7,22
15	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Ясинівський коксохімічний завод»	Акція	1 343	3,15
16	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Інтерпайп Новомосковський трубний завод»	Акція	1 206	5,56
17	ПАТ «Українська біржа»	ПАТ «Енергопостачальна компанія «Одесаобленерго»	Акція	1 179	3,41

Перелік емітентів, цінні папери яких користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку, наведено в таблиці 1.8. Слід зазначити, що господарська діяльність 9 емітентів із ТОП списку акцій, які мали найбільший обсяг торгів на неорганізованому рин-

ку, не відповідає цінам та обсягам торгів на такі цінні папери. Наразі Комісією зупинено внесення змін до системи депозитарного обігу або заборонено торгівлю за такими цінними паперами з метою захисту прав інвесторів.

Таблиця 1.8

ТОП фінансових інструментів, які користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку, крім ОВДП

Найменування емітентів, фінансові інструменти, яких користувалися найбільшим попитом	Кількість виконаних договорів, шт.	Обсяг виконаних договорів, млн грн	Тип цінного паперу	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів на неорганізованому ринку(%)
ПрАТ « ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «ТРІЙКА ІНВЕСТ»	240	20427,20	Акція	7,77%
*ПАТ «ІНЖБУДСЕРВІС»	2 599	7899,29	Акція	3,00%
*ПАТ «КОНКОРД ІНК.»	2 126	6248,68	Акція	2,38%
ПАТ «ДніпроАЗОТ»	31	5715,74	Акція	2,17%
ПрАТ «ПРОМЕТЕЙ-ТЕЛЕКОМ»	785	4458,27	Акція	1,70%
*ПАТ «ЗНВКІФ «ІННОВАЦІЯ»	317	4224,81	Акція	1,61%
*ПАТ «УКРБУДЕНЕРГОТЕХНОЛОГІЯ»	1 087	3136,36	Акція	1,19%
ПАТ «ТРЕСТ ЖИТЛОБУД-1»	3 727	2790,03	Облігація підприємства	1,06%
*ПрАТ «ФК «КРЕДИТ СЕРВІС»	512	2659,29	Акція	1,01%
ПрАТ «ЄВРАЗ СУХА БАЛКА»	3	2647,19	Акція	1,01%
*ТОВ «Компанія з управління активами «КРИСТАЛ ЕСЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	112	2638,60	Інвестиційний сертифікат	1,00%
ПАТ «ЗНКІФ «РАТИБОР»	210	2522,52	Акція	0,96%
*ПрАТ «ДІ ЕМ ДІ»	123	2397,17	Акція	0,91%
ПАТ «ПГК»	681	2355,34	Акція	0,90%
ПП «ОККО-Бізнес Контракт»	61	2320,29	Вексель	0,88%
АТ «ТАСКОМБАНК»	128	2122,57	Облігація підприємства	0,81%
*ПАТ «Фондові технології України»	924	2120,05	Акція	0,81%
ПАТ «КОМІНМЕТ»	224	2041,68	Акція	0,78%

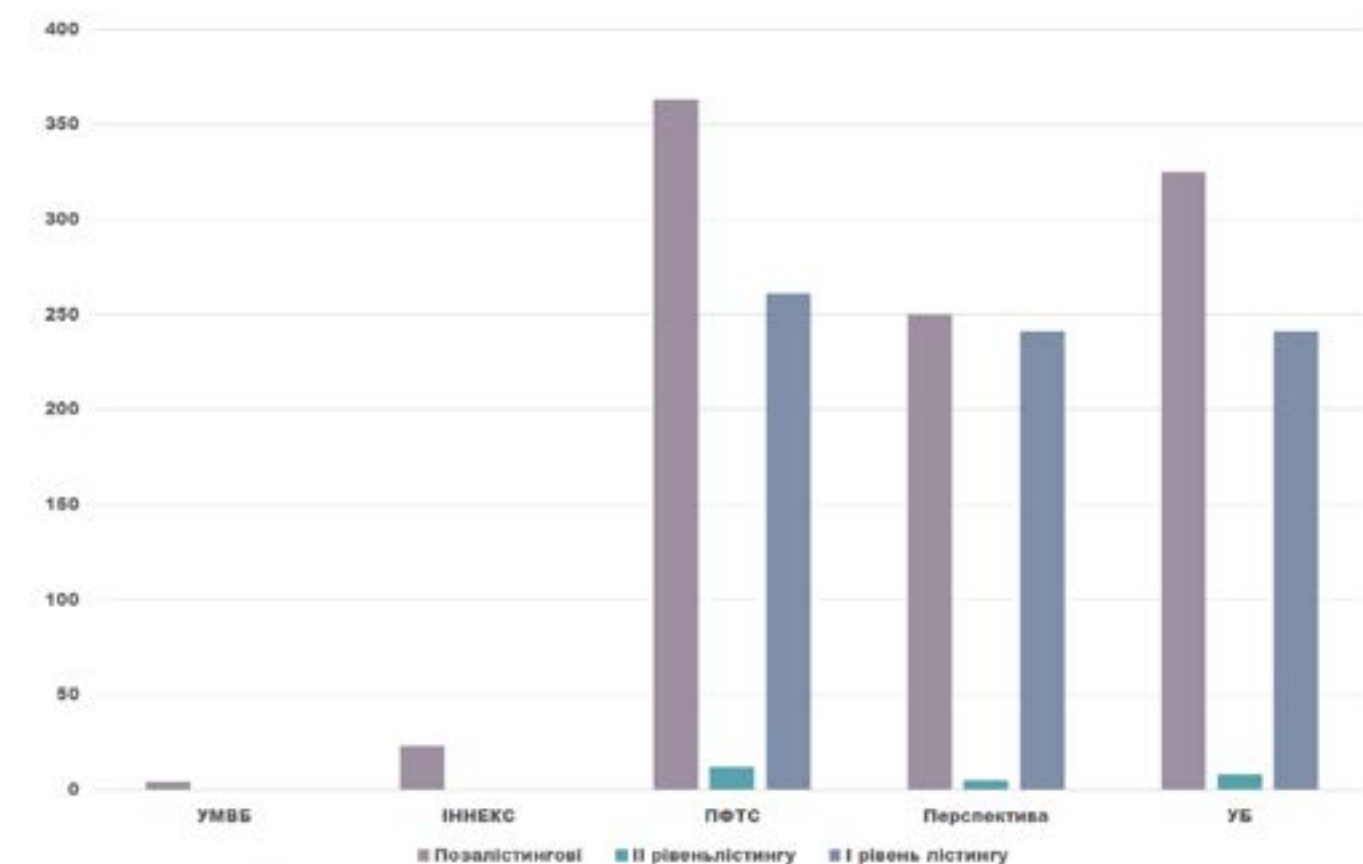
*- обіг цінних паперів зупинено рішенням Комісії.

Наприкінці 2017 року найбільшу кількість цінних паперів, які перебувають в обігу на фондових біржах, було розміщено на «ПФТС» (38,37%), «Перспективі» (22,57%) та «Українській біржі» (19,63%) за першим рівнем лістингу обліковуються виключно випуски ОВДП (діаграма 1.9).

Варто звернути увагу на такий показник, як обсяг випусків емісійних цінних паперів. Станом на 31.12.2017 загальний обсяг усіх зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів становив 2 194,06 млрд грн (діаграма 1.10).

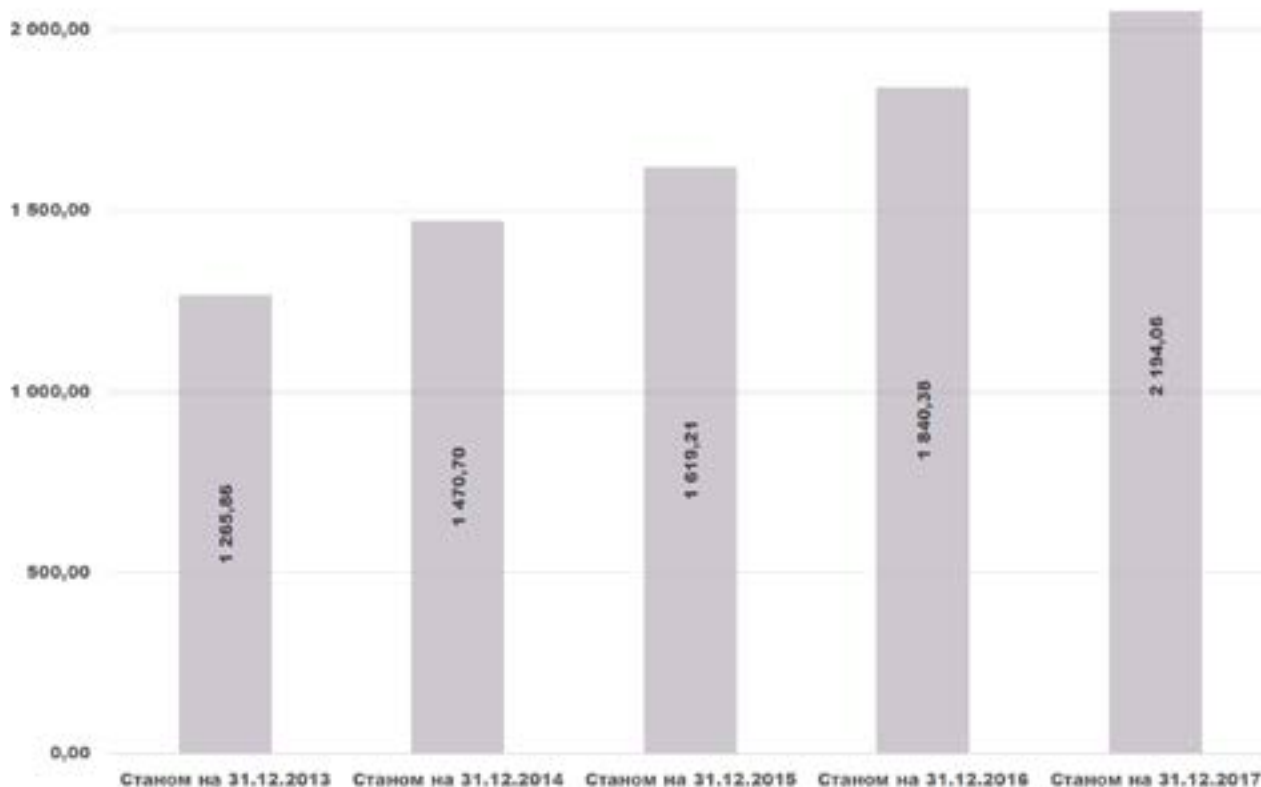
Діаграма 1.9

Розподіл кількості випусків цінних паперів, які включено до біржових списків організаторів торгівлі,* станом на 31.12.2017, шт.

Діаграма 1.10

Динаміка обсягу зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів (наростаючим підсумком), млрд грн

Аналіз динаміки розвитку фондового ринку України у 2017 році характеризувався збільшенням обсягів випуску цінних паперів, збільшившись на 59,92% порівняно з 2017 роком, і становив 353,68 млрд грн (діаграма 1.11).

Серед фінансових інструментів майже завжди провідну позицію за обсягами зареєстрованих випусків займали акції (діаграма 1.12).

На динаміку випусків акцій визначальний вплив мав банківський сектор.

Пріоритетним завданням ринку цінних паперів є забезпечення умов для залучення інвестицій компаніями, за 2017 рік цей показник знизився і становив 4 млрд грн (2016 рік – 5 млрд грн)

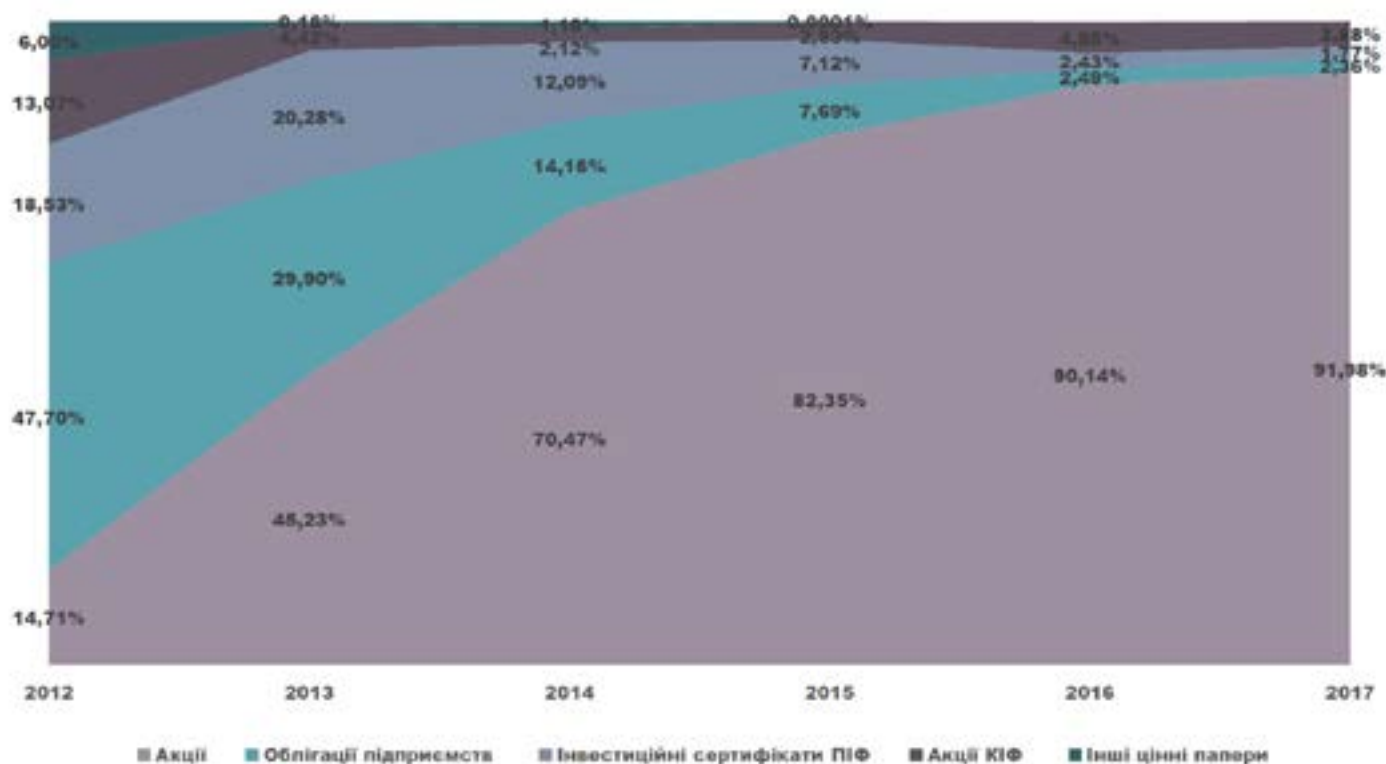
Діаграма 1.11

Обсяг зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів у 2013 - 2017 роках, млрд грн

Діаграма 1.12

Структура обсягу зареєстрованих випусків цінних паперів на ринку капіталу України у 2012 -2017 роках, %

Ринок акцій

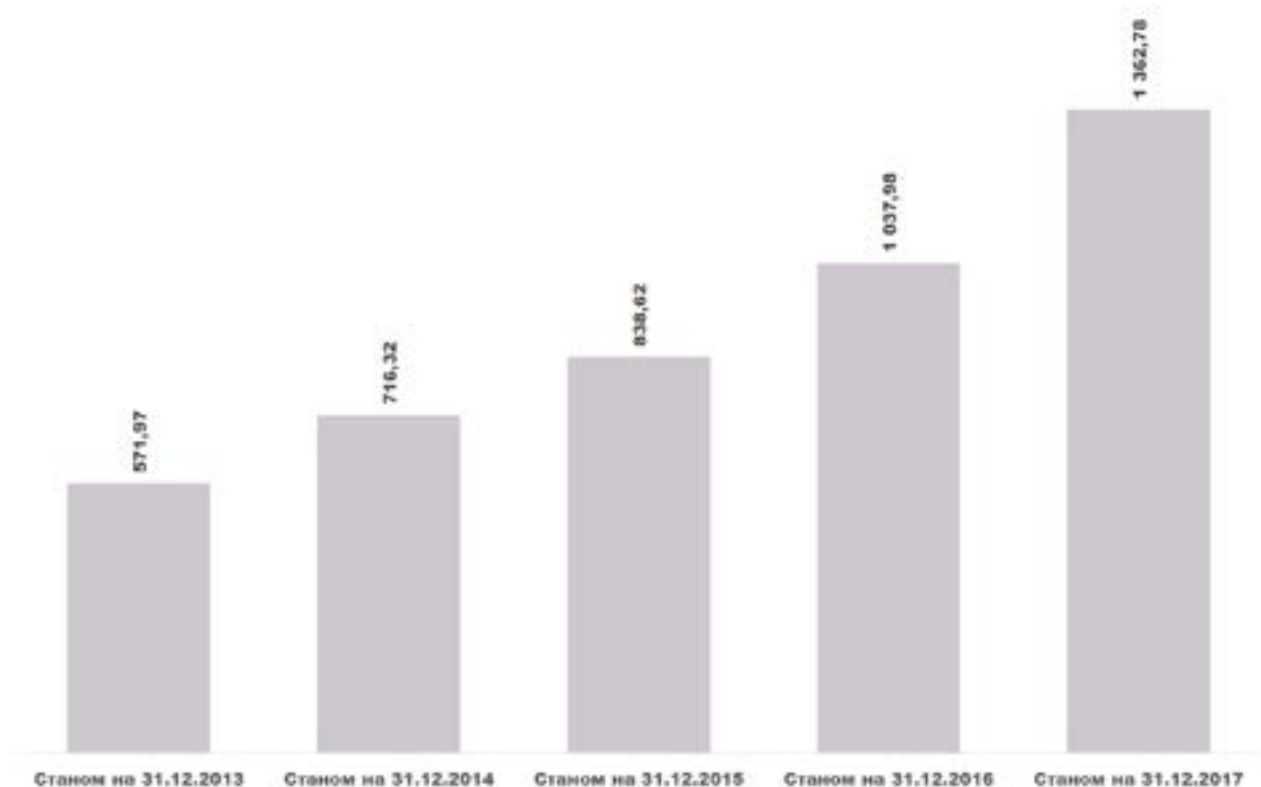
Даний ринок займає важливе місце серед ринків капіталів. Ліквідний та надійний ринок акцій є одним із чинників, що визначає інвестиційний клімат у країні, сприяє залученню й перерозподілу інвестиційного капіталу у перспективні сфери економіки.

Емісія акцій

За даними 2017 року всього Комісією зареєстровано випусків акцій на загальну суму 1 362,78 млрд грн (діаграма 1.13).

Діаграма 1.13

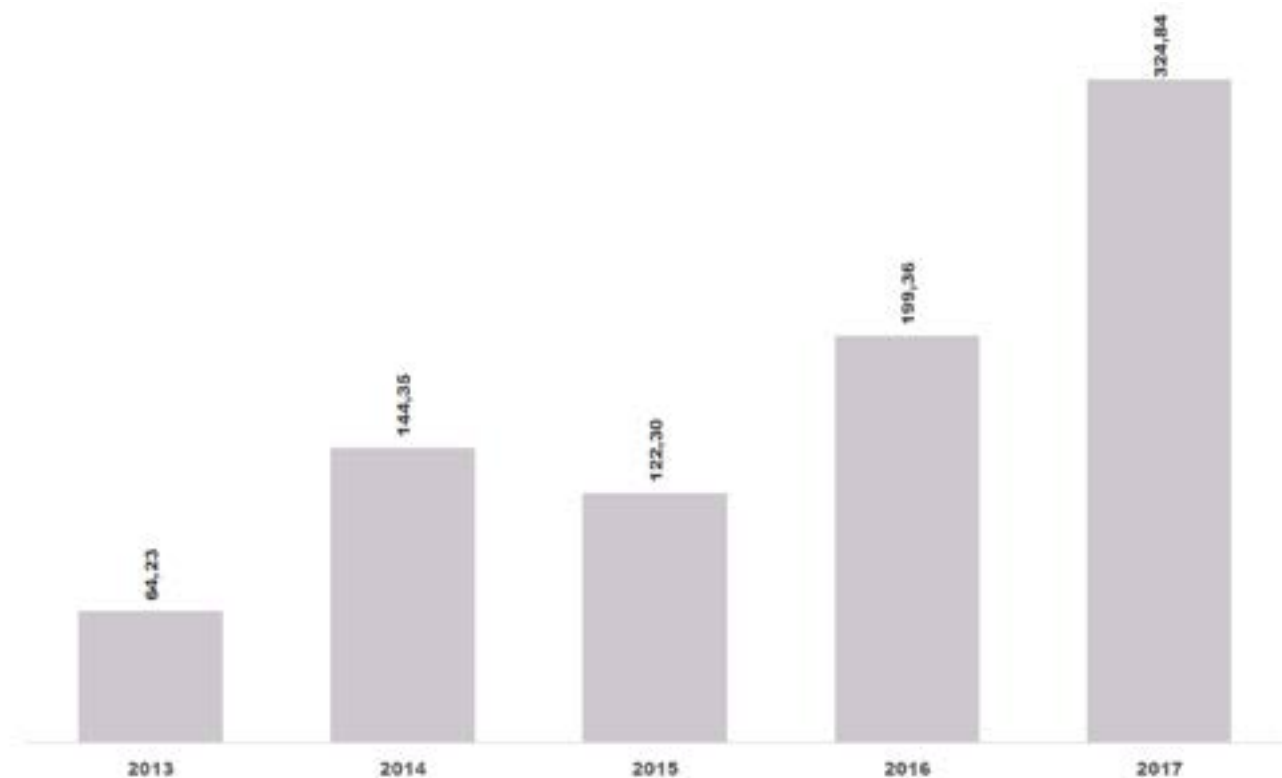
Динаміка обсягу зареєстрованих Комісією випусків акцій у 2013 – 2017 роках, млрд грн

У 2017 році обсяг випуску акцій досягнув свого максимуму за останні п'ять років і становив 324,84 млрд грн (діаграма 1.14).

Діаграма 1.14

Обсяг зареєстрованих Комісією випусків акцій у 2013 – 2017 роках, млрд грн

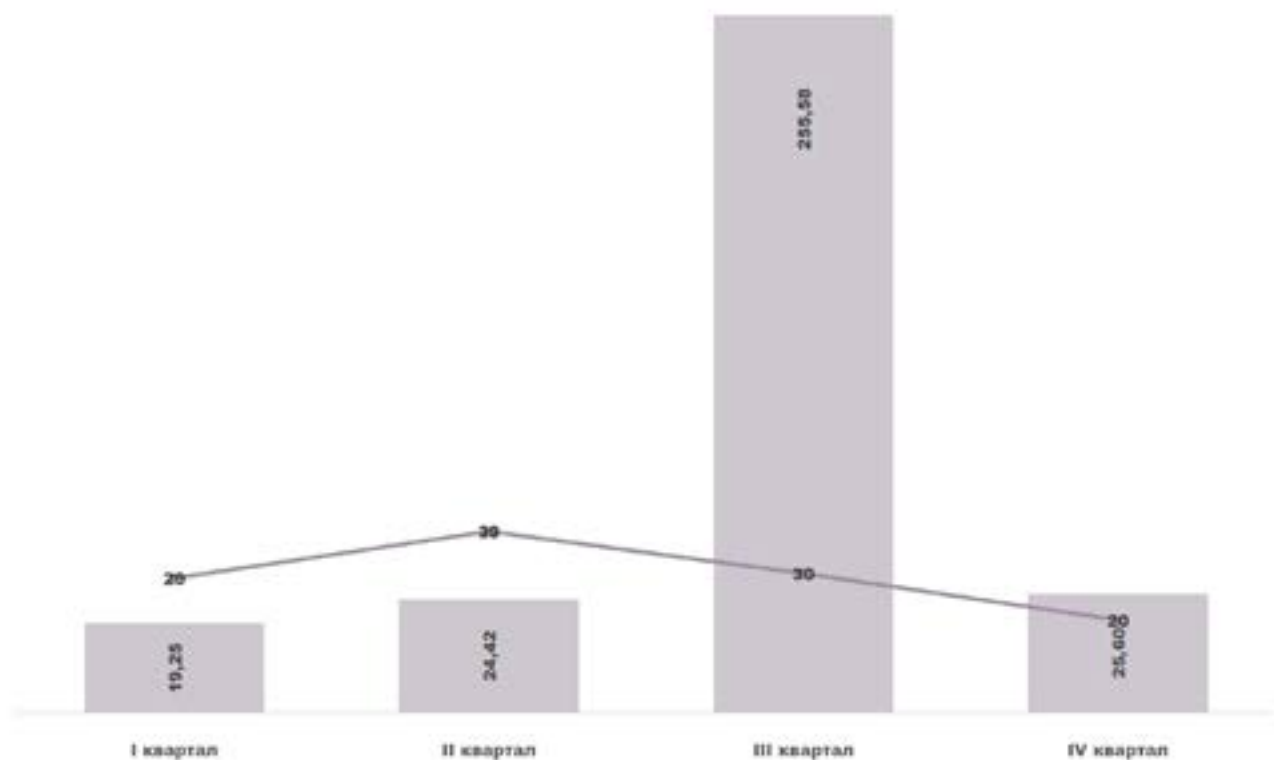

У третьому кварталі 2017 року спостерігався найбільший обсяг зареєстрованих випусків акцій (255,58 млрд грн) – діаграма 1.15.

Перелік підприємств, які зареєстрували найбільші випуски акцій, наведено в таблиці 1.9. Обсяг емісії акцій цих емітентів становив 98,04% від загального обсягу випусків акцій, зареєстрованих Комісією.

Діаграма 1.15

Обсяг та кількість зареєстрованих Комісією випусків акцій у 2017 році

Таблиця 1.9

ТОП – 10 емітентів, які зареєстрували найбільші випуски акцій протягом 2017 року

№ з/п	Найменування емітента	Обсяг емісії, млн грн	Частка у загальному обсязі емісій, %
1	ПАТ УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ	229 879	70,77%
2	ПАТ Комерційний банк ПриватБанк	38 565	11,87%
3	ПАТ Державний ощадний банк України	14 616	4,50%
4	ПАТ Акціонерний комерційний промислово-інвестиційний банк	10 301	3,17%
5	ПАТ Державний експортно-імпортний банк України	7 722	2,38%
6	ПАТ УКРПОШТА	6 519	2,01%
7	ПрАТ А/Т ТЮТЮНОВА КОМПАНІЯ «В.А.Т.-ПРИЛУКИ»	5 086	1,57%
8	ПАТ ВТБ Банк	2 592	0,80%
9	ПАТ Об'єднана гірничо-хімічна компанія	1 944	0,60%
10	ПАТ БАНК КРЕДИТ ДНІПРО	1 199	0,37%

Обіг акцій на фондовому ринку

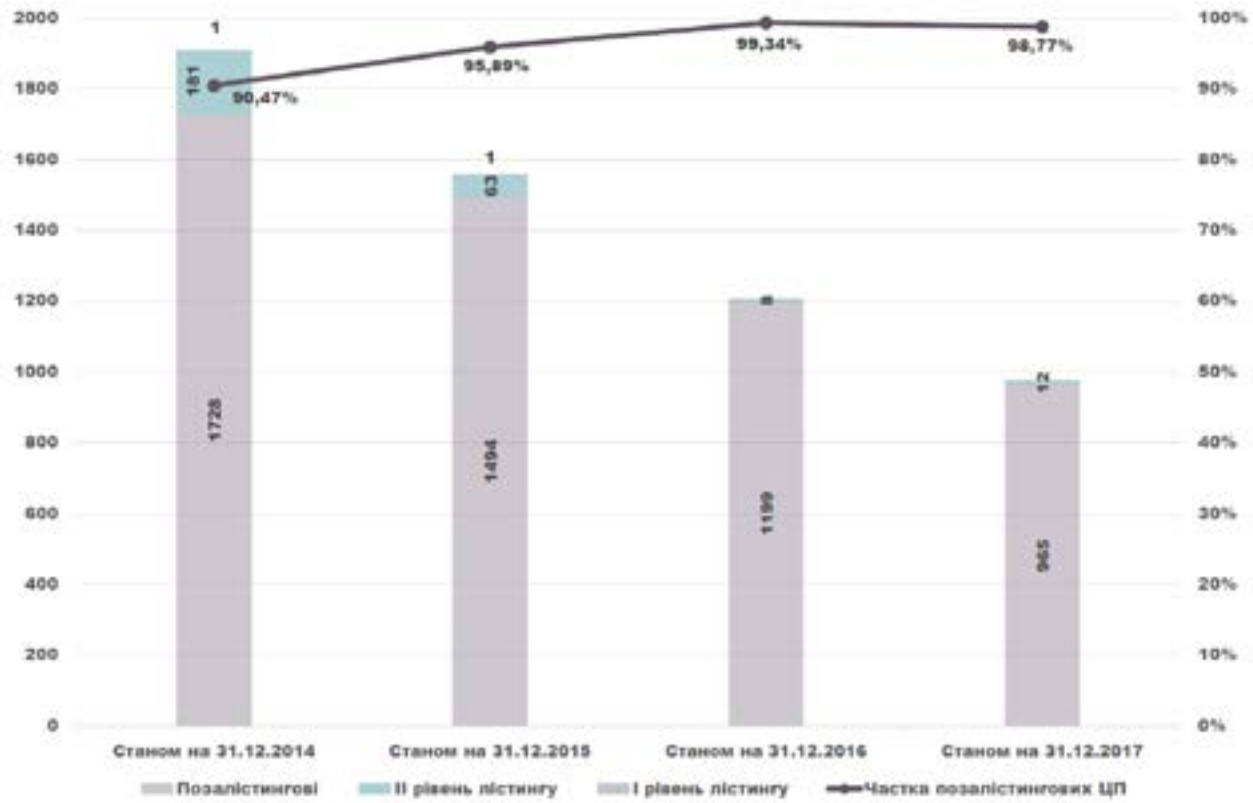
Кількість випусків акцій, що допущено до торгів на біржовому ринку, знижується. Це пов'язано із загальними ринковими тенденціями, запровадженням нових вимог для внесення та перебування цінних паперів у біржовому реєстрі організа-

торів торгівлі, а також у зв'язку із змінами до Закону України «Про акціонерні товариства», що набрав чинності з 01 травня 2017 року.

Наприкінці 2017 року у біржовому реєстрі за II-им рівнем лістингу перебувало 8 акцій (діаграма 1.16).

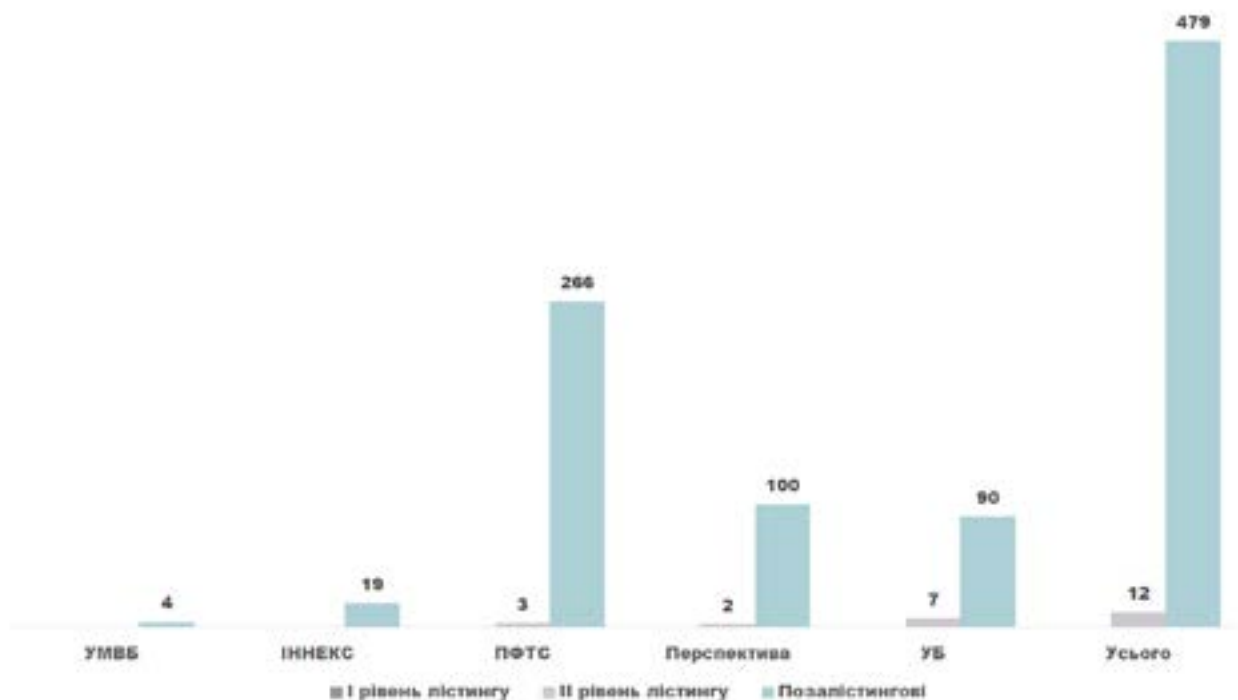
Діаграма 1.16

Кількість випусків акцій, які допущено до торгів на фондових біржах*, шт.

Діаграма 1.17

Кількість випусків акцій, які допущено до торгів на фондових біржах (в розрізі фондових бірж), станом на 31.12.2017, шт.

У структурі біржового списку у розрізі фондових бірж у 2017 році за кількістю акцій виділяється «ПФТС» (діаграма 1.17).

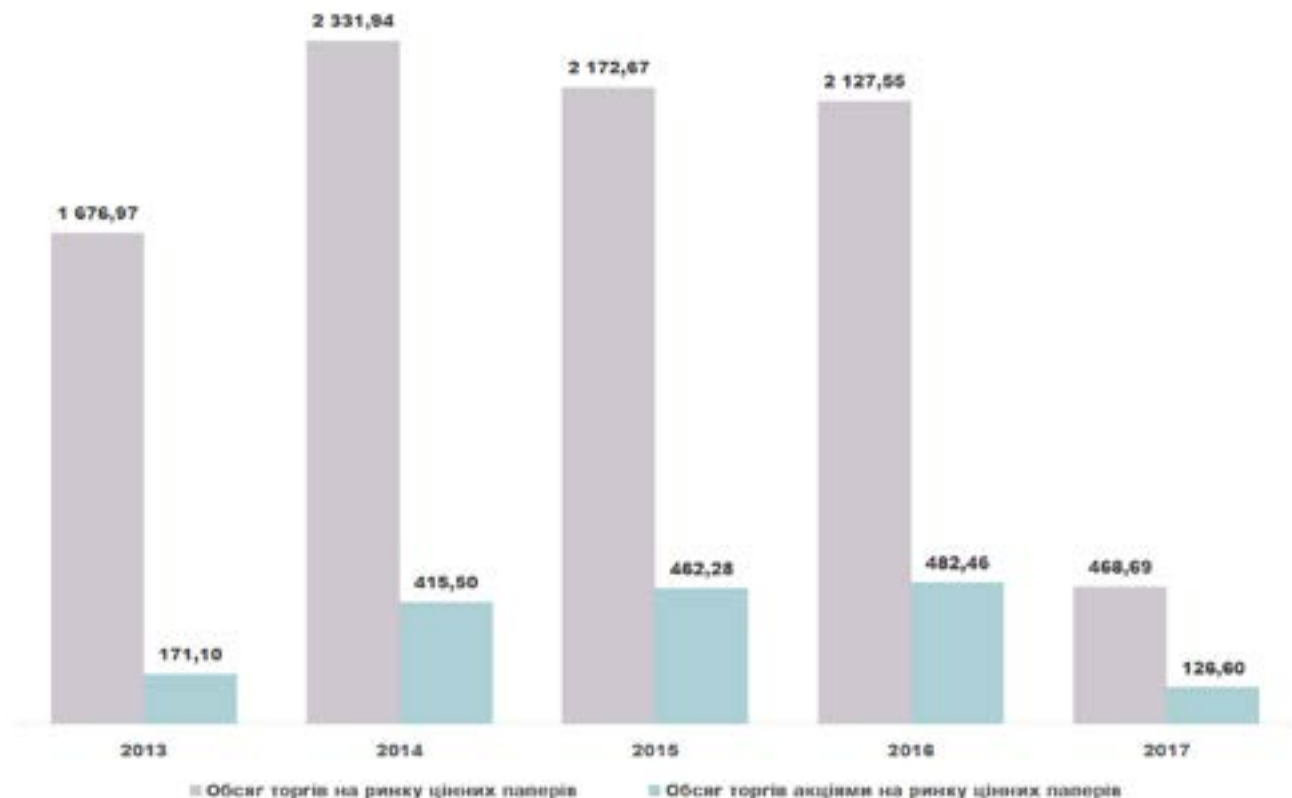
Обсяг торгів акціями на ринку цінних паперів у 2017 році зменшився на 73,8% порівняно з 2016 роком та становив 126,6 млрд грн (діаграма 1.18). Зменшення обсягу торгів акціями відбулося за рахунок продовження роботи з очищення ринку капіталу та підвищення прозорості біржового сегменту.

Зазначимо, що найбільший обсяг торгів на ринку цінних паперів акціями на біржовому ринку зафіксовано в серпні 2017 року – 3,22 млрд грн.

У структурі торгів за підсумками 2017 року на ринок акцій припадає 27,01% сукупного обсягу торгів на ринку цінних паперів (діаграма 1.19).

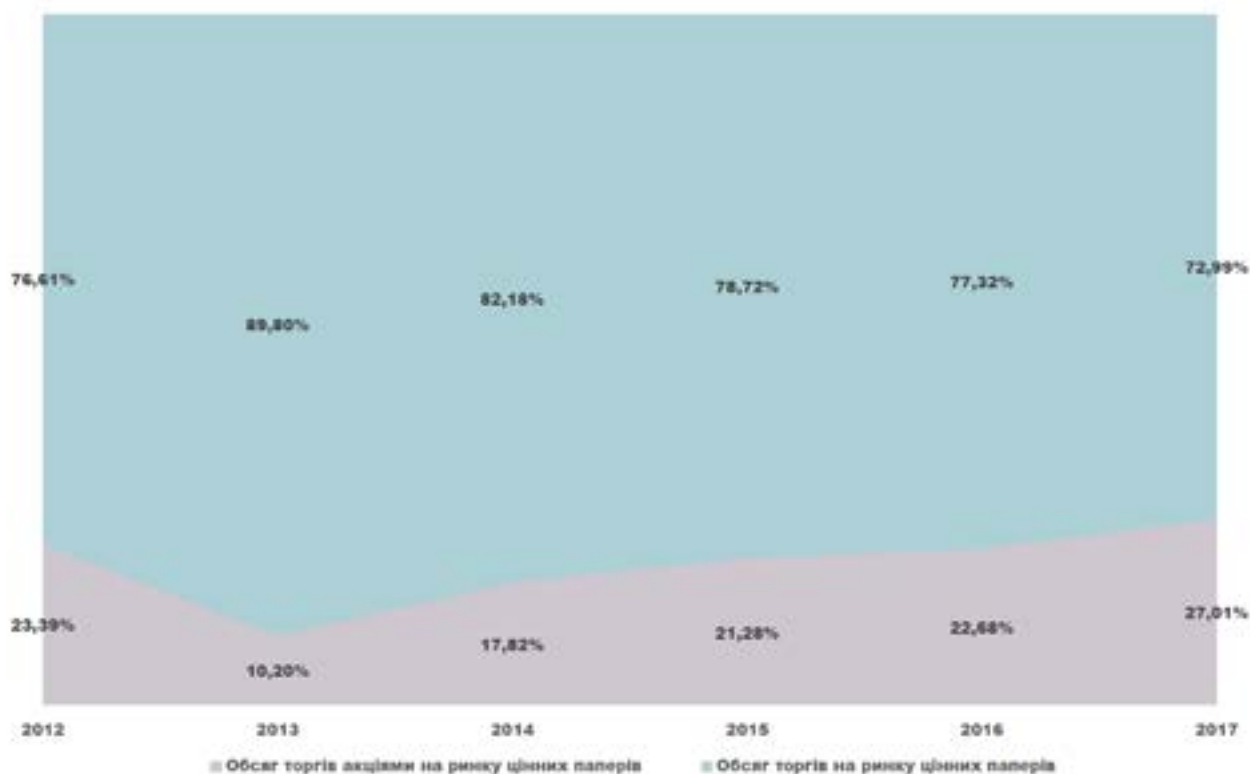
Діаграма 1.18

Обсяг торгів акціями на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках, млрд грн

Діаграма 1.19

Частка обсягу торгів акціями на ринку цінних паперів у 2012 – 2017 роках

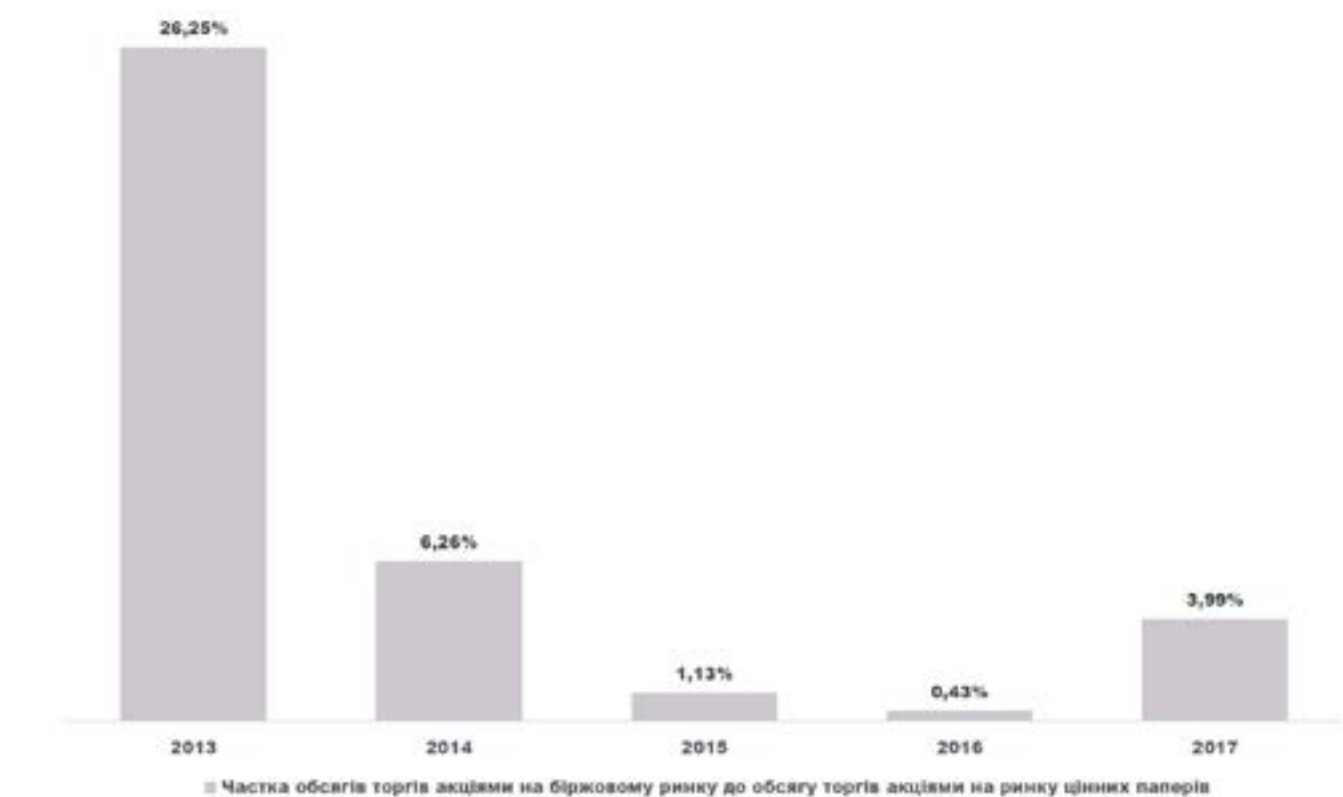

При цьому в 2017 році частка обсягу торгів акціями на біржовому ринку зросла і становила 3,99% від загального обсягу торгів акціями на ринку цінних паперів (діаграма 1.20).

За підсумками 2017 року обсяг торгів акціями на біржовому ринку збільшився у 2,5 рази порівняно з 2017 роком та становив 5,02 млрд грн (таблиця 1.10).

Діаграма 1.20

Частка обсягу торгів акціями на біржовому ринку у загальному обсязі торгів акціями на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках

Таблиця 1.10

Обсяг торгів акціями на біржовому ринку та позабіржовому ринку у 2013 – 2017 роках, млрд грн

Вид ринку	2013	2014	2015	2017	2017
Позабіржовий ринок	126,19	391,04	457,06	480,38	121,56
Біржовий ринок	44,92	24,46	5,22	2,08	5,02
Усього	171,1	415,5	462,28	482,46	126,61

Таблиця 1.11

ТОП акцій емітентів, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку (за обсягом виконаних біржових контрактів)

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік		
		Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн	Відсоток від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі (%)
1	ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго»	16	1 136	22,52%
2	ПАТ «КИЇВЕНЕРГО»	4	760	15,06%
3	ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго»	4	728	14,43%
4	ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	19 280	504	9,99%
5	ПАТ «Державна енергогенеруюча компанія «Центренерго»	16 203	448	8,88%
6	ПАТ «ДТЕК Західенерго»	3	417	8,27%
7	ПАТ «Мотор Січ»	6 651	266	5,27%
8	ПАТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКОБЛЕНЕРГО»	1	144	2,85%
9	ПАТ «Укрнафта»	13 066	111	2,20%
10	ПАТ «Турбоатом»	1 128	62	1,23%

Таблиця 1.12

ТОП акцій емітентів, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку (за кількістю виконаних біржових контрактів)

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік		
		Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн	Відсоток від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі (%)
1	ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	19 280	504	9,99%
2	ПАТ «Державна енергогенеруюча компанія «Центренерго»	16 203	448	8,88%
3	ПАТ «Укрнафта»	13 066	111	2,20%
4	ПАТ «Мотор Січ»	6 651	302	5,98%
5	ПАТ «Донбасенерго»	4 920	23	0,46%
6	ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод»	2 404	10	0,20%
7	ПАТ «Алчевський металургійний комбінат»	2 301	9	0,18%
8	ПАТ «ЦЕНТРЕНЕРГО»	2 252	36	0,71%
9	ПАТ АК «Богдан Моторс»	1 922	20	0,40%
10	ПАТ «Дніпроенерго»	1889	21	0,41%

Перелік торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів акціями на біржовому ринку у 2017 році наведено в таблиці 1.13.

Перелік акцій емітентів, які у 2017 році користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку, наведено в таблиці 1.14. Господарська діяльність більшої частини емітентів з ТОП списку акцій (таблиці 1.13 та 1.14), які мали найбільший обсяг торгів на неорганізованому ринку, не відповідає цінам та обсягам торгів на

такі цінні папери. Наразі Комісією призупинено внесення змін до системи депозитарного обігу або заборонено торгівлю за такими акціями з метою захисту прав інвесторів 5 з 10 емітентів цього переліку.

Перелік торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів акціями на позабіржовому ринку у 2017 році наведено в таблиці 1.15.

Таблиця 1.13

ТОП – 10 торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів акціями на біржовому ринку

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік		
		Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг біржових контрактів на організаціях торгівлі, млн грн	Відсоток від загального обсягу біржових контрактів на організаціях торгівлі (%)
1	ТОВ «УНІВЕР КАПІТАЛ»	682,63	13,53%	9,99%
2	СПІЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО ТОВ «ДРАГОН КАПІТАЛ»	466,43	9,24%	8,88%
3	ТОВ «І-ІНВЕСТ»	165,21	3,27%	2,20%
4	ТОВ «Фрідом фінанс Україна»	130,76	2,59%	5,98%
5	ПрАТ «ІНВЕСТИЦІЙНА ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «АРТ КАПІТАЛ»	124,92	2,48%	0,46%
6	ТОВ «НАВІГАТОР-ІНВЕСТ»	78,07	1,55%	0,20%
7	ТОВ «КАПІТАЛ ТАЙМС»	74,28	1,47%	0,18%
8	ТОВ «ТАСК-БРОКЕР»	44,48	0,88%	0,71%
9	ТОВ «ІНВЕСТИЦІЙНО-ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ ПРОФІНВЕСТ»	35,87	0,71%	0,40%
10	ТОВ «ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «СОКРАТ»	33,35	0,66%	0,41%

Таблиця 1.14

ТОП – 10 акцій емітентів, які користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік		
		Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг біржових контрактів на організаціях торгівлі, млн грн	Відсоток від загального обсягу біржових контрактів на організаціях торгівлі (%)
1	ПрАТ «ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «ТРИЙКА ІНВЕСТ»	20 427,20	24,30%	22,52%
2	*ПАТ «ІНЖБУДСЕРВІС»	7 899,29	15,65%	15,06%
3	*ПАТ «КОНКОРД ІНК.»	6 248,68	12,20%	14,43%
4	ПАТ «ДніпроАЗОТ»	5 715,74	7,17%	9,99%
5	ПрАТ «ПРОМЕТЕЙ-ТЕЛЕКОМ»	4 458,27	7,16%	8,88%
6	*ПАТ «ЗНВКІФ «ІННОВАЦІЯ» (код ЄДРІСІ 133709)	4 224,81	5,72%	8,27%
7	*ПАТ «УКРБУДЕНЕРГОТЕХНОЛОГІЯ»	3 136,36	4,69%	5,27%
8	*ПрАТ «ФК «КРЕДИТ СЕРВІС»	2 659,29	4,67%	2,85%
9	ПрАТ «ЄВРАЗ СУХА БАЛКА»	2 647,19	4,49%	2,20%
10	ПАТ «ЗНКІФ «РАТИБОР» (ЄДРІСІ132163)	2 522,52	4,26%	1,23%

* - обіг цінних паперів зупинено рішенням Комісії.

Таблиця 1.15

ТОП – 10 торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів акціями на позабіржовому ринку

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік		
		Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг біржових контрактів на організаціях торгівлі, млн грн	Відсоток від загального обсягу біржових контрактів на організаціях торгівлі (%)
1	ТОВ Інвестиційна компанія «БІЗНЕС-ІНВЕСТ»	29 541	24,30%	9,99%
2	ТОВ «БЕНЕФІТ БРОК»	6 953	5,72%	8,88%
3	ТОВ «Фондова компанія «Авангард»	5 701	4,69%	2,20%
4	ТОВ «ФК ГАМБИТ»	5 682	4,67%	5,98%
5	ТОВ «ВОКІН»	5 452	4,49%	0,46%
6	ТОВ «СПАЙК-ІНВЕСТ»	5 183	4,26%	0,20%
7	ТОВ «ФГІ»	4 008	3,30%	0,18%
8	ТОВ «ЕНЕРГЕТИЧНА РЕЄСТРАЦІЙНА КОМПАНІЯ»	3 813	3,14%	0,71%
9	ТОВ «ДОНБРОКФІНАНС»	3 057	2,51%	0,40%
10	ТОВ «Фондовий центр «Співдружність»	2 261	1,86%	0,41%

Ринок облігацій

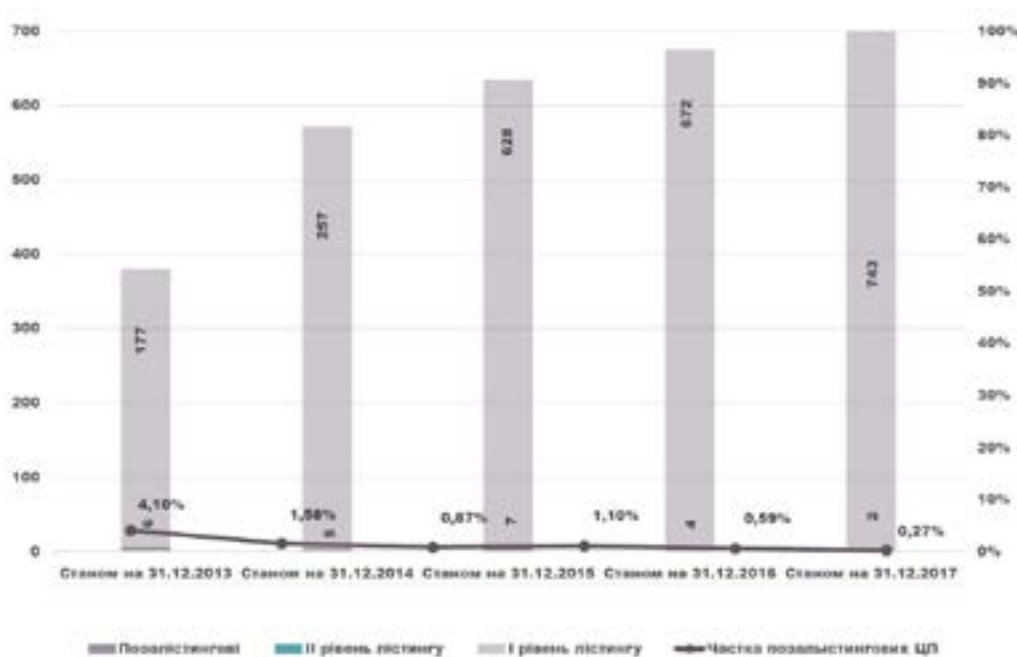
Важливим сегментом ринку цінних паперів є ринок облігацій, на якому відбувається обіг боргових зобов'язань - облігацій. До інструментів ринку облігацій належать корпоративні, муніципальні та державні облігації.

Державні облігації України

На сьогодні ринок державних облігацій відіграє одну з ключових ролей у формуванні бюджетної політики держави. Державні облігації виступають інструментом державних запозичень, дозволяючи залучати необхідні фінансові ресурси на прийнятних умовах.

Діаграма 1.21

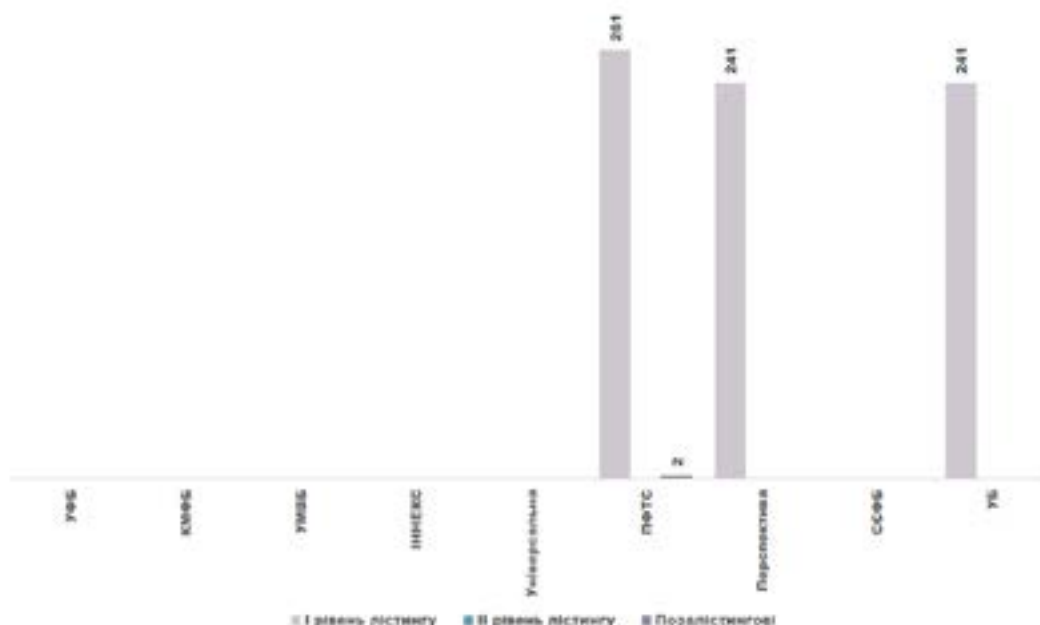
Кількість випусків державних облігацій України, які допущено до торгів на фондових біржах, шт.

*- з урахуванням кількості цінних паперів, які перебувають в обігу на декількох фондових біржах.

Діаграма 1.22

Кількість випусків державних облігацій України, які допущено до торгів на фондових біржах (в розрізі фондових бірж), станом на 31.12.2017, шт.

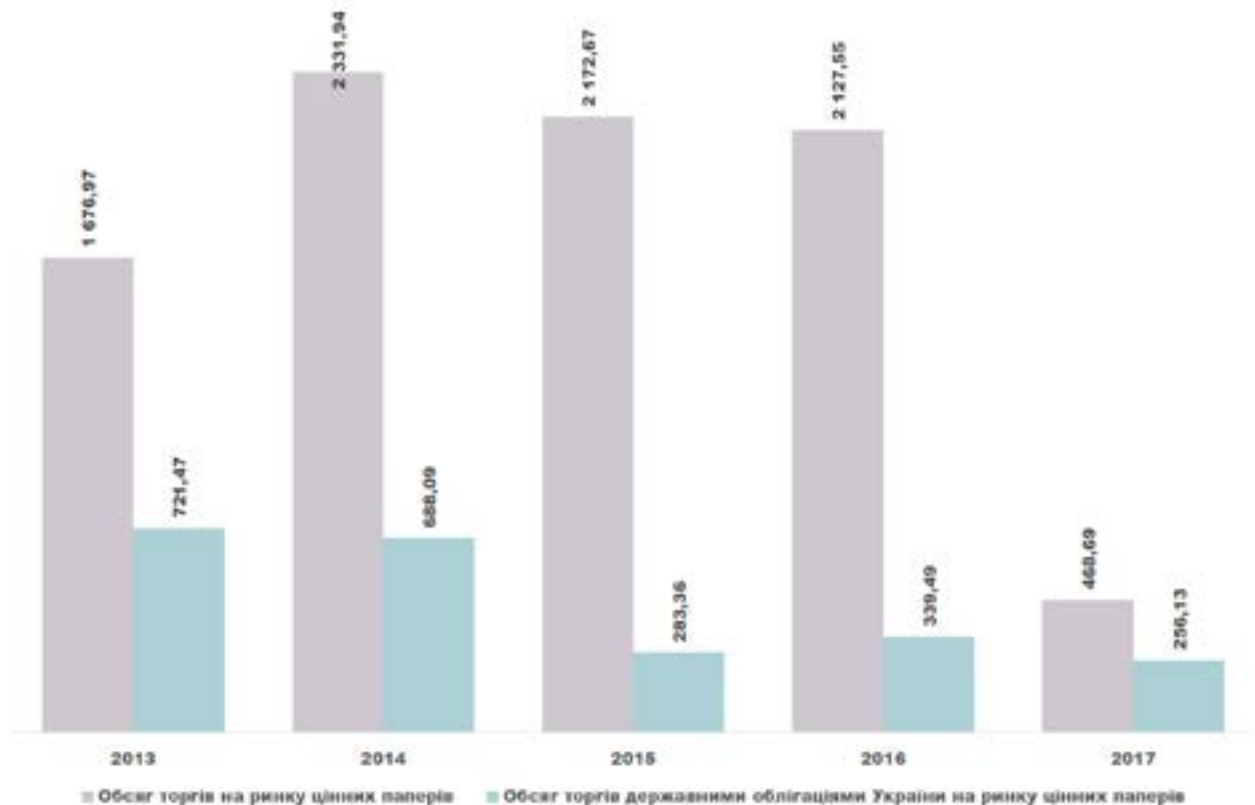
У 2017 році обсяг торгів державними облігаціями України становив 256,13 млрд грн, що менше на 24,55% порівняно з 2016 роком (діаграма 1.23).

Найбільший обсяг торгів на ринку цінних паперів державними облігаціями України на біржовому ринку зафіксовано в грудні та березні 2017 року - по 22 млрд грн.

У структурі торгів за підсумками 2017 року на ринок державних облігацій України припадає 54,65% сумарного обсягу торгів на ринку цінних паперів, що більше на 38,69% від показника 2016 року (діаграма 1.24). Зростання частки обсягу торгів державними облігаціями України пов'язано, зокрема, з припиненням обігу депозитних сертифікатів на біржовому ринку.

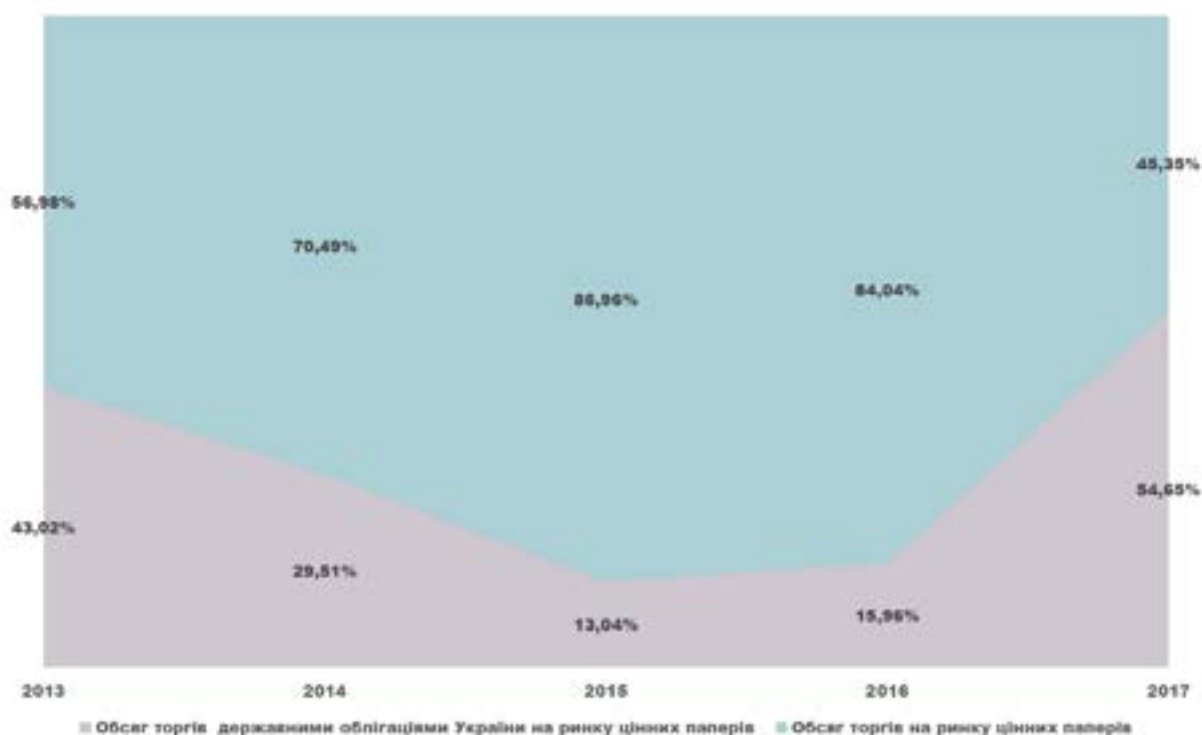
Діаграма 1.23

Обсяг торгів державними облігаціями України на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках, млрд грн

Діаграма 1.24

Частка обсягу торгів державними облігаціями України на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках

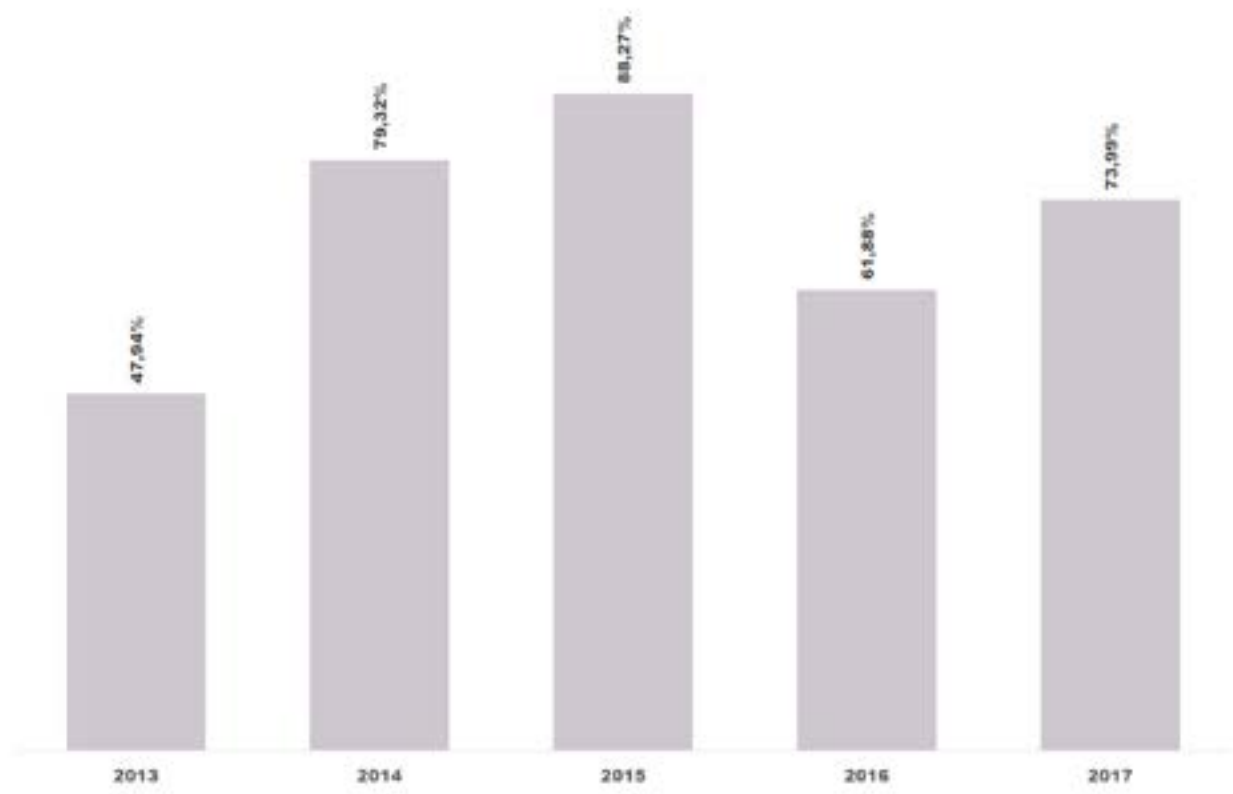
У свою чергу, частка обсягу торгів державними облігаціями України на біржовому ринку в 2017 році збільшилась з 61,88% до 73,99% (діаграма 1.25).

Якщо розглядати в абсолютних величинах, то у 2017 році обсяг торгів державними облігаціями України на біржовому ринку

становив 189,52 млрд грн, що на 9,8% менше порівняно з 2016 роком. Слід зазначити, що в обсязі операцій на позабіржовому ринку частка первинного розміщення ОВДП становила 89,4%, або 59,6 млрд грн. Загалом на біржовому ринку було проведено 96% обсягу торгів вторинного ринку ОВДП (таблиця 1.16, діаграма 1.26).

Діаграма 1.25

Частка обсягу торгів державними облігаціями України на біржовому ринку в загальному обсязі торгів державними облігаціями України на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках

Таблиця 1.16

Обсяг торгів державними облігаціями України на біржовому ринку та позабіржовому ринку у 2013 – 2017 роках, млрд грн

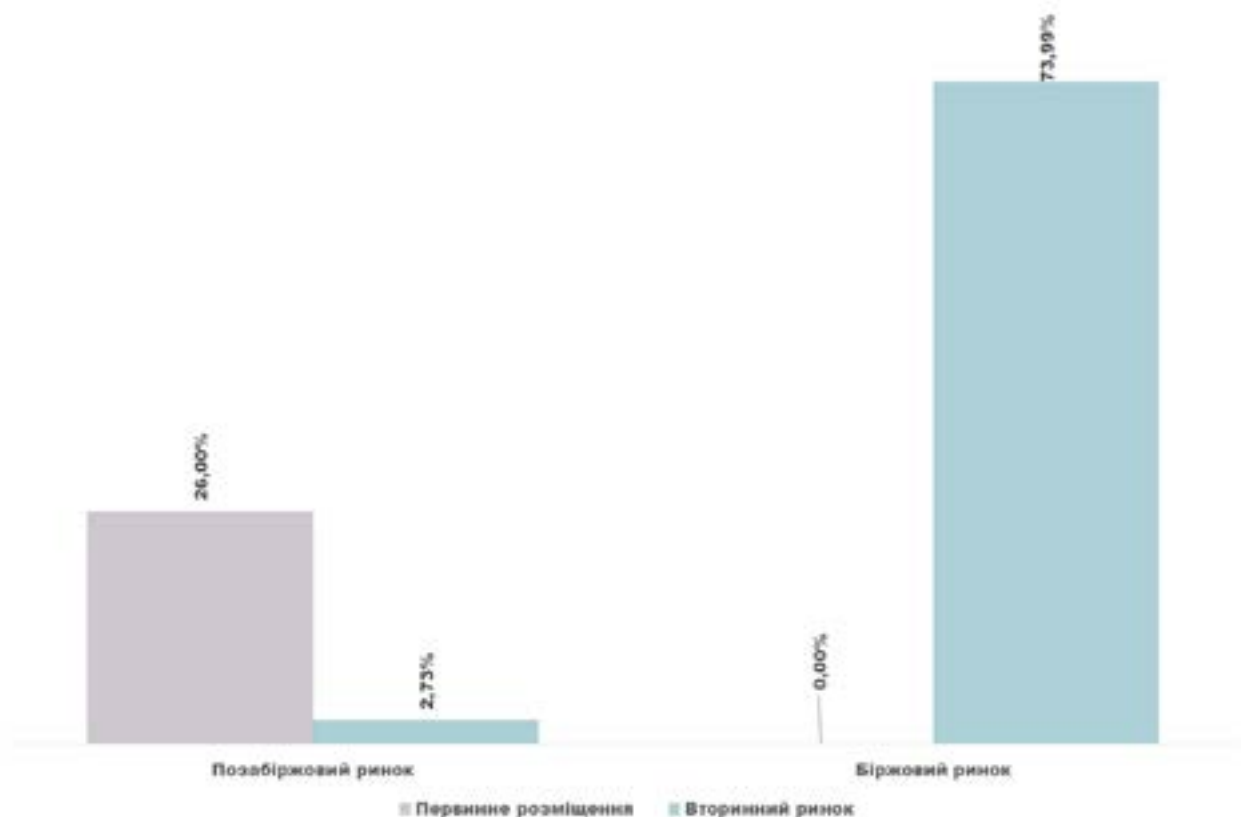
Вид ринку	2013	2014	2015	2016	2017
Позабіржовий ринок	375,6	142,32	33,23	129,40	66,60
Біржовий ринок	345,87	545,77	250,13	210,09	189,52
Усього	721,47	688,09	283,36	339,49	256,12

З початку 2017 року мінімальна дохідність гривневих ОВДП зменшилася на 2%. Кореляція дохідності з ОВДП відбувалася, зокрема, на фоні зменшення облікової ставки НБУ. Спред між мінімальною та максимальною дохідністю протягом року зменшився лише на 1%. При цьому різниця між максимальною та мінімальною

дохідністю залишалася досить значною та становила наприкінці 2017 року 5%, що свідчить про відсутність сталого ціноутворення навіть на організованому ринку (діаграма 1.27). Наприкінці року спостерігалось підвищення дохідності у зв'язку із змінами облікової ставки НБУ.

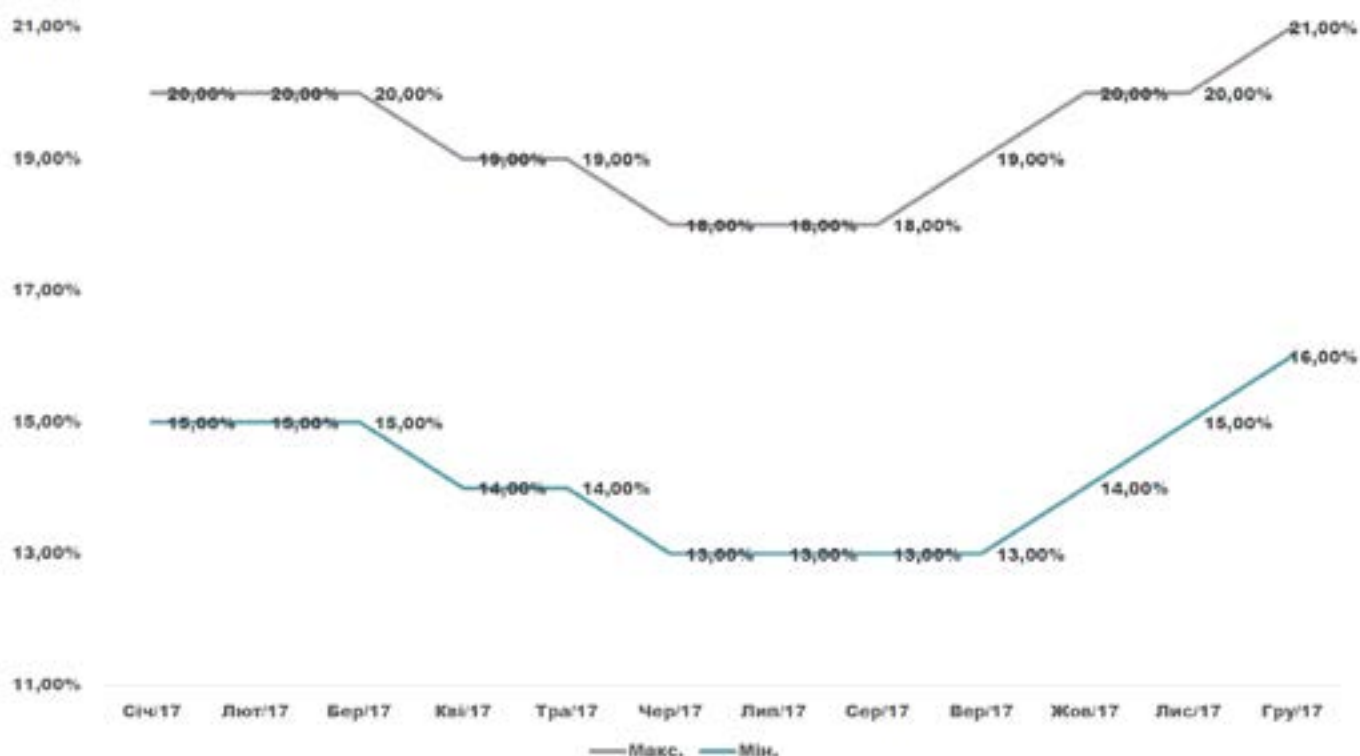
Діаграма 1.26

Структура торгів ОВДП у 2017 році

Діаграма 1.27

Графік дохідності гривневих ОВДП на організованому ринку

Таблиця 1.17

ТОП – 10 випусків державних облігацій України, які користувалися попитом на біржовому ринку

№ з/п	Код цінного папера	2017 рік			
		Вид ЦП	Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі (%)
1	UA4000194179	(USD) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	393	13887,34	7,33%
2	UA4000193783	(USD) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	470	9433,52	4,98%
3	UA4000196620	(ГРН) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	261	9140,41	4,82%
4	UA4000197040	(ГРН) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	641	8793,53	4,64%
5	UA4000180426	(ГРН) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	196	8454,14	4,46%
6	UA4000198469	(USD) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	869	8135,96	4,29%
7	UA4000195408	(USD) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	444	8047,86	4,25%
8	UA4000192611	(USD) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	336	7662,15	4,04%
9	UA4000196562	(ГРН) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	244	7395,48	3,90%
10	UA4000194658	(ГРН) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	591	6840,35	3,61%

Таблиця 1.18

ТОП – 10 випусків державних облігацій України, які користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку

№ з/п	Код цінного папера	2017 рік		
		Вид ЦП	Обсяг виконаного договору на неорганізованому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаного договору на неорганізованому ринку, %
1	UA4000199764	(USD) короткострокова дисконтна бездокументарна іменна	9878,05	14,83%
2	UA4000198469	(USD) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	8581,48	12,89%
3	UA4000197040	(ГРН) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	3475,55	5,22%
4	UA4000199608	(USD) середньострокова з достроковим погашенням бездокументарна іменна	2677,64	4,02%
5	UA4000199665	(EUR) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	2630,49	3,95%
6	UA4000199491	(USD) середньострокова відсоткова бездокументарна іменна	2389,01	3,59%
7	UA4000199541	(USD) середньострокова з достроковим погашенням бездокументарна іменна	1983,83	2,98%
8	UA4000199558	(USD) середньострокова з достроковим погашенням бездокументарна іменна	1982,37	2,98%
9	UA4000199566	(USD) середньострокова з достроковим погашенням бездокументарна іменна	1980,93	2,97%
10	UA4000199574	(USD) середньострокова з достроковим погашенням бездокументарна іменна	1979,47	2,97%

Джерело: НКЦПФР; Національний банк України

Перелік випусків державних облігацій України, які у 2017 році користувалися попитом на біржовому ринку, наведено в таблиці 1.17.

Перелік випусків державних облігацій України, які у 2017 році користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку, наведено в таблиці 1.18.

Таблиця 1.19

ТОП – 10 торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів державними облігаціями України на біржовому ринку

№ з/п	Найменування ТЦП	2017 рік	
		Обсяг виконаних договорів, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів, %
1	ТОВ «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ Україна»	24081,65	12,71%
2	ПАТ «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»	17654,68	9,31%
3	ПАТ АКЦІОНЕРНИЙ БАНК «УКРГАЗБАНК»	12373,77	6,53%
4	ПАТ «ОТП БАНК»	11164,61	5,89%
5	ПАТ «АЛЬФА-БАНК»	10060,20	5,31%
6	ПАТ «БАНК АВАНГАРД»	8794,36	4,64%
7	ПАТ «КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ГЛОБУС»	6666,57	3,52%
8	ТОВ «І-НВЕСТ»	5564,49	2,94%
9	ПАТ «УКРСИББАНК»	4051,72	2,14%
10	ТОВ «УНІВЕР КАПІТАЛ»	3238,30	1,71%

Таблиця 1.20

ТОП – 10 торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів державними облігаціями України на позабіржовому ринку

№ з/п	Найменування ТЦП	2017 рік	
		Обсяг виконаних договорів, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів, %
1	ПАТ «Державний ощадний банк України»	19 026	28,57%
2	ПАТ «Державний експортно - імпорتنний банк України»	14 833	22,27%
3	ПАТ АКЦІОНЕРНИЙ БАНК «УКРГАЗБАНК»	8 711	13,08%
4	ПАТ «Сітібанк»	8 709	13,08%
5	ПАТ «УКРСОЦБАНК»	3 155	4,74%
6	ПАТ «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»	4 163	6,25%
7	ПАТ «ОТП Банк»	2 089	3,14%
8	ПАТ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ПРИВАТБАНК»	1 406	2,11%
9	ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	1 306	1,96%
10	ПАТ «АЛЬФА-БАНК»	919	1,38%

Корпоративні облігації

Ринок корпоративних облігацій є вагомим, успішно функціонуючим елементом, який безпосередньо впливає на стан і розвиток вітчизняного фондового ринку.

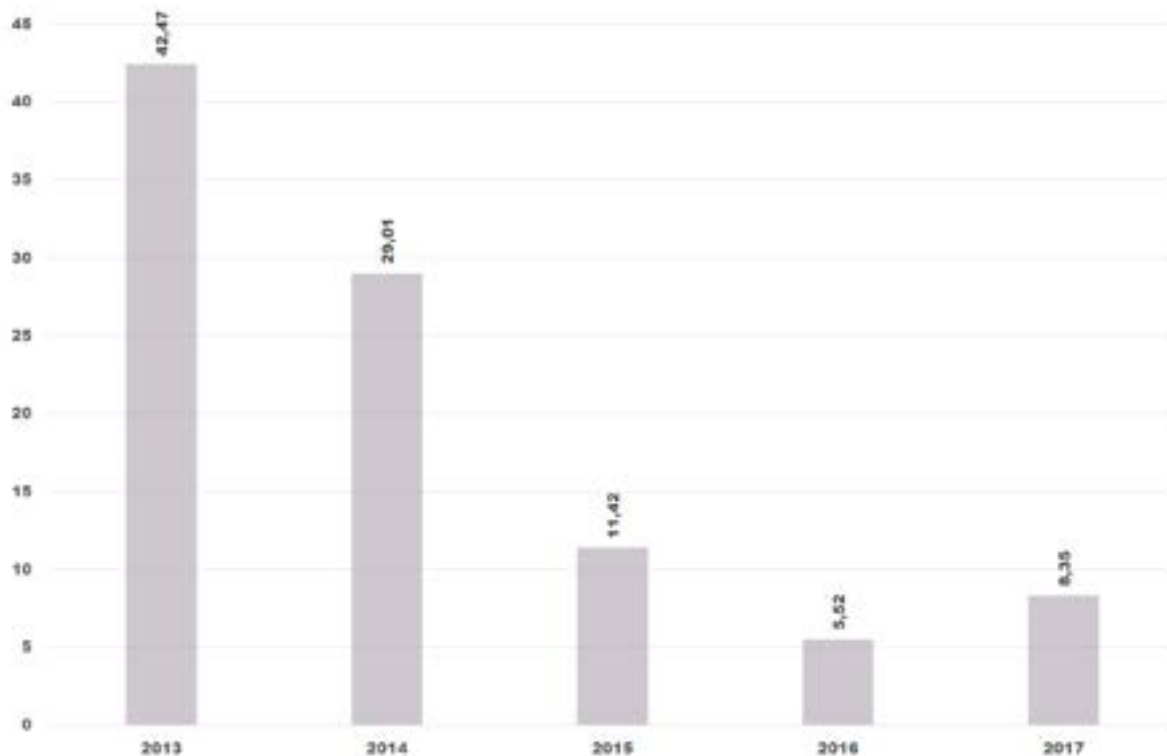
Емісія корпоративних облігацій

У 2017 році відбулося зростання емісійної діяльності на ринку корпоративних облігацій. Протягом року регулятором зареєстровано 114 випусків облігацій підприємств на суму 8,35 млрд грн (діаграма 1.28). Порівняно з 2016 роком обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств збільшився на 2,8 млрд грн або на 51,4%.

Найбільший обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств зафіксовано в III кварталі 2017 року – 3,25 млрд грн (діаграма 1.29).

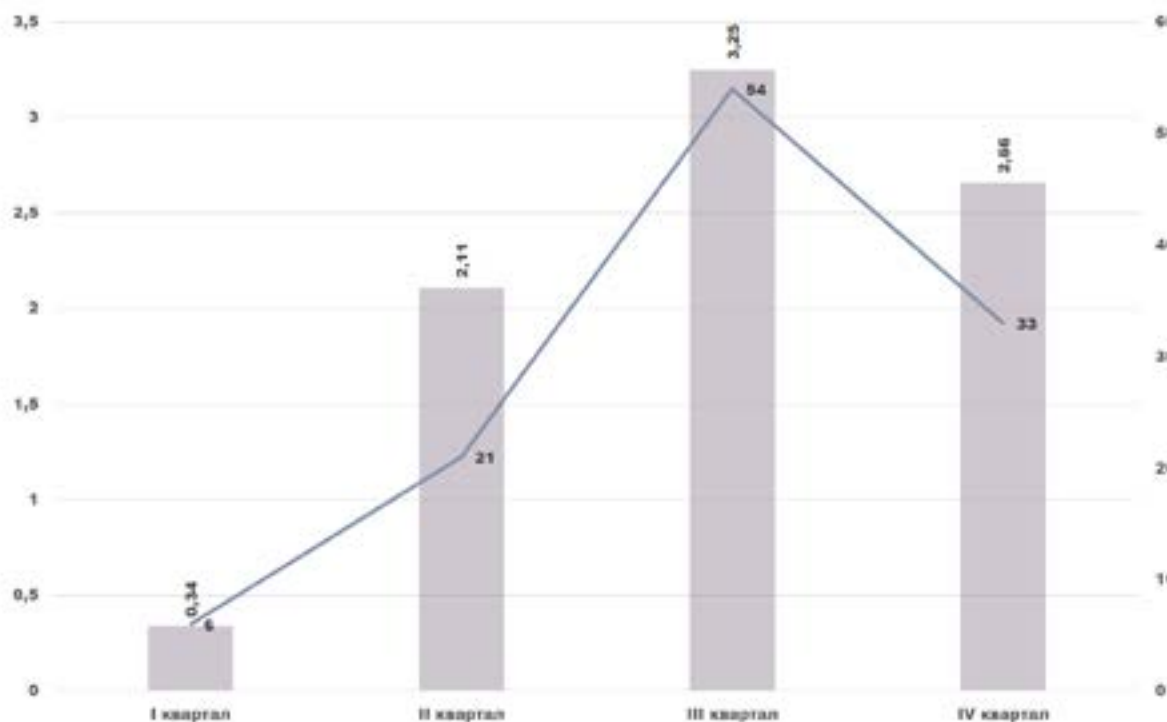
Діаграма 1.28

Обсяг зареєстрованих Комісією випусків облігацій підприємств у 2013 – 2017 роках, млрд грн

Діаграма 1.29

Обсяг та кількість зареєстрованих Комісією випусків облігацій підприємств у 2017 році

У структурі обсягу зареєстрованих Комісією випусків облігацій підприємств банками не зареєстровано жодного випуску облігацій (таблиця 1.21).

У 2017 році найбільші обсяги випусків облігацій підприємств, зареєстрованих Комісією, було здійснено такими емітентами (таблиця 1.22).

Таблиця 1.21

Обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств у 2013 – 2017 роках, млн грн

Вид емітента	2013	2014	2015	2016	2017
Усього	42 467,78	29 009,22	11 421,17	5 515,40	8 350,30
у тому числі:					
Підприємства та інші	34 427,78	23 984,22	11 421,17	5 515,40	5 650,29
Банки	8 040,00	4 800,00	-	-	2700,00
Страхові компанії	-	225,00	-	-	-

Таблиця 1.22

ТОП - 10 емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2017 році

№ з/п	Найменування емітента	Обсяг випуску, млн грн	Частка у загальному обсязі емісій, %
1	ТОВ Будспецсервіс	1 130,12	13,53%
2	ПАТ Альфа-Банк	1 100,00	13,17%
3	ПАТ ОТП Банк	800,00	9,58%
4	ПАТ УКРПОШТА	600,00	7,19%
5	ПрАТ НЕО ВІТА	575,19	6,89%
6	ПрАТ ТРЕСТ ЖИТЛОБУД-1	559,32	6,70%
7	ПАТ КРЕДОБАНК	500,00	5,99%
8	ПАТ Енергопостачальна компанія «Одесаобленерго»	500,00	5,99%
9	ТОВ Сервіс-технобуд	474,90	5,69%
10	ПрАТ ПОЗНЯКИ-ЖИЛ-БУД	347,15	4,16%

Обіг корпоративних облігацій

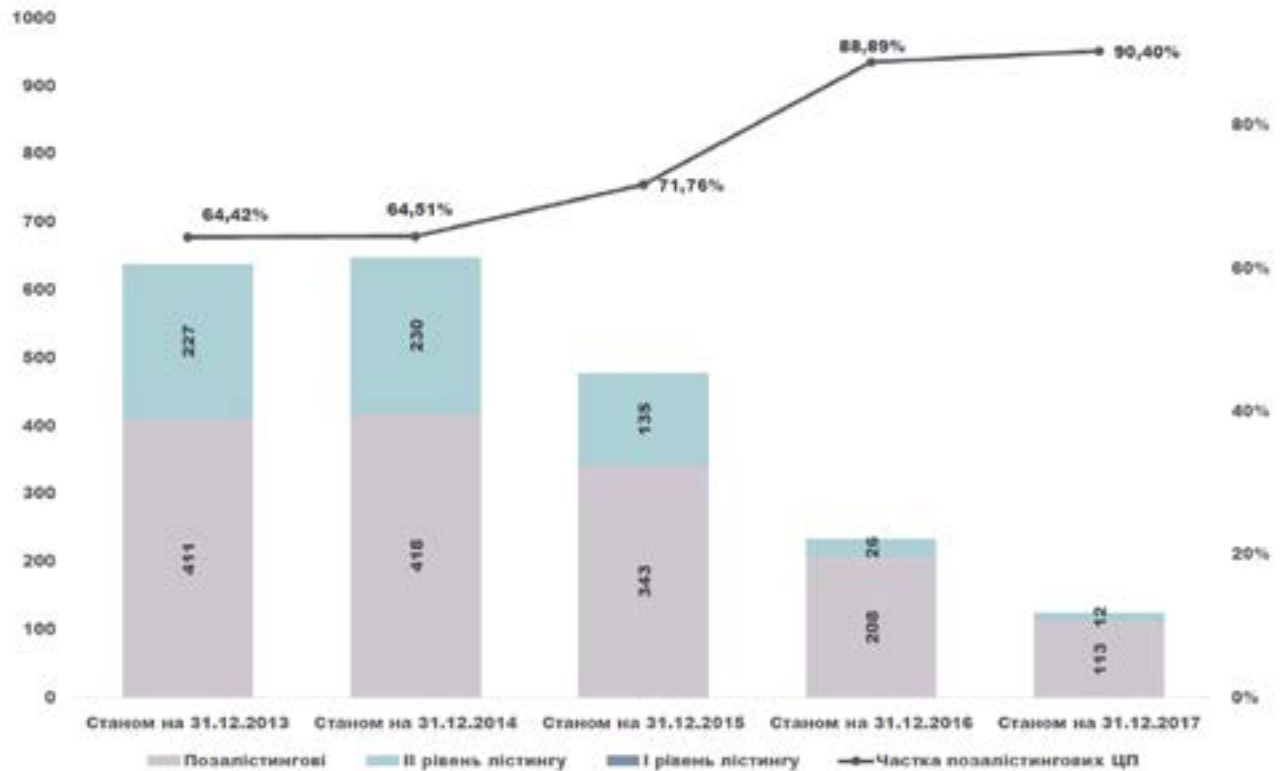
Наприкінці 2017 року кількість корпоративних облігацій, що допущено до обігу на фондових біржах, становила 125 випусків.

Протягом 2017 року в біржовому реєстрі за II-им рівнем лістингу перебувало 12 облігацій підприємств (діаграма 1.30).

У структурі біржового списку у розрізі фондових бірж наприкінці 2017 року за кількістю корпоративних облігацій виділяється «Перспектива» (62 випуски облігацій підприємств: 3 - II рівня лістингу, 59 - позалістингові), що становило 49,6% від загальної кількості випусків облігацій підприємств, які допущено до торгів на ринках капіталу (діаграма 1.31).

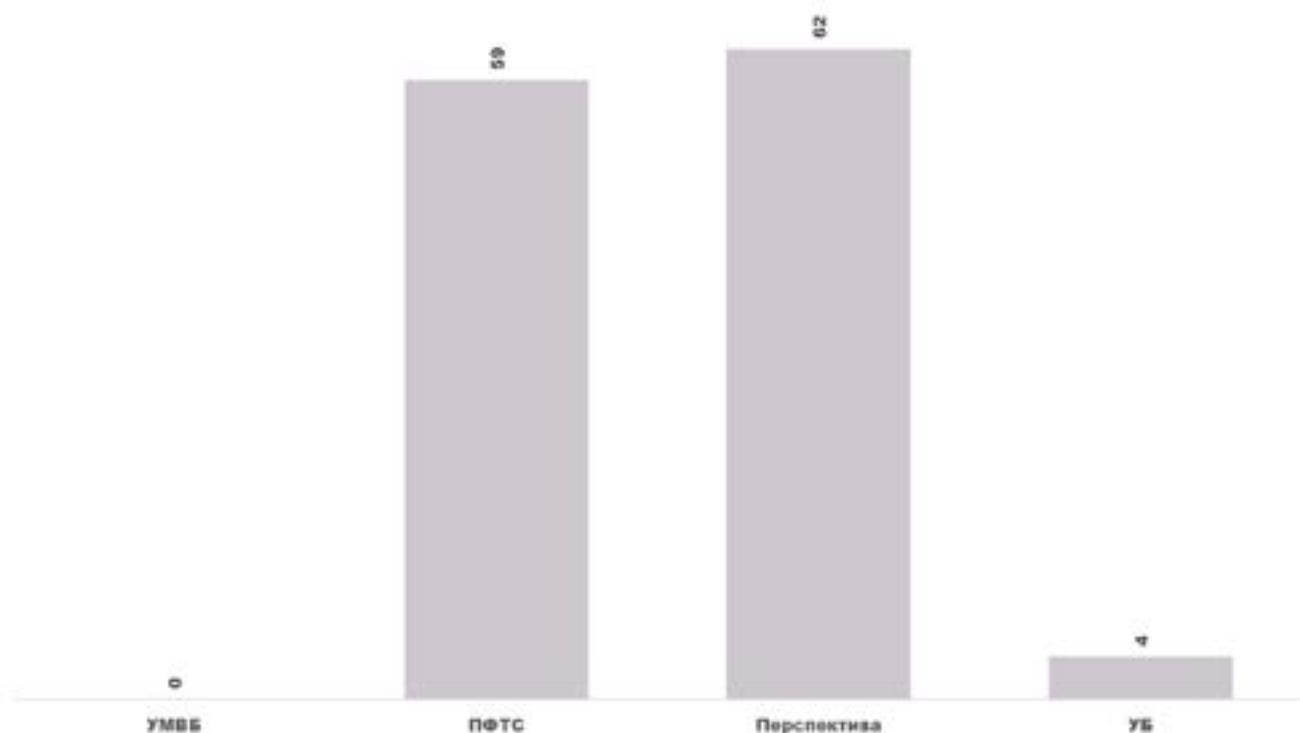
Діаграма 1.30

Кількість випусків облігацій підприємств, які перебувають в обігу на фондових біржах*, шт.

Діаграма 1.31

Кількість випусків облігацій підприємств, які допущено до торгів на фондових біржах (в розрізі фондових бірж) станом на 31.12.2017, шт.

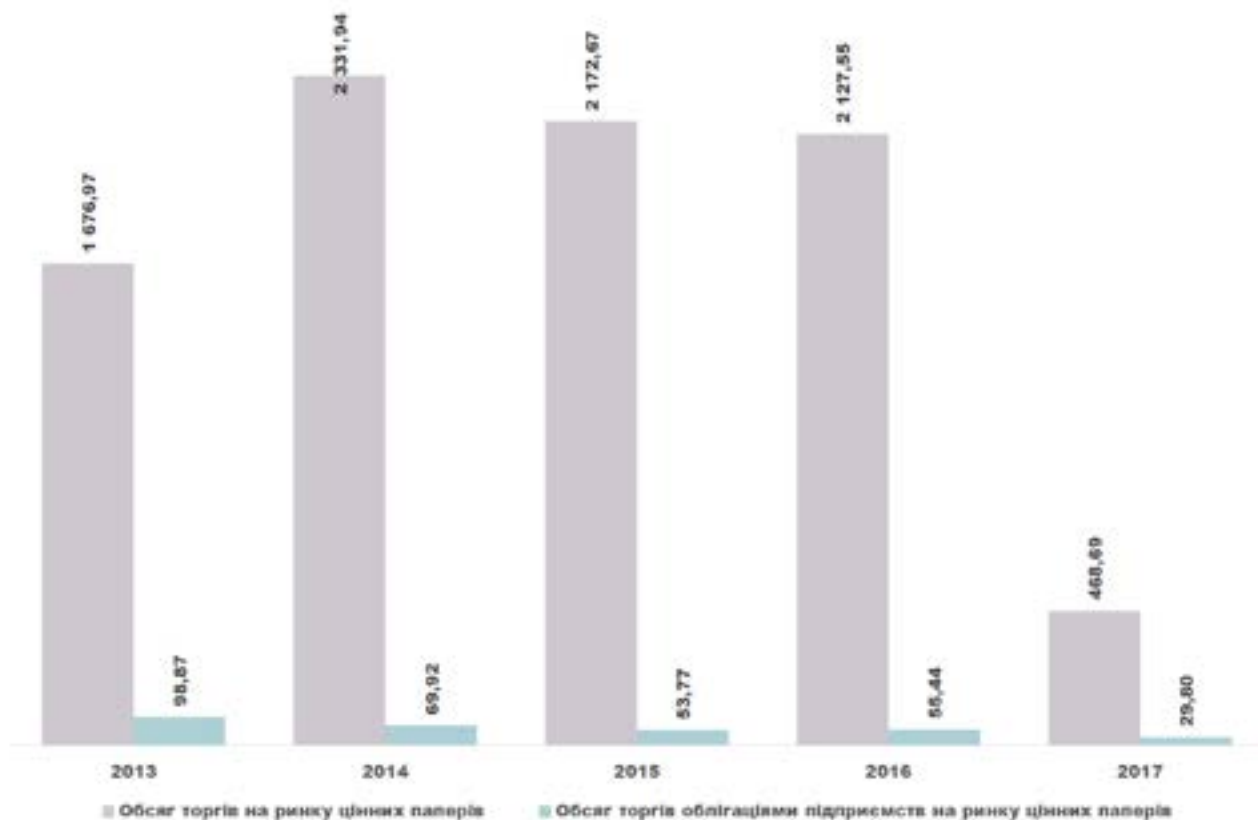

За останні три роки спостерігається зменшення обсягів торгів облігаціями підприємств на ринку цінних паперів. Цей показник у 2017 році становив 29,8 млрд грн (діаграма 1.32).

Найбільший обсяг торгів на біржовому ринку облігаціями підприємств зафіксовано у грудні 2017 року – 1,16 млрд грн. Спостерігається збільшення частки обсягу торгів облігаціями підприємств на ринку цінних паперів. Цей показник за підсумками 2017 року становить 6,36% від загального обсягу торгів на ринку цінних паперів (діаграма 1.33).

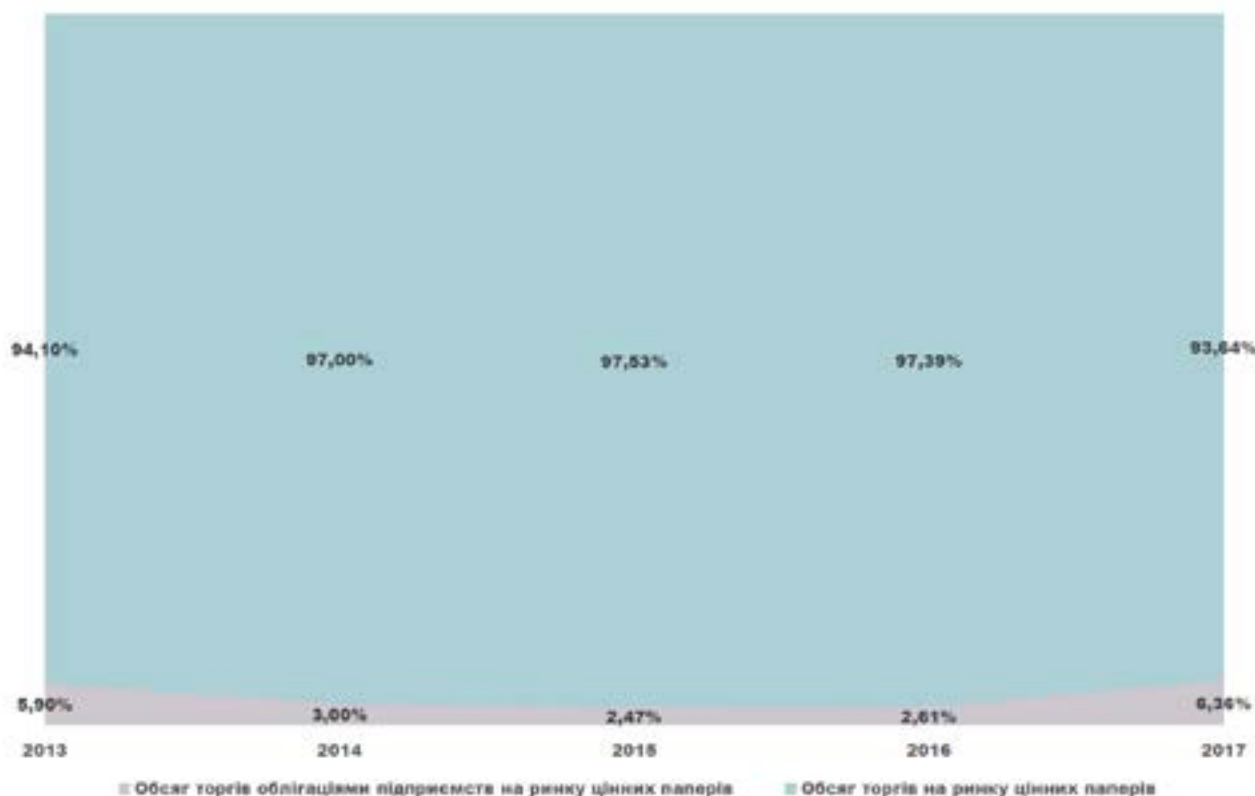
Діаграма 1.32

Обсяг торгів облігаціями підприємств на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках, млрд грн

Діаграма 1.33

Частка обсягу торгів облігаціями підприємств на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках

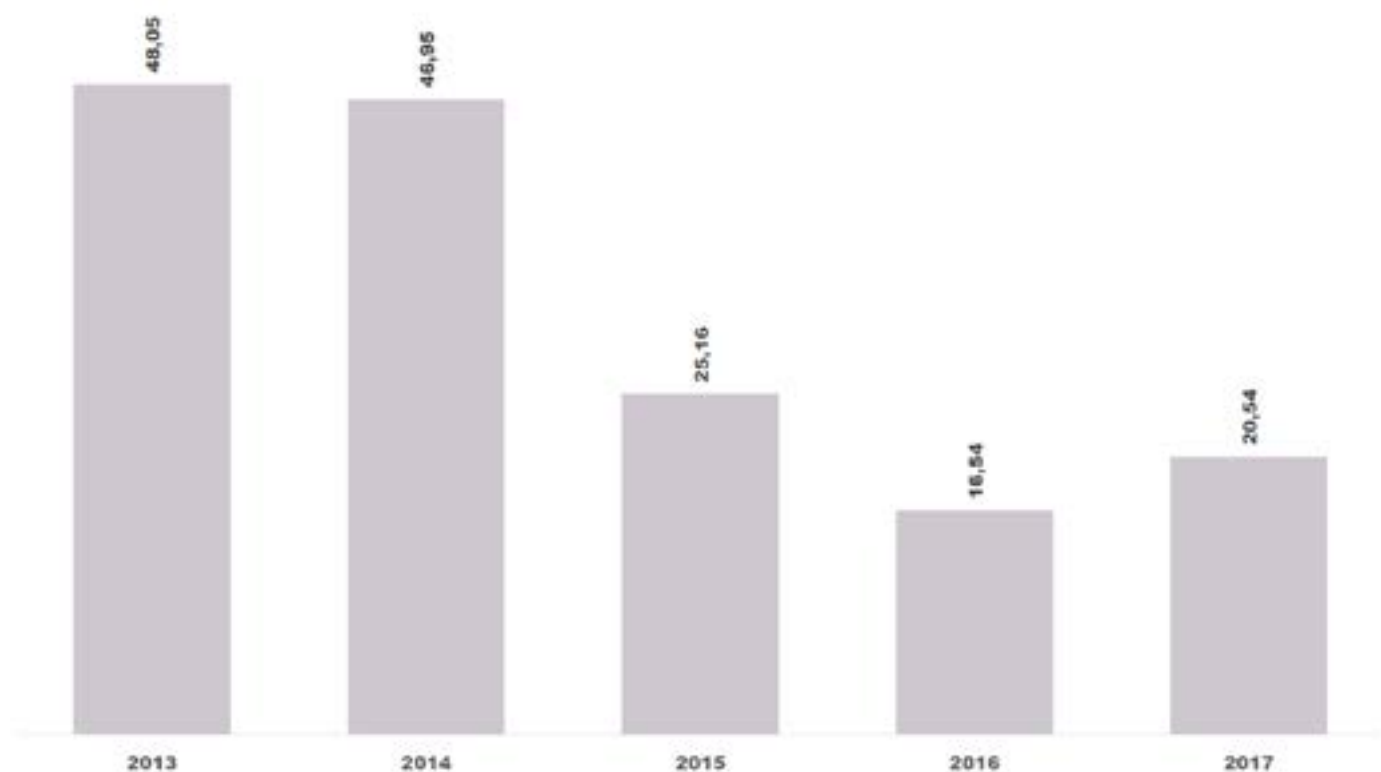

При цьому частка обсягу торгів облігаціями підприємств на біржовому ринку в загальному обсязі торгів корпоративними облігаціями підприємств на ринку цінних паперів зросла з 16,54% у 2016 році до 20,54% у 2017 році (діаграма 1.34).

За підсумками 2017 року обсяг торгів облігаціями підприємств на біржовому ринку становив 6,12 млрд грн, що менше на 53,79% порівняно з 2016 роком (таблиця 1.23).

Діаграма 1.34

Частка обсягу торгів облігаціями підприємств на біржовому ринку в загальному обсязі торгів корпоративними облігаціями на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках

Таблиця 1.23

Обсяг торгів облігаціями підприємств на біржовому ринку та позабіржовому ринку в 2013 – 2017 роках, млрд грн

Вид ринку	2013	2014	2015	2016	2017
Позабіржовий ринок	51,36	37,09	40,24	46,27	23,70
Біржовий ринок	47,51	32,82	13,53	9,17	6,12
Усього	98,87	69,92	53,77	55,44	29,80

Перелік облігацій підприємств емітентів, які у 2017 році користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку, наведено в таблиці 1.24, 1.25. Частка обсягу торгів облігаціями підприємств цих емі-

тентів становила 78,42% від загального обсягу торгів корпоративними облігаціями на біржовому ринку.

Таблиця 1.24

ТОП – 10 облігацій підприємств емітентів, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку (за обсягом виконаних біржових контрактів)

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік		
		Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, %
1	ПАТ «ТАСКОМБАНК»	59	1 177	19,23%
2	АТ «ТРЕСТ ЖИТЛОБУД-1»	18	559	9,14%
3	ПрАТ «Нео Віта»	19	500	8,17%
4	ПАТ «Альфа-Банк»	39	497	8,12%
5	ТОВ «Сервіс-Технобуд»	3	475	7,76%
6	АТ «ОТП Банк»	2	413	6,74%
7	ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця»	2	307	5,02%
8	ПАТ «ПОЗНЯКИ-ЖИЛ-БУД»	77	298	4,87%
9	ТОВ «Будспецсервіс»	2	290	4,73%
10	ТОВ «Експлуатаційна компанія «Сервіс»	3	284	4,64%

Таблиця 1.25

ТОП – 10 облігацій підприємств емітентів, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку (за кількістю біржових контрактів)

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік		
		Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, %
1	ПАТ «ПОЗНЯКИ-ЖИЛ-БУД»	77	298	4,87%
2	ПАТ «ТАСКОМБАНК»	59	1 177	19,23%
3	ПАТ «Альфа-Банк»	39	497	8,12%
4	ТОВ «Іпотечна компанія «Аркада-фонд»	29	281	4,59%
5	ТзОВ «Шувар»	24	70	1,14%
6	АТ «ТАСКОМБАНК»	21	115	1,88%
7	ПАТ «Нео Віта»	19	500	8,17%
8	АТ «ТРЕСТ ЖИТЛОБУД-1»	18	559	9,14%
9	ПАТ «Альфа-Банк»	9	37	0,61%
10	ТОВ «РУСЬ ІНВЕСТ БУД»	5	100	1,63%

Перелік облігацій підприємств емітентів, які у 2017 році користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку, наведено в таблиці 1.26.

Перелік торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів облігаціями підприємств у 2017 році на біржовому ринку наведено в таблиці 1.27.

Таблиця 1.26

ТОП – 10 облігацій підприємств емітентів, які користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку (за обсягом виконаних договорів)

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік	
		Обсяг виконаного договору на неорганізованому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаного договору на неорганізованому ринку, %
1	ПАТ «ТРЕСТ ЖИТЛОБУД-1»	2790,03	11,78%
2	АТ «ТАСКОМБАНК»	2122,57	8,96%
3	ТОВ «БУДСПЕЦСЕРВІС», серія LL	1619,01	6,84%
4	ТОВ «РЕСУРС-КАПІТАЛ», А	1307,86	5,52%
5	ТОВ «СЕРВІС-ТЕХНОБУД»	1239,22	5,23%
6	ТОВ «КИЇВСЬКИЙ ПРОЕКТНИЙ ІНСТИТУТ»	653,19	2,76%
7	ПрАТ «НЕО ВІТА»	622,23	2,63%
8	ТОВ «ЕГРЕС-АГРО»	592,45	2,50%
9	ПАТ «Альфа-Банк»	552,82	2,33%
10	«ТМО «ЛІКО-ХОЛДІНГ» (серія ВЕ)	552,56	2,33%

Таблиця 1.27

ТОП - 10 торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів облігаціями підприємств на біржовому ринку

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік	
		Обсяг виконаних договорів, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів, %
1	ТОВ «ДОМІНАНТА ТРЕЙД»	645,80	10,55%
2	ТОВ «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНА»	515,87	8,43%
3	ТОВ «ПКТБ - ЦІННІ ПАПЕРИ»	382,23	6,25%
4	ПАТ «ОТП БАНК»	329,35	5,38%
5	ТОВ «КОНКОРД КЕПІТАЛ»	315,19	5,15%
6	ПАТ «ТАСКОМБАНК»	299,23	4,89%
7	ТОВ «АЧІК»	279,66	4,57%
8	ТОВ «ПРОФІ-Т ЦІННІ ПАПЕРИ»	259,76	4,24%
9	ПАТ «КРЕДОБАНК»	254,39	4,16%
10	ПАТ «КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ГЛОБУС»	167,24	2,73%

Перелік торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів облігаціями підприємств у 2017 році на позабіржовому ринку наведено в таблиці 1.28.

Таблиця 1.28

27 ТОП - 10 торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів облігаціями підприємств на позабіржовому ринку

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік	
		Обсяг виконаних договорів, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів, %
1	ТОВ «ФОНДОВА КОМПАНІЯ «АВЕРС ІНВЕСТ»	1 876	7,92%
2	ТОВ «ТЦП-2015»	1 850	7,81%
3	ТОВ «КОМЕКС-ФІНАНС»	1 617	6,83%
4	ТОВ «ДОМІНАНТА ТРЕЙД»	1 410	5,96%
5	ТОВ «Український енергетичний реєстр»	1 308	5,52%
6	Азово-Чорноморська інвестиційна компанія у формі товариства з обмеженою відповідальністю	928	3,92%
7	ТОВ «АЛЬДАРІС-ІНВЕСТ»	868	3,66%
8	ПАТ «УКРСОЦБАНК»	806	3,41%
9	ТОВ «XXI СТОЛІТТЯ БРОКЕРІДЖ»	796	3,36%
10	ТОВ «Акцептор»	776	3,28%

Ринок деривативів

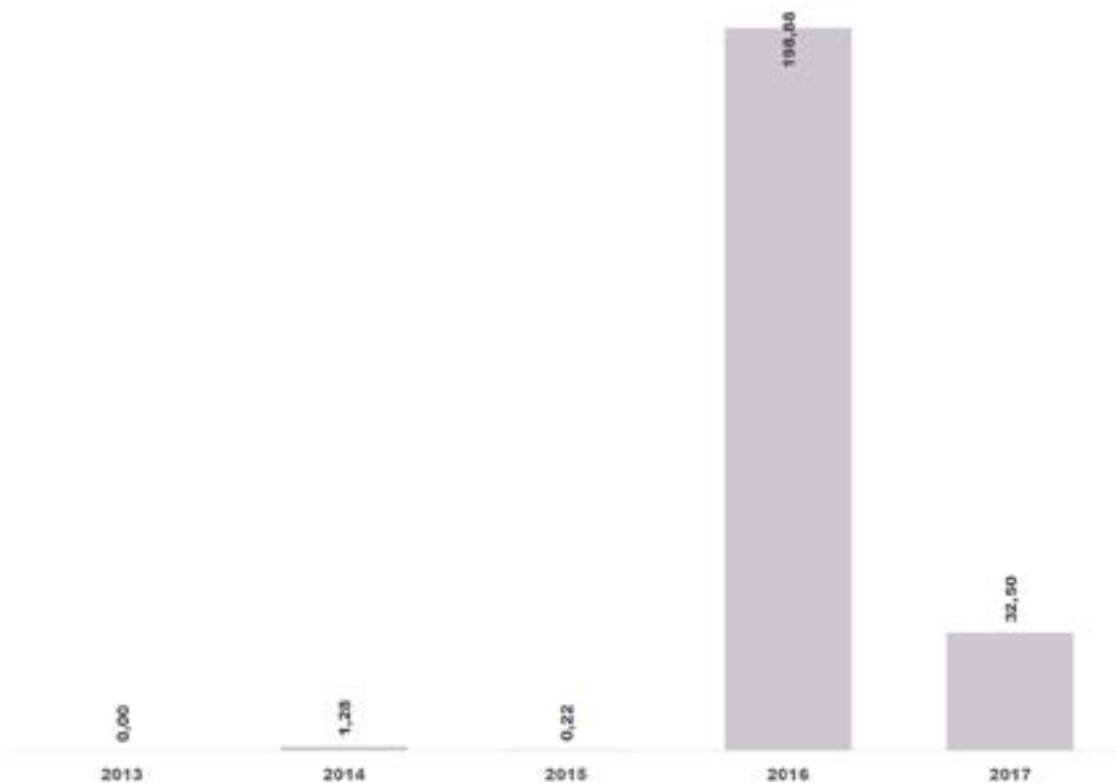
Ринок деривативів є доволі молодим сегментом фінансового ринку та представлений ф'ючерсними контрактами, опціонами та опціонними сертифікатами.

Емісія деривативів

У 2017 році Комісією зареєстровано 2 випуски опціонних сертифікатів на загальну суму 32,5 млн грн (діаграма 1.35).

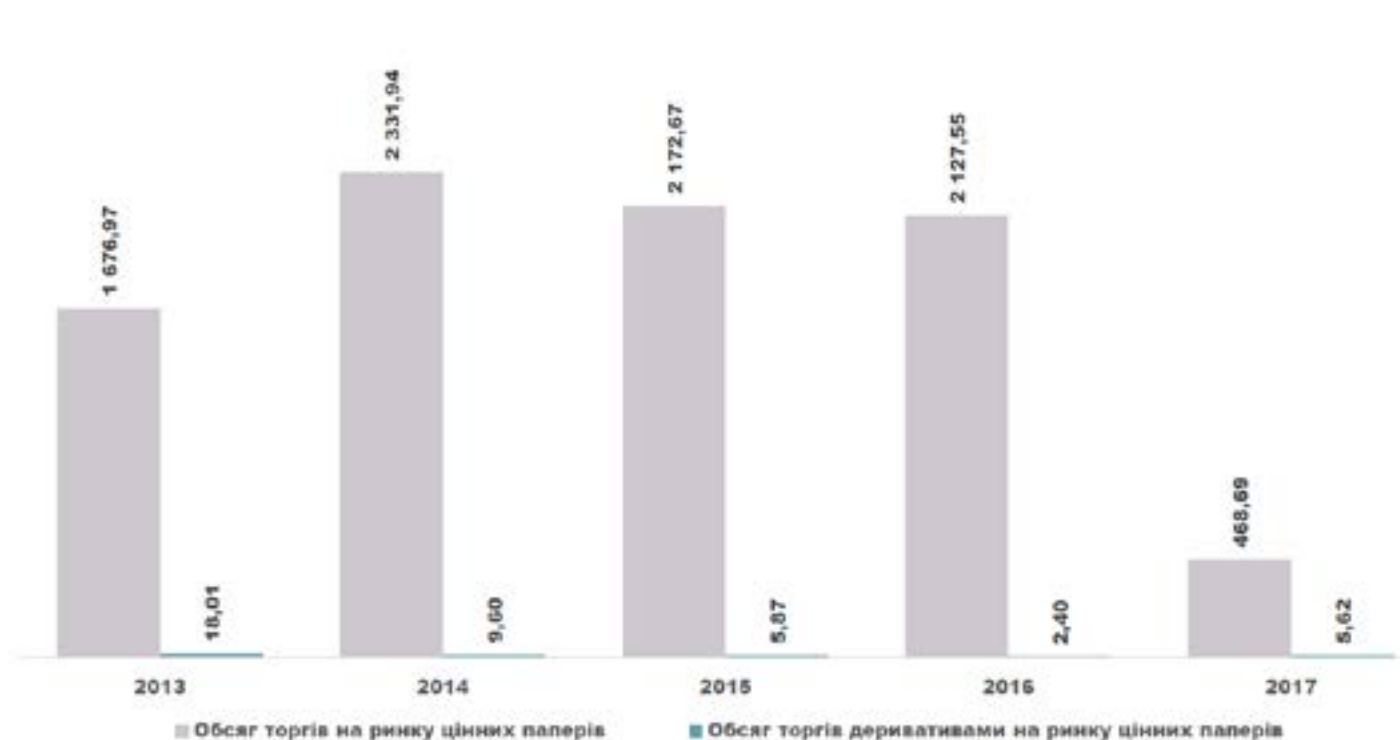
Діаграма 1.35

Обсяг зареєстрованих випусків опціонних сертифікатів у 2013-2017 роках, млн грн

Діаграма 1.36

Обсяг торгів деривативами на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках, млрд грн

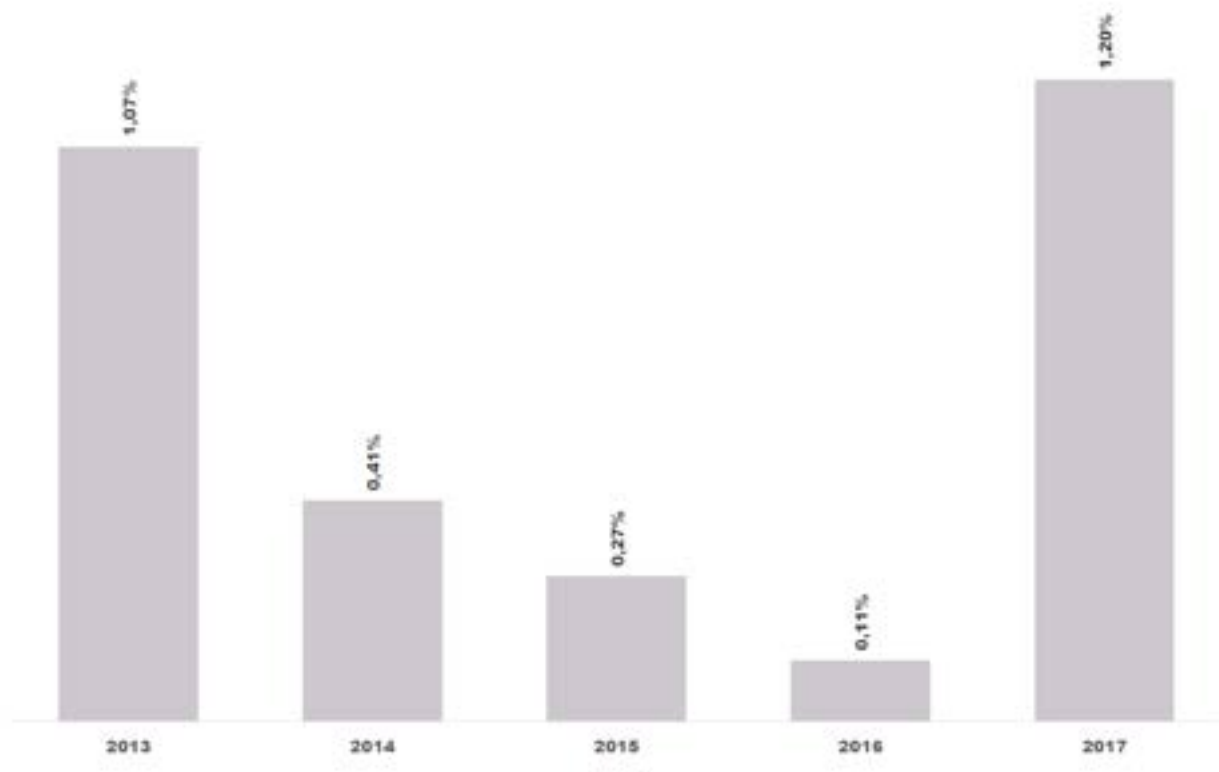
Найбільший обсяг торгів на ринку цінних паперів деривативами зафіксовано у листопаді 2017 року – 1,17 млрд грн.

Своєю чергою, частка обсягу торгів деривативами на біржовому ринку у 2017 році становить 88,17% (діаграма 1.38).

У загальній структурі обсягів торгів на ринку цінних паперів частка обсягу торгів деривативами склала 1,2% сукупного обсягу торгів на фондовому ринку (діаграма 1.37).

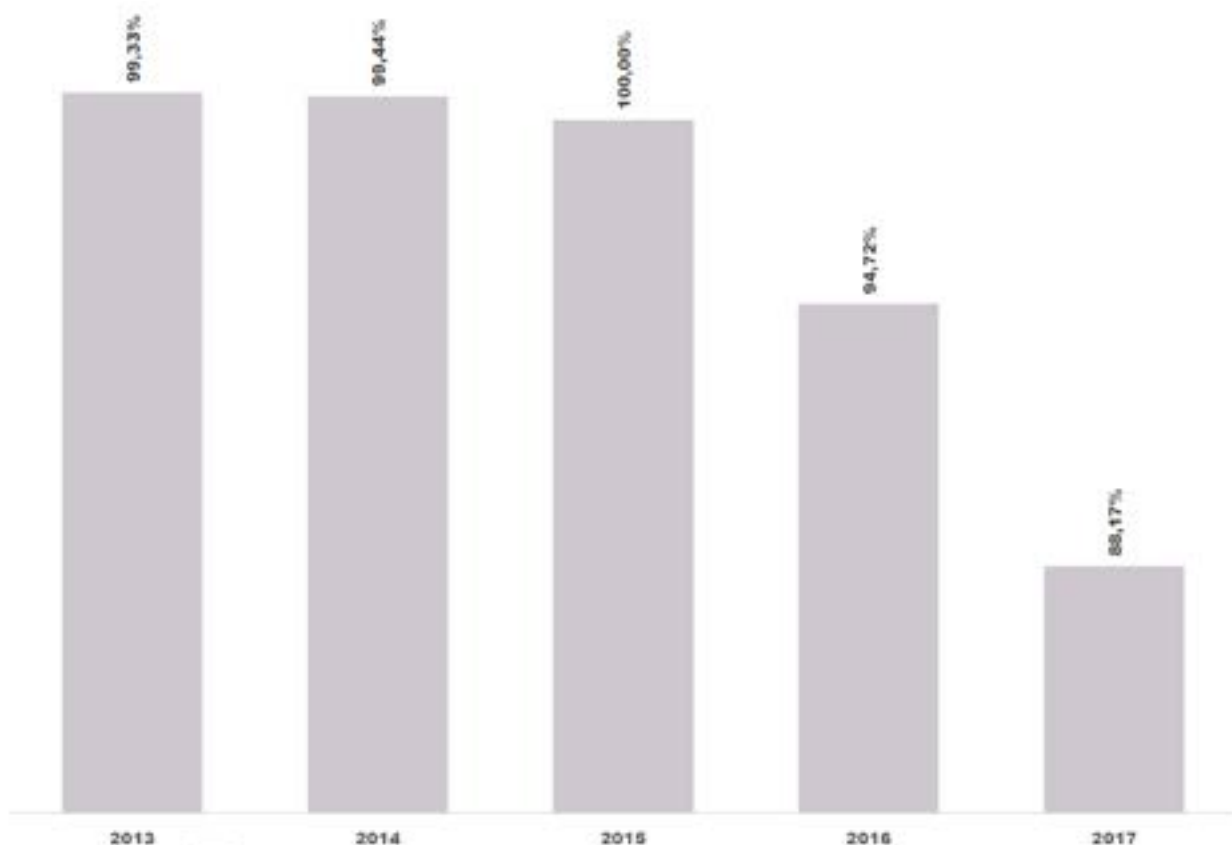
Діаграма 1.37

Частка обсягу торгів деривативами на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках

Діаграма 1.38

Частка обсягу торгів деривативами на біржовому ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках

Обсяг торгів деривативами на біржовому ринку у 2017 році становив 5,62 млрд грн. Якщо розглядати в розрізі за видами ринків, то всі операції здійснювались в секції строкового ринку (таблиця 1.29).

Перелік деривативів, які у 2017 році користувалися попитом на біржовому ринку, наведено в таблиці 1.30. 1.31.

Таблиця 1.29

Обсяг торгів деривативами на біржовому та позабіржовому ринку у 2013 – 2017 роках, млрд грн

Вид ринку	2013	2014	2015	2016	2017
Позабіржовий ринок	0,00	0,01	0,04	0,12	0,59
Біржовий ринок	18,01	9,59	5,83	2,28	5,03
Усього	18,01	9,60	5,87	2,40	5,62

Таблиця 1.30

ТОП – 10 деривативів, які користувалися попитом на біржовому ринку (за обсягом виконаних біржових контрактів)

№ з/п	Найменування емітента	Вид фінансового інструменту	Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі (%)
1	ПАТ «Українська біржа»	Ф'ючерсний контракт без поставки базового активу (валюти)	10 912	2775,12	87,49%
2	ПАТ «Українська біржа»	Ф'ючерсний контракт без поставки базового активу (товару)	3 356	323,12	10,19%
3	ПАТ «Українська біржа»	Ф'ючерсний контракт без поставки базового активу (фондового індексу)	2 246	71,13	2,24%
4	ПАТ «Українська біржа»	Опціон на купівлю з поставкою базового активу (деривативів)	41	1,18	0,04%
5	ПАТ «Українська біржа»	Опціон на продаж з поставкою базового активу (деривативів)	39	0,64	0,02%
6	ПАТ «Українська біржа»	Ф'ючерсний контракт з поставкою базового активу (товару)	9	0,39	0,01%
7	ПАТ «Українська біржа»	Ф'ючерсний контракт без поставки базового активу (процентної ставки)	12	0,30	0,01%

Таблиця 1.31

ТОП – 10 деривативів, які користувалися попитом на біржовому ринку (за кількістю біржових контрактів)

№ з/п	Найменування емітента	Вид фінансового інструменту	Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн	Відсоток від загального кількості виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі (%)
1	ПАТ «Українська біржа»	Ф'ючерсний контракт без поставки базового активу (валюти)	10 912	2775,12	87,49%
2	ПАТ «Українська біржа»	Ф'ючерсний контракт без поставки базового активу (товару)	3 356	323,12	10,19%
3	ПАТ «Українська біржа»	Ф'ючерсний контракт без поставки базового активу (фондового індексу)	2 246	71,13	2,24%
4	ПАТ «Українська біржа»	Опціон на купівлю з поставкою базового активу (деривативів)	41	1,18	0,04%
5	ПАТ «Українська біржа»	Опціон на продаж з поставкою базового активу (деривативів)	39	0,64	0,02%
6	ПАТ «Українська біржа»	Ф'ючерсний контракт без поставки базового активу (деривативів)	9	0,39	0,01%
7	ПАТ «Українська біржа»	Ф'ючерсний контракт з поставкою базового активу (товару)	12	0,30	0,01%

Перелік деривативів, які у 2017 році користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку, наведено в таблиці 1.32.

Перелік торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів деривативами у 2017 році на біржовому ринку наведено в таблиці 1.33.

Таблиця 1.32

ТОП – деривативів, які користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку (за обсягом виконаних договорів)

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік	
		Обсяг виконаного договору, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаного договору, %
1	ТОВ «Авалон Статус»	105,64	17,78%
2	ТОВ «Авалон Престиж»	100,01	16,83%
3	ТОВ «ТМО «ЛІКО-ХОЛДІНГ»	87,43	14,71%
4	ТзОВ «Завод № 3»	51,36	8,64%
5	ТзОВ «Будівельна група «АВІЛА»»	48,39	8,14%
6	ТзОВ «ІНВЕСТИЦІЇ У БУДІВНИЦТВО»	32,69	5,50%
7	ТзОВ «ЗБІГ»	31,62	5,32%
8	ТзОВ «УКР-ЄВРО-СЕРВІС»	29,78	5,01%
9	ТзОВ «Агросадівник»	19,47	3,28%
10	ТОВ «АВАЛОН ГРНІН»	18,03	3,03%

Таблиця 1.33

ТОП Торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів деривативами на біржовому ринку

№ з/п	Найменування ТЦП	2017 рік		
		Обсяг виконаних договорів, млн грн	Вид цінних паперів	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів, %
1	ТОВ «КАПІТАЛ ТАЙМС»	898,95	Ф'ючерсний контракт	17,89%
2	ТОВ «ІК»А. І. С.Т. - ІНВЕСТ»	706,78	Опціонний сертифікат	14,06%
3	ТОВ «КАСТОДІ-БРОК»	706,78	Опціонний сертифікат	14,06%
4	ТОВ «УНІВЕР КАПІТАЛ»	639,66	Ф'ючерсний контракт	12,73%
5	СПІЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО ТОВ «ДРАГОН КАПІТАЛ»	582,18	Ф'ючерсний контракт	11,58%
6	ТОВ «І-ІНВЕСТ»	379,11	Ф'ючерсний контракт	7,54%
7	ТОВ «СПІКЕР-БРОК-ІНВЕСТ»	199,30	Опціонний сертифікат	3,97%
8	ТОВ «КІНТО, ЛТД»	164,88	Ф'ючерсний контракт	3,28%
9	ТОВ «КАПІТАЛ ТАЙМС»	115,07	Ф'ючерсний контракт	2,29%
10	ТОВ «УНІВЕР КАПІТАЛ»	102,07	Ф'ючерсний контракт	2,03%

Перелік торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів деривативами у 2017 році на позабіржовому ринку наведено в таблиці 1.34.

Таблиця 1.34

ТОП торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів деривативами на позабіржовому ринку

№ з/п	Найменування ТЦП	2017 рік	
		Обсяг виконаних договорів, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів, %
1	ТОВ «Підприємство «Росан-Цінні Папери»	2 293	38,58%
2	ТзОВ «ТЦП «ПГ»	1 606	27,02%
3	ТзОВ «Карпати-брок»	1 170	19,69%
4	ТзОВ «Інвестиційна компанія» А.І.С.Т.-Інвест»	874	14,71%

Ринок колективних інвестицій

На сьогодні найпопулярнішою формою фінансового посередництва є система колективного інвестування, до якої входять інвестиційні та пенсійні фонди.

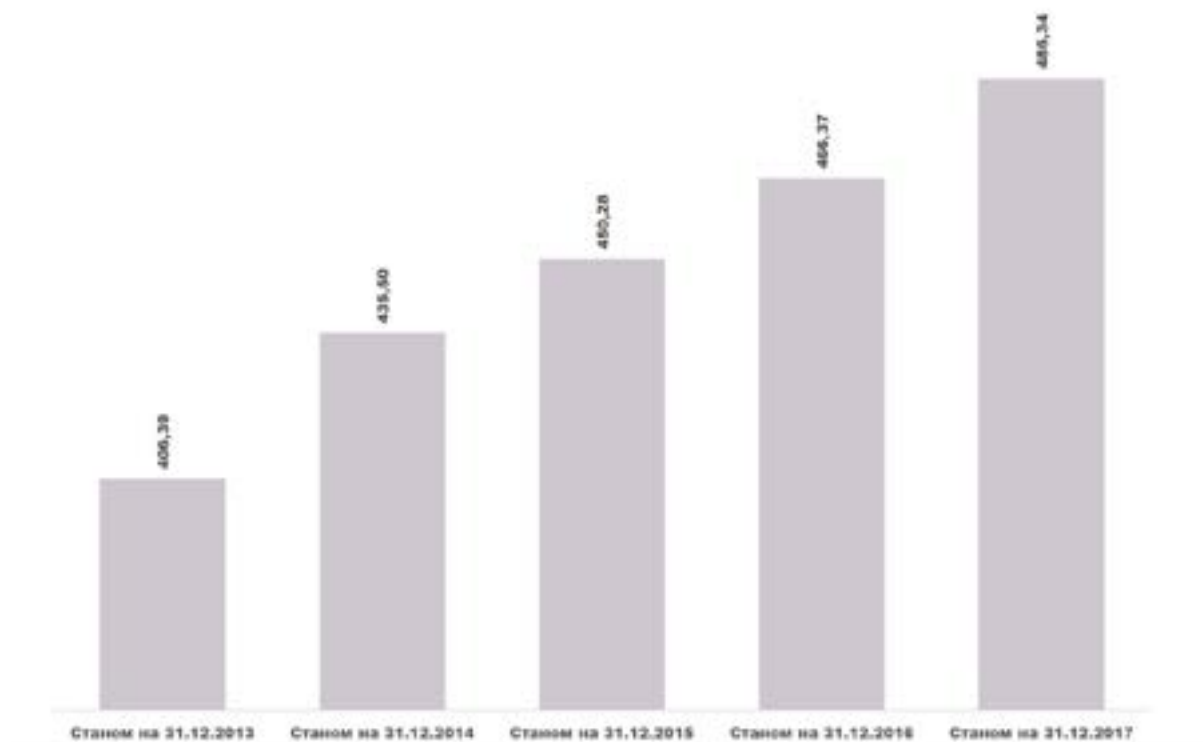
Емісія цінних паперів інститутів спільного інвестування

За даними за 2017 рік усього регулятором зареєстровано випусків цінних паперів ІСІ на загальну суму 486,34 млрд грн (діаграма 1.39).

Найбільшу кількість цінних паперів ІСІ розміщено серед юридичних осіб – резидентів (71,48%). Номінальна вартість розміщених цінних паперів ІСІ, що перебували в обігу наприкінці минулого року, становила 72,73 млрд грн. Детальну інформацію про динаміку цього показника наведено в таблиці 1.35.

Діаграма 1.39

Динаміка обсягу зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів ІСІ у 2013 -2017 роках (наростаючим підсумком), млрд грн

Таблиця 1.35

Номінальна вартість розміщених цінних паперів ІСІ, що перебувають в обігу (наростаючим підсумком), млрд грн

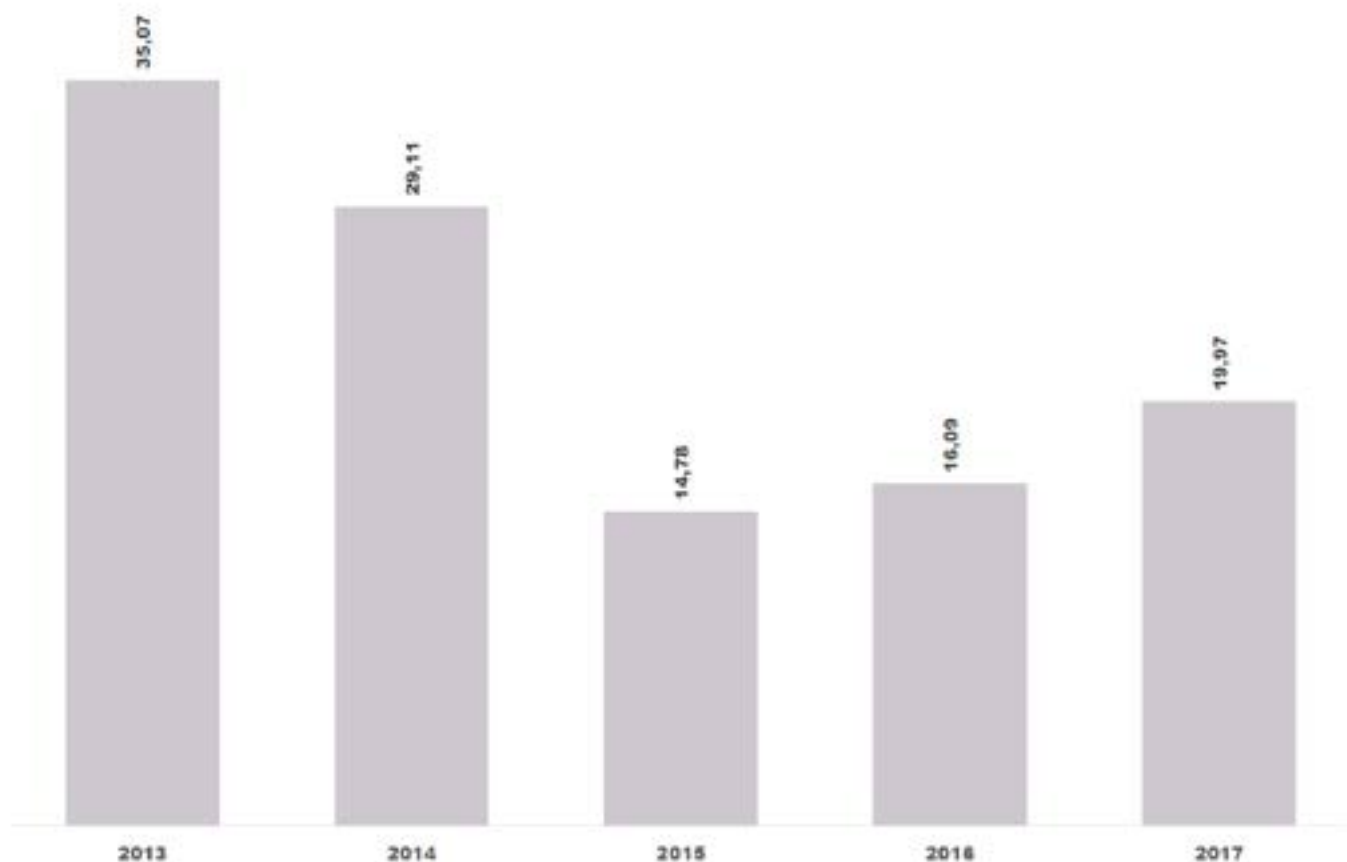
Період	Серед юридичних осіб		Серед фізичних осіб		Усього
	Резидентів	Нерезидентів	Резидентів	Нерезидентів	
Станом на 31.12.2013	67,85	14,61	2,63	0,04	85,14
Станом на 31.12.2014	63,92	16,07	2,73	0,04	82,75
Станом на 31.12.2015	62,36	16,71	3,34	0,04	82,45
Станом на 31.12.2016	53,20	14,42	4,09	0,04	71,75
Станом на 31.12.2017	51,99	16,34	4,36	0,04	72,73

У 2017 році загальний обсяг випусків цінних паперів інститутів спільного інвестування, зареєстрованих Комісією, становив 19,97 млрд грн, що порівняно з 2016 роком більше на 3,88 млрд грн (діаграма 1.40).

У 2017 році регулятором зареєстровано 42 випуски інвестиційних сертифікатів пайових інвестиційних фондів на суму 6,26 млрд грн, що на 0,89 млрд грн більше порівняно з 2016 роком (діаграма 1.41).

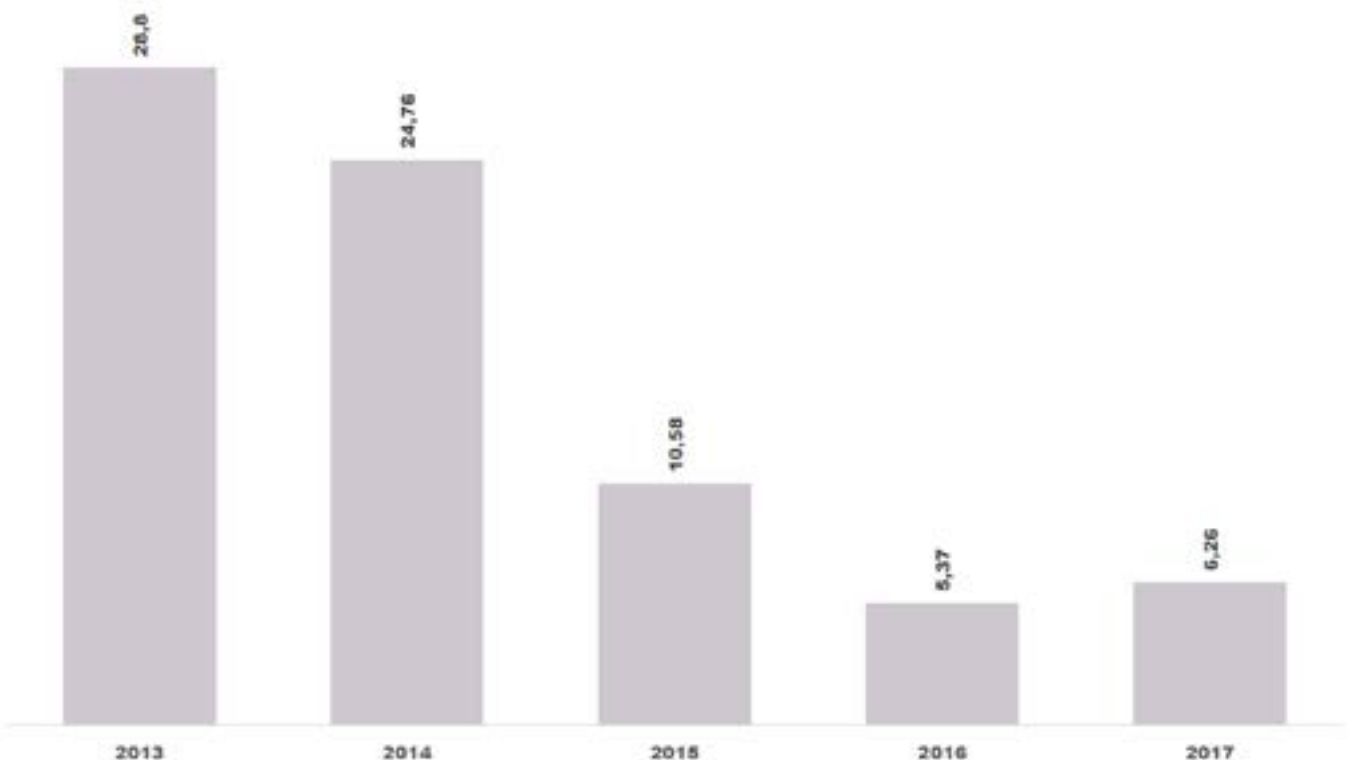
Діаграма 1.40

Обсяг зареєстрованих випусків цінних паперів ІСІ у 2013-2017 роках, млрд грн

Діаграма 1.41

Обсяг зареєстрованих випусків інвестиційних сертифікатів пайових інвестиційних фондів у 2013 - 2017 роках, млрд грн

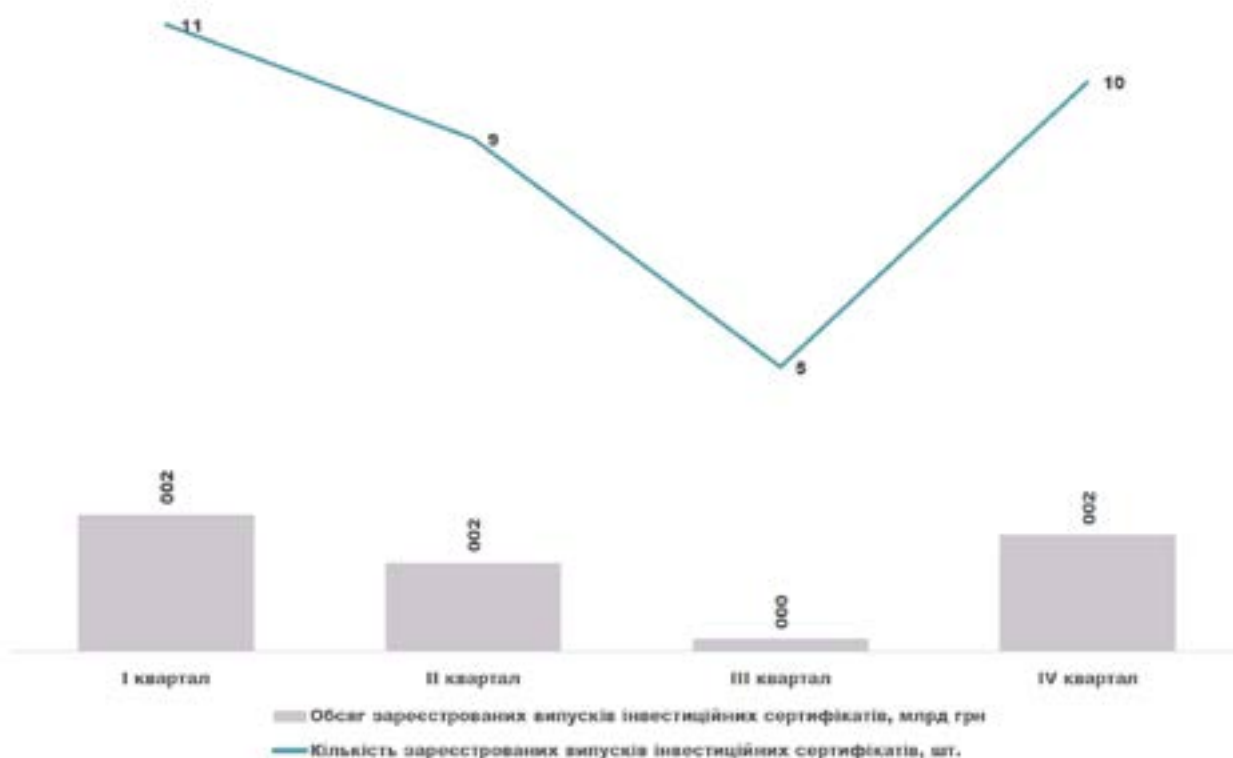

Найбільші обсяги емісії інвестиційних сертифікатів зареєстровано Комісією в I кварталі 2017 року (діаграма 1.42).

Протягом 2017 року регулятор зареєстрував 138 випусків акцій корпоративних інвестиційних фондів на суму 13,71 млрд грн. Цей показник збільшився на 3 млрд грн порівняно з 2016 роком (діаграма 1.43).

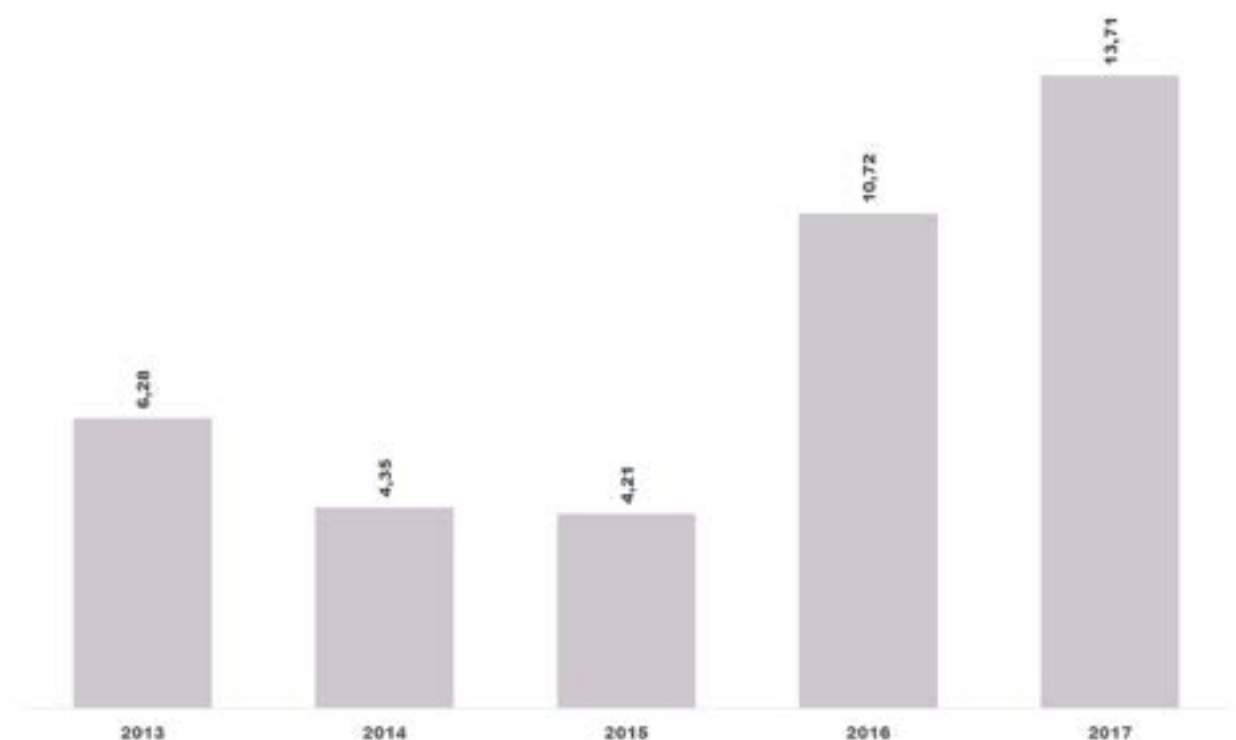
Діаграма 1.42

Обсяг та кількість зареєстрованих випусків інвестиційних сертифікатів пайових інвестиційних фондів протягом 2017 року

Діаграма 1.43

Обсяг зареєстрованих випусків акцій корпоративних інвестиційних фондів у 2013 - 2017 роках, млрд грн

Найбільші обсяги емісії акцій корпоративних інвестиційних фондів зареєстровано Комісією у II кварталі 2017 року - діаграма 1.44, таблиця 1.36.

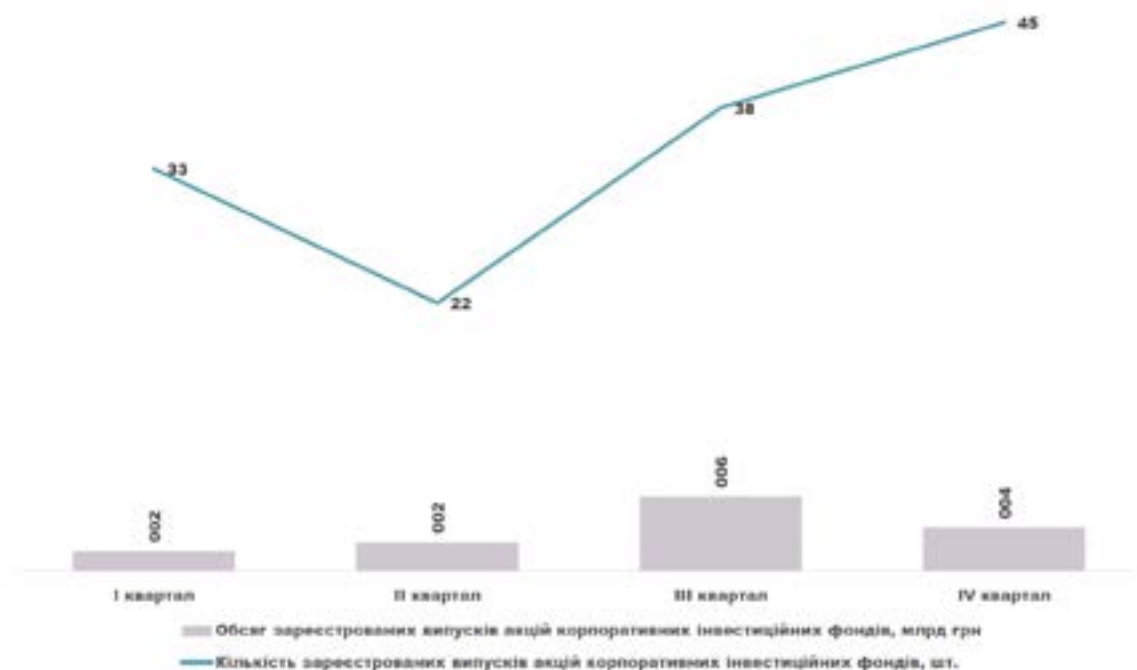
Обіг цінних паперів інститутів спільного інвестування на фондовому ринку

У 2017 році кількість випусків цінних паперів інститутів спільного інвестування, що перебувають в обігу на біржовому ринку, становила 121 шт.

Наприкінці 2017 року в біржовому реєстрі за II-им рівнем лістингу перебував 1 випуск цінних паперів ІСІ (діаграма 1.45).

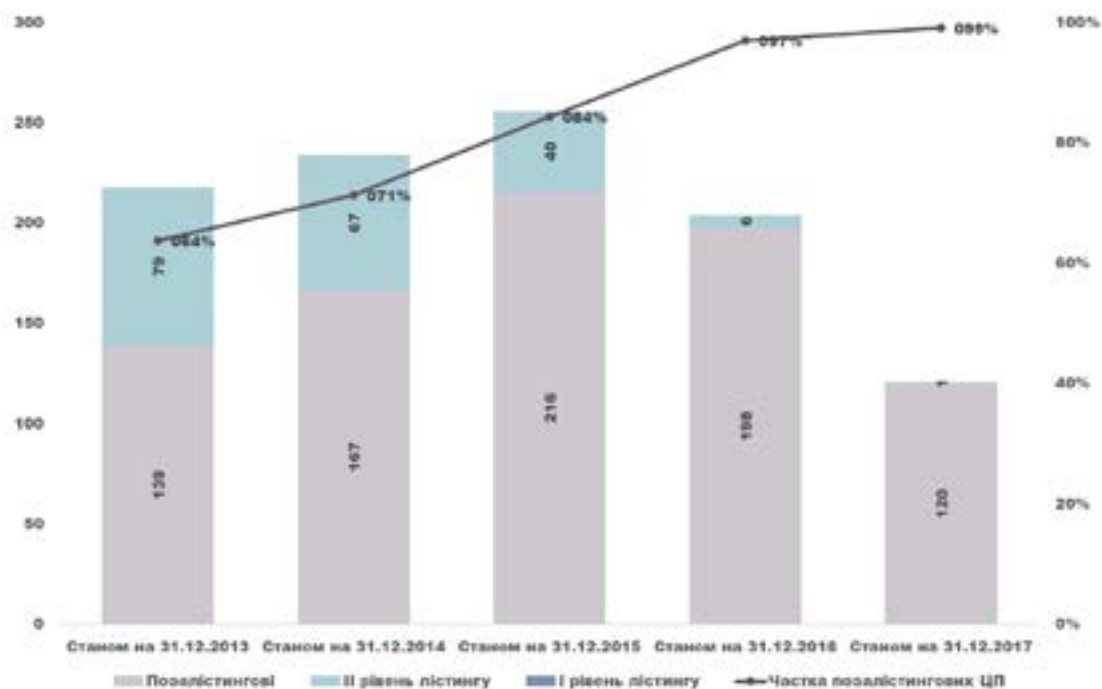
Діаграма 1.44

Обсяг та кількість зареєстрованих випусків акцій корпоративних інвестиційних фондів протягом 2017 року

Діаграма 1.45

Кількість випусків цінних паперів ІСІ*, які перебувають в обігу на фондових біржах, шт.

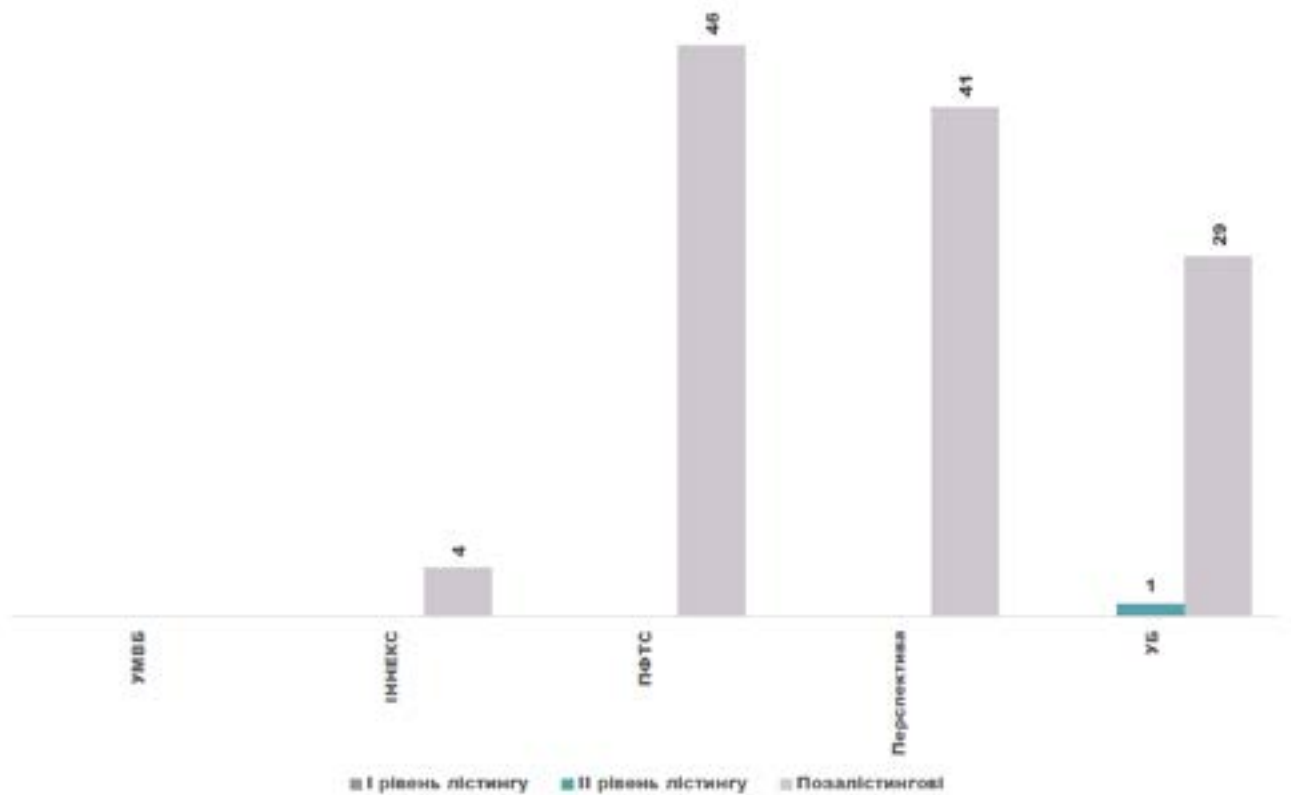
* - з урахуванням кількості цінних паперів, які перебувають в обігу на декількох фондових біржах.

У структурі біржового списку у розрізі фондових бірж у 2017 році за кількістю цінних паперів ІСІ виділяється «ПФТС» (46 випусків інвестиційних сертифікатів – позалістингові) – діаграма 1.46.

На ринку цінних паперів спостерігається зниження обсягу торгів цінними паперами ІСІ, який у 2017 році становив 38,30 млрд грн, що менше на 45,59% порівняно з 2016 роком (діаграма 1.47).

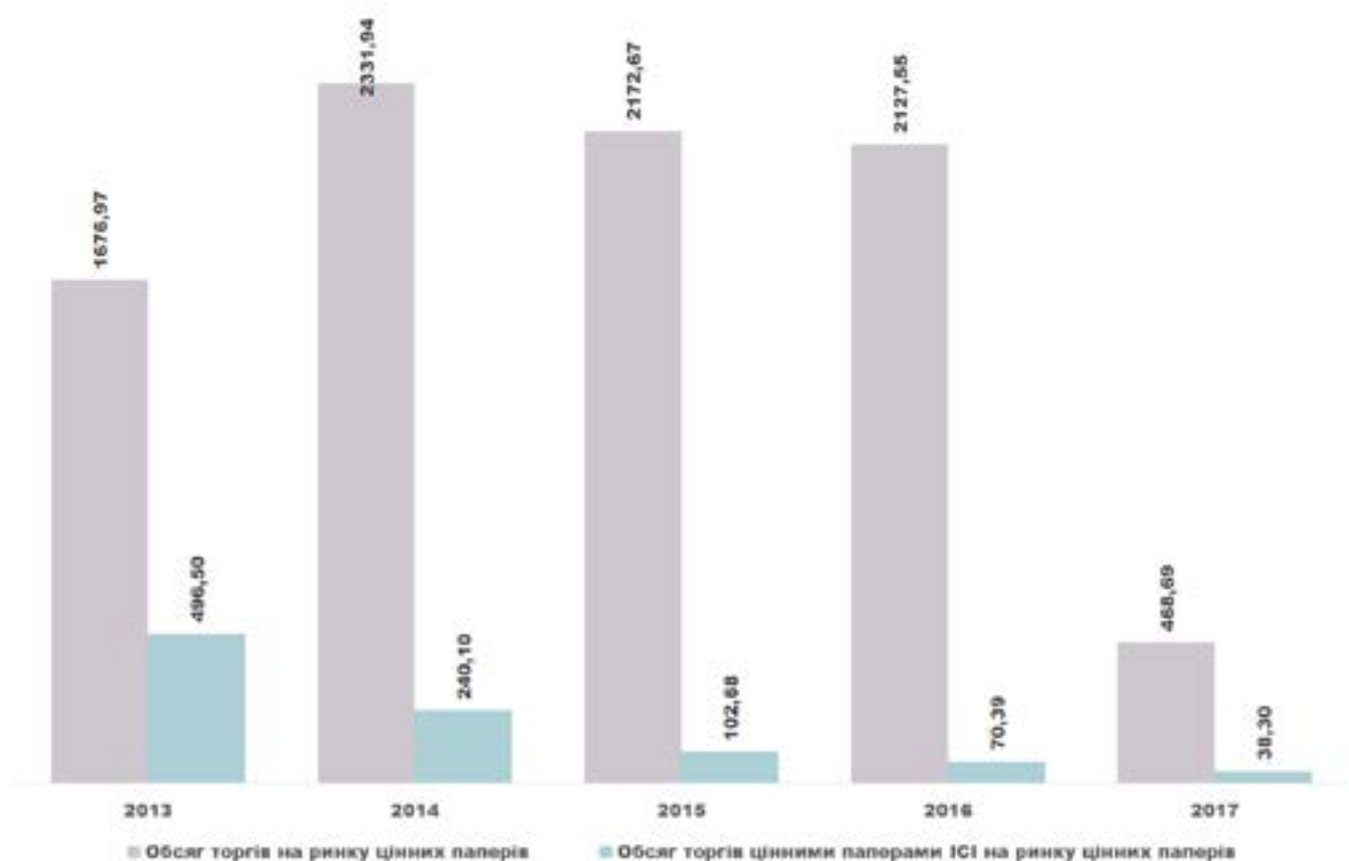
Діаграма 1.46

Кількість випусків цінних паперів ІСІ, які допущено до торгів на фондових біржах (в розрізі фондових бірж), станом на 31.12.2017, шт.

Діаграма 1.47

Обсяг торгів цінними паперами ІСІ на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках, млрд грн

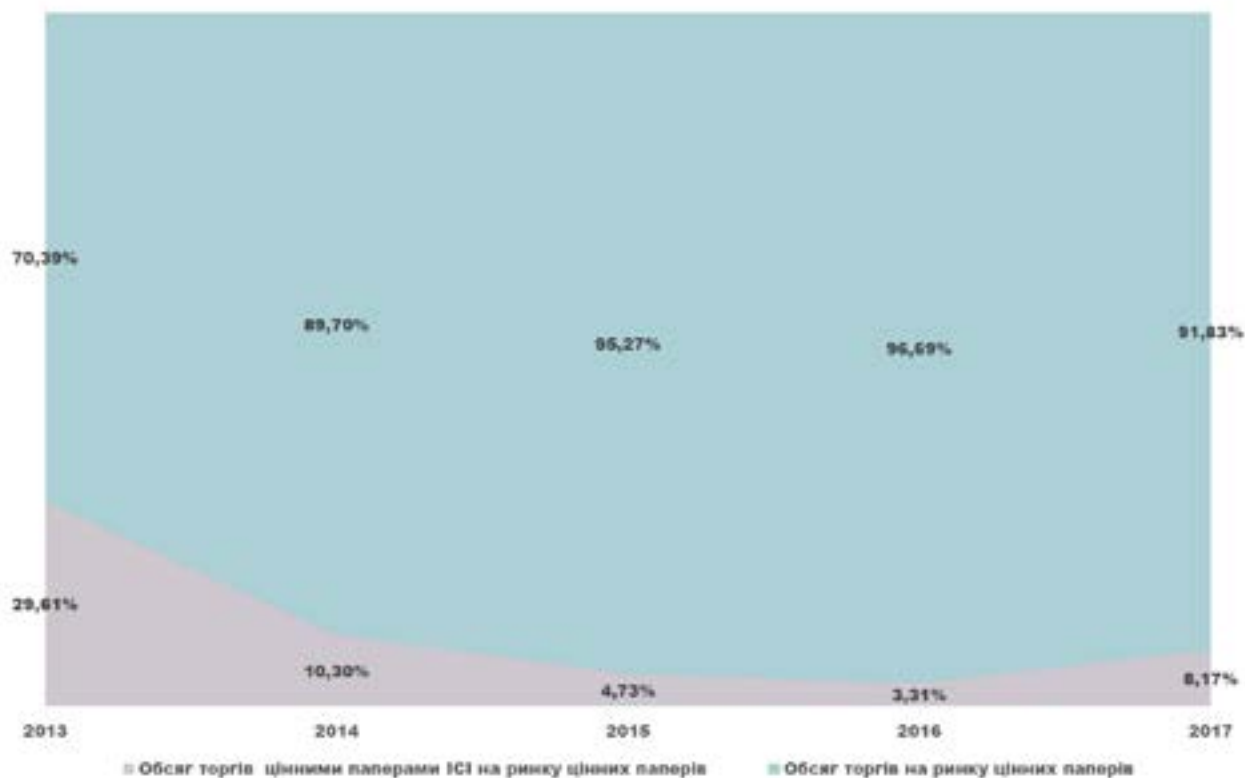
Найбільший обсяг торгів цінними паперами ІСІ на біржовому ринку зафіксовано у грудні 2017 року – 11,58 млн грн.

За підсумками 2017 року в структурі торгів на ринок цінних паперів ІСІ припало 8,17% сумарного обсягу торгів на ринку цінних паперів (діаграма 1.48).

Водночас частка обсягу торгів цінними паперами ІСІ на біржовому ринку у загальному обсязі торгів даними інструментами на ринку цінних паперів зменшилась з 0,70% у 2017 році до 0,15% у 2017 році (діаграма 1.49).

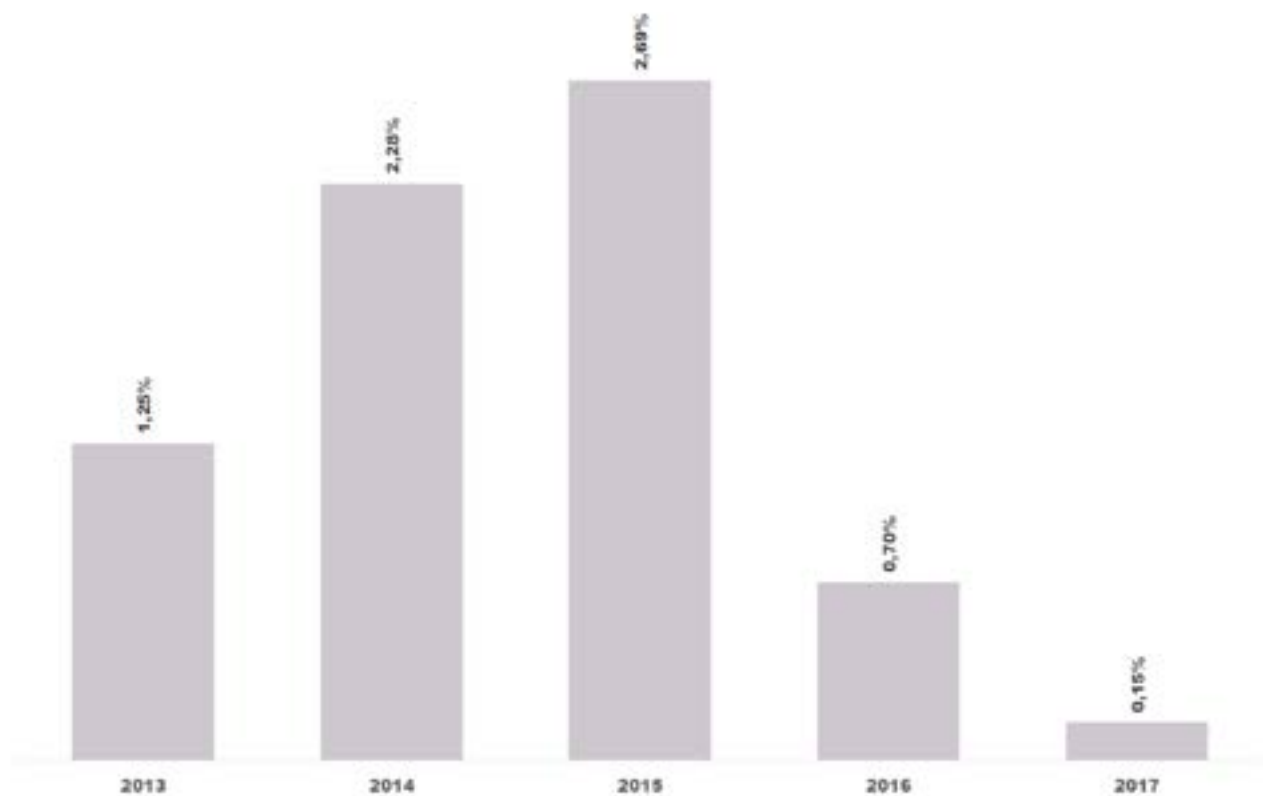
Діаграма 1.48

Частка обсягу торгів цінними паперами ІСІ на ринку цінних паперів у 2013 – 2017 роках

Діаграма 1.49

Частка обсягу торгів цінними паперами ІСІ на біржовому ринку у загальному обсязі торгів цінними паперами ІСІ на ринку цінних паперів у 2013 - 2017 роках

Біржовий ринок цінних паперів ІСІ характеризувався нижчим рівнем концентрації, ніж позабіржовий ринок. За підсумками 2017 року обсяг торгів цінними паперами ІСІ на організованому ринку становив 61 млн грн (таблиця 1.36).

Перелік цінних паперів ІСІ, які у 2017 році користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку, наведено в таблиці 1.37-1.39.

Таблиця 1.36

ТОП – цінних паперів ІСІ відкритого типу, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку у 2017 році (за обсягом виконаних біржових контрактів)

№ з/п	Організатори торгівлі	Найменування емітента	2017 рік		
			Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, %
1	УБ	Відкритий спеціалізований пайовий інвестиційний фонд «УНІВЕР.УА/Тарас Шевченко» Фонд Заощаджень»	177	9,45	16,27%
2	УБ	Відкритий спеціалізований пайовий інвестиційний фонд «УНІВЕР.УА/Михайло Грушевський» Фонд Державних Паперів»	77	7,30	12,57%
3	УБ	Відкритий спеціалізований пайовий інвестиційний фонд акцій «УНІВЕР.УА/Ярослав Мудрий» Фонд Акцій»	9	0,18	0,32%

Таблиця 1.37

ТОП – цінних паперів ІСІ закритого типу, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку у 2017 році (за обсягом виконаних біржових контрактів)

№ з/п	Організатори торгівлі	Найменування емітента	2017 рік		
			Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, %
1	Перспектива	ЗНПІФ «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ - ФОНД ОБЛІГАЦІЙ»	4	17,61	30,31%
2	УБ	ЗНПІФ «Індекс Української Біржі» ПрАТ «КІНТО»	4232	13,15	22,65%
3	УБ	АТ «ЗНКІФ «ПРОФІ-Т ІНВЕСТ»	2	5,00	8,61%
4	УБ	Закритий спеціалізований пайовий інвестиційний фонд банківських металів «КІНТО-Голд»	909	2,97	5,11%
5	УБ	ПАТ «ЗНКІФ «Синергія - 7»	31	0,62	1,06%
6	УБ	ПАТ «ЗНКІФ «Синергія - 4»	9	0,04	0,07%
7	УБ	ПАТ «ЗНКІФ «Синергія - 5»	1	0,01	0,01%

Таблиця 1.38

ТОП – цінних паперів ІСІ закритого типу, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку у 2017 році (за кількістю біржових контрактів)

№ з/п	Організатори торгівлі	Найменування емітента	2017 рік		
			Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн	Відсоток від загальної кількості виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, %
1	УБ	ЗНПІФ «Індекс Української Біржі» ПрАТ «КІНТО»	4232	13,15	22,65%
2	УБ	Закритий спеціалізований пайовий Інвестиційний фонд банківських металів «КІНТО-Голд»	909	2,97	5,11%
3	УБ	ПАТ «ЗНКІФ «Синергія - 7»	31	0,62	1,06%
4	УБ	ПАТ «ЗНКІФ «Синергія - 4»	9	0,04	0,07%
5	Перспек- тива	ЗНПІФ «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ - ФОНД ОБЛІГАЦІЙ»	4	17,61	30,31%
6	УБ	АТ «ЗНКІФ «ПРОФІ-Т ІНВЕСТ»	2	5	8,61%
7	УБ	ПАТ «ЗНКІФ «Синергія - 5»	1	0,01	0,01%

Таблиця 1.39

ТОП – цінних паперів ІСІ венчурних фондів, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку у 2017 році (за обсягом біржових контрактів)

№ з/п	Організатори торгівлі	Найменування емітента	2017 рік		
			Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, %
1	ІННЕКС	Пайовий венчурний недиверсифікований закритий Інвестиційний фонд «Новий»	23	0,54	0,93%
2	ПФТС	ПВІФ «ГАРАНТ» НВЗТ	5	0,28	0,48%
3	УБ	ПВІФ «ГАРАНТ» НВЗТ	2	0,15	0,26%
4	УБ	ПВІФ «АІК-ПРЕМІУМ ФОНД» НВЗТ	2	0,04	0,07%
5	ПФТС	ПАТ «ЗНВКІФ «УКРАЇНСЬКІ ПОРТФЕЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ»	1	0,04	0,06%
6	УБ	ПВІФ «АІК-ФОНД БУДІВНИЦТВА» НВЗТ	2	0,04	0,07%
7	УБ	ПВІФ «АІК-АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ФОНД МОЖЛИВОСТЕЙ» НВЗТ	2	0,04	0,07%
8	ІННЕКС	ЗНВПІФ «Лідер»	1	0,04	0,06%
9	ІННЕКС	ЗНВПІФ «Вікторія»	1	0,01	0,02%

Перелік цінних паперів ІСІ, які в 2017 році користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку, наведено в таблиці 1.40.

Перелік торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів цінними паперами ІСІ у 2017 році на біржовому ринку наведено в таблиці 1.41.

Таблиця 1.40

ТОП – 10 цінних паперів ІСІ, які користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку (за обсягом виконаних договорів)

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік	
		Обсяг виконаного договору на неорганізованому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаного договору на неорганізованому ринку, %
1	ТОВ «Компанія з управління активами «КРИСТАЛ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	2638,60	6,90%
2	ТОВ «КУА «РЕДІ-ІНВЕСТ» (ПЗНВІФ «Інвестиції та розвиток - Третій»)	1860,00	4,86%
3	ТОВ «КУА «ЕСКО-КАПІТАЛ» (ЗНВПІФ «ЕСКО-ПРЕМІУМ»)	1723,45	4,51%
4	ТОВ «ВІП»(пзнівф «Українські технології»)	1702,58	4,45%
5	ЗНВПІФ «Фонд інвестицій в машинобудування»	1573,67	4,12%
6	ТОВ «ФІНТЕХНОЛОГІЇ» (ПВНЗІФ «КОНЦЕПТ»)	1464,90	3,83%
7	ТОВ «КУА «ЛЕМАКО ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ» (ЗНВПІФ «Континентальний фонд нерухомості»)	1358,14	3,55%
8	ТОВ КУА «ЛЕМАКО ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ» (ЗНВПІФ «ЛЕМАКО КАПІТАЛ»)	1300,16	3,40%
9	ТОВ «КУА «ЛЕМАКО ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	1144,74	2,99%
10	ТОВ «ФІНТЕХНОЛОГІЇ» (ПВІФ «ФЕНІКС» НВЗТ)	1110,72	2,90%

Таблиця 1.41

ТОП – 10 торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів цінними паперами ІСІ на біржовому ринку

№ з/п	Найменування емітента	2017 рік	
		Обсяг виконаних договорів, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів, %
1	ТОВ «УНІВЕР КАПІТАЛ»	26,34	45,36%
2	ТОВ «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНА»	22,41	38,58%
3	ТОВ «КІНТО, ЛТД»	17,38	29,93%
4	ТОВ ФОНДОВА КОМПАНІЯ «ФІНЕКС-УКРАЇНА»	12,80	22,04%
5	ТОВ «Фрідом фінанс Україна»	10,40	17,90%
6	ТОВ «МЕРЕЖА ФОНДОВИХ МАГАЗИНІВ ПЛЮС»	10,04	17,29%
7	ТОВ «ВЕЛКО ІНВЕСТ»	1,08	1,86%
8	ТОВ «НАВІГАТОР-ІНВЕСТ»	0,59	1,02%
9	ТОВ «ТРАДЕКС-ТРЕЙД»	0,56	0,96%
10	ТОВ «ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «СОКРАТ»	0,50	0,86%

Перелік торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів цінними паперами ІСІ у 2017 році на позабіржовому ринку наведено в таблиці 1.42.

Таблиця 1.42

ТОП - 10 торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів цінними паперами ІСІ на позабіржовому ринку

№ з/п	Найменування ТЦП	2017 рік	
		Обсяг виконаних договорів, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів, %
1	ТОВ «ЕНЕРГЕТИЧНА РЕЄСТРАЦІЙНА КОМПАНІЯ»	4379,79	11,45%
2	ТОВ «ПЕРШЕ РЕЄСТРАЦІЙНЕ БЮРО»	3336,99	8,73%
3	ТОВ «XXI СТОЛІТТЯ БРОКЕРІДЖ»	2844,92	7,44%
4	ТОВ «БЕНЕФІТ БРОК»	2430,79	6,36%
5	ІНВЕСТИЦІЙНО-ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ ПРОФІНВЕСТ	1599,12	4,18%
6	ТОВ «ДОМІНАНТА ТРЕЙД»	1452,26	3,80%
7	ТОВ «Спікер-Брок-Інвест»	1186,26	3,10%
8	ТОВ «ФОНДОВА КОМПАНІЯ «АВЕРС ІНВЕСТ»	1118,06	2,92%
9	ТОВ «ДОНБРОКФІНАНС»	1061,86	2,78%
10	ТОВ «ВЕЛКО ІНВЕСТ»	867,80	2,27%

Діяльність інститутів спільного інвестування

Загальна сума активів інститутів спільного інвестування наприкінці 2017 року становила 266,21 млрд грн, з яких 257,180 млрд грн – активи венчурних ІСІ та 9,03 млрд грн – активи невенчурних ІСІ (таблиця 1.43).

Разом із характеристикою активів інститутів спільного інвестування представляємо дані щодо їх кількості за видами та типами. У

2017 році спостерігається зниження кількості інвестиційних фондів (діаграма 1.50).

Згідно з наданою інформацією про результати діяльності діючих ІСІ станом на 31.12.2017 ІСІ провадили свою діяльність у 15 областях України, найбільшу кількість цих учасників зосереджено в м. Києві та Київській області, а саме 768 компаній (мал. 1.1).

Таблиця 1.43

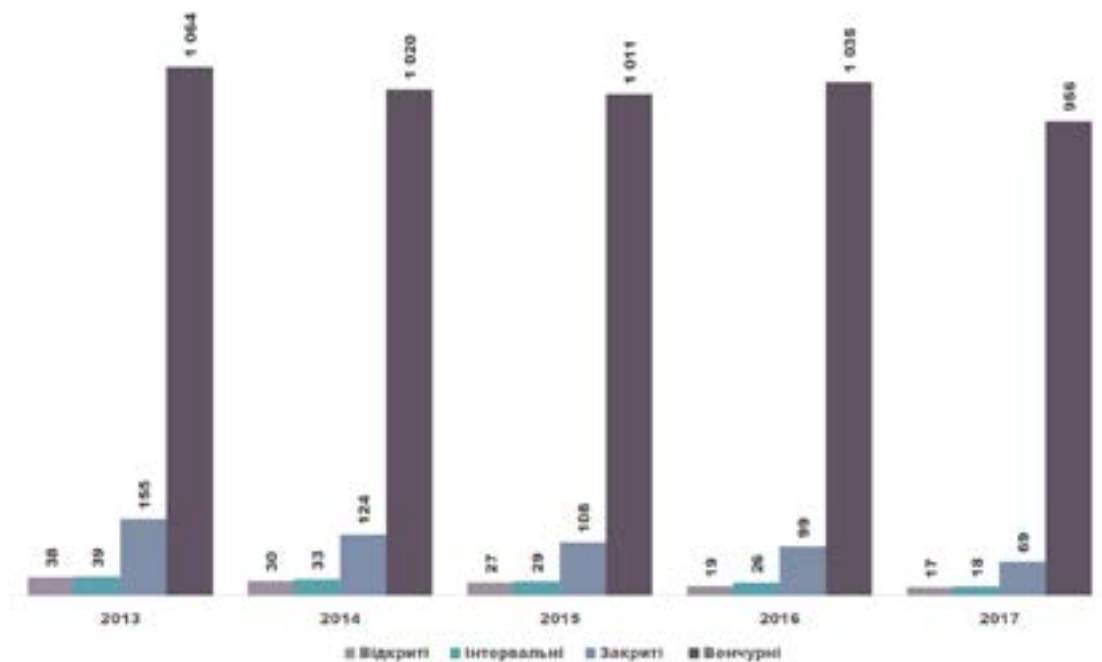
Інформація про результати діяльності ІСІ протягом 2013 - 2017 років, млн грн

Вид ІСІ	Вартість активів інститутів спільного інвестування, млн. грн.				
	2013	2014	2015	2017	2017
Пайові інвестиційні фонди	137 426,33	148 123,59	170 855,30	160 079,41	170 100,71
Корпоративні інвестиційні фонди	45 959,57	65 627,50	72 485,84	75 079,45	96 110,91
Усього	183 385,90	213 751,09	243 341,15	235 158,86	266 211,61
Диверсифіковані	1 497,76	1 196,74	788,40	140,19	95,35
Спеціалізовані		33,63	21,58	46,15	65,58
Недиверсифіковані	181 888,13	212 520,72	242 531,17	234 972,52	266 048,77
Кваліфікаційні					1,92

Усього	183 385,90	213 751,09	243 341,15	235 158,86	266 211,61
Закриті (невенчурні)	9 864,79	10 708,90	11 042,39	9 444,79	8 873,52
Інтервальні	128,72	110,71	90,39	69,07	82,23
Відкриті	105,81	61,05	55,96	58,59	75,49707
Венчурні	173 286,58	202 870,43	232 152,41	225 586,41	257 180,37
Усього	183 385,90	213 751,09	243 341,15	235 158,86	266 211,61

Діаграма 1.50

Кількість інвестиційних фондів у 2013 – 2017 роках, шт.

Мал. 1.1

Розподіл ІСІ за регіонами станом 31.12.2017

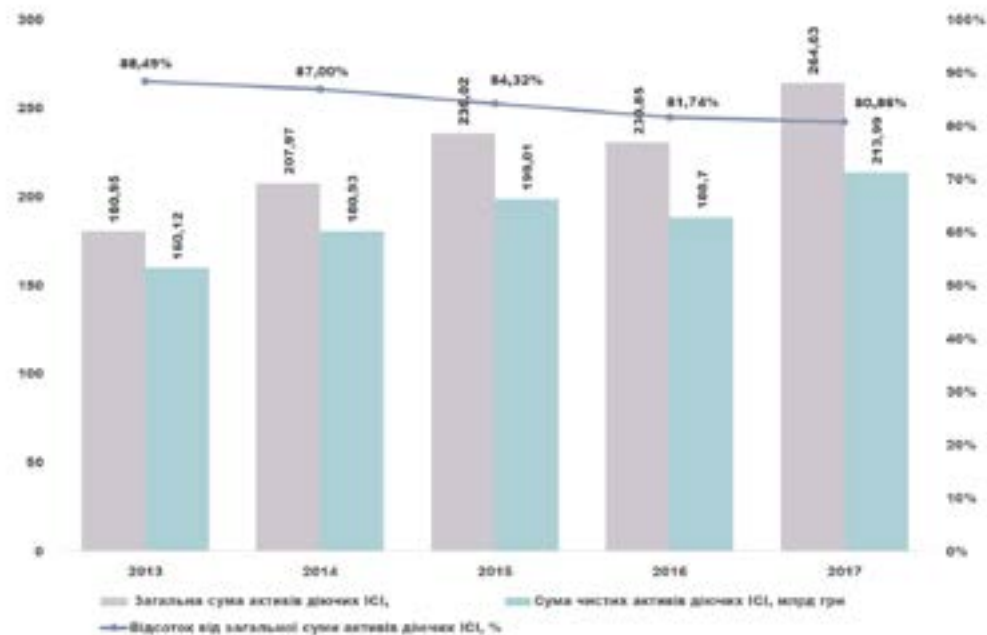

Загальна сума активів функціонуючих ІСІ у 2017 році становила 264,63 млрд грн, тоді як сума чистих активів діючих ІСІ – 213,99 млрд грн (діаграма 1.51).

У структурі активів діючих ІСІ станом на 31.12.2017 переважала дебіторська заборгованість, інші інвестиції, акції та векселі (92,03%) - таблиця 1.44. Така структура пояснюється тим, що частка венчурних фондів у загальних активах ІСІ становила понад 96%, та структура їхнього портфеля помітно позначається на структурі активів зведеного портфеля.

Діаграма 1.51

Вартість активів діючих ІСІ у 2013 – 2017 роках, шт.

Таблиця 1.44

Структура активів діючих ІСІ у 2016 - 2017 роках*

Назва активу	2016					2017				
	Невенчурні ІСІ		Венчурні ІСІ		Усього, млн грн	Невенчурні ІСІ		Венчурні ІСІ		Усього, млн грн
	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів		Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	
Дебіторська заборгованість	2 527,98	26,53	114 776,16	51,86	117 304,14	2 742,023	32,20	148 037,58	57,80	150 779,60
Інші інвестиції	2 415,86	25,35	48 809,95	22,05	51 225,81	2 268,560	26,64	57 133,18	22,31	59 401,74
Акції	1 738,55	18,24	26 556,02	12,00	28 294,58	1 499,217	17,61	20 122,63	7,86	21 621,85
Векселі	918,36	9,64	12 959,20	5,86	13 877,56	106,767	1,25	11 620,11	4,54	11 726,88
Облігації підприємств	328,24	3,44	8 336,31	3,77	8 664,56	315,886	3,71	7 756,97	3,03	8 072,86
Грошові кошти	1 260,76	13,23	3 079,21	1,39	4 339,97	1 124,566	13,21	3 419,11	1,33	4 543,68
Об'єкти нерухомості	12,90	0,14	6 394,39	2,89	6 407,30	17,431	0,20	7 045,57	2,75	7 063,00
Державні цінні папери	323,69	3,40	157,73	0,07	481,42	438,943	5,15	113,10	0,04	552,04
Заставні	0,00	0,00	12,65	0,01	12,65	0,00	0,00	6,84	0,00	6,84
Деривативи	0,00	0,00	242,00	0,11	242,00	0,00	0,00	858,76	0,34	858,76
Банківські метали	3,908	0,04	0,39	0,00	4,30	2,099	0,02	2,99	0,00	5,08
Усього:	9 530,26	100,00	221 324,03	100,00	230 854,29	8 515,49	100,00	256 116,84	100,00	264 632,33

*- Діючі ІСІ – це ПФ, що згідно з розпорядженням уповноваженої особи Комісії визнані такими, що відповідають вимогам щодо мінімального обсягу активів, та/або КІФ, що внесені до ЄДРІСІ, та не перебувають в процесі припинення діяльності

Найбільша частка активів відкритих ІСІ зосереджена в акціях, грошових коштах та державних цінних паперах (відповідно 44,78%, 25,97% та 21,79%). Найбільша частка активів інтервальних ІСІ зосереджена в державних цінних паперах та акціях (відповідно 39,81% та 38,84%). Найбільша частка активів закритих ІСІ зосереджена в дебіторській за-

боргованості, інших інвестиціях та акціях (відповідно 32,67%, 27,14% та 17,15%) - таблиця 1.45.

Перелік інститутів спільного інвестування з найбільшою вартістю активів наведено в таблицях 1.46 – 1.50.

Таблиця 1.45

Структура активів невенчурних ІСІ у 2016- 2017 роках

Назва активу	2016							2017						
	Відкриті ІСІ		Інтервальні ІСІ		Закриті ІСІ		Усього, млн грн	Відкриті ІСІ		Інтервальні ІСІ		Закриті ІСІ		Усього, млн грн
	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів		Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	
Дебіторська заборгованість	4,06	6,99	7,18	10,55	2 516,74	26,76	2 527,98	4,53	6,03	6,50	7,91	2 731,00	32,67	2 742,02
Інші інвестиції			0,14	0,20	2 415,72	25,69	2 415,86			0,14	0,17	2 268,42	27,14	2 268,56
Акції	21,30	36,65	25,19	37,01	1 692,06	17,99	1 738,55	33,64	44,78	31,90	38,84	1 433,68	17,15	1 499,22
Векселі					918,36	9,77	918,36			0,00	0,00	106,77	1,28	106,77
Облігації підприємств	0,44	0,76	0,82	1,21	326,97	3,48	328,24	0,30	0,40	0,48	0,58	315,11	3,77	315,89
Грошові кошти	14,43	24,83	9,82	14,43	1 236,51	13,15	1 260,76	19,51	25,97	10,42	12,69	1 094,64	13,10	1 124,57
Об'єкти нерухомості					12,91	0,14	12,91					17,43	0,21	17,43
Державні цінні папери	17,35	29,85	24,91	36,60	281,43	2,99	323,69	16,37	21,79	32,69	39,81	389,88	4,66	438,94
Банківські метали	0,53	0,92			3,37	0,04	3,91	0,78	1,04			1,32	0,02	2,10
Усього	58,12	100	68,06	100	9 404,08	100	9 530,26	75,12	100	82,12	100	8 358,25	100	8 515,49

Таблиця 1.46

ТОП - 10 ІСІ відкритого типу з найбільшою вартістю активів станом на 31.12.2017

№ з/п	Найменування фонду	Вартість активів, млн грн
1	ВДПФ «КІНТО-Класичний»	26,64
2	ВСПФ «ОТП Фонд Акцій»	8,33
3	ПФ «Софіївський»	6,39
4	ВДПФ «КІНТО-Еквіті»	4,81
5	ВСПФ «УНІВЕР.УА/Михайло Грушевський» Фонд Державних Паперів»	4,32
6	ВДПФ «Альтус-депозит»	3,92
7	ВСПФ «ОТП Класичний»	3,58
8	ВСПФ «УНІВЕР.УА/Тарас Шевченко» Фонд Заощаджень»	3,09
9	ВДПФ «Альтус-збалансований»	3,01
10	ВСПФ «Аргентум»	2,11

Таблиця 1.47

ТОП – 10 ІСІ інтервального типу з найбільшою вартістю активів станом на 31.12.2017

№ з/п	Найменування фонду	Вартість активів, млн грн
1	ІСПІФ «ОТП Валютний»	28,88
2	ІДПІФ «Достаток»	13,07
3	ІДПІФ «Платинум»	12,91
4	ІДПІФ «КІНТО-Народний»	5,41
5	ІС ПІФ «Аурум»	3,23
6	ПІФ «УЛІСС» диверсифікованого виду інтервального типу	3,07
7	ІДПІФ «АЛЬПАРІ ІНВЕСТ»	3,03
8	ІДПІФ «Центральний інвестиційний фонд»	2,94
9	ПІФ «Діамант - Інтервальный»	2,22
10	ІДПІФ «ПРОМІНВЕСТ-КЕРАМЕТ»	1,57

Таблиця 1.48

ТОП - ІСІ закритого типу диверсифікованого та спеціалізованого виду з найбільшою вартістю активів станом на 31.12.2017

№ з/п	Найменування фонду	Вартість активів, млн грн
1	ЗСПІФ банківських металів «КНТО-Голд»	1,61
2	ПІФ «Універсальний фондовий депозит»	0,77

Таблиця 1.49

ТОП – 10 ІСІ закритого типу недиверсифікованого виду (невенчурних) з найбільшою вартістю активів станом на 31.12.2017

№ з/п	Найменування фонду	Вартість активів, млн грн
1	ПАТ «ЗНКІФ «ПРАЙМ ЕССЕТС КЕПІТАЛ»	1681,82
2	ПАТ «ЗНКІФ «РАТИБОР»	1391,39
3	ПАТ ЗН КІФ «Каскад-Інвест»	1216,36
4	ПАТ «ЗНКІФ «РІТЕЙЛ ЕКВІТІ ФОНД»	619,39
5	ПАТ «ЗНКІФ «САТУРН»	488,43
6	ПАТ «ЗНКІФ «ВІК»	419,45
7	ЗНПІФ «Інвестиційний капітал - Фонд облігацій»	281,82
8	ЗНКІФ «ГОЛДЕН ВЕРТЕКС ФОНД»	207,80
9	ПАТ «ЗНКІФ «Українські збалансовані інвестиції»	207,26
10	ПАТ «ЗНКІФ» СТАНДАРТ»	179,25

Таблиця 1.50

ТОП – 10 ІСІ венчурних фондів з найбільшою вартістю активів станом на 31.12.2017

№ з/п	Найменування фонду	Вартість активів, млн грн
1	ПАТ «ЗНВКІФ «РІТЕЙЛ КАПІТАЛ»	11944,31
2	ЗНВПІФ «Український оптимум»	10096,69
3	ПАТ «ЗНВКІФ «Унібудінвест»	9336,47
4	ВПІФ «ІнтергалБудінвест» НЗ	8845,81
5	ЗНВПІФ «МІСЬКИЙ КВАРТАЛ»	6729,59
6	ПАТ «ОФЕРЕНТ»	5028,98
7	ЗНВПІФ «Прем'єр капітал»	3947,0
8	ПАТ «ЗНВКІФ «ОЛЕРОН СТАНДАРТ»	3703,97
9	ПЗНВІФ «Девелопмент Агро»	3655,21
10	ПЗНВІФ «Комфорт таун»	3258,41

Перелік компаній з управління активами з найбільшою вартістю активів в управлінні наведено в таблицях 1.51-1.53.

Таблиця 1.51

ТОП – 10 КУА з найбільшою вартістю активів в управлінні станом на 31.12.2017

№ з/п	Найменування КУА	Вартість активів, млн грн
1	ТОВ «КУА»ІНВЕСТИЦІЙНІ ПАРТНЕРИ»	19 234,23
2	ТОВ «КУА та АПФ «УКРАЇНСЬКІ ФОНДИ»	10 096,69
3	ПрАТ «КУА «Форум»	9 336,47
4	ТОВ «КУА «КРИСТАЛ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	8 845,81
5	ТОВ «КУА «ЮДП ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	6 729,59
6	ТОВ «КУА «АТЕНА ГРУП»	5 028,98
7	ТОВ КУА «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»	3 947,00
8	ТОВ «КУА «БУДКЕПІТАЛ»	3 703,97
9	ТОВ «КУА «ПРОГРЕСИВНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ»	3 655,21
10	ТОВ «КУА «ВАЛПРИМ»	3 258,41

Таблиця 1.52

ТОП – 10 КУА з найбільшою вартістю активів венчурних ІСІ в управлінні станом на 31.12.2017

№ з/п	Найменування КУА	Вартість активів, млн грн
1	ТОВ «КУА»ІНВЕСТИЦІЙНІ ПАРТНЕРИ»	18 612,07
2	ТОВ «КУА та АПФ «УКРАЇНСЬКІ ФОНДИ»	10 342,22
3	ПрАТ «КУА “Форум»	9 336,47
4	ТОВ «КУА «КРИСТАЛ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	9 289,54
5	ТОВ «КУА «ЮДП ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	8 450,35
6	ТОВ «КУА «БУДКЕПІТАЛ»	8 253,93
7	ТОВ «КУА «СВАРОГ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	6 400,10
8	ТОВ КУА «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»	5 383,70
9	ТОВ «КУА «АТЕНА ГРУП»	5 028,98
10	ТОВ «КУА «ПРОМИСЛОВІ ІНВЕСТИЦІЇ»	4 364,31

Таблиця 1.53

ТОП – 10 КУА з найбільшою вартістю активів невенчурних ІСІ в управлінні станом на 31.12.2017

№ з/п	Найменування КУА	Вартість активів, млн грн
1	ТОВ»КУА «Ф'ЮЖН КАПІТАЛ ПАРТНЕРЗ»	2 371,73
2	ТОВ «КУА «ФІНГРІН»	1 561,05
3	ПрАТ «Компанія з управління активами адміністратор пенсійного фонду «Брокбізнесінвест»	1 223,96
4	ТОВ «КУА»ІНВЕСТИЦІЙНІ ПАРТНЕРИ»	622,16
5	ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНА»	521,30
6	ТОВ «КУА «ПРОФІ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	488,43
7	ТОВ «КУА «ДІВОДОР»	283,38
8	ПрАТ «КУА «Альтера Ессет Менеджмент»	269,91
9	ПрАТ «КІНТО»	216,64
10	ТОВ «ЕЛЛІОТТ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	207,26

Діяльність з управління активами недержавних пенсійних фондів

Згідно з даними звітності цих фондів наприкінці 2017 року НПФ провадили свою діяльність в семи регіонах України. Найбільшу кількість НПФ зосереджено в м. Києві – 40 (мал. 1.2).

Дані щодо кількості НПФ за видами наведено у діаграмі 1.52.

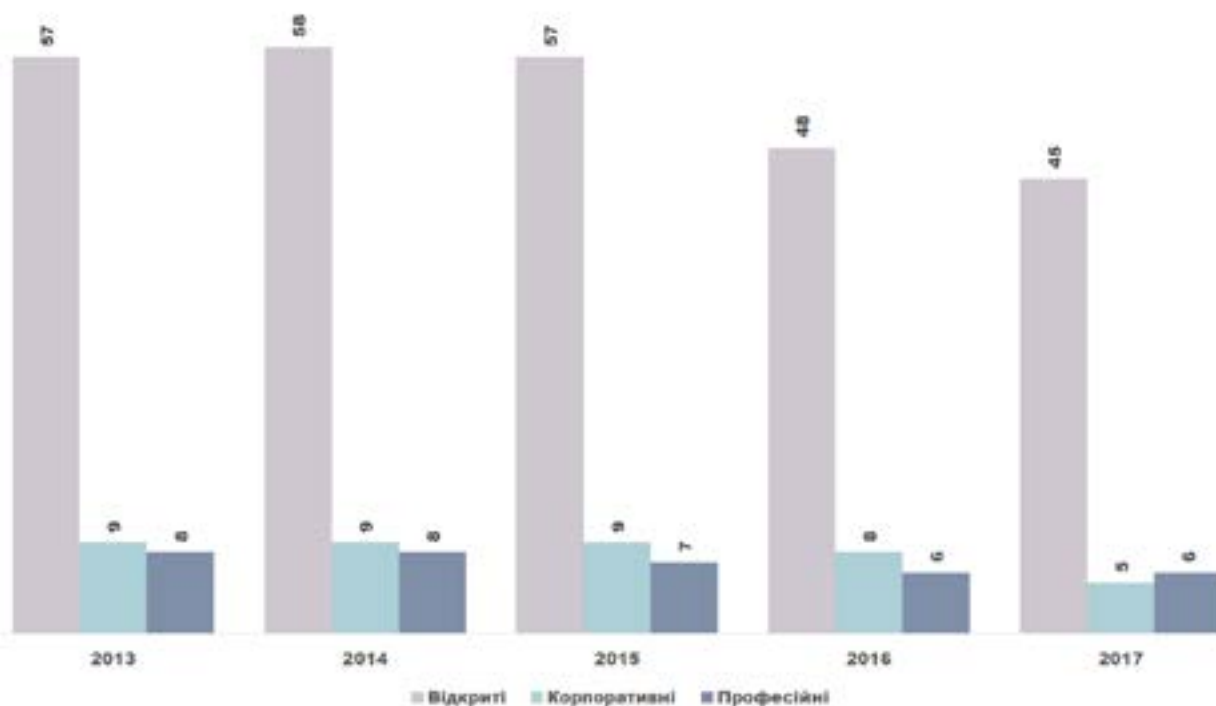
Мал. 1.2

Розподіл НПФ за регіонами станом на 31.12.2017

Діаграма 1.52

Кількість недержавних пенсійних фондів у 2013 – 2017 роках, шт.

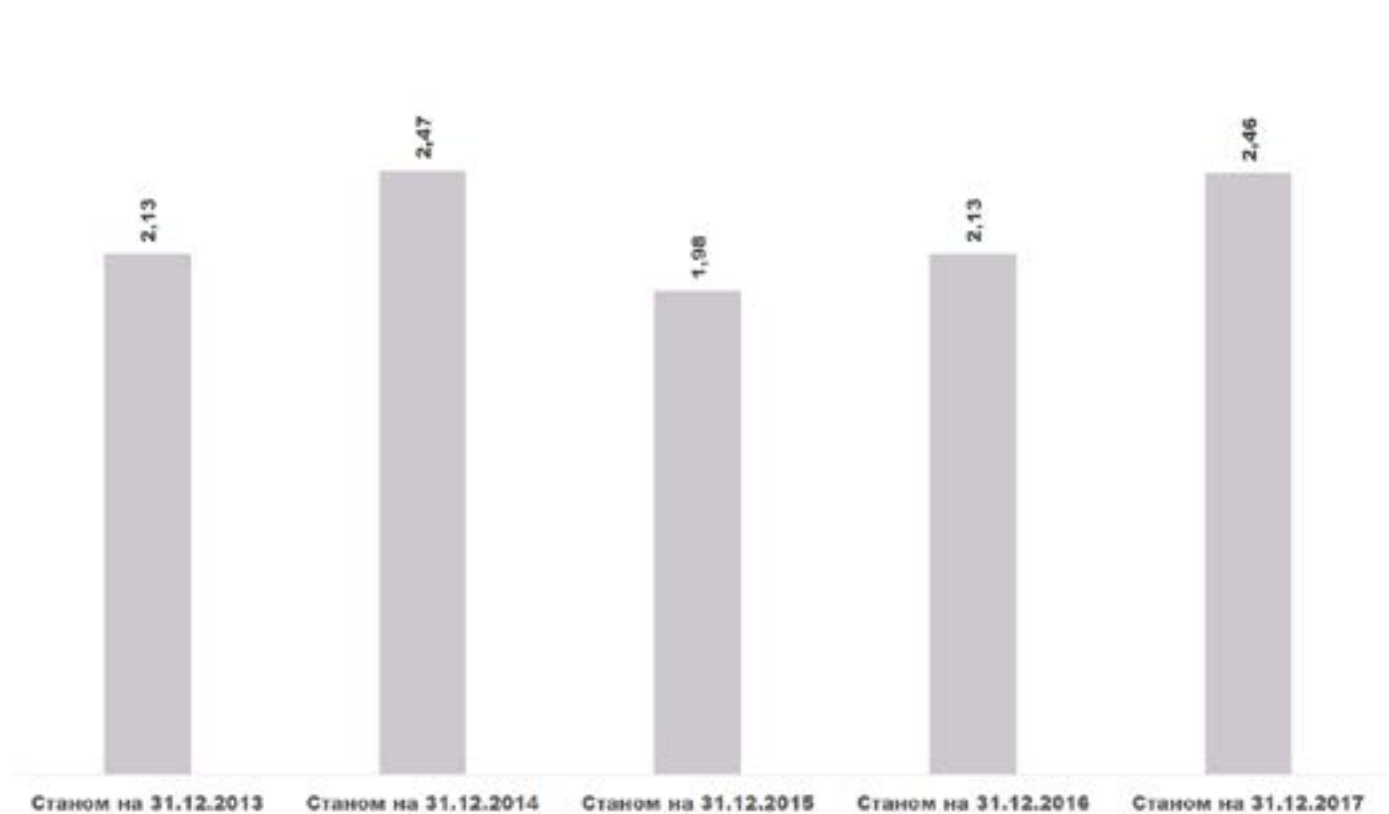

Наприкінці 2017 року загальна вартість активів недержавних пенсійних фондів (НПФ) становила 2,46 млрд грн. Порівняно з попереднім роком цей показник збільшився на 15,7% (діаграма 1.53).

Перелік КУА з найбільшою вартістю активів НПФ в управлінні наведено в таблиці 1.54.

Діаграма 1.53

Загальна вартість активів НПФ у 2013 – 2017 роках, млрд грн

Таблиця 1.54

ТОП – 10 КУА з найбільшою вартістю активів НПФ в управлінні станом на 31.12.2017

№ з/п	Найменування КУА	Вартість активів, млн грн
1	Національний банк України	1 210,45
2	ТОВ «КУА-АПФ «Тройка Діалог Україна»	350,01
3	ТОВ «КУА «ОТП КАПІТАЛ»	145,25
4	ТОВ «КЕРУЮЧИЙ АДМІНІСТРАТОР ПФ «ПАРИТЕТ»	114,51
5	ТОВ «КУА «ГАРАНТІЯ– ІНВЕСТ»	95,82
6	ТОВ «ВЕНЧУРНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЕКТИ»	83,52
7	ТОВ «Компанія з управління активами «Всесвіт»	69,99
8	ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНА»	56,45
9	ТОВ «КУА АПФ «СИНТАКС-ІНВЕСТ»	55,23
10	ТОВ «КУА та АПФ «УКРАЇНСЬКІ ФОНДИ»	40,66

Щодо структури активів НПФ, варто зазначити, що найбільшу їх частку зосереджено в цінних паперах та грошових коштах (відповідно 49,6% та 44,8%) - таблиця 1.55.

Перелік недержавних пенсійних фондів з найбільшою вартістю активів наведено в таблиці 1.56.

Таблиця 1.55

Структура активів НПФ у 2016 - 2017 роках

Назва активу	2016		2017	
	Загальна вартість, млн грн	Відсоток від загальної суми активів, %	Загальна вартість, млн грн	Відсоток від загальної суми активів, %
Грошові кошти	900,76	42,32	1 103,32	44,80
Державні цінні папери	875,78	41,15	1 003,54	40,75
Облігації підприємств	197,84	9,30	203,40	8,26
Об'єкти нерухомості	78,67	3,70	62,55	2,54
Акції	16,17	0,76	14,41	0,59
Дебіторська заборгованість	27,35	1,28	41,24	1,67
Інші інвестиції	23,00	1,08	24,04	0,98
Банківські метали	8,74	0,41	10,05	0,41
Усього	1 980,81	100,00	2 462,55	100,00

Таблиця 1.56

ТОП - 10 НПФ з найбільшою вартістю активів

№ з/п	Найменування фонду	Вартість активів, млн грн	
		станом на 31.12.2016	станом на 31.12.2017
1	КНПФ Національного банку України	1 041,03	1 210,45
2	НТ «НКПФ ВАТ «Укрексімбанк»	169,25	201,24
3	ВНПФ «Емерит-Україна»	135,28	148,77
4	ВПФ «Приватфонд»	97,26	114,51
5	ВПФ «ОТП ПЕНСІЯ»	89,92	108,70
6	ВПФ «Фармацевтичний»	76,76	95,82
7	ППФ НГП енергетиків України	84,32	83,52
8	НТ «ВНПФ «ВСІ»	53,81	63,63
9	НТ «ВПФ «Династія»	20,08	56,45
10	ВНПФ «Україна»	50,85	54,42

Основні показники депозитарної системи України

З метою забезпечення ефективності процесів функціонування депозитарної системи проведення клірингу та розрахунків Комісією у 2017 році здійснено низку заходів щодо забезпечення функціонування Центрального депозитарію цінних паперів, Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках, депозитарних установ, які здійснюватимуть зберігання та облік емісійних

цінних паперів, операційні розрахунки з ними, а також облік прав власності на цінні папери.

Станом на 31.12.2017 загальна кількість випусків цінних паперів, які обслуговував Центральний депозитарій цінних паперів, збільшилась на 2,6% порівняно з даним показником за 2017 рік. Загальна кількість цінних паперів на рахунках у цінних паперах депозитарних установ, депозитаріїв-кореспондентів та емітентів, які обслуговував Центральний депозитарій цінних паперів, за 2017 рік перевищила показник 2017 року на 6,8% (таблиця 1.57).

Загальна кількість клієнтів Центрального депозитарію цінних паперів наведено в таблиці 1.58.

Таблиця 1.57

Основні показники діяльності Центрального депозитарію цінних паперів у 2013 – 2017 роках за даними Центрального депозитарію цінних паперів, шт.

Період	Загальна кількість випусків цінних паперів, які обслуговував Центральний депозитарій цінних паперів	Загальна кількість цінних паперів на рахунках в цінних паперах депозитарних установ, депозитаріїв-кореспондентів та емітентів, які обслуговував Центральний депозитарій цінних паперів
Станом на 31.12.2013	12 130	2 763 119 933 574
Станом на 31.12.2014	11 846	2 836 885 534 809
Станом на 31.12.2015	11 615	3 689 647 517 576
Станом на 31.12.2016	11 376	3 910 361 615 138
Станом на 31.12.2017	11 670	4 177 900 307 581

Таблиця 1.58

Кількість клієнтів Центрального депозитарію цінних паперів у 2013 – 2017 роках за даними Центрального депозитарію цінних паперів, шт.

Період	Кількість відкритих рахунків наприкінці періоду, клієнтам Центрального депозитарію депозитарним установам / зберігачам цінних паперів	Кількість відкритих рахунків наприкінці періоду, клієнтам Центрального депозитарію емітентам цінних паперів	Кількість відкритих рахунків наприкінці періоду, клієнтам Центрального депозитарію депозитаріям кореспондентам
Станом на 31.12.2013	425	10 618	3
Станом на 31.12.2014	432	10 705	1
Станом на 31.12.2015	433	10 610	1
Станом на 31.12.2016	437	10 635	1
Станом на 31.12.2017	434	10504	1

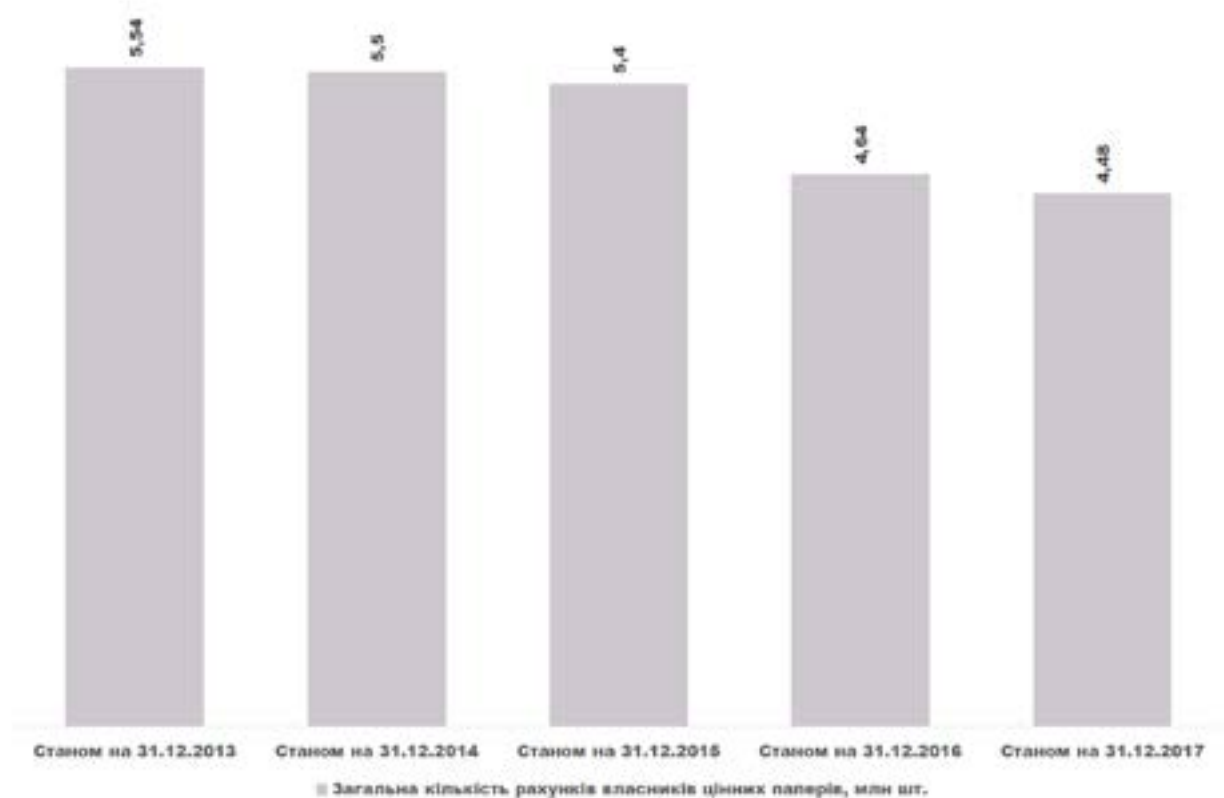
Кількість рахунків власників цінних паперів за даними депозитарних установ за 2017 рік становить 4,48 млн шт. (діаграма 1.54).

Протягом останніх трьох років простежується тенденція збільшення сумарної номінальної вартості цінних паперів, що належать влас-

никам цінних паперів. Загальний обсяг номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам цінних паперів, за даними депозитарних установ за 2017 рік становить 1 676,25 млрд грн, що більше на 88,83% порівняно з 2016 роком (діаграма 1.55).

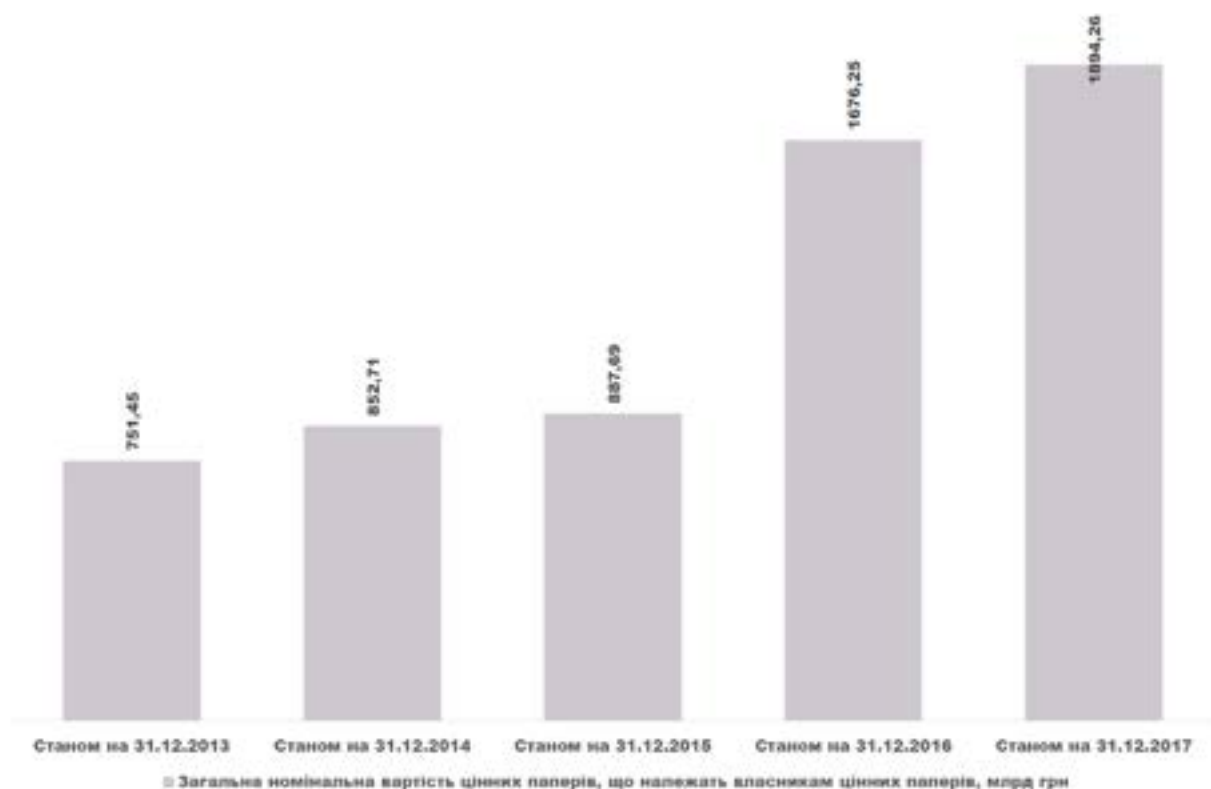
Діаграма 1.54

Кількість рахунків власників цінних паперів у 2013 – 2017 роках, млн шт.

Діаграма 1.55

Номінальна вартість цінних паперів, які належать власникам цінних паперів, млрд грн

Розподіл номінальної вартості цінних паперів за депонентами станом на 31.12.2017 представлено у таблиці 1.59.

Перелік юридичних осіб-власників, які володіють значними пакетами акцій (10 відсотків і більше статутного капіталу) емітентів, наведено в таблиці 1.60.

Таблиця 1.59

Загальна номінальна вартість цінних паперів з розподілом за депонентами в 2013 – 2017 роках за даними депозитарних установ, млрд грн

Вид депонента	2013	2014	2015	2016	2017
Депоненти – фізичні особи – резиденти	53,13	58,43	57,69	31,80	40,66
Депоненти – фізичні особи – нерезиденти	9,15	0,80	0,79	1,49	1,74
Депоненти – юридичні особи – резиденти	293,19	258,30	246,41	667,55	651,29
Депоненти – юридичні особи – нерезиденти	158,22	174,41	242,14	307,00	158,98
Депоненти – банки	8,48	8,70	6,75	11,86	17,94
Депоненти – інститути спільного інвестування	19,62	19,42	19,49	20,00	10,79
Депоненти – страхові компанії	7,15	9,61	7,09	10,18	1,72
Депоненти – пенсійні фонди	1,13	1,61	1,62	1,69	118,31
Депоненти – торговці цінними паперами	75,52	90,04	66,05	188,93	348,39
Депоненти – держава Україна	125,86	231,35	239,54	435,62	544,31
Депоненти – територіальні громади	0,00	0,04	0,12	0,11	0,13
Депоненти – нотаріус (депозит)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Усього	751,45	852,71	887,69	1 676,25	1894,26

Таблиця 1.60

ТОП – 20 юридичних осіб-власників, які володіють значними пакетами акцій (10% і більше статутного капіталу) емітентів, станом на 31.12.2017 за даними депозитарних установ

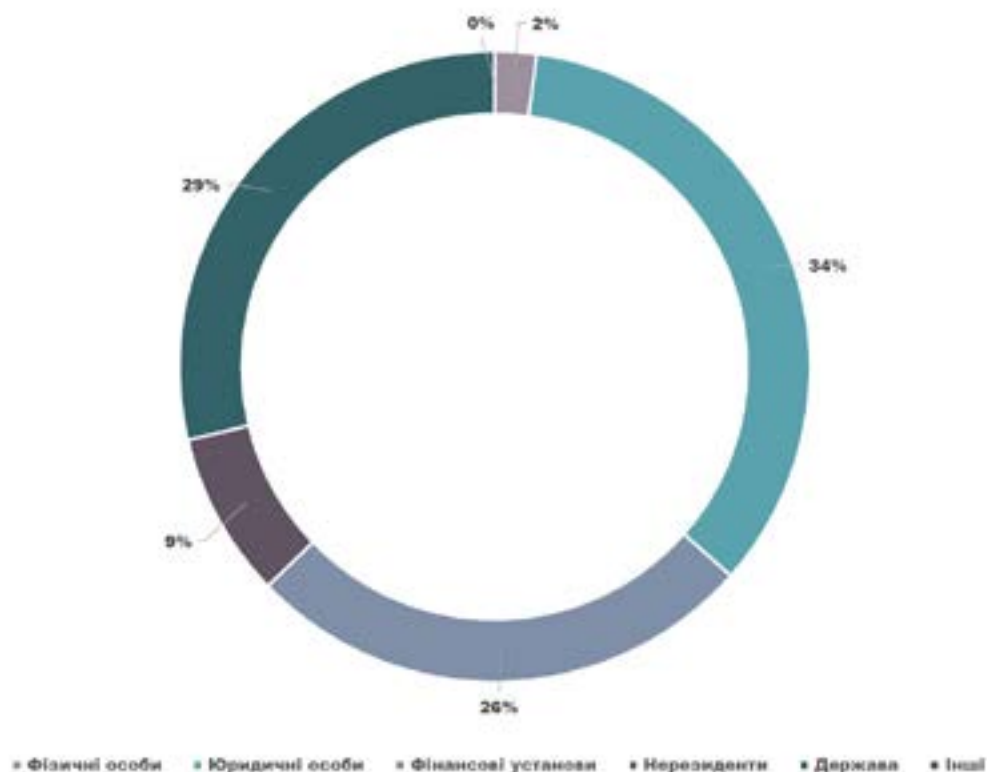
№ з/п	Найменування власника	Загальна номінальна вартість цінних паперів, млрд грн
1	Державна корпорація «Банк развития и внешнеэкономической деятельности (Внешэкономбанк)»	50 803,10
2	Банк ВТБ (ПАТ)	34 214,33
3	ABN HOLDINGS S.A.	16 531,55
4	ПАТ «Сбербанк России»	12 465,46
5	ABN Ukraine Limited	10 973,96
6	Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»	6 494,61
7	OTP Bank Nyrt. (OTP Bank PLC.)/ BAT ОТП Банк	6 186,02
8	ТОВ «ЕСУ»	4 344,05
9	Raiffeisen Bank International AG / Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ	4 197,20
10	Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»	3 854,12
11	Precis (1814) Limited	3 851,28
12	АрселорМіттал Дуйсбург Бетайлігунгсгезельшафт мбХ / ArcelorMittal Duisburg Beteiligungsgesellschaft mbH	3 671,51
13	Акціонерне товариство «БМ-Банк» (Акционерное общество «БМ-Банк»)	3 281,08
14	БАЙЛІКАН ЛІМІТЕД	3 102,27
15	Метінвест Менеджмент Б.В. / Metinvest Management B.V.	3 071,86
16	ТОВ «СКМ ФІНАНС»	3 038,95
17	BNP Paribas	2 951,41
18	ТОВ «ІНВЕСТ-СЕРВІС»	2 840,00
19	ПрАТ «СИСТЕМ КЕПІТАЛ МЕНЕДЖМЕНТ»	2 700,00
20	QUICKCOM LIMITED (КВІККОМ ЛІМІТЕД)	2 645,53

За даними депозитарних установ у 2017 році серед розподілу цінних паперів за загальною номінальною вартістю на рахунках власників у депозитарних установах 39,82% належало юридичним особам (діаграма 1.56).

У структурі загальної номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам цінних паперів, наприкінці 2017 року значний обсяг номінальної вартості зосереджено на акціях – 51,50% (діаграма 1.57).

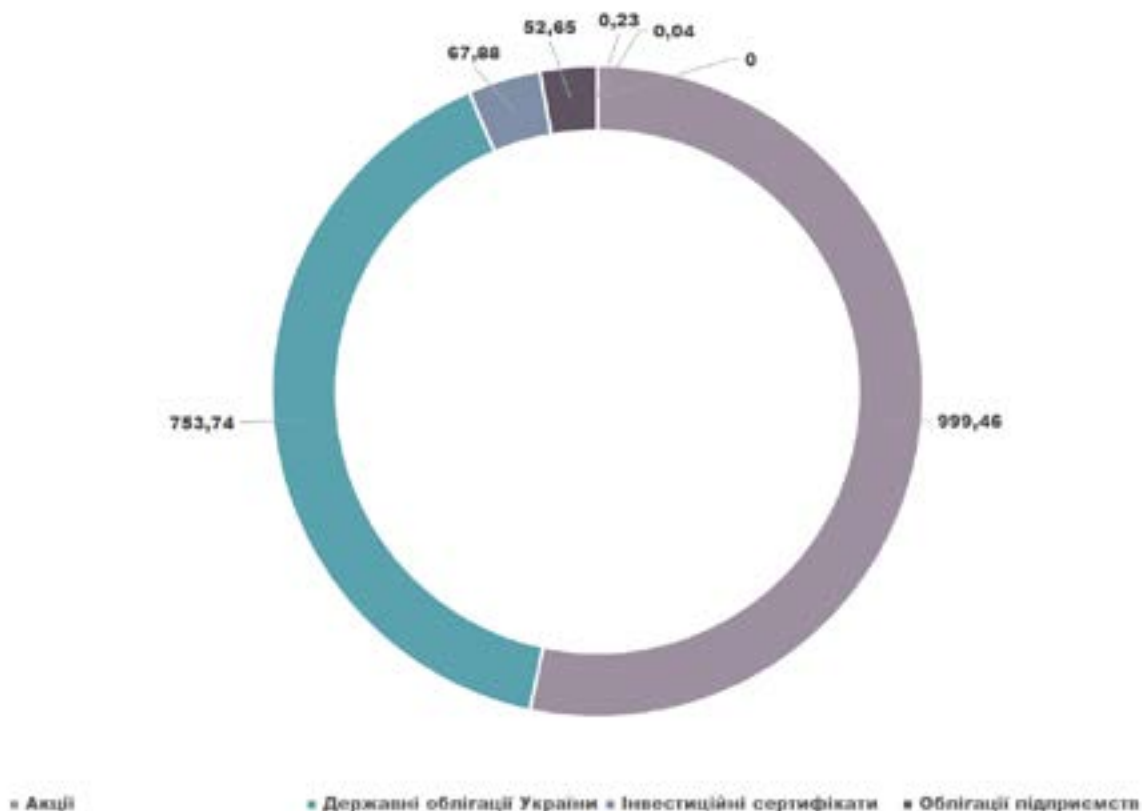
Діаграма 1.56

Розподіл цінних паперів за загальною номінальною вартістю на рахунках власників у депозитарних установах цінних паперів станом на 31.12.2017, %

Діаграма 1.57

Структура загальної номінальної вартості іменних цінних паперів, які належать власникам цінних паперів з розподілом за фінансовими інструментами, станом на 31.12.2017, млрд грн, за даними депозитарних установ

Аналіз діяльності депозитарних установ за окремими показниками наведено в таблицях 1.61, 1.62.

Таблиця 1.61

ТОП – 10 депозитарних установ за найбільшим розміром номінальної вартості цінних паперів власників, що обліковуються цими депозитарними установами, станом на 31.12.2017, млрд грн, за даними депозитарних установ

№3/П	Найменування депозитарної установи	Номінальна вартість цінних паперів власників, що обліковуються депозитарними установами, млрд грн
1	Публічне акціонерне товариство «Державний експортно - імпортер банк України»	393,78
2	Національний банк України	373,45
3	ПАТ АКЦІОНЕРНИЙ БАНК «УКРГАЗБАНК»	234,59
4	ПАТ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ПРИВАТБАНК»	146,59
5	ПАТ «Державний ощадний банк України»	138,44
6	ПАТ «Сітібанк»	92,31
7	ТОВ «ІНВІТУМ»	54,88
8	ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	45,92
9	ПАТ «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»	38,71
10	ПАТ «АЛЬФА-БАНК»	38,32

Таблиця 1.62

ТОП – 10 депозитарних установ за найбільшою кількістю відкритих депозитарними установами рахунків у цінних паперах власникам цінних паперів станом на 31.12.2017 за даними депозитарних установ

№3/П	Найменування депозитарної установи	Кількість відкритих рахунків наприкінці періоду за договорами з депонентами
1	ПАТ «АЛЬТБАНК»	14636
2	ПАТ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ПРИВАТБАНК»	11905
3	ТзОВ «Альянс фінансових технологій»	8836
4	ПАТ «Укрсоцбанк»	7510
5	ТзОВ «Інформаційно-депозитарний центр «ГЛОБАЛ»	5572
6	ТзОВ «ОБ'ЄДНАНА РЕЄСТРАЦІЙНА КОМПАНІЯ»	5018
7	ТОВ «ФК Декра»	4828
8	ТзОВ «ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНО-ТОРГОВИЙ ФОНДОВИЙ ЦЕНТР»	4340
9	ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	4240
10	ПАТ «АЛЬФА-БАНК»	38,32

Моніторинг торгів за участю нерезидентів

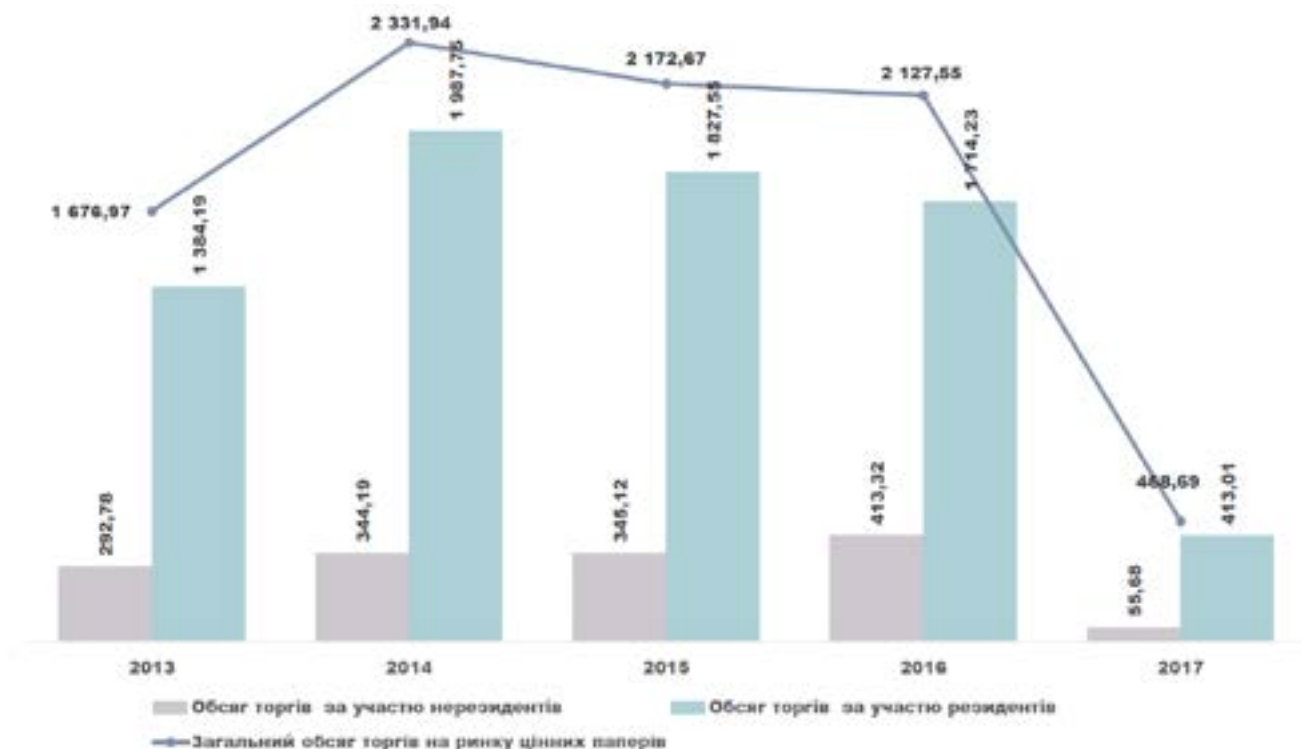
Ринок капіталу забезпечує рух капіталу шляхом обігу різноманітних видів цінних паперів та їх похідних. Саме через механізми фондового ринку формуються пропозиція і попит на інвестиційні ресурси, відбувається їх акумуляція та перерозподіл з метою економічного зростання.

У 2017 році обсяг торгів на ринку цінних паперів за участю нерезидентів становив 55,68 млрд грн (діаграма 1.58). Зацікавленість іноземних інвесторів українськими активами у 2017 році впала на 86,53% порівняно з 2016 роком.

У 2017 році на фоні значного зменшення загального обсягу торгів на ринку цінних паперів частка операцій за участю нерезидентів зменшилась з 19,43% у 2016 році до 11,88% у 2017 році (діаграма 1.59).

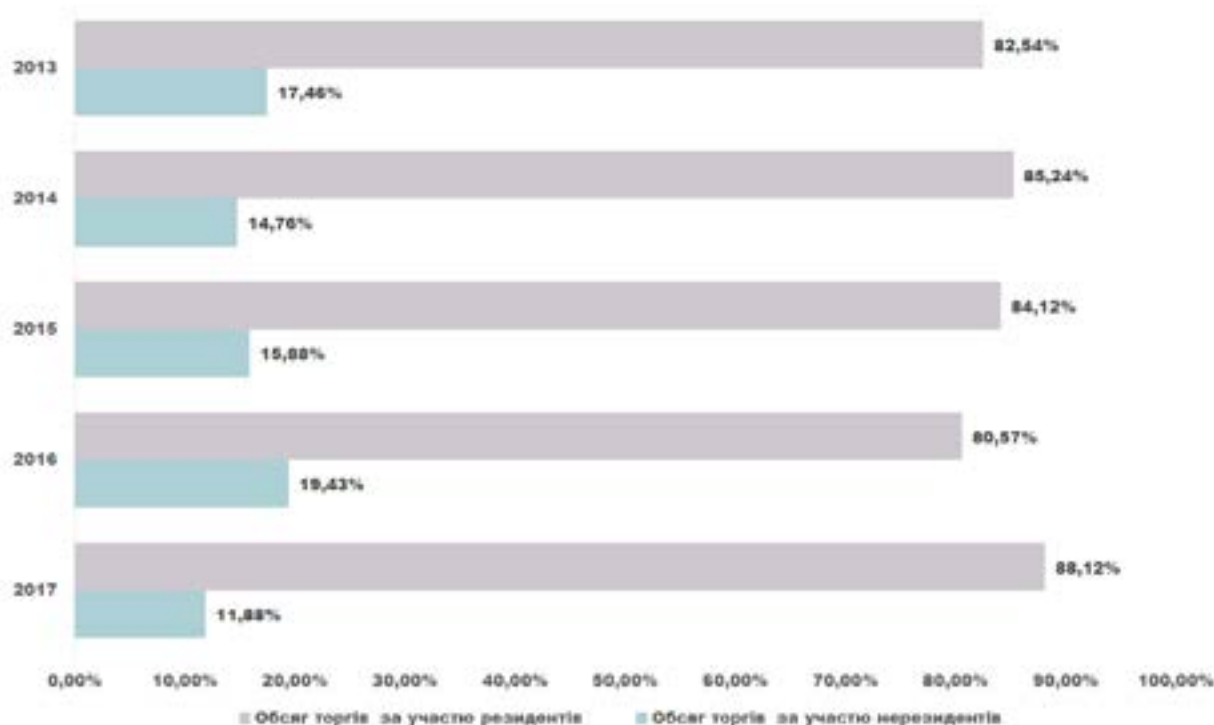
Діаграма 1.58

Обсяг торгів на ринку цінних паперів порівняно з обсягом виконаних договорів з нерезидентами у 2013 - 2017 роках, млрд грн

Діаграма 1.59

Частка обсягу торгів на ринку цінних паперів з резидентами та нерезидентами у 2013 - 2017 роках

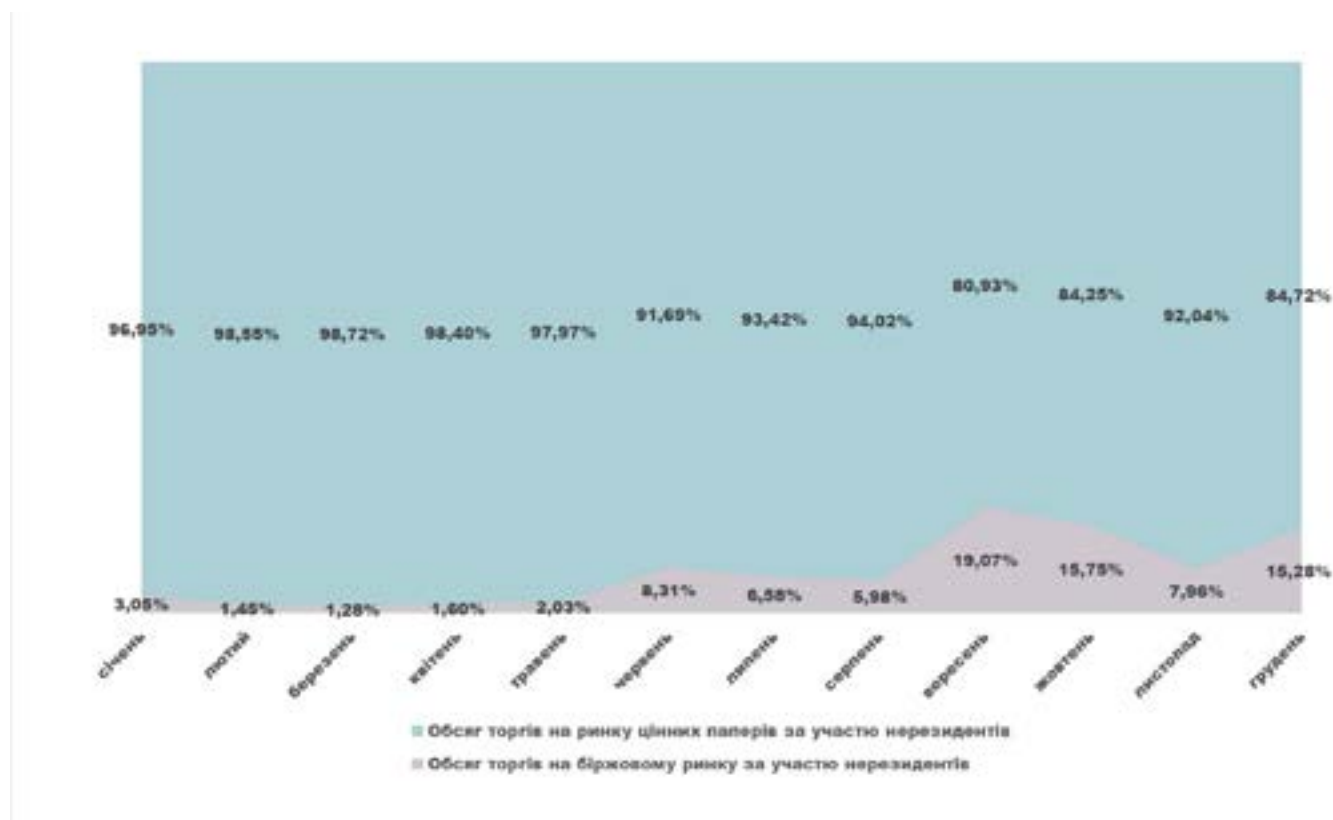

На біржовому ринку протягом 2017 року частка обсягу торгів за участю нерезидентів коливалася в межах мінімального значення від 1,28%, у березні до максимального значення 19,07% у вересні (діаграма 1.60).

У 2017 році спостерігається відтік капіталу іноземних інвесторів з фондового ринку України: сальдо торговельних операцій за участю нерезидентів у річному підсумку становило - 43,26 млрд грн (діаграма 1.61).

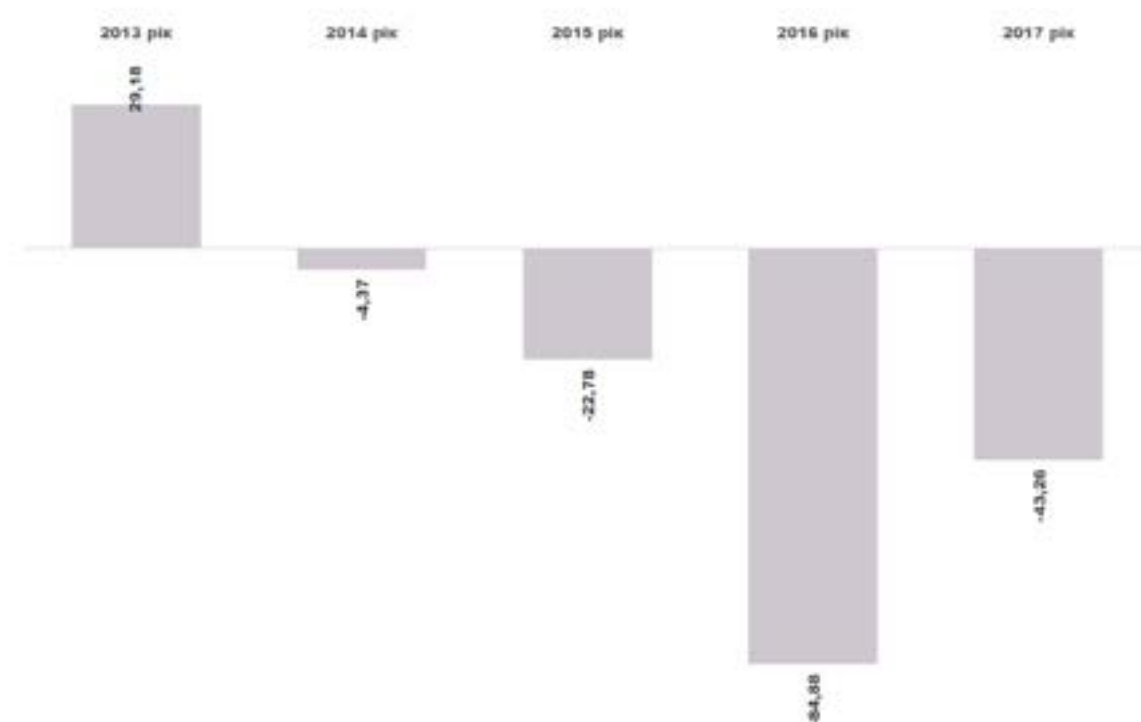
Діаграма 1.60

Частка обсягу торгів на біржовому ринку за участю нерезидентів протягом 2017 року (з розподілом за місяцями)

Діаграма 1.61

Сальдо обсягу інвестицій нерезидентів в економіку України через інструменти фондового ринку протягом 2013 – 2017 років

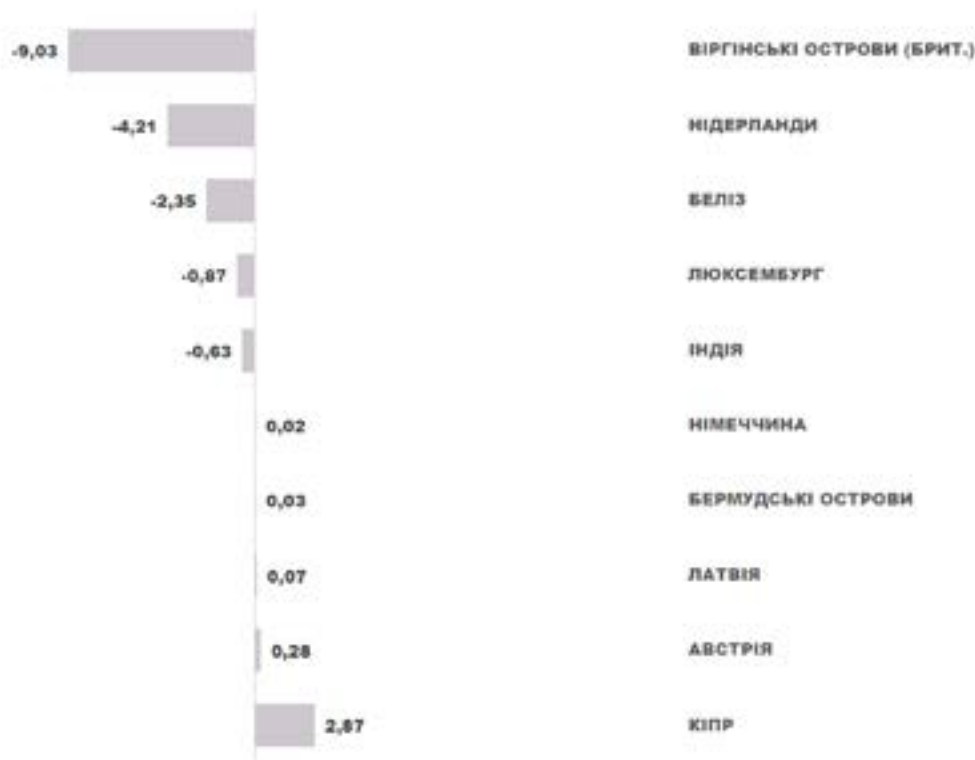

Протягом останніх років простежується тенденція щодо збільшення загальної номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам-нерезидентам.

За даними депозитарних установ за 2017 рік сумарний обсяг номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам цінних паперів, становить 1 894 млрд грн. Зокрема, номінальна вартість цінних паперів, що належать власникам-нерезидентам, становила 350,13 млрд грн (діаграма 1.63).

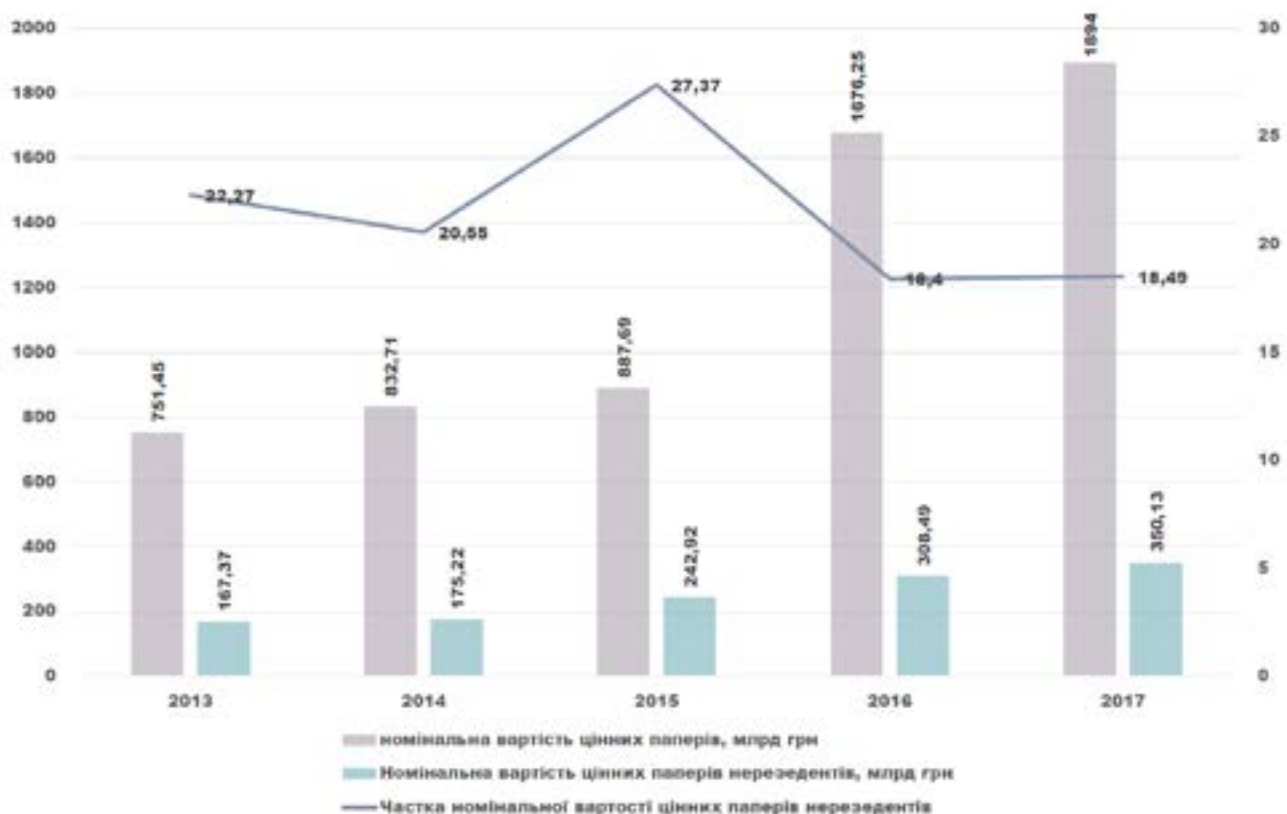
Діаграма 1.62

Топ - 10 сальдо за обсягом інвестицій від нерезидентів в економіку України через інструменти фондового ринку протягом 2017 року у розрізі країн світу, млрд грн

Діаграма 1.63

Номінальна вартість цінних паперів, що належать власникам цінних паперів (зокрема власникам - нерезидентам) у 2013– 2017 роках

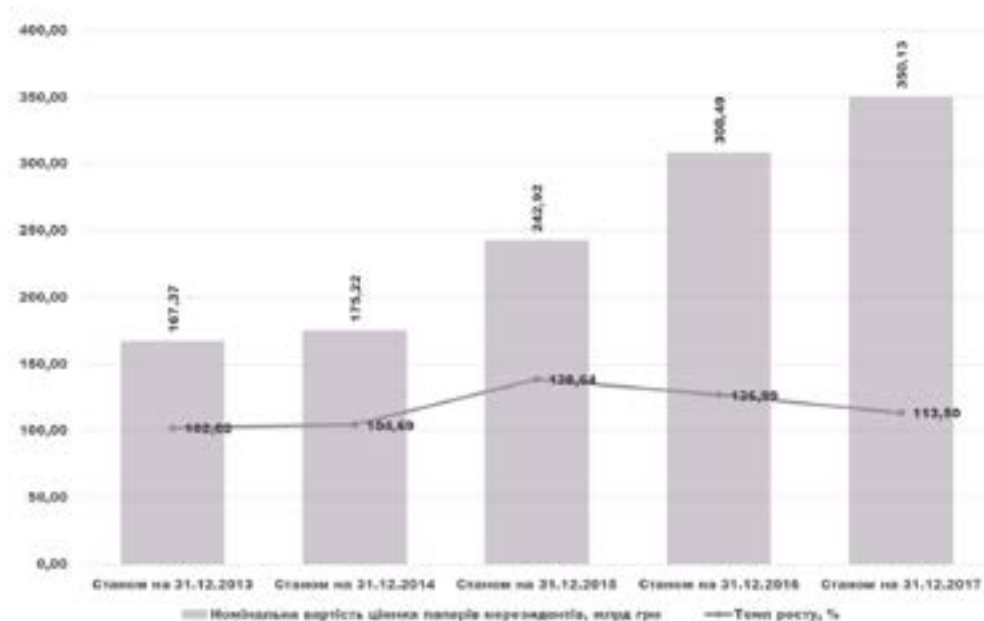
Темп росту номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам – нерезидентам, за 2013 по 2017 роки коливався в межах від 102,02% до 138,64% (діаграма 1.64).

Найбільший обсяг номінальної вартості цінних паперів власників-нерезидентів, яким належить значний пакет акцій емітентів (10% і

більше статутного капіталу), наприкінці 2017 року зафіксовано серед представників таких країн, як Росія (29,21%), Кіпр (14,75%) та Люксембург (4,73%) - таблиця 1.63. Слід зазначити, що ріст обсягу номінальної вартості значних пакетів акцій, що належать власникам-нерезидентам із Росії, зумовлений докапіталізацією банківського сектору (Промінвестбанк, банк «ВТБ», тощо).

Діаграма 1.64

Динаміка номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам – нерезидентам, у 2013– 2017 роках за даними депозитарних установ

Таблиця 1.63

ТОП – 15 країн світу, громадяни яким належить значний пакет акцій емітентів (10 відсотків і більше статутного капіталу), протягом 2013 - 2017 років за обсягом номінальної вартості цінних паперів, за даними депозитарних установ

Країна	Станом на 31.12.2013		Станом на 31.12.2014		Станом на 31.12.2015		Станом на 31.12.2016		Станом на 31.12.2017	
	Номінал вартість цінних паперів, млн грн	% від загальної номінальної вартості цінних паперів	Номінал вартість цінних паперів, млн грн	% від загальної номінальної вартості цінних паперів	Номінал вартість цінних паперів, млн грн	% від загальної номінальної вартості цінних паперів	Номінал вартість цінних паперів, млн грн	% від загальної номінальної вартості цінних паперів	Номінал вартість цінних паперів, млн грн	% від загальної номінальної вартості цінних паперів
Російська федерація	20 870,47	12,47%	19 738,41	11,27%	20 870,47	12,47%	19 738,41	11,27%	102 270,35	29,21%
Кіпр	52 166,17	31,17%	45 480,94	25,96%	52 166,17	31,17%	45 480,94	25,96%	51 659,46	14,75%
Люксембург	29,54	0,02%	43,40	0,02%	29,54	0,02%	43,40	0,02%	16 566,18	4,73%
Нідерланди	11 993,91	7,17%	14 735,35	8,41%	11 993,91	7,17%	14 735,35	8,41%	13 062,88	3,73%
Німеччина	6 699,08	4,00%	6 908,32	3,94%	6 699,08	4,00%	6 908,32	3,94%	6 899,78	1,97%
Угорщина	2 925,70	1,75%	2 925,70	1,67%	2 925,70	1,75%	2 925,70	1,67%	6 278,77	1,79%
Франція	3 479,99	2,08%	3 858,93	2,20%	3 479,99	2,08%	3 858,93	2,20%	5 565,00	1,59%
Велика британія	2 515,68	1,50%	2 559,18	1,46%	2 515,68	1,50%	2 559,18	1,46%	9 507,52	2,72%
Швеція	1 880,22	1,12%	1 926,67	1,10%	1 880,22	1,12%	1 926,67	1,10%	2 709,60	0,77%
Польща	2 257,50	1,35%	2 302,57	1,31%	2 257,50	1,35%	2 302,57	1,31%	2 715,27	0,78%
Швейцарія	3 571,93	2,13%	3 694,92	2,11%	3 571,93	2,13%	3 694,92	2,11%	2 714,10	0,78%
Греція	1 629,52	0,97%	1 629,52	0,93%	1 629,52	0,97%	1 629,52	0,93%	2 533,07	0,72%
Казахстан	1 128,94	0,67%	1 128,94	0,64%	1 128,94	0,67%	1 128,94	0,64%	1 861,39	0,53%
США	1 278,81	0,76%	1 739,37	0,99%	1 278,81	0,76%	1 739,37	0,99%	2 756,09	0,79%
Італія	1 719,21	1,03%	3 508,58	2,00%	1 719,21	1,03%	3 508,58	2,00%	1 057,67	0,30%
Панама	1 063,57	0,64%	1 082,06	0,62%	1 063,57	0,64%	1 082,06	0,62%	1 063,18	0,30%

The background of the image is a blurred financial market interface. It features a candlestick chart with white and grey bars, overlaid with a horizontal white line. To the left, a blurred image of a city skyline at night is visible. The interface includes various text elements such as 'GBP/USD M15', '1.4505', '1.00', '1.4508', and 'SL/TP'. The overall color palette is dark with accents of gold and teal.

ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІСІЇ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ КАПІТАЛУ

Комісія як національний регулятор ринку цінних паперів неухильно виконує функціональні обов'язки, що покладені на неї державою з метою впорядкування ринку капіталу та підвищення дисциплінованості його учасників, підтримання довіри до ринку капіталу і його динамічного розвитку. Комісія регулює випуск та обіг цінних паперів, видає ліцензії на здійснення професійної діяльності на ринку і забезпечує контроль за такою діяльністю, створює систему захисту прав інвесторів і контролю за дотриманням цих прав емітентами цінних паперів та особами, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів. Також вона встановлює правила здійснення операцій та контролю за їх дотриманням і проводить інші заходи щодо державного регулювання й контролю за випуском та обігом цінних паперів.

За роки функціонування ринку капіталу України Комісії вдалося досягти у цьому напрямі певних позитивних результатів. Зокрема, зусиллями Комісії активно розвивається нормативно-правова база, не припиняється розвиток інфраструктури, запроваджено системи моніторингу та розкриття інформації, вдосконалено систему захисту прав інвесторів, підвищується рівень знань населення в сфері ринку капіталу. Слід зазначити, що завдяки широкому використанню новітніх інформаційних технологій на ринку капіталу розроблено систему електронного подання звітності емітентів цінних паперів та створено єдину інформаційну базу даних учасників ринку капіталу.

Розвиток законодавства в сфері ринків капіталу та корпоративного управління

Одне з ключових завдань Комісії є розвиток законодавства в сфері ринків капіталу та корпоративного управління, адже без чіткої та актуальної законодавчої бази ефективна діяльність ринків неможлива, а завдання щодо становлення ліквідних, надійних та прозорих національних ринків капіталу значно ускладнюються.

Найпріоритетнішим напрямком в цій сфері є здійснення заходів з метою виконання зобов'язань, взятих Україною відповідно до Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом.

Комісією здійснюються заходи щодо імплементації до вітчизняного законодавства положень актів законодавства Європейського Союзу в сфері корпоративного управління та фінансових послуг, передбачених Угодою.

В 2017 році Верховною Радою України були прийняті наступні закони в сфері ринків капіталу та корпоративного управління:

- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах» від 23.03.2017 №1983-VIII.

Закон направлений на удосконалення корпоративного управління в акціонерних товариствах, зокрема, шляхом імплементації до національного законодавства норм Директиви ЄС 2004/25/ЄС від 21.04.2004 про поглинання, що сприятиме захисту прав та інтересів інвесторів. З метою зазначеного, у відповідності до передових європейських стандартів, законом передбачено:

- надання особі (особам, що діють спільно), яка є власником 95 і більше відсотків акцій публічного акціонерного товариства, права здійснювати примусовий викуп акцій у інших акціонерів публічного акціонерного товариства (у відповідності до європейських норм таке право має назву - squeeze-out);

- надання кореспондуючого права міноритарним акціонерам вимагати від власників 95 і більше відсотків акцій публічного акціонерного товариства викупу в них їх акцій за справедливою ціною (sell-out);

- виникнення у акціонера (акціонерів), який набув (спільно набули) значний контрольний пакету (75 і більше відсотків простих акцій публічного акціонерного товариства), обов'язку запропонувати всім іншим акціонерам товариства придбати у них їх акції. Зазначена процедура є аналогічною до процедури, передбаченої статтею 65 Закону України «Про акціонерні товариства», та слугуватиме додатковою проміжною ланкою між розміром пакету, який надає право на squeeze-out (який визначений у розмірі 95%), та контрольним пакетом (у розмірі 50%), при набутті якого у контрольного акціонера виникає аналогічний до запропонованого обов'язок;

- удосконалення передбаченої статтею 65 Закону України «Про акціонерні товариства» процедури придбання акцій за наслідком придбаного контрольного пакету акцій для приватних акціонерних товариств;

- запровадження процедури придбання акцій за наслідком придбаного контрольного пакету акцій для публічних акціонерних товариств у відповідності до європейських норм;

- внесення інших змін до значної кількості законодавчих актів для забезпечення комплексного узгодження введення нових запропонованих вище механізмів в сфері корпоративного управління з метою забезпечення безперешкодної подальшої реалізації зазначених механізмів акціонерними товариствами в їх діяльності.

Закон також передбачає удосконалення механізмів здійснення розрахунків за придбані акції шляхом запровадження рахунку умовного зберігання (ескроу), а також зміни до цілої низки законодавчих актів з метою врегулювання проблеми переоформлення документів дозвільного характеру при зміні найменування акціонерного товариства (у зв'язку із зміною його типу) або при перетворенні акціонерного товариства в інше господарське товариство.

- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних договорів» від 23.03.2017 №1984-VIII.

Закон спрямований на імплементацію до вітчизняного законодавства найкращого світового досвіду в сфері корпоративного управління, а саме щодо практики використання корпоративних договорів в діяльності господарських товариств.

Для забезпечення ефективного та широкого використання вітчизняними акціонерними товариствами та товариствами з обмеженою відповідальністю в своїй діяльності механізмів укладення корпоративних договорів законопроектом пропонується введення до законодавства України поняття «Корпоративний договір» та норм, що регламентують основні процедури укладання таких договорів, розкриття інформації про них та механізми їх виконання.

Це надає реальну можливість акціонерам (учасникам) акціонерних товариств та товариств з обмеженою відповідальністю в своїй діяльності, використовуючи механізми укладення корпоративних договорів, узгоджено управляти товариствами, а міноритарним учасникам - також додаткові можливості впливати на ключові питання їх діяльності.

- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів» від 16.11.2017 №2210-VIII.

Закон імплементує норми цілого ряду актів ЄС в сфері фінансових послуг та корпоративного управління, зокрема, його прийняття дозволить забезпечити виконання вимог Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом в частині імплементції Директив ЄС №2001/34/ЄС, №2003/71/ЄС, №2004/109/ЄС, №2007/14/ЄС, №2007/36/ЄС, №2012/30/ЄС, №2014/65/ЄС, Регламенту ЄС №809/2004, Рекомендацій Європейської Комісії №2005/162/ЄС та №2004/913/ЄС.

Законом з метою наближення регулювання діяльності на вітчизняних ринках капіталу та вимог щодо корпоративного управління товариств до європейських стандартів передбачено:

- удосконалення порядку емісії цінних паперів та вимог щодо проспекту при публічній пропозиції цінних паперів та допуску їх до торгів на регульованому ринку капіталу;
- удосконалення вимог щодо розкриття інформації на ринку капіталу та впровадження диференційованого підходу щодо обсягу та періодичності розкриття емітентом інформації на ринку капіталу;
- розширення переліку можливих способів розкриття інформації на ринку капіталу, в тому числі за допомогою послуг авторизованих осіб, які провадять діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку, а також відміна обов'язковості публікацій в друкованих виданнях;
- запровадження обов'язку емітента складати звіт про корпоративне управління та звіт керівництва, як складових частин річної інформації про емітента;
- запровадження обов'язків та процедур розкриття інформації про зміну володіння пакетом акцій, розмір порогового значення якого становитиме 5, 10, 15, 20, 25, 30, 50, 75, 95, та запровадження механізмів розкриття такої інформації емітентом та іншими учасниками ринку капіталу;
- комплексне врегулювання питання запровадження механізму щодо невикористання переважного права акціонерів на придбання акцій додаткової емісії;
- удосконалення вимог до незалежного члена наглядової ради товариства (незалежного директора) в частині розширення вимог до кандидатур, які мають відповідати статусу незалежного члена;
- удосконалення норм, які регулюють компетенцію загальних зборів та наглядової ради, у тому числі з метою підвищення прозорості діяльності наглядової ради, запровадження норм, що регулюють питання утворення та діяльності комітетів наглядової ради акціонерних товариств, визначення їх компетенції.

У 2017 році також здійснювалось робота щодо розробки законопроектів в сфері ринків капіталу та корпоративного управління.

На розгляд Верховної Ради України в 2017 році було внесено:

- проект Закону України «Про ринки капіталу та регульовані ринки» (реєстраційний номер законопроекту 7055 від 01.09.2017).

Зазначений законопроект є комплексним базовим законодавчим актом та визначає правові засади функціонування ринків капіталу та регульованих ринків в Україні, провадження професійної діяльності на зазначених ринках, врегулює відносини, що виникають під час емісії та обігу цінних паперів, укладення й виконання деривативів та правочинів з ними.

Зокрема, зазначеним законопроектом:

- передбачається створення правового поля та врегулювання відносин, пов'язаних як з біржовими, так і з позабіржовими деривативами;
- врегулюються питання розбудови інфраструктури, необхідної для повноцінного функціонування ринку деривативів, зокрема шляхом імплементції положень регламенту EMIR в частині створення торгового репозиторію та центрального контрагенту, які мають функціонувати відповідно до європейських стандартів;
- у відповідності до директив MiFID I/II передбачається запровадження існування інституту кваліфікованих інвесторів, створення альтернативного фондового торговельного майданчика, а також передбачається адаптація норм, які регулюють професійну діяльність торговця цінними паперами у відповідність до норм зазначеного акта ЄС, трансформуючи їх у повноцінні інвестиційні фірми та розширюючи перелік ліцензійних видів діяльності, які ними можуть здійснюватись;
- уніфікуються підходи до регулювання діяльності бірж, які здійснюють торгівлю цінними паперами, деривативами, валютними цінностями, товарами та іншими активами шляхом запровадження інституту оператора ринку – особи яка отримує ліцензію на організацію торгівлі такими активами на відповідному ринку.

Законопроектом передбачено впровадження положень щодо остаточності розрахунків, які базуються на Директиві Європейського Союзу про остаточність розрахунків у платіжних системах та депозитарних системах цінних паперів (98/26/ЄС) та щодо ліквідаційного неттінгу, які базуються на Модельному законі про неттінг 2006 року, розробленому Міжнародною асоціацією свопів і деривативів (ISDA), а саме:

- положення щодо остаточності розрахунків передбачають, що розпорядження щодо переказу коштів і цінних паперів є безвідкличними після певного моменту, визначеного українським законодавством, та що законодавство стосовно неплатоспроможності не повинно мати зворотної дії на права та обов'язки сторін правочинів щодо деривативів, якщо відповідні розпорядження були надані до моменту, коли порушується справа про неплатоспроможність відповідної сторони;
- ліквідаційний неттінг дозволяє зменшити розмір взаємних зобов'язань сторін правочинів щодо деривативів (у випадку

неплатоспроможності однієї з сторін) до єдиного підсумкового зобов'язання (різниці між обсягами зобов'язань кожної із сторін).

- пакет законопроектів щодо підвищення інституційної спроможності українського регулятора фондового ринку, який представлений проектами Законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту інвесторів від зловживань на ринках капіталу» (реєстраційний номер законопроекту 6303 від 06.04.2017), «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо захисту інвесторів від зловживань на ринках капіталу» (реєстраційний номер законопроекту 6304 від 06.04.2017) та «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо захисту інвесторів від зловживань на ринках капіталу» (реєстраційний номер законопроекту 6305 від 06.04.2017).

Пакетом законопроектів щодо посилення інституційної спроможності Комісії з метою приведення повноважень та статусу вітчизняного регулятора фондового ринку у відповідності до найкращих світових стандартів, зокрема, принципів IOSCO (Міжнародної організації комісій з цінних паперів), пропонується передбачити закріплення у законодавстві гарантій незалежності Комісії, зокрема, шляхом:

- надання права Комісії при виконанні своїх функцій діяти самостійно та незалежно, а також заборони втручання в діяльність Комісії;
- передбачення здійснення фінансування та матеріально-технічного забезпечення Комісії за рахунок спеціального фонду Державного бюджету, джерелами формування якого є надходження від надання Комісією адміністративних послуг, сплати внесків на регулювання учасниками фондового ринку, а також надання Комісії права самостійно розподіляти та розпоряджатися такими коштами;
- передбачення особливостей порядку прийняття, набуття чинності та оскарження актів Комісії;
- врегулювання питання проведення Комісією оцінювання та перевірок.

Зазначеним пакетом законопроектів з метою створення правових умов для приєднання Комісії до Меморандуму IOSCO та забезпечення можливості здійснення міжнародного співробітництва також пропонується передбачити:

- надання Комісії повноважень проводити перевірки наявності ознак маніпулювання на фондовому ринку та використання інсайдерської інформації, вимагати надання пояснень, документів, інформації (в тому числі з обмеженим доступом) під час проведення перевірок, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва при наданні допомоги регуляторам фондового ринку іншої держави;
- передбачення правових засад здійснення Комісією міжнародного співробітництва, зокрема, стосовно обміну інформацією (в тому числі з обмеженим доступом).

Законопроектами передбачене встановлення додаткових вимог до діяльності Комісії та її співробітників. Зокрема, пропонується:

- передбачити механізм нагляду за процесом формування кошторису Комісії та контролю за його використанням шля-

хом створення Бюджетної ради Комісії, а також встановити вимоги щодо обов'язковості проведення щорічного аудиту;

- передбачити особливості статусу працівників Комісії, які полягають, зокрема, у забороні службовцям Комісії, їх подружжю та родичам першого ступеня споріднення входити до органів управління та/або бути акціонерами професійних учасників ринку капіталу, споріднених та афілійованих з ними осіб;
- встановити заборону працівникам Комісії (у тому числі колишнім) розголошувати інформацію, що становить професійну таємницю, а також іншу інформацію з обмеженим доступом;
- передбачити особливості регуляторної політики Комісії, які полягатимуть в обов'язковості процедур оприлюднення проектів актів, розгляді пропозицій, прийнятті або обґрунтованому їх відхиленні, а також оприлюдненні зазначених результатів розгляду на офіційному веб-сайті органу у визначені строки;
- передбачити обов'язковості надання можливості особі, стосовно якої приймається акт Комісії індивідуальної дії, надати свої пояснення щодо суті питання, перед прийняттям такого акту.

Прийняття зазначених законопроектів дозволить:

- виконати пункт 16а Меморандуму між Україною та Міжнародним валютним фондом про економічну і фінансову політику, зокрема, в частині приведення повноважень і незалежності регулятора у відповідність з оптимальною міжнародною практикою, підпункт 1.7 пункту 1 Розділу X «Реформа фінансового сектору» Коаліційної угоди, заходи В.1 та В.8 Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року;
- забезпечити створення правових умов для приєднання України до Меморандуму IOSCO шляхом наділення Комісії достатніми повноваженнями, необхідними для забезпечення нею обміну інформацією та проведення розслідувань в рамках міжнародної співпраці;
- забезпечити імплементацію статей Регламенту ЄС №596/2014 від 16 квітня 2014 року про зловживання на ринку в частині забезпечення в рамках міжнародної співпраці обміну інформацією та проведення слідчих дій, а також збереження професійної таємниці;
- удосконалити систему нагляду та контролю за діяльністю на фондовому ринку з урахуванням найкращого передового світового досвіду з метою розбудови ефективної системи запобігання зловживанням на фондовому ринку.

На виконання Плану заходів із запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування на 2017-2018 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.11.2017 №723-р, Комісією було розроблено **проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо консолідації функцій із регулювання та нагляду за установами системи накопичувального пенсійного забезпечення»**, яким передбачений перерозподіл функцій у сфері регулювання діяльності суб'єктів недержавного пенсійного забезпечен-

ня між Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, в тому числі з урахуванням необхідності запровадження ефективного нагляду за діяльністю суб'єктів системи накопичувального пенсійного забезпечення.

Законопроект у встановленому порядку у грудні 2017 року було подано на розгляд Кабінету Міністрів України.

Комісією на виконання заходів за проектом А.20 Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року та з метою забезпечення подальшого розвитку діяльності в сфері рейтингових послуг у відповідності до вимог європейського законодавства було розроблено **проект Закону України «Про рейтингування»**. Законопроект спрямований на приведення правових засад діяльності рейтингових агентств в Україні у відповідність до вимог Регламенту Європейського Парламенту та Ради №1060/2009 від 16.09.2009 щодо кредитних рейтингових агентств.

Проектом закону передбачається:

- встановлення вимог до рейтингових агентств та їх діяльності;
- встановлення механізмів авторизації рейтингових агентств;
- визначення повноважень Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо здійснення державного регулювання та нагляду на ринку рейтингування;
- врегулювання питання використання кредитних рейтингів;
- встановлення відповідальності рейтингових агентств за вчинення ними правопорушень.

Прийняття законопроекту сприятиме покращенню інвестиційного клімату в Україні, поживленню інвестиційних процесів та мінімізації ризиків на ринках капіталу.

В 2017 році також здійснювалось робота щодо супроводження проходження у Верховній Раді України законопроектів в сфері ринків капіталу та корпоративного управління, зокрема, **проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання питання участі акціонерів в управлінні акціонерним товариством»** (реєстраційний номер законопроекту 5043 від 26.08.2016).

Законопроект направлений на вирішення проблеми існування так званих «сплячих акціонерів», тобто таких, які до строку, визначеного Прикінцевими положеннями Закону України «Про депозитарну систему України», не скористалися своїм правом на зарахування належних їм акцій на рахунки в цінних паперах в депозитарній системі, у зв'язку з чим були обмежені законодавством у реалізації своїх прав за такими цінними паперами.

Законопроектом передбачені наступні шляхи вирішення зазначеної проблеми:

- ті акціонери, які захочуть стати повноцінними власниками, зможуть скористатись передбаченим Законопроектом порядком поновлення ними обліку права власності та своїх прав за такими цінними паперами;
- якщо протягом року такі акціонери не скористаються запропонованою процедурою поновлення своїх прав, законопроектом пропонується визнати такі цінні папери купленими емітентом, та передбачити відповідні зобов'язання емітента виплатити таким «сплячим акціонерам» ринкову вартість таких цінних паперів, які вважаються купленими.

Законопроект вирішує проблеми «сплячих акціонерів», яка в Україні стоїть дуже гостро та її існування заважає подальшому розвитку як існуючих акціонерних товариств, так і українському ринку капіталу в цілому.

Протягом 2017 року Комісією було проведено комплексний аналіз відповідності законодавства України у сфері спільного інвестування актам Європейського Союзу. Результатом зазначеного аналізу стало визначення переліку норм законодавства, які потребують зміни з метою забезпечення їх повної адаптації до актів європейського законодавства. Наразі за наслідками зазначеного аналізу Комісією здійснюється розробка законопроекту з метою імплементації актів Європейського Союзу у зазначеній сфері.

Разом з тим, у напрямку забезпечення подальшого виконання вимог Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у найближчих планах роботи Комісії є здійснення заходів щодо проведення якісного та комплексного аналізу актів Європейського Союзу, зокрема, у сфері законодавства про компанії, для розробки пропозицій щодо подальшої імплементації до українського законодавства положень актів законодавства Європейського Союзу в цій сфері.

Розвиток нормотворчої діяльності про цінні папери, ринок капіталу та акціонерні товариства

Ринок капіталу України розвивається і цьому передувала напружена нормотворча діяльність Комісії.

У 2017 році Комісія розробила та зареєструвала в Міністерстві юстиції України 59 нормативно-правових актів. За результатами опрацювання проектів нормативно-правових актів Комісія підготувала 61 висновок про проведення юридичної експертизи та 63 висновки про проведення антидискримінаційної експертизи, що в загальному підсумку складає 123 висновків (діаграма 2.1).

Протягом 2017 року проводилась робота щодо аналізу нормативних актів з питань регулювання ринку цінних паперів з метою приведення їх відповідно до чинного законодавства.

За результатами здійсненого аналізу регулятором розроблено Наказ Голови Комісії від 12.06.2017 №76 про приведення нормативних Комісії у відповідність до Закону України від 23.03.2017 №1982-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами-підприємцями».

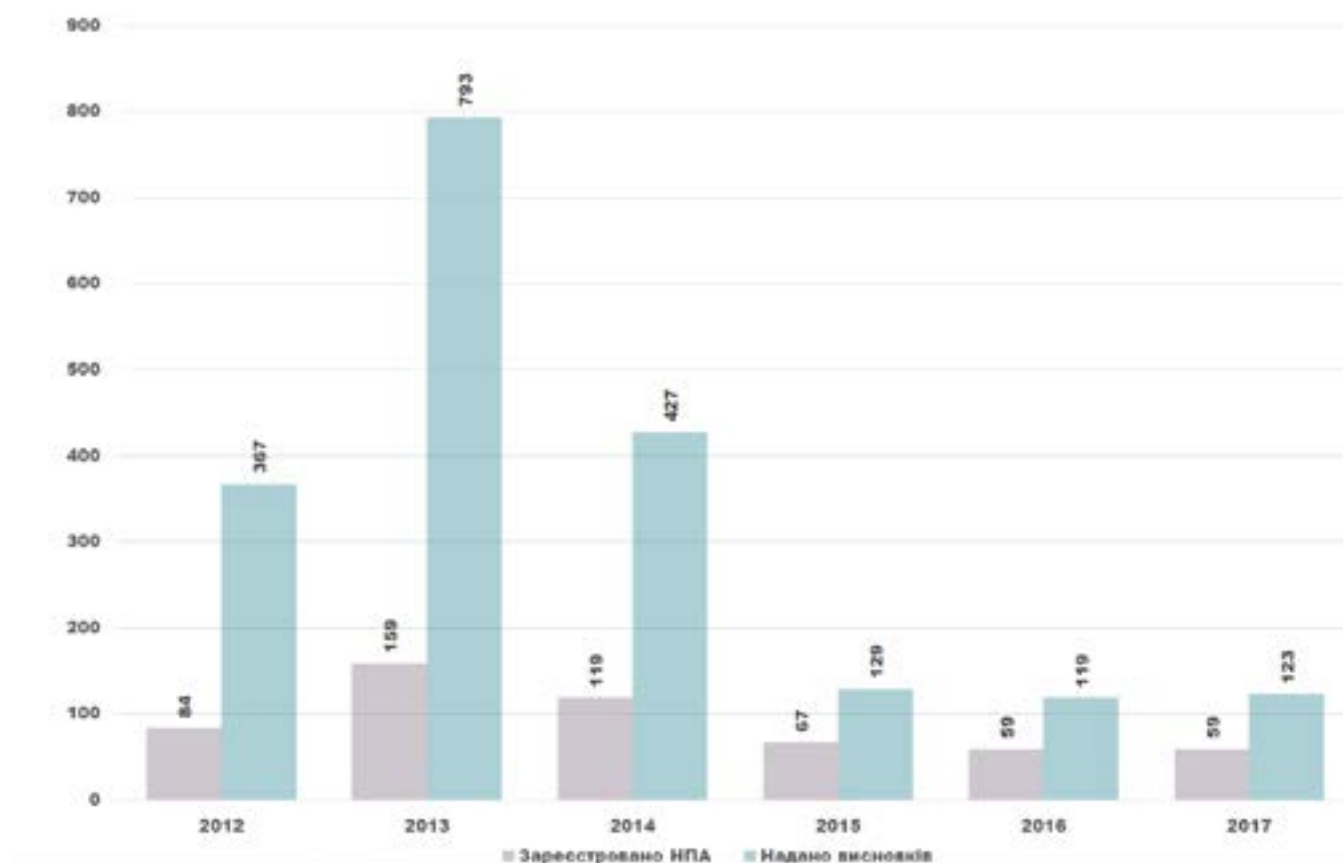
Протягом 2017 року регулятором було прийнято: рішень Комісії – 975 шт., Наказів Голови Комісії - 234 шт., розпоряджень Комісії – 113 шт.

Фахівцями Комісії щомісячно надавалась методична та правова допомога працівникам Міністерства юстиції України під час проведення ними перевірки стану додержання Комісією законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів відповідно до Порядку проведення органами юстиції перевірок стану додержання законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 19.01.2012 №93/5.

У 2017 році Міністерством юстиції України здійснено 12 виїзних перевірок, під час яких порушень зі сторони НКЦПФР законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів не виявлено.

Діаграма 2.1

Кількість проведених експертиз нормативно-правових актів

Державне регулювання ринку цінних паперів

Одним з найвагоміших питань українського ринку капіталу є необхідність вдосконалення його регулювання відповідно до процесів ринкових перетворень в країні. Побудова ефективного ринку капіталу потребує інноваційних підходів до вирішення наявних проблем.

Державне регулювання ринку цінних паперів передбачає здійснення комплексних заходів щодо впорядкування, контролю, нагляду за ринком цінних паперів та запобігання зловживанням і порушенням у цій сфері. Метою роботи НКЦПФР у напрямі державного регулювання є узгодження інтересів усіх суб'єктів ринку капіталу. У цьому процесі реалізуються різні підходи до регулювання професійних учасників ринку капіталу, інституційних інвесторів та емітентів цінних паперів, але при цьому забезпечуються рівні права, максимальна прозорість ринку та однаковий доступ до ринку усіх його суб'єктів.

Регулювання діяльності емітентів цінних паперів

Основні завдання Комісії в частині регулювання діяльності емітентів цінних паперів:

- реєстрація випусків цінних паперів, зокрема: акцій, облігацій підприємств, облігацій внутрішньої місцевої позики тощо;
- встановлення вимог та стандартів щодо таких випусків та здійснення контролю за дотриманням емітентами порядку реєстрації таких випусків;
- розробка нормативних документів щодо емісійної діяльності учасників ринку;
- ведення Державного реєстру випусків цінних паперів;
- сприяння адаптації національного ринку цінних паперів до міжнародних стандартів;
- узагальнення практики застосування законодавства України з питань емісії та обігу цінних паперів в Україні та його покращення;
- сприяння розвитку ринку цінних паперів та похідних (деривативів);
- удосконалення засад корпоративного права.

Протягом 2017 року Комісією здійснювалась робота щодо вдосконалення законодавства у сфері корпоративного управління та корпоративних фінансів, зокрема, були прийняті такі нормативно-правові акти:

- рішення НКЦПФР від 23.03.2017 №209 «Про затвердження Порядку реєстрації випуску опціонних сертифікатів та проспекту їх емісії», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 21.04.2017 за №525/30393;
- рішення НКЦПФР від 01.06.2017 №402 «Про затвердження Вимог до інформації про кандидатів у члени органу акціонерного товариства», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 26.06.2017 за №791/30659;

- рішення НКЦПФР від 14.07.2017 №528 «Про визнання таким, що втратило чинність, рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 29 березня 2016 року № 361», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 04.09.2017 за №962/30830;

- рішення НКЦПФР від 14.07.2017 №529 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (щодо удосконалення порядку реєстрації випуску акцій)», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 04.08.2017 за №961/30829;

- рішення НКЦПФР від 14.07.2017 №530 «Про затвердження Порядку реєстрації випусків акцій при спрощеній процедурі реорганізації та капіталізації банків»;

- рішення НКЦПФР від 10.08.2017 №603 «Про затвердження Змін до Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 06.09.2017 за №1096/30964;

- рішення НКЦПФР від 10.08.2017 №605 «Про внесення змін до Порядку заміни свідоцтва (свідоцтв) про реєстрацію випуску (випусків) емісійних цінних паперів у зв'язку зі зміною найменування емітента та/або забезпеченням існування іменних цінних паперів у бездокументарній формі», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 08.09.2017 за №1109/30977;

- рішення НКЦПФР від 10.08.2017 №606 «Про внесення змін до Правил визначення уповноваженим рейтинговим агентством рейтингової оцінки за Національною рейтинговою шкалою», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 04.09.2017 за №1086/30954;

- рішення НКЦПФР від 10.08.2017 №607 «Про затвердження Положення про порядок проведення конкурсу з визначення уповноважених рейтингових агентств та порядок ведення Державного реєстру уповноважених рейтингових агентств», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 08.09.2017 за №1112/30980;

- рішення НКЦПФР від 05.09.2017 №662 «Про інформацію, що міститься в повідомленні про набуття права власності на домінуючий контрольний пакет акцій та публічній безвідкличній вимозі», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 20.09.2017 за №1194/31062;

- рішення НКЦПФР від 30.05.2017 №393 «Про затвердження Положення про встановлення ознак фіктивності емітентів цінних паперів та включення таких емітентів до списку емітентів, що мають ознаки фіктивності», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 13.10.2017 за №1260/31128;

- рішення НКЦПФР від 18.10.2017 №774 «Про затвердження Порядку ведення реєстру виданих векселів», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 14.11.2017 за №1395/31263;

- рішення НКЦПФР від 28.11.2017 №849 «Про внесення зміни до пункту 7 Порядку реєстрації випуску акцій акціонерних товариств, що створюються у процесі

приватизації та корпоратизації», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 22.12.2017 за №1553/31421;

- рішення НКЦПФР від 07.12.2017 №871 **«Про внесення змін до Положення про допуск цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України»,** зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 09.01.2018 за №21/31473;

- рішення НКЦПФР від 07.12.2017 №870 **«Про внесення змін до Переліку іноземних фондових бірж, на яких мають бути допущені до обігу цінні папери іноземних емітентів, що мають намір отримати допуск до обігу цінних паперів на території України»,** зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 09.01.2018 за №31/31483;

- рішення НКЦПФР від 21.12.2017 №923 **«Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами – підприємцями),»** зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 22.01.2018 за №93/31545;

- рішення НКЦПФР від 28.11.2017 №850 **«Про внесення змін до Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів»,** зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 22.12.2018 за №1552/31420.

В результаті прийняття вищезазначених нормативно-правових актів Комісією було досягнуто наступне:

- визначено етапи емісії опціонних сертифікатів; умови розміщення опціонних сертифікатів; умови виконання зобов'язань за опціонними сертифікатами; документи, що подаються для реєстрації випуску та проспекту емісії опціонних сертифікатів; документи, що подаються для реєстрації змін до проспекту емісії опціонних сертифікатів; документи, що подаються для реєстрації звіту про результати розміщення опціонних сертифікатів; порядок реєстрації випуску та проспекту емісії опціонних сертифікатів, змін до проспекту емісії опціонних сертифікатів, звіту про результати розміщення опціонних сертифікатів; наслідки виконання зобов'язань за опціонними сертифікатами;

- приведено у відповідність до вимог Закону України «Про акціонерні товариства» нормативний акт Комісії щодо вимог до інформації про кандидатів у члени органу акціонерного товариства;

- удосконалено та приведено у відповідність до вимог законодавства та уніфіковано з іншими нормативно-правовими актами Комісії, що встановлюють вимоги щодо реєстрації в Комісії випусків інших (крім акцій) цінних паперів;

- удосконалено та приведено у відповідність до вимог Закону України «Про акціонерні товариства» Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів;

- визначено ознаки фіктивності емітента цінних паперів та порядок прийняття рішення про включення емітента до списку емітентів, що мають ознаки фіктивності та виключення з цього списку;

- приведено у відповідність до вимог законодавства Порядком заміни свідоцтва (свідоцтв) про реєстрацію випуску (випусків) емісійних цінних паперів у зв'язку зі зміною найменування емітента та/або забезпеченням існування іменних цінних паперів у бездокументарній формі;

- удосконалено порядок проведення конкурсу з визначення уповноважених рейтингових агентств, зокрема встановлено вимоги щодо: інформаційного повідомлення (оголошення) про конкурс з визначення уповноважених рейтингових агентств, конкурсної комісії з проведення конкурсу, порядок та умови участі в конкурсі, порядок проведення конкурсу, розгляд спорів; вимоги щодо ведення Державного реєстру уповноважених рейтингових агентств;

- надано можливість виконати вимоги та реалізувати права, визначені статтею 652 Закону України «Про акціонерні товариства» особі, яка внаслідок придбання акцій товариства стала (прямо або опосередковано) власником домінуючого контрольного пакета акцій;

- приведено у відповідність до вимог Закону України від 23.03.2017 №1982-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами-підприємцями» нормативно-правовий акт Комісії щодо Порядку ведення реєстру виданих векселів;

- удосконалено та приведено у відповідність до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» нормативно-правовий акт Комісії щодо Порядку реєстрації випуску акцій акціонерних товариств, що створюються у процесі приватизації та корпоратизації;

- приведено у відповідність до вимог Закону України від 23.03.2017 №1982-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами-підприємцями» нормативно-правові акти Комісії щодо реєстрації випусків цінних паперів.

Також удосконалено порядок допуску цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України, а саме:

- уніфіковано нормативні акти Комісії, відповідно до яких здійснюється регулювання допуску цінних паперів іноземних емітентів;

- спрощено процедуру допуску цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України;

- вдосконалено умови для підвищення інвестиційної привабливості вітчизняного фондового ринку та розвитку Національної депозитарної системи за рахунок потенційного збільшення кола осіб, які мають право отримати допуск цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України.

Фінансова звітність та аудит на ринку цінних паперів

Протягом 2017 року Комісія здійснювала нагляд за якістю фінансової звітності, яка оприлюднюється та подається до Комісії професійними учасниками ринку капіталу та емітентами цінних паперів. Враховуючи те, що Концептуальною основою складання фінансової

звітності всіх професійних учасників ринку капіталу та значної частини емітентів є Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), Комісія проводила роботу щодо аналізу фінансової звітності на відповідність МСФЗ. Складання фінансової звітності за МСФЗ дозволяє покращити якість інформації про фінансовий стан компаній та сприяє збільшенню прозорості діяльності таких компаній.

МСФЗ вимагають від суб'єкта господарювання детально розкрити у фінансовій звітності кількісну та якісну інформацію щодо суттєвих статей такої звітності, яка буде корисною для споживачів для прийняття ними економічних рішень на основі фінансової звітності. Достовірність та повнота фінансової звітності, а також правильність ведення бухгалтерського обліку учасником ринку капіталу має бути підтверджена аудитором шляхом висловлення ним думки стосовно якості фінансової звітності. Вимоги до складання аудиторських висновків щодо фінансової звітності встановлені Міжнародними стандартами аудиту (МСА), які прийняті в Україні в якості національних.

У 2017 році Комісія здійснила аналіз фінансової звітності та аудиторських висновків щодо такої звітності близько 250 учасників ринку капіталу. Результати проведеного аналізу засвідчили незадовільну якість переважної більшості поданої та оприлюдненої фінансової звітності професійних учасників ринку капіталу та емітентів. У фінансовій звітності відсутні всі необхідні розкриття, передбачені МСФЗ, облікова політика більшості професійних учасників та емітентів є неспецифічною та не відображає діяльності та операцій, притаманних конкретному суб'єкту господарювання.

До основних чинників такої ситуації можна віднести наступні:

- відсутність кваліфікованих фахівців, які володіють достатньою компетенцією у сфері МСФЗ;
- необхідність понесення додаткових витрат на придбання програмного забезпечення для ведення бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами;
- складність окремих стандартів фінансової звітності, наприклад, стандартів, які регламентують порядок обліку та відображення фінансових інструментів, оцінки зобов'язань і активів за справедливою вартістю.

У 2017 році Комісія вперше застосувала заходи впливу щодо професійних учасників ринку капіталу за складання фінансової звітності, яка не відповідає МСФЗ – у відношенні 6 торговців цінними паперами були винесені відповідні постанови про правопорушення на ринку цінних паперів.

Результати проведеного аналізу засвідчили також недостатню якість аудиторських висновків, які оприлюднюються та подаються до Комісії разом із фінансовою звітністю. Значна частина аудиторських висновків не відповідає МСА, зокрема, в частині формулювання аудиторського висновку та структури аудиторського звіту. Встановлені непоодинокі випадки надання аудитором позитивного висновку щодо фінансової звітності, яка містить суттєві невідповідності МСФЗ.

Протягом 2017 року Комісією було направлено ряд звернень до Аудиторської палати України щодо аудиторських компаній, висновки яких стосовно фінансової звітності професійних учасників фондового ринку містять ознаки невідповідності МСА.

З метою надання учасникам ринку капіталу допомоги при складанні фінансової звітності за МСФЗ, протягом 2017 року НКЦПФР підготувала Методичні рекомендації щодо складання приміток до фінансової звітності, також за участю представників Комісії було проведено ряд тренінгів та семінарів, присвячених цьому питанню.

У звітному періоді Комісія продовжувала роботу щодо вдосконалення власних нормативно-правових актів в частині розширення вимог до фінансової звітності учасників ринку капіталу та аудиторських висновків щодо такої фінансової звітності.

У 2017 році з метою вдосконалення регуляторних вимог нормативно-правових актів, які регламентують порядок складання та розкриття інформації професійними учасниками фондового ринку у частині встановлення необхідності подання додаткових відомостей про аудиторський звіт прийнято рішення Комісії від 07.12.2017 року №786 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів НКЦПФР» зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 01.12.2017 №1458/31326.

У рамках Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року Комісія працює над компонентом В.12 «Звітність фінансового сектору», основною метою якого є надання звітності у форматі XBRL. Запровадження в Україні стандарту фінансової звітності за стандартом XBRL відбувається за участі міжнародних донорів – Проекту технічної допомоги ЄС «Технічна допомога за пріоритетними напрямками фінансового сектору» (EU-FINSTAR) і Проекту USAID «Трансформація фінансового сектору». Для фінансового сектору буде впроваджена єдина Система фінансової звітності. Відповідний Меморандум про взаєморозуміння щодо розробки і запровадження Системи фінансової звітності (надання звітності у форматі XBRL) підписали очільники Міністерства фінансів України, Національного банку України, НКЦПФР та Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Згідно з документом, ключове завдання регуляторів – запровадження в Україні нової Системи фінансової звітності, яка дозволить здійснювати прийом, обробку, перевірку та розкриття фінансової звітності підприємств у єдиному електронному форматі. Основою для роботи Системи стане стандарт XBRL. Система пропонуватиме єдиний стандарт звітності в залежності від видів діяльності компаній та буде обладнана єдиним вікном для її подання.

Передбачається, що її запуск відбудеться у 2019 році, оскільки відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», підприємства, що становлять суспільний інтерес, повинні складати і подавати фінансову звітність органам державної влади за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі саме з 2019 року.

Інформація щодо ведення Реєстру аудиторських фірм, які можуть проводити аудиторські перевірки професійних учасників ринку цінних паперів

Враховуючи специфіку ринку капіталу та законодавчо закріплені вимоги щодо обов'язковості проведення аудиту, нагальним є питання надання якісних аудиторських послуг із врахуванням особливостей бухгалтерського обліку та аудиту на ринку капіталу.

До повноважень Комісії належить ведення Реєстру аудиторських фірм, які можуть проводити аудиторські перевірки професійних учасників ринку цінних паперів, відповідно до рішення Комісії від 25.10.2012 №1519 «Про затвердження Порядку ведення реєстру

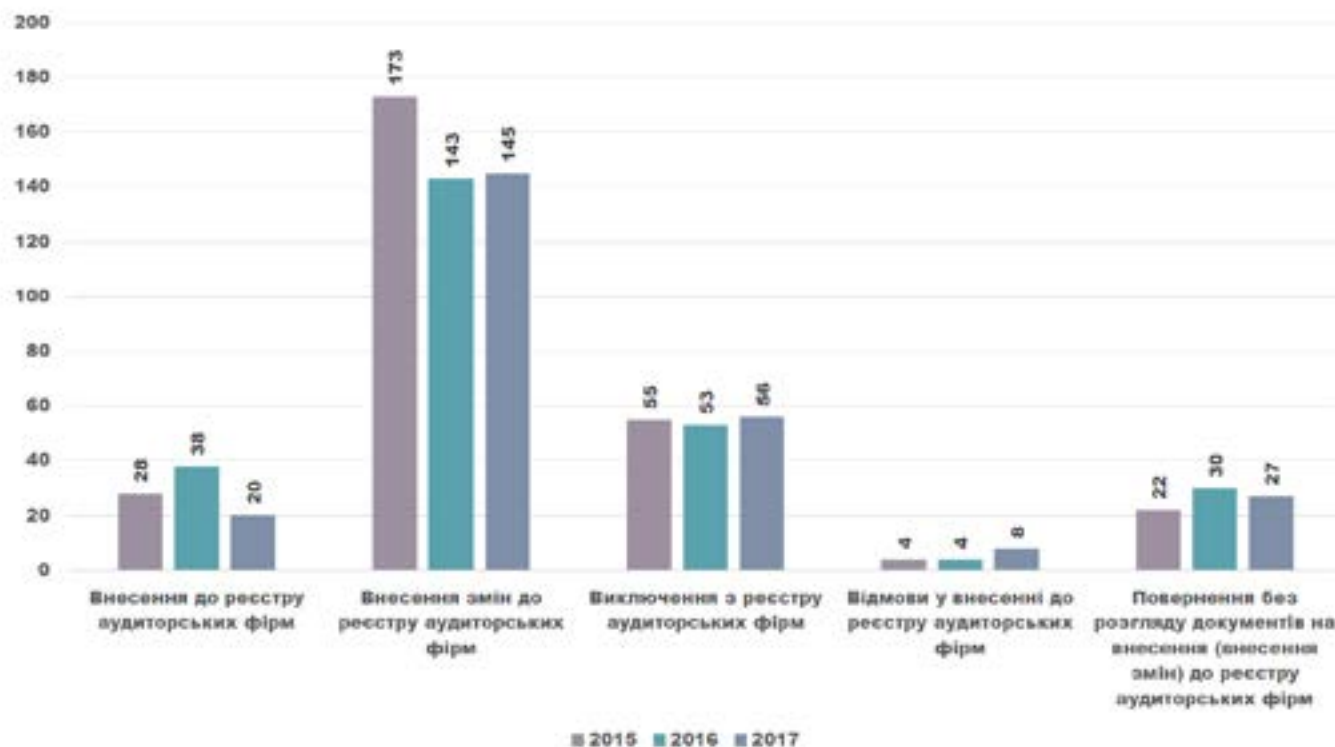
аудиторських фірм, які можуть проводити аудиторські перевірки професійних учасників ринку цінних паперів», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 28.12.2012 за №2213/22525 (зі змінами). Даний Реєстр розміщено на сайті Комісії, він є відкритим, що дає можливість емітентам і професійним учасникам мати доступ до актуалізованої та достовірної інформації щодо переліку аудиторських фірм, які мають діюче Свідоцтво про внесення до реєстру аудиторських фірм, які можуть проводити аудиторські перевірки професійних учасників ринку цінних паперів.

Регулятором було видано 20 свідоцтв про внесення до Реєстру. Виключено з Реєстру 56 аудиторських фірм, з яких 39 виключено за порушення вимог нормативно-правових актів Комісії, що регулюють діяльність аудиторських фірм на ринку цінних паперів, 10 за порушення вимог нормативно-правових актів, що регулюють аудиторську діяльність та 7 аудиторських фірм було виключено за заявою заявника (діаграма 2.2). У рамках ведення цього Реєстру Комісією здійснюється перевірка аудиторських фірм на відповідність вимогам законодавства.

Загальна кількість аудиторських фірм, які можуть проводити аудиторські перевірки професійних учасників ринку цінних паперів станом на кінець 2017 року становила 93.

Діаграма 2.2.

Інформація щодо ведення Реєстру аудиторських фірм, які можуть проводити аудиторські перевірки професійних учасників ринку цінних паперів

Об'єднання професійних учасників ринку капіталу (ОПУ) та саморегулівні організації професійних учасників ринку капіталу (СРО)

Важливою умовою успішного функціонування ринку капіталу є досконала система його регулювання, яка охоплює всіх учасників і забезпечує здійснення ними своєї діяльності відповідно до встановлених правил. Згідно із Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок» регулювання ринку здійснюють держава та саморегулівні організації.

Метою діяльності СРО є посилення дієвості саморегулювання, упорядкованості на фондовому ринку, дисциплінованості учасників ринку цінних паперів та захист інтересів їхніх членів.

Основними завданнями, які ставлять перед собою СРО, залишаються:

- розроблення і затвердження обов'язкових для виконання членами СРО Правил (стандартів) провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку, за винятком тих Правил (стандартів), які прямо встановлені законом, та здійснення контролю за їх дотриманням членами організації;
- впровадження норм професійної етики в практичній діяльності учасників об'єднання;
- розроблення і затвердження методичних рекомендацій щодо провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку;
- розроблення та здійснення заходів щодо захисту прав членів СРО;

- розроблення заходів, спрямованих на запобігання порушенням членами СРО норм законодавства та внутрішніх документів СРО, зокрема, при припиненні ними своєї професійної діяльності;

- впровадження ефективних механізмів розв'язання спорів, пов'язаних з професійною діяльністю учасників об'єднання;

- моніторинг дотримання Статуту та внутрішніх документів об'єднання його учасниками;

- застосування заходів дисциплінарного впливу до членів СРО у разі виявлення порушень Статуту СРО, внутрішніх документів СРО.

Станом на 31.12.2017 в Україні здійснювали діяльність такі саморегулювні організації (СРО):

1. Професійна асоціація учасників ринків капіталу та деривативів (ПАРД) (за видами професійної діяльності - діяльність з торгівлі цінними паперами, депозитарна діяльність);

2. Українська асоціація інвестиційного бізнесу (УАІБ) (за видами професійної діяльності - діяльність з управління активами інституційних інвесторів);

3. Асоціація «Українські фондові торговці» (УФТ) (за видами професійної діяльності - діяльність з торгівлі цінними паперами, депозитарна діяльність).

Станом на 31.12.2017 в Україні здійснювали діяльність наступні об'єднання професійних учасників фондового ринку (ОПУ):

1. Професійна асоціація учасників ринків капіталу та деривативів (ПАРД) (за видами професійної діяльності - діяльність з торгівлі цінними паперами, депозитарна діяльність);

2. Українська асоціація інвестиційного бізнесу (УАІБ) (за видами професійної діяльності - діяльність з управління активами інституційних інвесторів);

3. Асоціація «Українські фондові торговці» (УФТ) (за видами професійної діяльності - діяльність з торгівлі цінними паперами, депозитарна діяльність).

Враховуючи вимоги, які потребує ринок капіталу, протягом останніх років Комісією проводиться послідовна робота щодо встановлення єдиного підходу до створення та функціонування ОПУ та СРО, зокрема, створення уніфікованої правової бази за кожним видом професійної діяльності на ринку цінних паперів, спрямованої на забезпечення стабільності ринку та безпеки діяльності на ньому як для професійних учасників, так і для інвесторів; посилення контролю за дотриманням учасниками фондового ринку регуляторних вимог, уніфікованих правил та стандартів, а також підвищення дієвості саморегулювання та покращення взаємодії з державними органами.

Регулювання та контроль за професійною діяльністю на ринку капіталу

Регулювання ринку цінних паперів означає здійснення системи заходів впорядкування, контролю та нагляду за ринком капіталу з метою забезпечення його соціальної справедливості, прозорості, надійності й відкритості та запобігання порушень на ньому.

Ефективне функціонування на ринку цінних паперів пов'язане з наявністю цілісної інфраструктури та професійних учасників ринку. Професійні учасники здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів на підставі ліцензії, виданої НКЦПФР у порядку, встановленому законодавством.

Станом на 31.12.2017 кількість суб'єктів, які мають ліцензії на провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів становила 785 (таблиця 2.1). Їх кількість поступово зменшується, що пов'язано, перш за все, з підвищення вимог регулятора до професійних учасників.

Таблиця 2.1

Динаміка кількості суб'єктів, які мають ліцензії на провадження професійної діяльності на ринку капіталу

Професійні учасники	Станом на 31.12.2015	Зміна, %	Станом на 31.12.2016	Зміна, %	Станом на 31.12.2017	Зміна, %
Торговці цінними паперами	369	-20,13	302	-18,16	270	-10,60%
Депозитарні установи	255	-16,67	232	-9,02	210	-9,48%
Компанії з управління активами	320	-7,25	300	-6,25	299	-0,33%
Особи, що провадять клірингову діяльність	1	0	1	0	1	0,00%
Фондові біржі	10	0	8	-20	5	-37,50%
Усього	955	-15,04	843	-11,73	785	-6,88%

Відповідно до Закону України «Про депозитарну систему України» від 06.07.2012 №5178-VI з жовтня 2013 року в Україні функціонує Центральний депозитарій цінних паперів.

Серед основних завдань Комісії протягом 2017 року була актуалізація нормативно правових актів Комісії з питань ліцензування, що обумовлено приведенням нормативної бази Комісії у відповідність до вимог чинного законодавства та змін, що відбулись у ньому.

З метою удосконалення окремих норм, що регулюють умови отримання ліцензій та провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів, прийнято такі нормативно-правові акти:

- рішення НКЦПФР від 11.05.2017 №291 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 05.02.2013 №131», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 31.05.2017 за №680/30548;
- рішення НКЦПФР від 22.06.2017 №460 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 20.07.2017 за №882/30750;
- рішення НКЦПФР від 27.06.2017 №490 «Про затвердження Змін до Порядку погодження набуття особою істотної участі у професійному учаснику

фондового ринку або збільшення її таким чином, що зазначена особа буде прямо чи опосередковано володіти або контролювати 10, 25, 50 і 75 відсотків статутного капіталу такого учасника чи права голосу придбаних акцій (часток) в його органах управління», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 25.07.2017 за №907/30775;

- рішення НКЦПФР від 14.07.2017 №522 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 14.05.2013 №817», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 14.08.2017 за №993/30861;
- рішення НКЦПФР від 10.08.2017 №583 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 31.08.2017 за №1071/30939;
- рішення НКЦПФР від 14.09.2017 №691 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів НКЦПФР щодо застосування печаток», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 11.10.2017 за №1249/31117.

Комісія веде Державний реєстр фінансових установ, які надають фінансові послуги на ринку цінних паперів, відповідно до вимог Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» та згідно з Порядком формування

та ведення державного реєстру фінансових установ, які надають фінансові послуги на ринку цінних паперів, затвердженого рішенням Комісії від 03.12.2015 за №2030, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 22.12.2015 за №1614/28059». Протягом 2017 року до Державного реєстру фінансових установ включено 89 фінансових установ, які надають фінансові послуги на ринку цінних паперів; виключено з реєстру - 40 фінансових установ.

Протягом 2017 року відповідно до Положення про рекламу цінних паперів та фондового ринку, затвердженого рішенням Комісії від 22.01.2012 №63, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 12.02.2013 за №247/22779 (зі змінами), Комісією погоджено три проекти розповсюдження реклами товарів та/або послуг, що пропонуються професійним учасником капіталу ринку.

Регулювання діяльності торговців цінними паперами та фондових бірж

Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами на ринку капіталу провадиться торговцями цінними паперами.

Загальна кількість професійних учасників ринку цінних паперів, які мали станом на 31.12.2017 ліцензії на провадження професійної діяльності на ринку капіталу-діяльності з торгівлі цінними паперами становила 270. У 2017 році регулятором видано ліцензій на здійснення певних видів професійної діяльності на ринку цінних паперів, а саме:

- за напрямом брокерської діяльності – 5;
- за напрямом дилерської діяльності – 6;
- за напрямом андеррайтингу – 1;
- за напрямом діяльності з управління цінними паперами – 2.

Упродовж 2017 року анульовано 81 ліцензію на окремі види професійної діяльності зокрема:

- за напрямом брокерської діяльності – 37;
- за напрямом дилерської діяльності – 36;
- за напрямом андеррайтингу – 6;
- за напрямом діяльності з управління цінними паперами – 1;
- за напрямом діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку (фондові біржі) -1.

Станом на 31.12.2017 року на українському ринку цінних паперів функціонувало 5 фондових бірж:

- ПАТ «Українська біржа»;
- ПАТ «Фондова біржа «ПФТС»;
- ПАТ «Фондова біржа «Перспектива»;
- ПрАТ «Українська міжбанківська валютна біржа»;
- ПрАТ «Фондова біржа «ІНЕКС».

Комісія ставила перед собою завдання із вдосконалення та модернізації діяльності бірж, а також стимулювання зростання ліквідності національного ринку капіталу. Протягом 2017 року провадилась активна діяльність щодо посилення біржового сегменту українського ринку капіталу та впровадження єдиних стандартів діяльності на фондових біржах.

З цією метою регулятором було прийнято наступні рішення Комісії:

- рішення НКЦПФР від 14.07.2017 №521 **«Про затвердження Змін до Порядку погодження кандидатур керівників фондових бірж і вимоги до таких керівників під час їх перебування на посаді»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 14.08.2017 за №992/30860. Внесено зміни до вимог щодо ділової репутації кандидата на посаду керівника фондової біржі (стосовно стажу роботи як керівної посадової особи на фондовому ринку, також щодо попередньої діяльності кандидата на фінансовому ринку), оптимізовано та удосконалено окремі норми, що регулюють порядок погодження кандидатур керівників фондових бірж і вимоги до таких керівників під час їх перебування на посаді;

- рішення НКЦПФР від 05.10.2017 №741 **«Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів НКЦПФР з питань провадження діяльності фондовими біржами (щодо використання печаток)»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 25.10.2017 за №1308/31176. Розроблено з метою приведення Положення про порядок складання адміністративних даних щодо здійснення діяльності організаторами торгівлі, оприлюднення інформації та подання відповідних документів до Комісії та Положення про конкурс з визначення фондових бірж, на яких може здійснюватись публічне розміщення облігацій міжнародних фінансових організацій до вимог Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами – підприємцями» від 23.03.2017 №1982-VIII;

- рішення НКЦПФР від 21.03.2017 №179 **«Про затвердження змін до Положення про порядок продажу в процесі приватизації на фондових біржах пакетів акцій акціонерних товариств»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 18.04.2017 за №507/30375. Прийнято відповідно до Закону України «Про приватизацію державного майна» та Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення процесу приватизації»;

- рішення НКЦПФР від 14.07.2017 №520 **«Про внесення змін до Порядку реалізації на фондовій біржі цінних паперів, на які звернено стягнення»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 14.08.2017 за №991/30859. Прийнято у зв'язку з потребою приведення Порядку реалізації на фондовій біржі цінних паперів, на які звернено стягнення до законодавства, зокрема до Закону України «Про виконавче провадження», в частині поширення його дії на приватних виконавців та узгодження передбаченої ним процедури реалізації на фондовій біржі цінних паперів, на які звернено стягнення.

Національним банком України прийнято Постанову від 15.06.2017 року №54, якою запроваджено видачу фізичним особам індивідуальних ліцензій в електронній формі для проведення валютних операцій на суму до 50 000 доларів США, зокрема, здійснення інвестицій за кордоном. З метою надання можливості торговцям цінними паперами надавати посередницькі послуги фізичним особам для проведення операцій пов'язаних зі здійсненням інвестицій за кор-

дон та встановлення регулювання зазначеного питання на законодавчому рівні Комісією у 2017 році були прийняті наступні рішення:

- рішення НКЦПФР від 10.10.2017 №745 **«Про затвердження змін до Правил (умов) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами»;**

- рішення НКЦПФР від 28.12.2017 №945 **«Про внесення змін до Положення про порядок складання та подання адміністративних даних щодо діяльності торговців цінними паперами до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку».**

Регулювання депозитарної та клірингової діяльності

Депозитарна система як важливий сегмент інфраструктури ринку капіталу є невід'ємною частиною та загальною умовою функціонування ринку. Ефективне функціонування депозитарної системи є запорукою реалізації принципів прозорості та справедливості щодо цін на інвестиційні ресурси.

Станом на 31.12.2017 210 депозитарних установ мали ліцензії на провадження професійної діяльності на ринку капіталу – депозитарної діяльності (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Кількість суб'єктів, які мають ліцензії на окремі види професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності та клірингової діяльності

Вид професійної діяльності	Станом на 31.12.2015	Станом на 31.12.2016	Станом на 31.12.2017
Депозитарна діяльність депозитарної установи	255	232	210
Діяльність із зберігання активів спільного інвестування	62	47	42
Діяльність із зберігання активів пенсійних фондів	18	14	13
Клірингова діяльність	1	1	1

У 2017 році регулятором видано 1 ліцензію на провадження професійної – депозитарної діяльності, а саме депозитарної діяльності депозитарної установи та 1 ліцензію на провадження професійної діяльності – депозитарної діяльності, а саме діяльності із зберігання активів інститутів спільного інвестування.

Комісією протягом звітного періоду анульовано 29 ліцензій на окремі види професійної діяльності на ринку капіталу – депозитарної діяльності.

У 2017 році регулятором проводилась робота, спрямована на подальше удосконалення процесів функціонування депозитарної системи України та державного регулювання професійної діяльності професійних учасників депозитарної системи України, взаємодії між її учасниками та забезпечення проведення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів.

Враховуючи наявність деяких нерегульованих питань відповідно до вимог законодавства про депозитарну систему, Комісією спільно з учасниками ринку капіталу протягом 2017 року розроблено та прийнято 9 нормативно-правових актів, а саме:

- рішення НКЦПФР від 07.03.2017 року №148 **«Щодо порядку направлення акціонерним товариством повідомлень акціонерам через депозитарну систему України»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 28.03.2017 за №408/30276. Розроблене з метою врегулюван-

ня питань щодо направлення акціонерним товариством повідомлень акціонерам через депозитарну систему України згідно з вимогами Закону України «Про акціонерні товариства»;

- рішення НКЦПФР від 11.05.2017 №286 **«Про затвердження Змін до Положення про провадження депозитарної діяльності»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 30.05.2017 за №674/30542, яким внесені зміни до Положення про провадження депозитарної діяльності, затвердженого рішенням Комісії від 23.04.2013 №735, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27.06.2013 за №1084/23616. Передбачено можливість створення Центрального депозитарієм, депозитарною установою електронних копій документів, що подаються, та формування анкети рахунку в цінних паперах, анкети керуючого/розпорядника рахунком в цінних паперах у формі електронного документа у разі якщо це передбачено внутрішніми документами Центрального депозитарію, депозитарної установи. Уточнено норми щодо зберігання документів, що створюються Центрального депозитарієм, депозитарною установою у формі електронних документів, та передбачено зменшення переліку документів, які необхідно подавати для відкриття рахунку в цінних паперах;

- рішення НКЦПФР від 11.05.2017 №287 **«Про внесення змін до Положення про порядок забезпечення існу-**

вання іменних цінних паперів у бездокументарній формі», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 25.05.2017 за №668/30536, яким внесені зміни до Положення про порядок забезпечення існування іменних цінних паперів у бездокументарній формі, затвердженого рішенням Комісії від 22.01.2014 №47, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06.02.2014 за №241/25018. Зазначеним рішенням врегульовано ряд питань, пов'язаних з можливістю формування депозитарною установою анкети рахунку в цінних паперах/анкети емітента у формі електронного документа, та у зв'язку з цим, зменшенням переліку документів, що подаються депозитарній установі;

- рішення НКЦПФР від 25.05.2017 №370 **«Щодо врегулювання питань, пов'язаних з припиненням провадження професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності депозитарної установи»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 14.06.2017 за №739/30607, яким внесені зміни до Положення про припинення депозитарною установою провадження професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності, затвердженого рішенням Комісії від 08.04.2014 №431, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 28.04.2014 за №459/25236. Врегульовані питання, зокрема, щодо: дій уповноваженого на зберігання у випадку неотримання протягом установленого строку копії баз даних, що визначена вищезазначеним Положенням від депозитарної установи, що припиняє провадження професійної діяльності на ринку капіталу; дати подання депозитарною установою, що припиняє провадження професійної діяльності на ринку капіталу, до органу ліцензування заяви на анулювання ліцензії та/або ліцензії на провадження діяльності із зберігання активів ІСІ та/або діяльності із зберігання активів пенсійних фондів та документів, визначених нормативно-правовим актом щодо зупинення дії та анулювання ліцензії на окремі види профдіяльності на ринку цінних паперів; передання реєстрів оперативного обліку, що визначені нормативно-правовими актами України як обов'язкові при здійсненні професійної діяльності на ринку капіталу – діяльності депозитарної установи, у формі електронних документів;

- рішення НКЦПФР від 08.06.2017 №423 **«Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11 листопада 2014 року № 1511 «Щодо запобігання порушенням прав інвесторів та уникнення ризиків професійних учасників»**», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 06.07.2017 за №823/30691. Врегульовано порядок відновлення обліку прав на цінні папери, які обслуговувались депозитарними установами, що мали місцезнаходження на території проведення антитерористичної операції, у населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження та не вчинили дії щодо тимчасової зміни місцезнаходження, але передали бази даних депозитарного обліку до Центрального депозитарію цінних паперів, в іншій депозитарній установі;

- рішення НКЦПФР від 10.08.2017 №584 **«Про внесення змін до Положення про порядок звітування депозитарними установами до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 04.09.2017 №1084/30952. Документ розроблений у зв'язку з необхідністю приведення

нормативно-правових актів Комісії у відповідність до вимог Закону України від 23.03.2017 №1982-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами – підприємцями», Закону України від 23.03.2017 №1983-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах». Рішенням внесені зміни до Положення про порядок звітування депозитарними установами до НКЦПФР, затвердженого рішенням Комісії від 11.06.2013 №992, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 05.07.2013 за №1126/23658. Зокрема, щодо інформації про власників пакетів (10 відсотків і більше) акцій приватних акціонерних товариств та про власників пакетів (5 відсотків і більше) акцій публічних акціонерних товариств, що подається Комісії особою, яка веде облік прав на акції емітента у депозитарній системі України;

- рішення НКЦПФР від 07.09.2017 №673 **«Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку з питань провадження депозитарної та клірингової діяльності (щодо використання печаток та зміни найменування товариства)»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 03.10.2017 за №1208/31076. Розроблене з метою приведення 15 нормативно-правових актів НКЦПФР у відповідність до вимог Закону України від 23.03.2017 №1982-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами – підприємцями», Закону України від 23.03.2017 №1983-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах»;

- рішення НКЦПФР від 14.09.2017 №692 **«Про затвердження Змін до Положення про провадження депозитарної діяльності (щодо питань корпоративного управління в акціонерних товариствах)»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 05.10.2017 за №1231/31099. Забезпечено нормативне врегулювання питань, пов'язаних з діями учасників депозитарної системи України при проведенні корпоративних операцій емітента згідно з вимогами Закону України «Про акціонерні товариства», та питань щодо подання Центральним депозитарієм емітенту цінних паперів інформації про власників пакетів (10 відсотків і більше) акцій приватних акціонерних товариств та інформації про власників акцій публічних акціонерних товариств, пакет яких становить 5 відсотків і більше акцій, відповідно до вимог Закону України «Про цінні папери і фондовий ринок»;

- рішення НКЦПФР від 28.09.2017 №718 **«Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 25.10.2017 за №1307/31175. Прийняття даного рішення пов'язано з необхідністю приведення нормативно-правових актів Комісії у відповідність до Закону України від 26.11.2015 №835 - VIII «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», Закону України від 23.03.2017 №1982-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України

щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами - підприємцями» та на виконання вимог частини сьомої статті 15 Закону України від 02.03.2015 р №222 «Про ліцензування видів господарської діяльності», до якої були внесені зміни згідно з Законом України від 23.03.2017 №1983 - VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах». Внесено відповідні зміни до Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) – депозитарної діяльності та клірингової діяльності, затверджених рішенням Комісії від 21.05.2013 №862, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України від 06.06.2013 за №897/23429 (зі змінами), та Порядку та умов надання статусу Центрального депозитарію цінних паперів, затвердженого рішенням Комісії від 16.04.2013 №597, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 26.04.2013 за №688/23220.

Комісією було проведено роботу по вивченню наявного стану захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах, які використовують депозитарні установи в процесі здійснення депозитарного обліку цінних паперів. Попередні результати збору інформації виявили, що у більшості депозитарних установ системи захисту інформації не в повній мірі відповідають існуючим законодавчим і нормативним вимогам. З метою врегулювання цього питання прийнято Рішення НКЦПФР №149 від 07.03.2017 «Щодо захисту інформації, що міститься в системі депозитарного обліку при її обробці в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах депозитарних установ» про створення Комплексної системи захисту інформації, що зобов'язує депозитарні установи створити систему захисту інформації та отримати Атестат відповідності від Держспецзв'язку.

Регулятор ініціював публічне обговорення питання кібербезпеки, впровадження професійними учасниками фондового ринку міжнародних стандартів, зокрема, стандарту в сфері захисту даних ISO/IEC 27001, з метою забезпечення послідовного досягнення високого рівня захисту даних.

Регулювання діяльності інституційних інвесторів

Діяльність інституційних інвесторів відіграє вагомий роль у функціонуванні фінансового ринку. Інституційні інвестори виступають в ролі фінансових посередників, головним завданням яких є акумулювання довгострокового капіталу та його ефективне розміщення.

Станом на 31.12.2017 провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів – діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами) здійснювали 299 професійних учасників.

У 2017 році регулятором видано 14 ліцензій на провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів – діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами) та анульовано - 15 ліцензій.

При цьому кількість корпоративних та пайових інвестиційних фондів станом на кінець року становила 2 337, з них: 539 - це корпоративні інвестиційні фонди, а 1 798 - пайові. Для порівняння, на початок року кількість таких ІСІ складала 2 223, з них: 468 - це корпоративні інвестиційні фонди, а 1 755 - пайові. У 2017 році Комісія продовжила роботу над удосконаленням норм, які регулюють діяльність компаній з управління активами, інститутів спільного інвестування та недержавних пенсійних фондів.

На виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, а також Плану заходів з імплементації цієї Угоди, ведеться робота по імплементації 13 європейських актів, які стосуються діяльності інститутів спільного інвестування (UCITS і Alternative Investment Fund). Комісія має на меті запропонувати нову редакцію Закону України «Про інститути спільного інвестування».

З метою приведення у відповідність нормативно-правових актів Комісії до змін, що відбулись у законодавстві з питань спільного інвестування, регулятором протягом 2017 року розроблено та затверджено такі нормативно-правові акти:

- рішення НКЦПФР від 05.10.2017 №739 «**Про внесення змін до Положення про порядок розміщення, обігу та викупу цінних паперів інституту спільного інвестування**», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 26.10.2017 за №1312/31180;

- рішення НКЦПФР від 26.09.2017 №713 «**Про затвердження Змін до Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) - діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами)**», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 20.10.2017 за №1283/31151. Приведено Ліцензійні умови провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) - діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами), затверджені рішенням Комісії від 23.07.2013 №1281, зареєстровані в Міністерстві юстиції України від 12.09.2013 року за №1576/24108 (зі змінами) у відповідність до останніх змін законодавства з питань децентралізації повноважень державної реєстрації юридичних та фізичних осіб, а також громадських формувань, використання печаток, змін у вимогах до корпоративного управління в акціонерних товариствах;

- рішення НКЦПФР від 14.09.2017 №691 «**Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо застосування печаток**», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 11.10.2017 за №1249/31117. Внесено зміни до Положення про порядок реєстрації випуску інвестиційних сертифікатів інвестиційного фонду та інформації про їх випуск.

Пруденційний нагляд на ринку капіталу

Протягом 2017 року у нормативно-правові акти Комісії, що регламентують пруденційні вимоги до професійних учасників та визначають процес здійснення Комісією пруденційного нагляду на ринку капіталу, вносилися зміни з метою вдосконалення їх окремих положень, а також поступового наближення пруденційних вимог на ринку капіталу України до норм європейського законодавства.

У 2017 році Комісією прийнято:

- рішення Комісії від 31.01.2017 №56 **«Про внесення змін до Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 21.02.2017 року за №237/30105. Уточнено методологічний підхід до розрахунку окремих пруденційних показників, а також підвищено певні вимоги до компаній з управління активами та осіб, які провадять діяльність з управління пенсійними активами, у зв'язку з їх приведенням у відповідність до європейського законодавства;

- рішення Комісії від 10.08.2017 №596 **«Про внесення змін до Положення про нагляд за дотриманням пруденційних нормативів професійними учасниками фондового ринку»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 07.09.2017 за №1103/30971. Загальний строк реалізації плану заходів щодо поліпшення фінансового стану для всіх професійних учасників ринку обмежено двома місяцями, а також упорядковано певні процедури при здійсненні Комісією пруденційного нагляду на ринку капіталу;

- рішення Комісії від 16.11.2017 №824 **«Про затвердження Змін до Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 12.12.2017 за №1499/31367.

Окремі пруденційні вимоги до професійних учасників, зокрема, торговців цінними паперами, приведено у відповідність до вимог європейського законодавства, а саме:

- узгоджено активи, що зважуються за ступенем ризику при розрахунку кредитного ризику, із активами, що вираховуються з регулятивного капіталу при його розрахунку, шляхом вилучення з переліку активів, зважених за ступенем ризику, активів, які вираховуються з капіталу при розрахунку розміру регулятивного капіталу, для уникнення подвійного пруденційного оцінювання певних груп активів;

- запроваджено визначення вимог до капіталу для покриття операційного ризику для всіх торговців цінними паперами;

- запроваджено визначення адекватності регулятивного капіталу та капіталу першого рівня з урахуванням, крім вимоги до капіталу під кредитний ризик, також вимоги до капіталу під операційний ризик;

- впроваджено новий пруденційний норматив для торговців цінними паперами – норматив концентрації кредитного ризику.

- рішення Комісії від 21.12.2017 №922 **«Про внесення змін до Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками»**, зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 22.01.2018 за №89/31541, яким для організаторів торгівлі цінними паперами запроваджено новий пруденційний норматив – розмір власних коштів. Цим документом встановлена вимога щодо дотримання фондовою біржею мінімального розміру власних коштів на рівні не менше мінімального розміру статутного капіталу, встановленого законодавством для професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку, а фондовою біржею, що здійснює кліринг та розрахунки за договорами щодо фінансових інструментів (крім цінних паперів), які укладаються на такій біржі, – не менше 125 відсотків мінімального розміру статутного капіталу, встановленого законодавством для професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку.

Крім того, нормативно-правові акти, що регламентують подання адміністративних даних та інформації професійними учасниками фондового ринку до Комісії, у 2017 році приводились у відповідність до нових вимог законодавства у сфері пруденційного нагляду.

Протягом 2017 року здійснювався аналіз дотримання пруденційних нормативів професійними учасниками фондового ринку: торговцями цінними паперами, депозитарними установами, кліринговими установами, компаніями з управління активами, фондовими біржами та Центральним депозитарієм цінних паперів.

Результати проведеного аналізу свідчать про наявність у 2017 році загальної тенденції до зменшення частки професійних учасників (від загальної кількості професійних учасників, які подали адміністративні дані та інформацію до Комісії), які не дотримуються вимог, встановлених до значень пруденційних нормативів (діаграма 2.3).

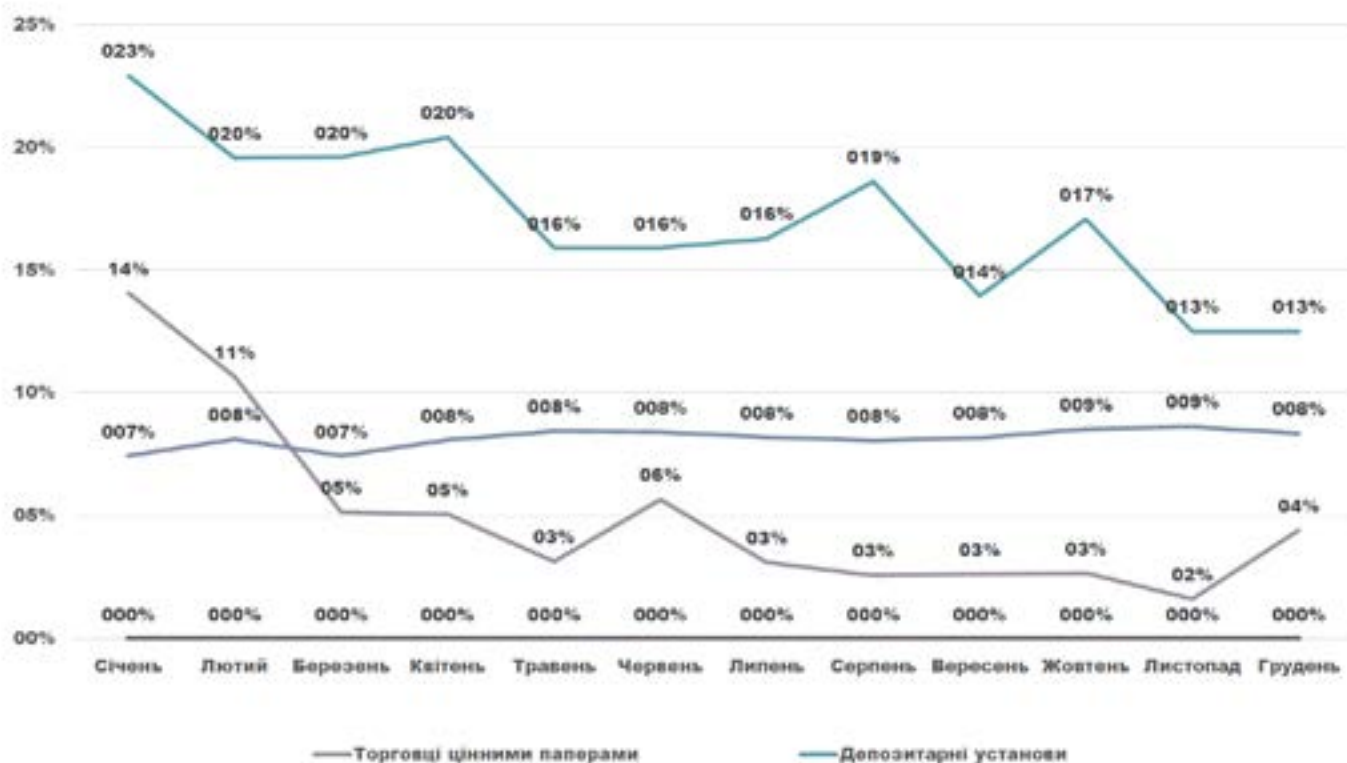
В процесі нагляду за діяльністю компаній з управління активами здійснювався аналіз дотримання ними пруденційних нормативів, а саме розміру власних коштів, нормативу достатності власних коштів, коефіцієнту фінансової стійкості та коефіцієнту покриття операційного ризику. Протягом звітного року спостерігалось незначне коливання кількості та частки компаній з управління активами, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень (діаграма 2.4).

При здійсненні пруденційного нагляду проводився аналіз дотримання депозитарними установами, що провадять на ринку капіталу виключно депозитарну діяльність, дотримання таких пруденційних нормативів як розмір власних коштів, коефіцієнт достатності власних коштів та коефіцієнт покриття операційного ризику. Протягом 2017 року більшість депозитарних установ дотримувалася пруденційних нормативів. Частка суб'єктів, які мали відхилення хоча б одного пруденційного показника від встановленого нормативного значення коливалася в межах від 22,92 % до 12,5 % (діаграма 2.5).

Значення нормативу достатності власних коштів та коефіцієнта покриття операційного ризику Центрального депозитарію цінних паперів – ПАТ «Національний депозитарій України» (ПАТ «НДУ») протягом звітного року відповідали встановленим вимогами та значено перевищували відповідні нормативні значення (діаграма 2.6). Значення коефіцієнта покриття зобов'язань учасників клірингу особи, яка провадить клірингову діяльність – Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках (ПАТ «Розрахунковий центр») протягом 2017 року не перевищувало встановленого максимального значення (діаграма 2.7).

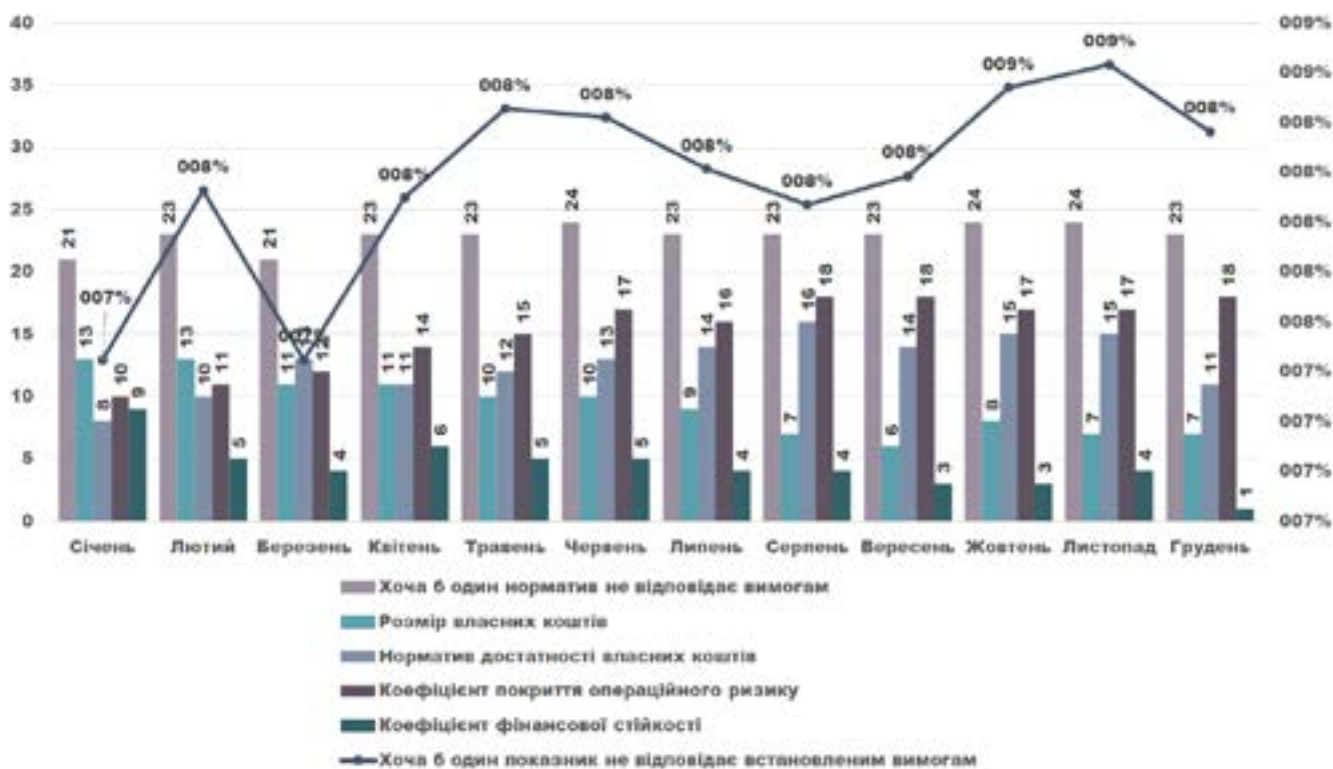
Діаграма 2.3.

Частка професійних учасників ринку цінних паперів, що мали відхилення пруденційних нормативів від встановлених вимог протягом 2017 року, %

Діаграма 2.4.

Динаміка кількості та частки компаній з управління активами, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень протягом 2017 року

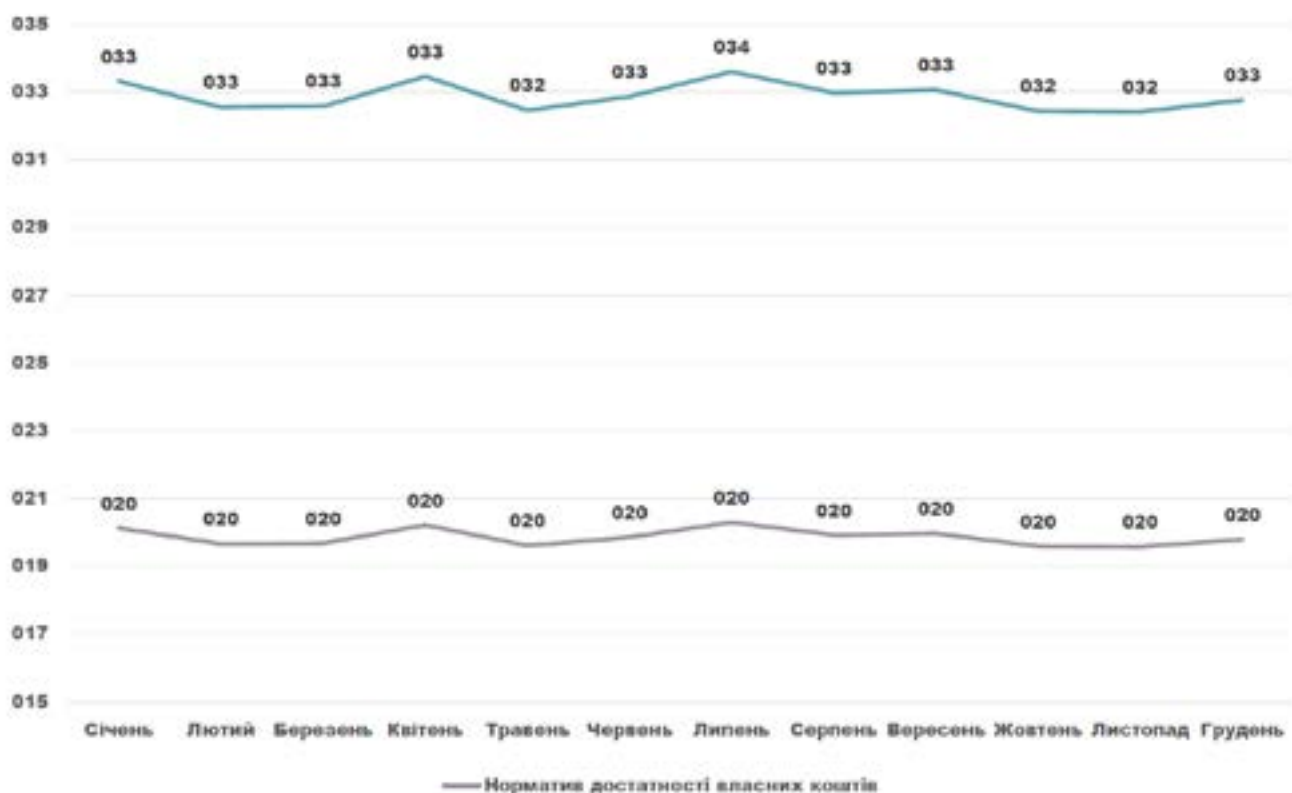
Діаграма 2.5.

Динаміка кількості та частки депозитарних установ, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень протягом 2017 року

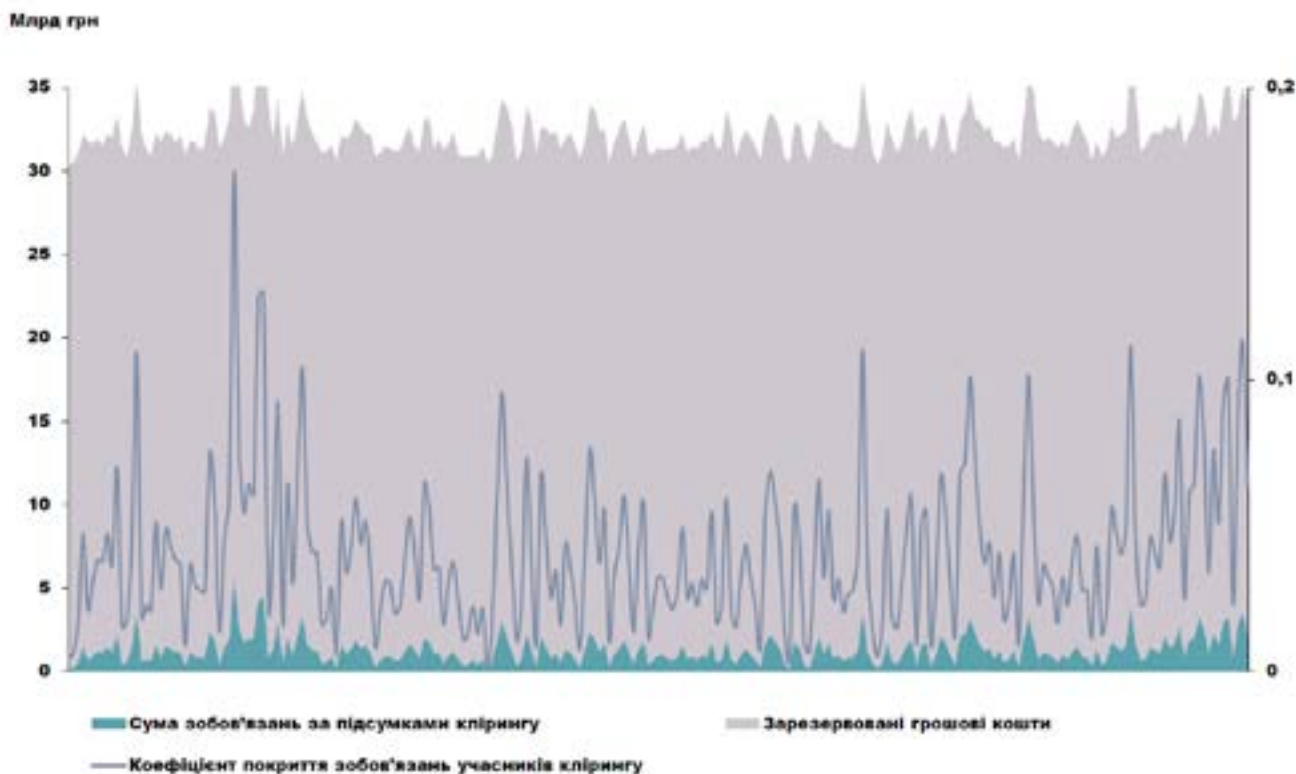
Діаграма 2.6.

Динаміка значень пруденційних нормативів ПАТ «НДУ» протягом 2017 року

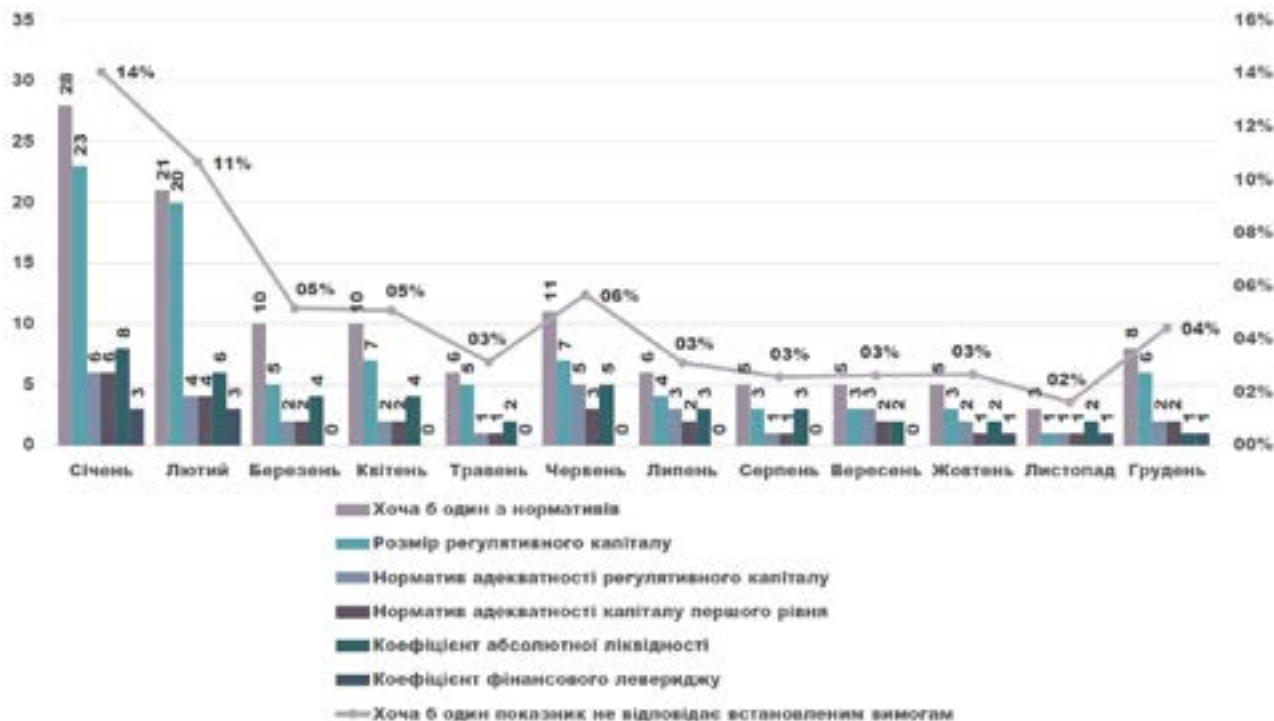
Діаграма 2.7.

Динаміка значень пруденційних нормативів ПАТ «Розрахунковий центр» протягом 2017 року

Діаграма 2.8.

Динаміка кількості та частки торговців цінними паперами, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень протягом 2017 року

Пруденційний нагляд за діяльністю з торгівлі цінними паперами протягом 2017 року здійснювався шляхом аналізу дотримання торговцями цінними паперами пруденційних нормативів, а саме розміру регулятивного капіталу, нормативів адекватності регулятивного капіталу та капіталу першого рівня, коефіцієнта абсолютної ліквідності, коефіцієнта фінансового левериджу. У 2017 році у спостерігалось поступове зменшення частки суб'єктів, які не відповідали встановленим вимогам.

Частка торговців цінними паперами, які мали відхилення хоча б одного пруденційного показника від встановленого нормативного значення з початку року зменшилася на 9,7 п.п. – з 14,1 до 4,4 (діаграма 2.8).

Організатори торгівлі протягом 2017 року відповідали встановленим до них вимогам в частині дотримання нормативу достатності власних коштів та коефіцієнта покриття операційного ризику.

Діяльність

з внутрішнього аудиту

У 2017 році діяльність з внутрішнього аудиту в Комісії була спрямована на удосконалення внутрішнього контролю за діяльністю емітентів цінних паперів та професійних учасників ринку цінних паперів. З цієї метою проведено три планових внутрішніх аудитів ефективності.

Об'єктами внутрішніх аудитів були:

1. Заходи контролю за діяльністю емітентів цінних паперів, до яких належать, зокрема, такі функції:

- реєстрація випусків цінних паперів;
- моніторинг розкриття інформації емітентами цінних паперів;
- проведення перевірок діяльності емітентів цінних паперів;
- нагляд за реєстрацією акціонерів, проведенням загальних зборів, голосуванням та підбиттям його підсумків на загальних зборах акціонерних товариств.

2. Заходи контролю за депозитарною діяльністю депозитарних установ, зокрема:

- ліцензування депозитарної діяльності депозитарних установ;
- аналіз поданих депозитарними установами документів про зміну у їх діяльності;
- аналіз адміністративних даних депозитарних установ та іншої інформації;
- проведення перевірок депозитарної діяльності депозитарних установ.

3. Заходи контролю за діяльністю з управління активами інституційних інвесторів, а саме:

- ліцензування діяльності з управління активами інституційних інвесторів;
- аналіз поданих компаніями з управління активами документів про зміни у їх діяльності;
- реєстраційні дії, які проводяться Комісією при створенні, припиненні інститутів спільного інвестування, здійсненні емісії цінних паперів;
- аналіз звітних даних компаній з управління активами;
- проведення перевірок діяльності компаній з управління активами.

За результатами проведених внутрішніх аудитів з метою удосконалення діяльності з питань, які підлягали аудиту, надано рекомендації, що спрямовані на усунення виявлених недоліків/порушень та зменшення вірогідності їх виникнення у майбутньому.

В ході реалізації аудиторських рекомендацій передбачено здійснення в Комісії таких заходів:

- внесення змін до нормативно-правових актів НКЦПФР та внутрішніх розпорядчих документів, які регулюють діяльність емітентів цінних паперів, депозитарних установ та компаній з управління активами, а також контроль за здійсненням цієї діяльності;
- удосконалення регламентації окремих функцій та процесів з урахуванням ризик-орієнтованого підходу до нагляду за учасниками ринку цінних паперів;
- удосконалення організації та проведення перевірок учасників ринку цінних паперів;
- внесення змін до положень про структурні підрозділи Комісії та посадових інструкцій відповідних працівників тощо.

Підготовка фахівців з питань ринку капіталу

Окрім тісної щоденної роботи з учасниками ринку, Комісія координує роботу з підготовки фахівців з питань ринку капіталу, встановлюючи кваліфікаційні вимоги щодо осіб, які здійснюють професійну діяльність з цінними паперами, та проводячи сертифікацію фахівців шляхом видачі сертифікатів на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на ринку капіталу.

На базі Українського інституту розвитку фондового ринку Київського національного економічного університету – навчально-методичному центру Комісії, створено постійно діючу навчально-методичну Раду з питань координації роботи з видання методичних посібників та підручників з питань фондового ринку та корпоративного управління, до складу якої увійшли представники Комісії та навчальних закладів, з якими регулятором укладено договори про співробітництво щодо навчання та атестації фахівців з питань ринку капіталу.

В Україні з 1996 року запроваджена система професійної підготовки фахівців з питань фондового ринку та нагляду за змінами у відомостях стосовно їх трудової діяльності. Вона включає в себе навчання, складання кваліфікаційного іспиту та отримання сертифіката.

Підготовка фахівців з питань ринку капіталу проводиться за типовими програми навчання фахівців фондового ринку, зокрема:

- з питань торгівлі цінними паперами;
- з депозитарної діяльності;
- з питань організації торгівлі цінними паперами;
- з управління активами інституційних інвесторів;
- з клірингової діяльності;
- з управління іпотечним покриттям.

Згідно з даними, що надійшли до Комісії від навчальних закладів, за період з 01.01.2012 по 31.12.2017 навчання з питань ринку капіталу пройшли 16 153 особи, з них у 2017 році – 2 007 осіб; за період з 01.01.2012 по 31.12.2017 атестацію пройшли 10 746 осіб, з них у 2017 році – 1 250 осіб.

Крім того, за період з 01.01.2012 по 31.12.2017 Комісією було видано 10 454 сертифіката на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на ринку капіталу, у тому числі, в 2017 році – 1 242 сертифіката. До бюджету України за надання адміністративних послуг щодо видачі сертифіката (дубліката) на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на фондовому ринку, за період з 01.01.2012 по 31.12.2017 надійшло 4 758 660 грн, у тому числі в 2017 році – 558 980 грн.

Контроль за діяльністю учасників ринку цінних паперів

У 2017 році державний контроль було зосереджено на забезпеченні дотримання окремими учасниками ринку цінних паперів правил та норм роботи на ньому, запобіганні порушень прав акціонерів.

Протягом року відбулось зменшення перевірок учасників ринку цінних паперів, що обумовлено мораторієм на їх проведення. Всі здійснені перевірки були позаплановими за Постановами слідчих правоохоронних органів та ухвал суду.

Впродовж 2017 року Комісією було проведено 10 позапланових перевірок професійних учасників ринку цінних паперів та 24 позапланові перевірки емітентів цінних паперів.

Одним із заходів контролю, які здійснюються Комісією, є нагляд за реєстрацією акціонерів та проведенням загальних зборів, голосуванням та підбиттям його підсумків на загальних зборах акціонерних товариств. У 2017 року Комісія провела 134 нагляди за реєстрацією акціонерів та проведенням загальних зборів. За результатами контрольового заходу виявлено 41 порушення в діяльності 20 емітентів.

Відповідно до визначених законодавством повноважень, Комісія має право для захисту інтересів держави та інвесторів у цінні папери зупиняти на підставі своїх рішень внесення змін до системи депозитарного обліку щодо цінних паперів певного емітента або певного власника. В ході аналізу діяльності емітентів та на підставі документів отриманих від правоохоронних органів Комісією вживались заходи по зупиненню та відновленню (після усунення порушень) внесення змін до системи депозитарного обліку цінних паперів.

За результатами проведеної роботи Комісією у відношенні 386 емітентів (з них 99 інститутів спільного інвестування) прийнято рішення щодо зупинення внесення змін до системи депозитарного обліку цінних паперів та у відношенні 39 (з них 12 інститутів спільного інвестування) відновлено внесення змін до системи депозитарного обліку цінних паперів.

Іншим пріоритетним напрямом діяльності Комісії у 2017 році залишилось питання удосконалення Національної системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Саме контроль за діяльністю суб'єктів первинного фінансового моніторингу на ринку цінних паперів, який включає в себе проведення перевірок, зокрема безвізних, та застосування санкцій у разі виявлення порушень є одним із найефективніших заходів протидії відмиванню або легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом.

У 2017 році Комісія провела 118 перевірок суб'єктів первинного фінансового моніторингу – професійних учасників ринку цінних паперів, з них позапланових – 3 перевірки. За результатом перевірок у діяльності 99 суб'єктів первинного фінансового моніторингу виявлено порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, що становить 83% від загальної кількості перевірених суб'єктів.

З метою усунення та запобігання причин та умов, що сприяють використанню ринку цінних паперів для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, для виявлення схем відмивання коштів, боротьбою з ухиленням від сплати податків та фіктивним підприємництвом або іншими протиправними діями, протягом 2017 року продовжувалась робота і в системі відстеження та запобігання використанню цінних паперів як засобу для відмивання (легалізації) злочинних доходів.

За наслідками проведеного аналізу діяльності суб'єктів первинного фінансового моніторингу протягом 2017 року, Комісією була направлена інформація про сумнівні фінансові операції, проведені на ринку цінних паперів на загальну суму понад 36 млрд грн за участю 98 юридичних осіб (професійні учасники ринку цінних паперів, клієнти тощо) та щодо 11 фізичних осіб.

Правозастосування на ринку цінних паперів

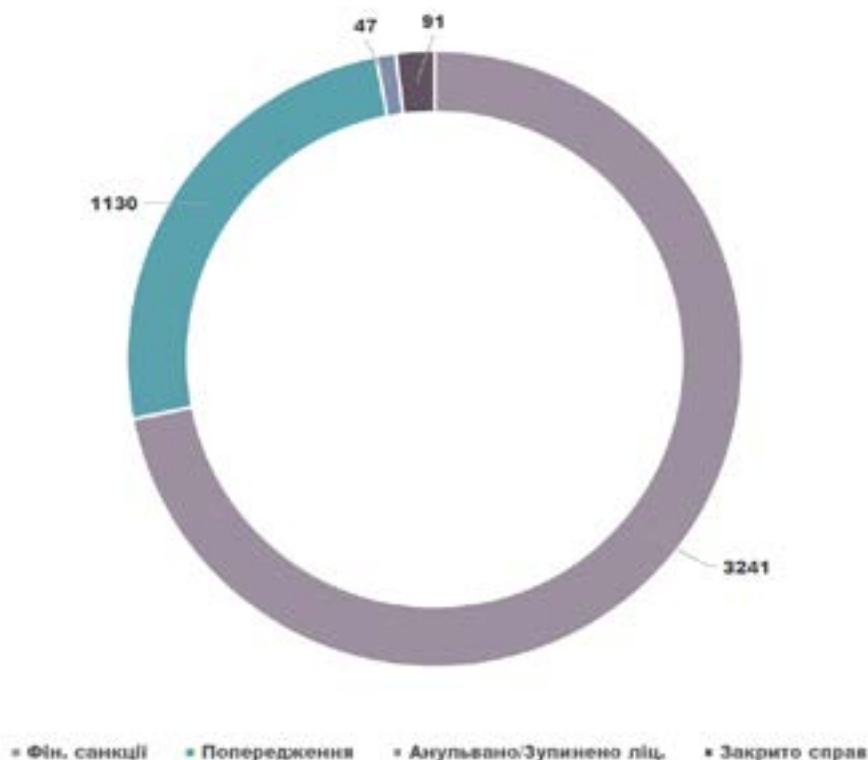
Одним із важливих напрямків роботи Комісії є створення сприятливих умов для правового функціонування ринку капіталу. Зокрема, це запобігання правопорушенням на ринку цінних паперів, а в разі їх виявлення - спрямування зусиль на оперативне та всебічне розслідування і вживання заходів для їх недопущення надалі.

Протягом 2017 року уповноважені особи Комісії розглянули 4 512 справ про правопорушення на ринку цінних паперів, за результатами яких було накладено 3 241 фінансову санкцію на суму 61,17 млн грн. Натомість у 2016 році уповноважені особи Комісії розглянули 5 078 справ про правопорушення на ринку цінних паперів, за результатами яких було накладено 3 573 фінансові санкції на загальну суму 38,48 млн грн.

У 2017 році винесено 1 130 попереджень, анульовано дію 41 ліцензії, зупинено дію 6 ліцензій, закрито 94 справи про правопорушення на ринку цінних паперів. Протягом 2017 року уповноваженими особами Комісії було винесено 2 983 розпорядження про усунення порушень законодавства про цінні папери.

Діаграма 2.9

Прийняті рішення за результатами розгляду справ про правопорушення на ринку цінних паперів у 2017 році

Тоді як у 2016 році винесено 1 341 попередження, анульовано 33 ліцензії на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, а також, зупинено дію 2 ліцензій, закрито 129 справ про правопорушення на фондовому ринку. Протягом 2016 року уповноваженими особами Комісії винесено 2 854 розпорядження про усунення порушень законодавства про цінні папери.

Усього за 2017 рік фізичні та юридичні особи за правопорушення на ринку цінних паперів сплатили до державного бюджету штрафів на загальну суму 2,36 млн грн. Натомість у 2016 році юридичні та фізичні особи за правопорушення на ринку цінних паперів сплатили до державного бюджету штрафів на загальну суму 3,79 млн грн.

Уповноваженими особами Комісії в 2017 році було розглянуто 134 справи про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму, за результатами яких було накладено 125 штрафів на загальну суму 431,29 тис. грн, 9 справ закрито. Натомість в 2016 році уповноваженими особами Комісії було розглянуто 58 справ про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів,

одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму, за результатами чого було накладено 57 штрафів на загальну суму 297,80 тис. грн, 1 справу закрито.

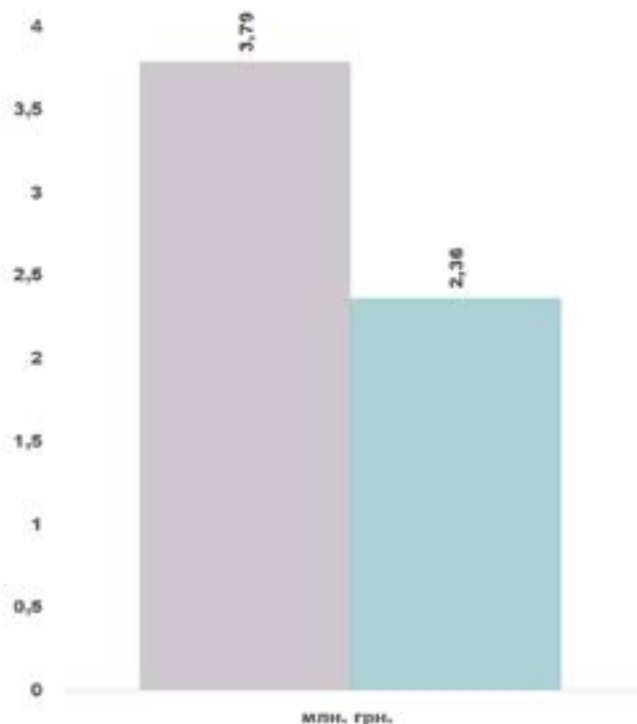
Найбільш типовими правопорушеннями на ринку цінних паперів залишились: неподання, подання не в повному обсязі інформації та/або подання недостовірної інформації; нерозміщення, розміщення не в повному обсязі інформації та/або розміщення недостовірної інформації; невиконання або несвоєчасне виконання рішень Комісії або розпоряджень, постанов або рішень уповноважених осіб Комісії; не опублікування, опублікування не в повному обсязі інформації та/або опублікування недостовірної інформації.

У рамках системної протидії маніпулюванню цінами на ринку капіталу Комісією у період з 01.01.2017 по 31.12.2017 було порушено 6 справ за фактами порушення законодавства у вигляді маніпулювання цінами на фондовому ринку.

Усього протягом 2017 року розглянуто 41 справу (окремі справи були об'єднані в єдине провадження) за ознаками маніпулювання цінами на цінні папери та прийнято відповідні рішення:

Діаграма 2.10

Сума сплачених штрафів за правопорушення на ринку цінних паперів

- накладено 15 штрафних санкцій за умисні дії, що мають ознаки маніпулювання на ринку цінних паперів, на суму 2 890 000 грн;

- анульовано 2 ліцензії;

- 10 справ було закрито.

Загалом протягом 2017 року працівники Комісії правозастосування взяли участь у 127 засіданнях судів різних інстанцій у справах щодо правозастосування на ринку цінних паперів.

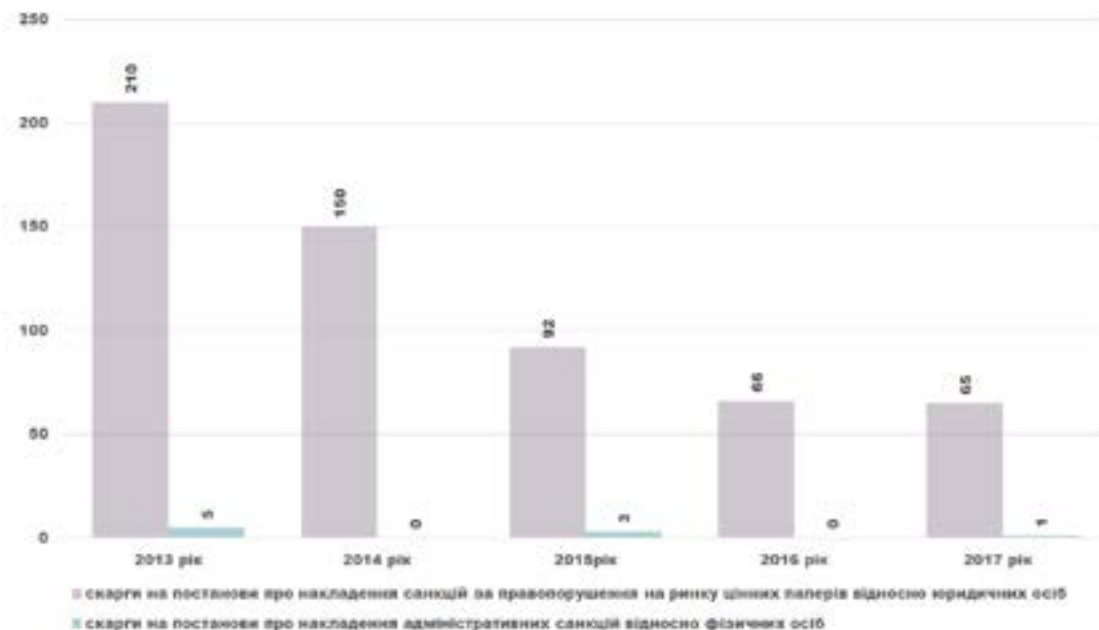
Всього в 2017 році відкрито 246 проваджень в адміністративних справах. Тоді як в 2016 році відкрито 297 проваджень в адміністративних справах.

З метою оскарження постанов Комісії про накладання санкцій за умисні дії, що мають ознаки маніпулювання на ринку цінних паперів, до судових органів було подано 8 позовів. Зокрема, розгляд 1 справи призначено на 2018 рік, по 1 справі Комісією подано касаційну скаргу, 1 справа розглядається в суді першої інстанції, 5 справ знаходиться в письмовому провадженні.

Протягом 2017 року до Комісії надійшло 65 скарг на постанови про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів на 77 постанов про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів.

Діаграма 2.11

Аналіз кількості скарг на постанови про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів, поданих фізичними та юридичними особами

За результатами аналізу та розгляду скарг на постанови про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів було прийнято наступні рішення:

- за 40 рішеннями Комісія скарги залишила без задоволення, а постанови про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів – без змін;

- за 2 рішеннями Комісія скасувала постанови про накладення санкцій, а справи направила на новий розгляд (у зв'язку із порушенням процесуальних строків та неповним з'ясуванням обставин);

У прийнятті до оскарження 23 скарг на постанови про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів було відмовлено.

У 2017 році найчастіше оскаржувались постанови про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів, винесені:

- за порушення законодавства щодо розкриття інформації на ринку цінних паперів – 31 скарга;

- за невиконання/несвоєчасне виконання розпоряджень про усунення порушень законодавства про цінні папери – 17 скарг;

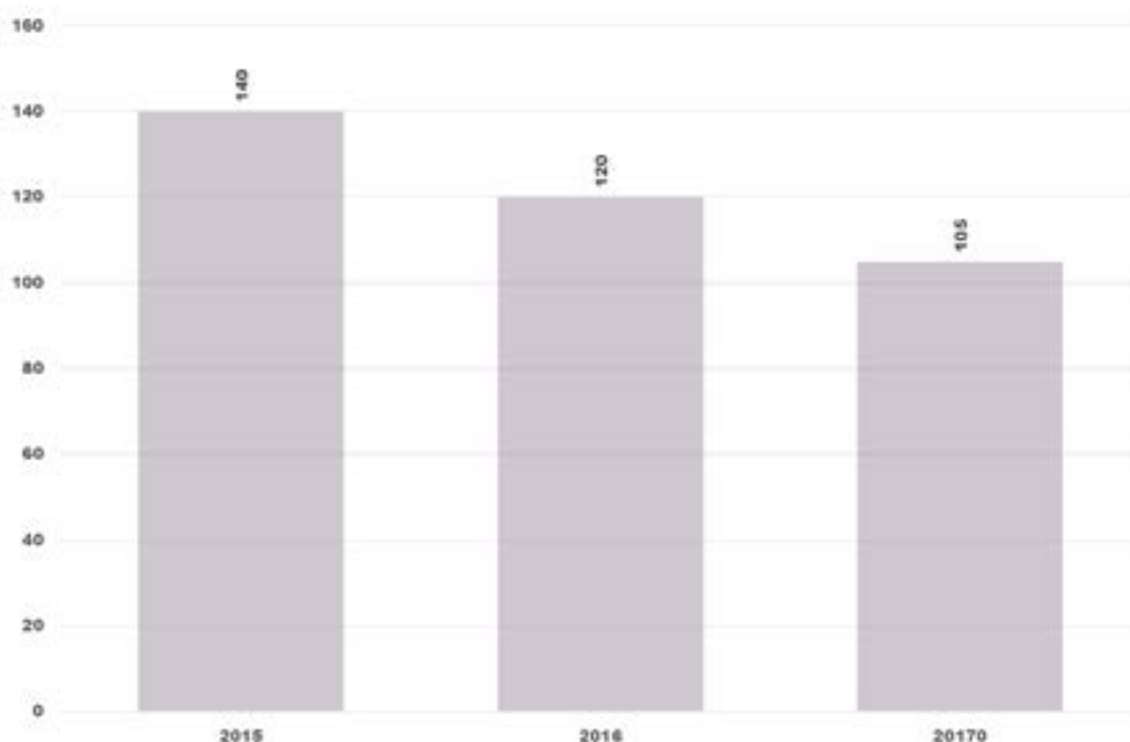
- за умисні дії, що мають ознаки маніпулювання на фондовому ринку – 4 скарги.

Участь Комісії у судових процесах

Упродовж 2017 року до Комісії надійшло 74 позовні заяви (крім справ про правозастосування). Загальна кількість відкритих проваджень за участю Комісії, з урахуванням територіальних органів складає 105 шт. Натомість у 2016 році до Комісії надійшло 120 позовних заяв, у 2015 році - 140 позовні заяви. Представники Комісії у 2017 році прийняли участь у 489 засіданнях. Тоді як у 2016 році прийняли участь у 587, у 2015 році представники Комісії взяли участь у 556 засіданнях (діаграма 2.12, діаграма 2.13).

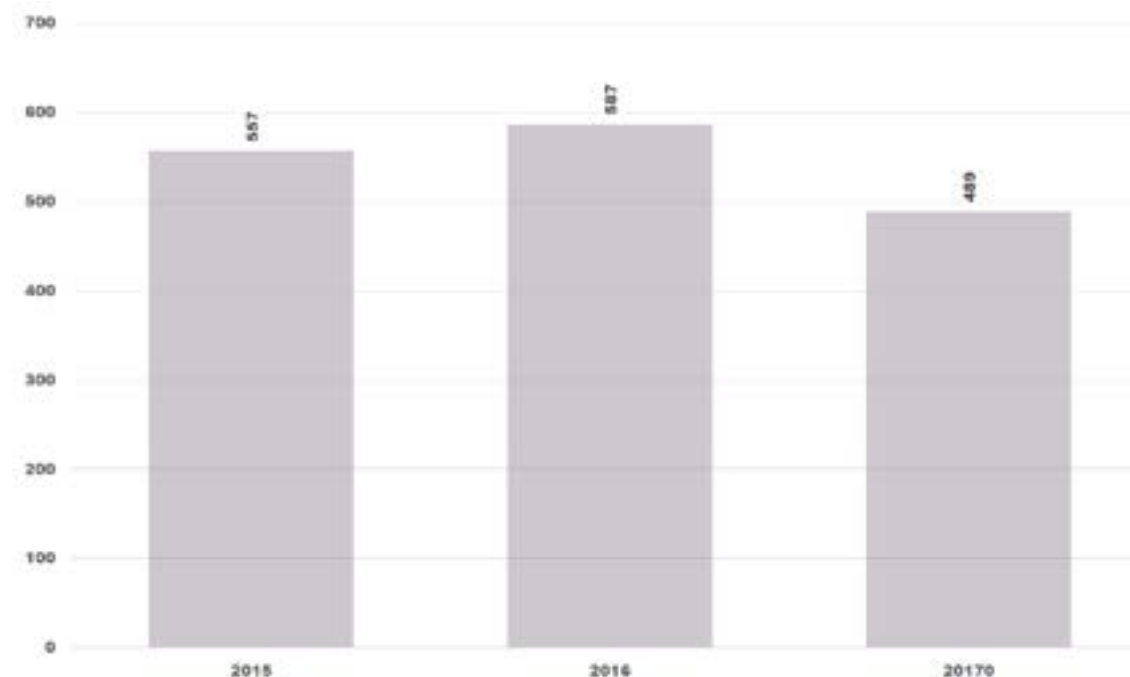
Діаграма 2.12

Кількість позовів, що надійшли до Комісії

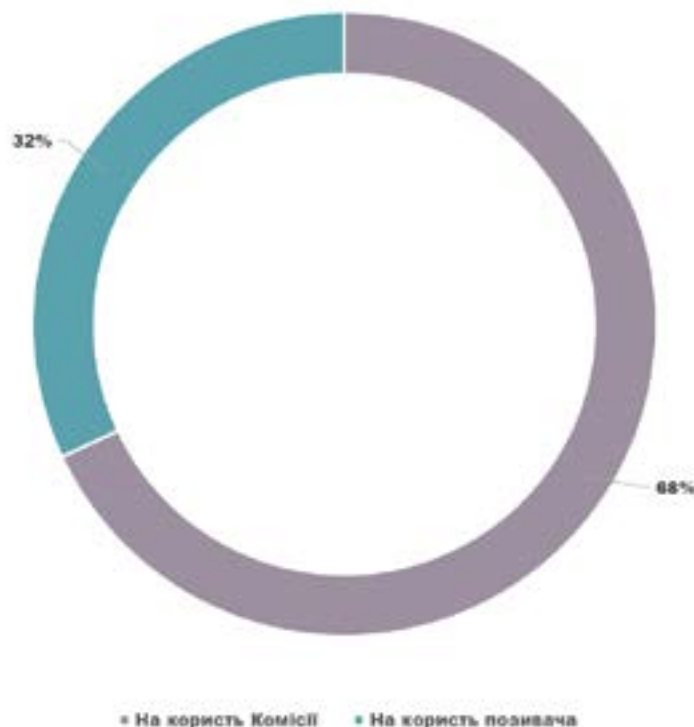
Діаграма 2.13

Кількість судових засідань, в яких Комісія брала участь

Діаграма 2.14

Кількість судових рішень, прийнятих у 2017 році

Протягом 2017 року у справах, в яких Комісія є відповідачем, судами були винесені 62 рішення, з них 42 - на користь Комісії, що складає $\approx 68\%$ (діаграма 2.14).

Серед категорій справ, які найчастіше розглядалися у 2017 році за позовами до Комісії, можна виділити такі:

- про визнання протиправними та скасування рішення Комісії щодо зупинення торгівлі цінних паперів певних емітентів на будь-якій фондовій біржі – 19 справ;
- про зобов'язання вчинити дії – 6 справ;
- про визнання протиправними та скасування рішення Комісії про зупинення внесення змін до системи депозитарного обліку цінних паперів – 9 справ;

У 2017 році Комісією у судовому порядку доведено правомірність більшості прийнятих Комісією рішень у зазначених категоріях справ. Найчастіше рішення судів першої інстанції, що приймалися не на користь Комісії, були скасовані у судах апеляційної та касаційної інстанцій, що призвело до позитивної судової практики, необхідної для вирішення аналогічних судових спорів.

У 2017 році було подано до суду три адміністративні позови до Комісії про оскарження двох нормативно-правових актів Комісії:

- про визнання незаконним та нечинним в частині рішення Комісії від 30.05.17 №393 (в частині Положення про встановлення ознак фіктивності емітентів);
- про визнання незаконним та нечинним пп.1.13 п.1 гл.4 р. II Порядку реєстрації випуску акцій при зміні розміру статутного капіталу акціонерного товариства, затвердженим рішенням Комісії від 31.07.12 №1073 (в редакції рішення Комісії від 14.05.13 №823);

- про визнання протиправним та нечинним рішення Комісії від 14.05.2013 року в частині пп.1 п.4 р. II Порядку зупинення дії та анулювання ліцензії на окремі види професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів), затвердженого вказаним рішенням.

На теперішній час розгляд зазначених справ триває в суді першої інстанції.

Окремо слід виділити категорію господарських, цивільних та адміністративних справ, у яких залучено Комісію в якості третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору.

Всього у 2017 році Комісію (центральный апарат) в якості третьої особи було залучено у 33 судових справах (у 2016 – у 31 справах; у 2015 – у 30 справах), предметом яких є:

- про визнання недійсними рішення загальних зборів – 11 справ;
- про зобов'язання вчинити певні дії – 7 справ;
- встановлення факту, що має юридичне значення – 4 справи;
- про визнання права власності на цінні папери – 3 справи;
- про захист честі, гідності та ділової репутації – 3 справи;
- про визнання недійсним договору (іпотеки, купівлі-продажу цінних паперів, приєднання, відкриття кредитної лінії) – 2 справи;
- про припинення вчинити певні дії – 1 справа;
- про зобов'язання внести зміни до системи депозитарного обліку цінних паперів – 1 справа;

- про стягнення грошових коштів – 1 справа.

У 2017 році Комісією було подано до адміністративного суду трипозовні заяви:

- про визнання протиправним та скасування рішень Державної регуляторної служби України №33, №34.

- про визнання протиправним та скасування розпорядження Державної регуляторної служби України від 22.09.17 №146;

- про визнання протиправним та скасування розпорядження Державної регуляторної служби України від 16.11.17 №167.

Наразі розгляд справ триває у суді першої інстанції. Натомість у 2016 році Комісією було подано два позови (крім справ про застосування).

Робота Комісії зі зверненнями інвесторів

Постійна комунікація з інвесторами та вчасне реагування на їх звернення - одне з головних завдань регулятора. У 2017 році до центрального апарату та територіальних органів Комісії надійшло на розгляд 1 176 письмових звернень від фізичних та юридичних осіб щодо порушення їх прав та законних інтересів на ринку цінних паперів (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

Динаміка надходження письмових звернень інвесторів до Комісії

Період	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Кількість звернень	2 483	3 425	1 128	1 687	1 771	1 176

Працюючи зі зверненнями інвесторів, фахівці регулятора надавали їм своєчасні та кваліфіковані відповіді, намагались швидко та адекватно реагувати на виявлені правопорушення на ринку цінних паперів.

Протягом минулого року в Комісії традиційно працювала «гаряча» телефонна лінія для звернень громадян. З метою отримання

консультації від фахівців Комісії за телефоном «гарячої» лінії скористалися 348 осіб. Враховуючи особливості законодавства про цінні папери та недостатню правову обізнаність населення, спеціалістами Комісії надавались вичерпні, ґрунтовні відповіді та роз'яснення законодавства.

Таблиця 2.4

Динаміка надходження звернень на «гарячу» телефонну лінію Комісії

Період	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Кількість звернень на «гарячу» лінію Комісії	189	702	633	488	535	348

У 2017 році на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 12.08.2009 №898 «Про взаємодію органів виконавчої влади та Державної установи «Урядовий контактний центр» Комісія продовжила

взаємодію з урядовою телефонною «гарячою» лінією. Протягом року було опрацьовано та надано відповіді на 267 звернень громадян (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5

Динаміка надходження звернень від ДУ «Урядовий контактний центр»

Період	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Кількість звернень на урядову «гарячу» лінію	263	276	157	164	170	267

Міжнародна співпраця та євроінтеграція

Протягом минулого року у сфері міжнародної діяльності пріоритетним для Комісії було посилення взаємодії з США, країнами Європейського Союзу, Близького Сходу. Здійснювались заходи щодо забезпечення участі України в Міжнародній організації Комісій з цінних паперів (IOSCO), розвитку договірно-правової бази у рамках загальнодержавної політики у сфері зовнішніх відносин, а також проводилась активна робота з залучення донорської допомоги з метою подальшої імплементації міжнародних стандартів в Україні тощо.

Європейська інтеграція

У 2017 році Комісія брала участь у заходах, спрямованих на подальшу імплементацію євроінтеграційних процесів в Україні, виконання Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на 2014 – 2017 роки (План заходів), Плану імплементації актів законодавства ЄС, Порядку денного асоціації Україна – ЄС (ПДА).

Представники Комісії входять до складу Кластера I (макроекономічне співробітництво, управління державними фінансами: бюджетна політика, внутрішній контроль та зовнішній аудит, статистика, облік і аудит, боротьба із шахрайством) та Кластера II (промислова та підприємницька політика, туризм, космос, розвиток законодавства про товариства та корпоративне управління, а також захист прав споживачів та оподаткування) Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету асоціації між Україною та ЄС.

Комісія є відповідальним виконавцем окремих заходів з імплементації актів ЄС відповідно до Плану заходів, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 №847-р «Про імплементацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони». Також, додатки до Розділів IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» та V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди містять 58 актів ЄС, що мають бути імplementовані українською стороною та належать до компетенції Комісії.

Комісія використовує інструмент TAIEX для використання зовнішньої допомоги Європейської Комісії. У 2017 році працівники Комісії, в рамках інструменту TAIEX, взяли участь в семінарах на теми: «Нагляд за діяльністю професійних учасників фондового ринку», «Циркулярна економіка» та в регіональній конференції з питань інституційної розбудови на тему «Реформа державного управління».

Співпраця з іноземними регуляторами

- Меморандуми про взаєморозуміння

Упродовж 2017 року Комісія опікувалася захистом прав інвесторів та зменшенням правопорушень на фондовому ринку, більшість з яких набули міжнародного характеру. З цією метою Комісія здійснювала роботу з підготовки текстів Меморандумів про взаєморозуміння з регуляторами ринків капіталу Республіки Казахстан, Ірану, Пакистану, Індонезії, Кувейту.

- Запити до регуляторів ринків цінних паперів інших країн

Незалежно від наявності двостороннього Меморандуму, Комісія опрацьовувала та надавала відповіді на запити іноземних регуля-

торів, компаній та фізичних осіб-резидентів інших країн. Зокрема, упродовж 2017 року Комісія отримала та надала відповіді на запити Комісії з нагляду за фінансовою діяльністю Болгарії, Посольства України в Республіці Болгарії, громадян Російської Федерації, Канади, Швейцарії, Сполучених Штатів Америки та компаній Кіпру, Нідерландів, Сент-Вінсент та Гренадіни, Великобританії, Естонії, Британських Віргінських Островів. Комісія зверталась до Комісії з управління фінансовими ринками Ліхтенштейну для отримання інформації про регульованих осіб.

Міжнародна технічна допомога

У 2017 році Комісія здійснювала заходи із залучення міжнародної технічної допомоги в рамках наступних проектів:

- Проект технічної допомоги Європейського Союзу «Технічна допомога за пріоритетними напрямками фінансового сектору»

Ціль проекту - створення сектору фінансових послуг в Україні, який здатний забезпечити стабільні, безпечні та ефективні фінансові ринки з метою надання фінансових ресурсів для національної економіки та підтримки економічного і соціального розвитку країни та інтеграції у світове фінансове середовище. З метою досягнення якісного прогресу в розвитку сектору фінансових послуг України, Проект надавав підтримку в роботі з усунення найважливіших прогалин у відповідній політиці, регулюванні та практиці в Україні, спрямовану зокрема, на: зміцнення чинних нормативних засад фінансової звітності для всіх регуляторів фінансового сектору в Україні; наближення українського законодавства у сфері бухгалтерського обліку до вимог Директив Ради Європи.

Протягом року була проведена низка тренінгів для працівників регуляторів щодо показників монетарної та фінансової статистики за участі експертів Проекту, а також засідань Робочої групи з впровадження XBRL.

- Проект «Трансформація фінансового сектору в Україні» (FST), фінансованого Урядом США через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID)

У 2017 році розпочалась активна робота з Проектом «Трансформація фінансового сектору в Україні» (FST). В рамках дії Проекту FST були проведені наступні заходи:

- триденний візит заступника Директора управління міжнародних відносин Комісії з торгівлі товарними ф'ючерсами США (CFTC) Кевіна Піколлі для проведення дослідження сучасного стану регулювання товарних ринків в Україні у березні 2017 року;

- підтримка участі працівників Комісії у 27-ому Міжнародному Інституті з розвитку ринку цінних паперів США, який відбувся з 27 березня - 6 квітня у м. Вашингтон, США;

- підтримка участі працівників Комісії у 25-му Щорічному Симпозіумі, який проходив з 23 по 27 жовтня 2017 року в м. Вашингтон, США;

- візит Голови Комісії до США (Нью-Йорк, Вашингтон) в рамках проведення зустрічей з представниками Комісії з торгівлі товарними ф'ючерсами США та участю у конференції Світового банку «Ринок державних облігацій» у квітні 2017 року.

За підтримки Проекту FST 19-23 червня 2017 року було проведено Міжнародну конференцію з питань корпоративного управління в Україні за участю НКЦПФР, учасників ринку капіталу, інвесторів та інших ключових зацікавлених осіб. Ключовими спікерами на Конференції були представники Комісії з цінних паперів і бірж США (US SEC) та Комісії з торгівлі товарними ф'ючерсами США (CFTC). В рамках Конференції відбулось обговорення питань, пов'язаних, зокрема, з побудовою ефективної системи корпоративного управління, роллю Наглядової ради в системі корпоративного управління.

За підтримки Проекту FST розпочалась робота за п'ятьма ініціативами в галузі IT:

- перехід до моделі IT аутсорсингу;
- розробка практик управління людськими ресурсами для Комісії;
- впровадження процесів управління IT для Комісії;
- підвищення безпеки системи моніторингу фондового ринку для Комісії;
- підвищення периметру безпеки мережі для Комісії.

Співробітництво з міжнародними організаціями

- Діяльність в рамках Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO)

Міжнародна організація комісій з цінних паперів (IOSCO) налічує більш ніж 180 регуляторних органів країн світу з метою співробітництва, обміну інформацією, спільної розробки кращих стандартів регулювання ринків цінних паперів, з подальшим їх запровадженням на національних ринках країн-членів.

Основна робота організації полягає у виробленні міжнародних стандартів та рекомендацій щодо регулювання ринків цінних паперів. Документи, розроблені IOSCO, враховуються багатьма іншими міжнародними організаціями, серед яких група Світового банку, OECD, регіональні банки розвитку (включаючи ЄБРР), Міжнародний Комітет з стандартів бухгалтерського обліку, Базельський Комітет з банківського нагляду та ін. є постійним членом Організації, що надає їй право голосу під час постійних засідань.

- Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР)

Зовнішній Проектний офіс НКЦПФР

У 2017 році розпочав роботу Проект «Підтримка реформ фінансового сектору в Україні», спрямований на підтримку Проектного офісу з підтримки реформи фінансового сектору у НКЦПФР. Проектний офіс є консультативно-дорадчим органом Комісії, що створений з метою забезпечення на належному рівні організації та координації впровадження реформ, зокрема, щодо планування відповідних заходів, проведення моніторингу та аналізу стану їх виконання. З метою реалізації Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року було обрано 3 проектних менеджери за наступними компонентами програми: А.14 Забезпечити розвиток накопичувального пенсійного забезпечення; В.1 Інституційна та фінансова незалежність регуляторів та компоненту; В.4 Трансформація регуляторів.

Проект «Україна: реформування ринків капіталу – оцінка та вдосконалення стандартів та системи звітності»

За підтримки ЄБРР у 2017 розпочав свою роботу шестимісячний Проект «Україна: реформування ринків капіталу – оцінка та вдосконалення стандартів та системи звітності», який виконується експертами компанії S.W.I.F.T. Напрямами роботи Проекту є: оцінювання та звіт про не використані ресурси в системах та нормах ведення звітності Комісії; підготовка Звіту по рекомендаціях та плану дій для підвищення систем та стандартів звітності Комісії.

Проект «Посилення ефективності роботи НКЦПФР», фінансованого Урядом Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії через Фонд управління інвестиціями спільного Фонду ефективного державного управління (GGF)

У 2017 році фахівці компанії PricewaterhouseCoopers проаналізували та надали свої рекомендації з наступних напрямків:

- аналіз щодо визначення собівартості надання адміністративних послуг Комісії;
- посилення операційної моделі Комісії;
- базові принципи та процеси нагляду за учасниками ринку на основі рівня ризику.
- адміністративні послуги («Єдине вікно»).

За результатами роботи були розроблені наступні документи: концепція операційної моделі НКЦПФР; система грейдів для співробітників Комісії та проведення порівняльного аналізу ринку оплати праці державних службовців; базові принципи та процеси нагляду за учасниками ринку на основі рівня ризику.

Участь у міжнародних заходах

Протягом 2017 року представники Комісії відвідали наступні заходи:

- участь у 25 Щорічному Симпозіумі, який організовувався Комісією з торгівлі товарними ф'ючерсами США, який відбувся 21-29.10.2017 року в м. Вашингтон (США);
- участь у Щорічній міжнародній конференції з МСФЗ, яка відбулася 29-30.06.2017 року в м. Амстердам (Нідерланди);
- участь у конференції з питань фінансової звітності, яка відбулася 20-21.11.2017 року в м. Лондон (Великобританія);
- участь в спільному засіданні Робочої групи ОЕСР з приватного пенсійного забезпечення та Міжнародної організації пенсійних наглядових органів, яке відбулося 19-20.06.2017 року у м. Париж (Франція);
- участь у 5-тій Міжнародній практичній зустрічі по кодексам корпоративного управління, стандартам та з розкриття інформації, яка відбулася 20-21.07.2017 року у м. Відень (Австрія);
- участь у 27-ому Міжнародному Інституті з розвитку ринку цінних паперів США, який відбувся 27.03.2017 – 6.04.2017 року у м. Вашингтон (США);

- участь у конференції Світового банку «Ринок державних облігацій», яка проходила 26 – 27.04.2017 року у м. Вашингтон (США);

- участь у першому засіданні кластера 2 Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету Асоціації між Україною та ЄС, який проходив 03-04.03.2017 року у м. Брюссель (Бельгія);

- участь у семінарі «Подальший розвиток регулювання бухгалтерського обліку та аудиту: покращення дотримання вимог шляхом більш ефективного забезпечення їх дотримання та відповідних вимог до не фінансової звітності», який проходив 24-25.10.2017 року у м. Відень (Австрія);

- участь у освітній програмі обміну досвідом «Сучасна економіка США: Фінансові ринки, торгівля і економіка», яка проходила з 25.02-18.03.2017 року у м. Вашингтон (США).

Розвиток інформаційних технологій

Галузь інформаційних технологій є однією з найбільш динамічних галузей, що розвиваються у світі. Основними рисами сучасних ІТ є автоматизована обробка інформації, накопичення та зберігання великих обсягів інформації на машинних носіях, передавання інформації на будь-які відстані у стислі терміни та, безумовно, забезпечення надійного захисту інформації та систем, в яких вона використовується, на усіх ланках ділових процесів. Усі сучасні сфери діяльності все більше потребують інформаційного обслуговування, опрацювання великих обсягів інформації.

Комісія не є виключенням, стрімкий розвиток інформаційних технологій спонукає до впровадження найбільш сучасних підходів в роботі з інформацією, використання сучасних практик в роботі з інформацією та використання сучасного технічного забезпечення своєї діяльності. Впродовж 2017 року Комісія визначила головними напрямками розвитку ІТ побудову та впровадження у діяльність системи повноцінного електронного документообігу з використанням електронного цифрового підпису, розробку та побудову системи захисту інформації відповідно до сучасних світових практик.

№ п/п	Показники	2017 рік (кількість)
1.	Зареєстровано наказів: - з основної діяльності Комісії - про відрядження за кордон	238 9
2.	Зареєстровано розпоряджень	5
3.	Зареєстровано вхідної кореспонденції	38675
3.1.	- звернень громадян	889
3.2.	- запити на інформацію	477
4.	Зареєстровано вихідної кореспонденції	32309
5.	ВСЬОГО зареєстровано наказів, розпоряджень, вхідних та вихідних документів:	72602

Обмін електронними документами з визначеними органами державної влади здійснювався із використанням СВЕД Комісії у взаємодії із системою електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОБВ).

В рамках нормотворчої діяльності протягом 2017 року Комісією розроблено та зареєстровано в Міністерстві юстиції України два нормативно-правових акта у напрямку внесення змін до Системи довідників та класифікаторів Комісії.

Розроблено та зареєстровано в Міністерстві юстиції України нормативно-правовий акт, яким внесено зміни до рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13.05.2011 №491. Рішення прийнято з метою врегулювати існуючих практики, вирішити проблемні питання, накопичені за час застосування в Комісії відкритого формату XML та закласти засади для подальшого розвитку технологій.

Прийняття рішення ґрунтувалось на необхідності:

- врегулювати питання перетворення даних у форму, призначену для сприйняття людиною;
- затвердити спосіб (технології) вираження та застосування таксономії;

Впродовж 2017 року Комісією здійснено впровадження в повсякденну діяльність Системи внутрішнього електронного діловодства та документообігу (СВЕД) з використанням електронного цифрового підпису, що створило умови для відмови від використання у внутрішньому документообігу документів у паперовому вигляді. Впровадження СВЕД Комісії забезпечило автоматизацію процесів контролю виконавської дисципліни, можливість здійснювати оперативний пошук та аналіз стану виконання документів, формування та надання статистичних довідок.

В рамках договірних відносин протягом 2017 року здійснювалось доопрацювання програмного забезпечення та налаштування функціоналу СВЕД для забезпечення покращення продуктивності її роботи та автоматизації ділових процесів з урахуванням змін у структурі Комісії.

Обсяг документообігу у СВЕД визначається відповідно до кількості вхідної, вихідної та внутрішньої документації. Протягом 2017 року із використанням СВЕД Комісії було опрацьовано 87,3 тис. документів, що перевищує показник попереднього року.

Спеціалістами відділу забезпечення документообігу було прийнято, оброблено та зареєстровано наказів, розпоряджень, вхідної та вихідної кореспонденції у 2017 році загальною кількістю 72, 6 тис. документів. Детальна інформація наведена в таблиці 2.6

- передбачити передачу даних у форматах, відмінних від XML – у випадках, якщо перетворення даних в формат XML є недоцільним;

- закласти засади для застосування інших стандартів на основі XML (маючи передусім на меті можливість впровадження відкритого стандарту XBRL подання фінансової звітності);

- передбачити супроводження таксономій методологічними матеріалами.

Виконувались заходи щодо розробки електронних форм подання учасниками ринку капіталу адміністративних даних та іншої інформації у вигляді електронних документів до Комісії.

Затверджено 7 наказів про внесення змін до наказів щодо затвердження описів електронних форм:

- наказ від 26.01.2017 №13 «Про внесення змін до Опису розділів та схем XML файлів електронної форми інформації компаній з управління активами та осіб, що здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів»;

- наказ від 23.02.2017 №29 «Щодо внесення змін до наказів щодо затвердження деяких Описів розділів та схем XML файлів електронної форми інформації (адміністративних даних, звітності)»;

- наказ від 22.03.2017 №36 «Щодо затвердження змін до Опису розділів та схем XML файлів електронної форми інформації емітентів цінних паперів»;

- наказ від 24.03.2017 №39 «Щодо внесення змін до наказу Голови Комісії від 22.04.2016 №55 «Щодо затвердження Опису розділів та схем XML електронної форми фінансової звітності»;

- наказ від 22.06.2017 №80 «Щодо затвердження Опису розділів та схем XML файлів електронної форми подання та розміщення інформації в загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів торговцями цінними паперами та фондовими біржами»;

- наказ від 29.09.2017 №154 «Про внесення змін до наказу Голови Комісії щодо затвердження Опису розділів та схем XML файлів електронної форми адміністративних даних депозитарних установ»;

- наказ від 02.10.2017 №158 «Щодо затвердження Змін до Опису розділів та схем XML файлів електронної форми інформації емітентів цінних паперів».

Підтримка існуючої інфраструктури Комісії та її розвиток здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, так у 2017 році Комісією було заплановано та здійснено 12 надпорогових закупівель, зокрема, 8 за процедурою «Відкриті торги» та 4 за «Переговорною процедурою закупівлі». Для забезпечення поточних потреб Комісії в 2017 році також було укладено понад 100 контрактів відповідно до Додатку до річного плану закупівель. Значну частину допорогових закупівель було здійснено через Систему публічних електронних закупівель ProZorro.

Окрім забезпечення поточної діяльності Комісії, вагома частка фінансування була спрямована на розвиток інформаційної інфраструктури Комісії. До пріоритетних напрямків розвитку в 2017 році можливо віднести наступні проекти інформатизації:

- придбання ліцензійного програмного забезпечення Microsoft Office (На виконання вимог Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2002 №247-р «Про затвердження Концепції легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням»);

- придбання програмних засобів захисту з'єднань (необхідних для забезпечення належного рівня захисту інформації, що передається в системі внутрішнього електронного документообігу Комісії);

- супроводження програмного забезпечення АСКОД (подальший розвиток та вдосконалення системи внутрішнього електронного документообігу);

- побудова комплексної системи захисту інформації інформаційно-телекомунікаційної системи НКЦПФР (на виконання вимог Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», Закону України «Про захист персональних даних» та ін.).

Оскільки, інформацією потрібно не тільки володіти, а й вміти її ефективно захищати. Для забезпечення захисту інформації, як від зовнішніх, так і від внутрішніх загроз, що міститься в системі депозитарного обліку, при її обробці в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах депозитарним установам Комісія, рішенням від 07.03.2017 №149, зобов'язала депозитарні установи побудувати комплексну систему захисту інформації (КСЗІ) з підтвердженою відповідністю у встановленому законодавством України порядку. Станом на 31.12.2017 Комісію повідомили про створення КСЗІ 93 депозитарні установи.

Розвиток людських ресурсів

З метою організації правильного процесу управління персоналом у відповідності з цілями Комісії, прийняття правильних кадрових рішень, вдосконалення кадрової політики, для використання у підборі сучасних методів, процедур у роботі з персоналом було здійснено HR-аналіз, що полягає в якісній оцінці та вимірюванні процесів управління, складу персоналу, ефективності його використання, у аналізі мотивів звільнення, підвищенні продуктивності праці та соціального захисту працівників.

Кількісний та якісний склад працівників

Персонал організації розглядається як один з головних факторів ефективного функціонування будь-якої організації та характеризується кількістю, структурою, професійною придатністю та компетентністю. Кількість персоналу визначається характером, масштабами, складністю, трудомісткістю виробничих процесів, рівнем їх механізації, автоматизації та комп'ютеризації. Тобто, кількісними та якісними показниками, що розглядаються і в статистиці, і в динаміці.

Структурна характеристика персоналу визначається якісним складом (наявність конкретних знань і професійних навичок, досвід роботи) і кількісним співвідношенням окремих категорій і груп працівників органу, що і буде представлено нижче.

Аналіз якісного складу кадрів передбачає вивчення працівників за статтю, віком, освітою, кваліфікацією, стажем роботи та іншими соціально-демографічними ознаками.

Таблиця 2.7

Кількісний склад працівників Комісії, розподіл за ступенем професійно-кваліфікаційної придатності працівників, та статтю за станом на 31.12.2017

№ п/п	Показники	Кількість осіб центрального апарату	Всього: кількість осіб
1	Штатна чисельність	460 шт.од.	460 шт.од.
2	Фактична чисельність	331	331
3	Облікова чисельність	386	387
3.1	з них: чоловіки	80	80
3.2	жінки	306	307
4	Кількість осіб, які займають посади	386	387
4.1	керівників	135	136
4.1.1	з них: чоловіки	35	35
4.1.2	жінки	100	101

У 2017 році Комісія прийняла рішення від 01.06.2017 №409, 410, 411, 412, 446, 447 про припинення (реорганізацію) територіальних органів шляхом приєднання до центрального апарату Комісії. Протягом року було здійснено заходи по проведенню реорганізації територіальних органів, у зв'язку з чим було забезпечено та оформлено всі процедури по працевлаштуванню державних службовців територіальних органів до центрального апарату.

Аналіз складу працівників системи Комісії показує, що від облікової чисельності працівників 79,33% (307 осіб) становлять жінки, відповідно 20,67% (80 особи) – чоловіки. При цьому переважну більшість керівних посад, в центральному апараті Комісії, від облікової чисельності керівних працівників займають також жінки: 74,07% (100 осіб) у центральному апараті; чоловіків на керівних посадах: 25,93% (35 осіб).

Розподіл працівників Комісії за віком свідчить, що чисельність осіб віком до 35 років у центральному апараті Комісії в цілому складає 34,2% (132 особи) від облікової чисельності працівників центрального апарату. Такий показник осіб до 35 років свідчить

про ефективну роботу щодо добору молодих кадрів для роботи на державній службі. Питання залучення молоді на державну службу в Комісію залишається актуальним, незважаючи на достатню кількість молодих фахівців.

Працівників віком від 35 років до пенсійного віку налічується 65,8% (254 особи).

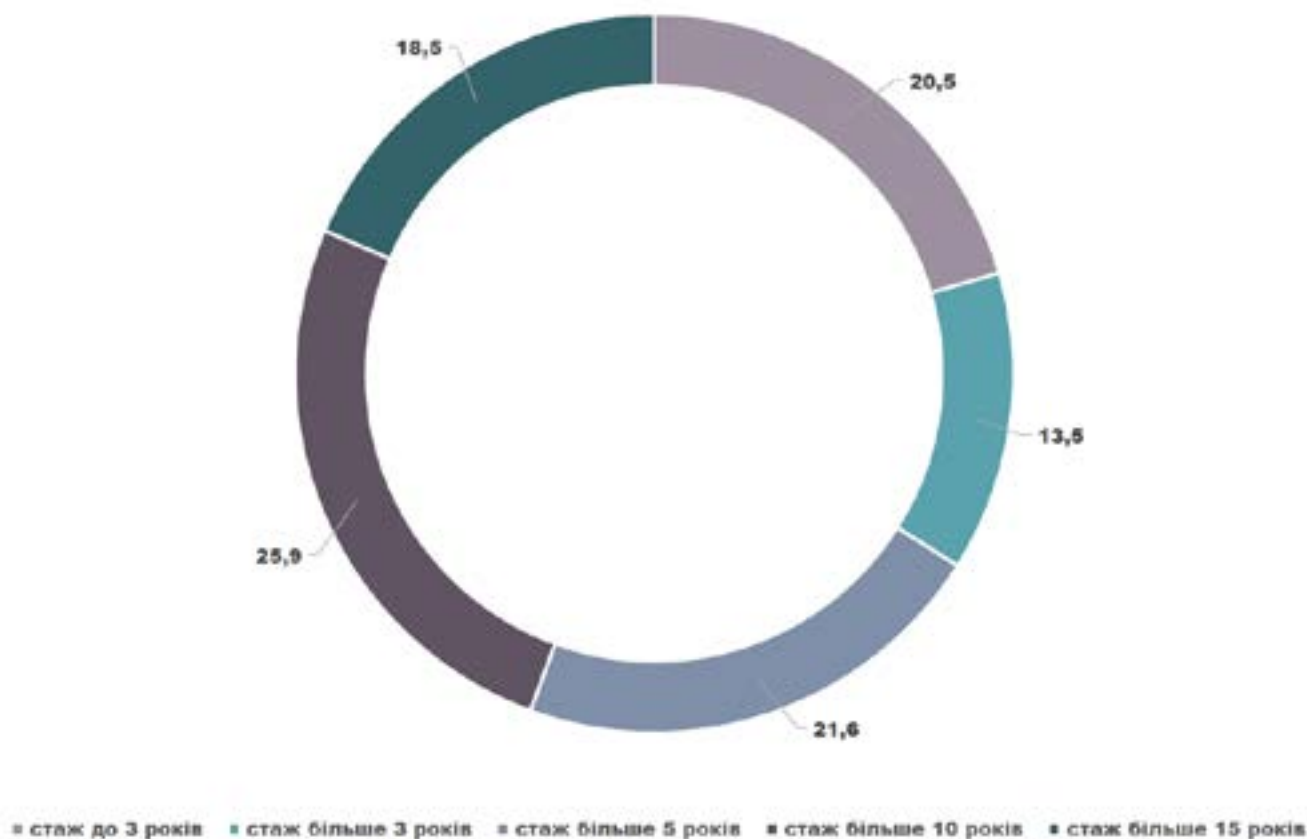
Середній вік працівників центрального апарату НКЦПФР складає 38 років у 2017 році.

Здобутком колективу Комісії є досвідчені працівники, які забезпечують виконання завдань покладених на Комісію з високим рівнем професіоналізму.

В центральному апараті Комісії працівників, які мають стаж роботи у державному органі як регуляторі ринку цінних паперів в Україні, налічується: більше 15 років - 102 особи, більше 10 років – 97 осіб, більше 5 років – 91 особа, більше 3 років – 24 особи, до 3 років – 72 особи.

Діаграма 2.15

Розподіл працівників центрального апарату Комісії за стажем роботи в державному регуляторі ринку цінних паперів в Україні за станом на 31.12.2017

Стабільність колективу припускає досить тривалу спільну діяльність його членів. До числа стабільних кадрів прийнято відносити працівників, які трудяться в даній організації понад три роки. Протягом цього терміну, як правило, завершується період трудової адаптації, працівник набуває кваліфікацію, знаходить своє місце в колективі, оцінює перспективи просування, з'ясовує можливості задоволення культурно-побутових потреб.

Керівництвом Комісії прикладаються зусилля по збереженню приналежності працівників до органу, одночасно із зусиллями оновлення та омолодження персоналу.

Структура персоналу за рівнем освіти має наступні показники: від облікової чисельності працівників центрального апарату - 97,15% (375 осіб) мають повну вищу освіту, 2,85% (10 осіб) мають неповну (базову) вищу освіту та середню спеціальну, та 1 особа - загальну середню освіту на посаді прибиральника.

Науковий ступінь мають 5 працівників центрального апарату. Переважна більшість працівників Комісії мають освіту економічного та юридичного спрямування (діаграма 2.16).

Державні службовці, що мають інші напрями освіти переважно забезпечують реалізацію завдань нефункціональних підрозділів, таких як, з питань інформаційних технологій, матеріально-технічного та господарського забезпечення.

Слід зазначити, що у центральному апараті Комісії налічується 113 працівників, які мають дві вищі освіти, що складає 29,3 % від облікової чисельності працівників центрального апарату, та 18 пра-

цівників, які мають три вищі освіти, що складає 4,7% від облікової чисельності працівників центрального апарату, ще 2 працівників мають чотири вищі освіти, що складає 0,5% від облікової чисельності працівників центрального апарату.

Керівництво Комісії у 2017 році продовжувало вживати заходи щодо заохочення персоналу до навчання, підвищення кваліфікації, створювало умови для їх професійного зростання. Заслугує на увагу той факт, що лише у центральному апараті 16 державних службовців навчається у вищих навчальних закладах освіти, які здобувають вищу або другу профільну освіту.

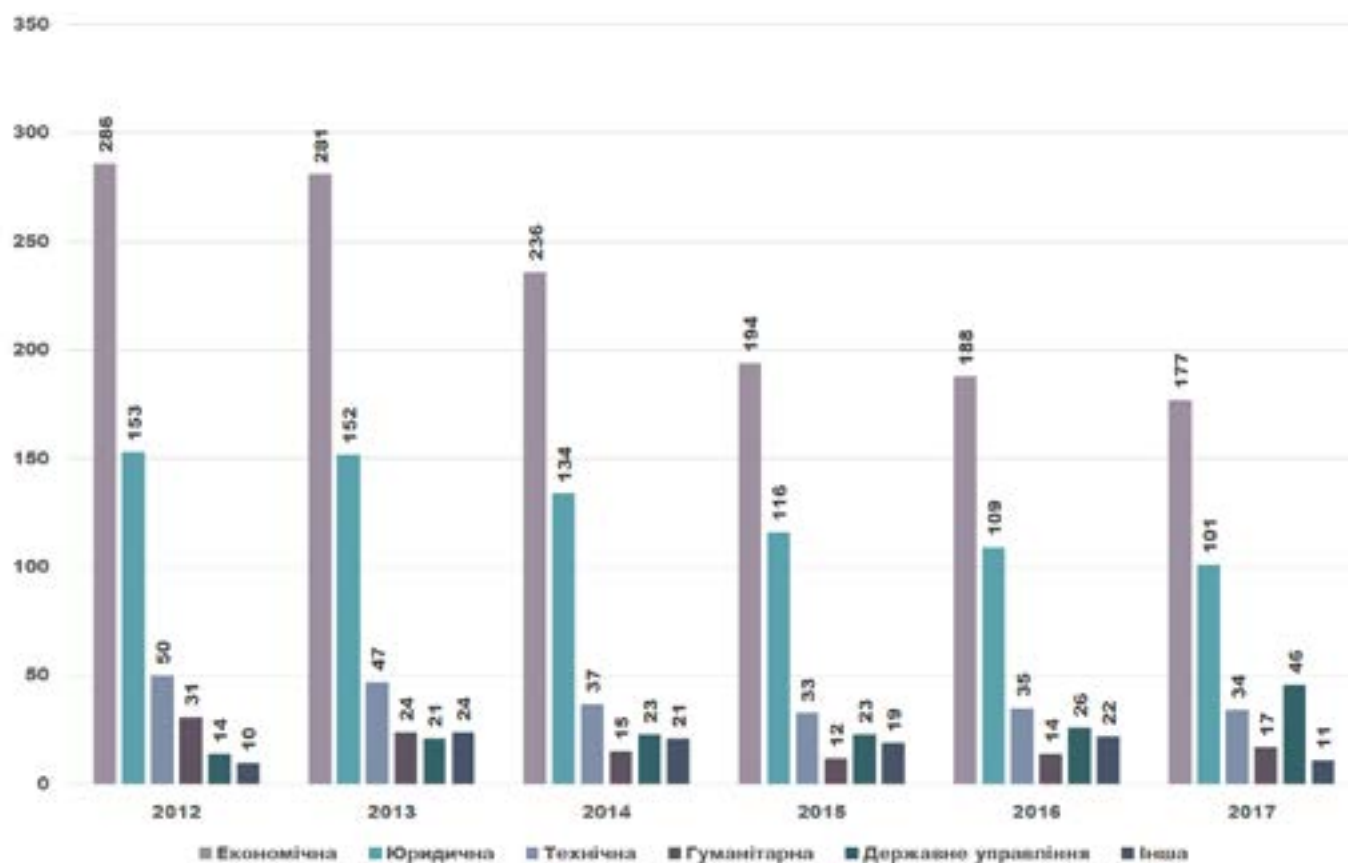
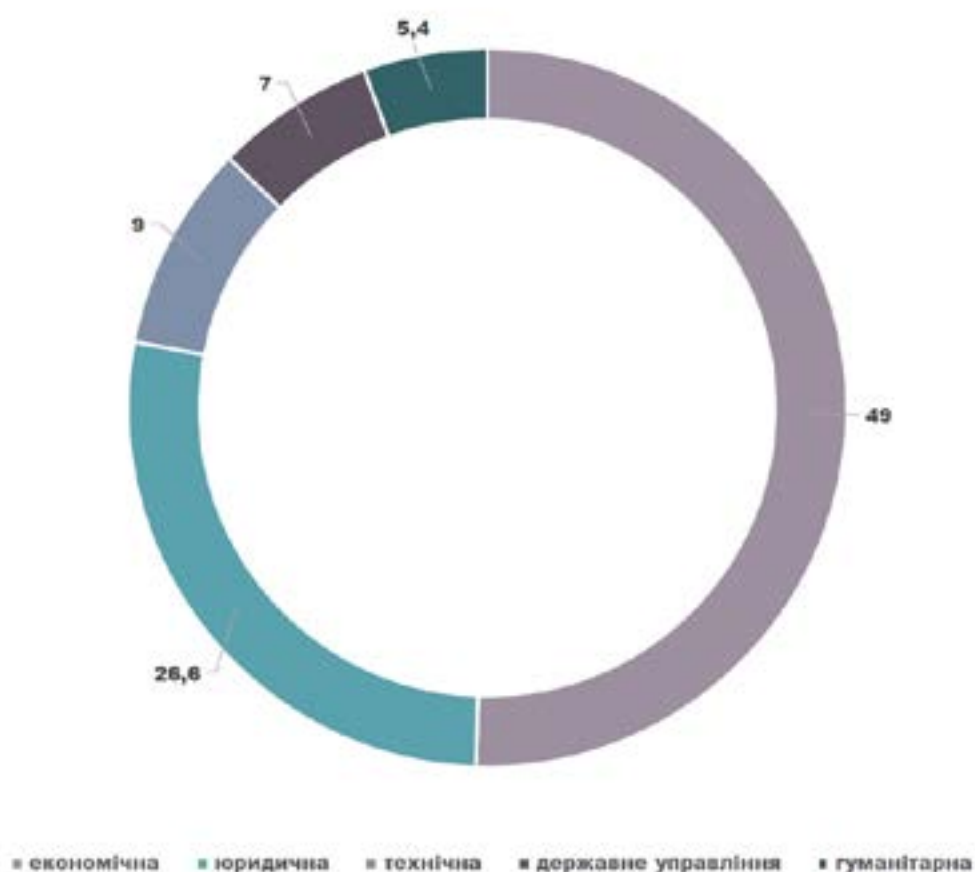
Професіоналізація державної служби у Комісії

Ефективне функціонування будь-якої організації насамперед визначається ступенем розвитку її персоналу. В умовах сучасного швидкого старіння теоретичних знань, умінь і практичних навичок спроможність організації постійно підвищувати фаховий рівень своїх працівників є одним із найважливіших факторів забезпечення конкурентоспроможності її на ринку, оновлення і зростання обсягів завдань чи надання послуг. Отже, підвищення кваліфікації працівників Комісії залишалось пріоритетним напрямом роботи з персоналом у 2017 року.

Заходи, спрямовані на підвищення професійного рівня державних службовців здійснювалися відповідно до План-графіку підвищення кваліфікації державних службовців Комісії на 2017 рік, затвердженого керівником апарату, виконання яких постійно контролювалося.

Діаграма 2.16

Розподіл працівників центрального апарату Комісії за напрямками освіти станом на 31.12.2017 та у розрізі останніх років

Таблиця 2.8

Інформація про підвищення кваліфікації державних службовців Комісії станом на 31.12.2017

	Всього підвищили кваліфікацію (за наказами)				З них											
					За професійними програмами (за наказами)				За програмами короткотермінових семінарів (за наказами)				За іншими видами навчання (за наказами)			
Роки	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Всього	207	395	419	252	15	39	57	6	165	283	296	219	27	73	66	27

У 2017 році працівники Комісії підвищували свій професійний рівень за наступними напрямками:

- 4 працівника системи Комісії пройшли підвищення кваліфікації з питань фінансового моніторингу в сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму в ДНЗПО «Навчально-методичний центр ДКФМУ» та його регіональних відділах за професійною програмою та 5 працівників взяли участь за цією ж тематикою у короткострокових семінарах;
- 2 працівника Комісії підвищили кваліфікацію з питань запобігання та протидії корупції в Інституті післядипломної освіти Національної академії внутрішніх справ України за професійною програмою та 3 працівника взяли участь за цією ж тематикою у короткострокових семінарах;
- 40 працівників підвищили кваліфікацію з вивчення англійської мови, яку проводив Центр підвищення кваліфікації з іноземних мов.

В Інституті підвищення кваліфікації керівних кадрів Національної академії державного управління при Президенті України 17 державних службовців Комісії брали участь у семінарах за темами:

- «Антикризове управління в контексті реалізації реформ в Україні»;
- «Державно-приватне підприємство як механізм розвитку економіки»;
- «Стратегічне управління та проектний менеджмент в органах влади»;
- «Управління державними програмами. Моніторинг та оцінювання»;
- «Інноваційний менеджмент в органах влади»;
- «Європейська інтеграція в умовах реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС»;
- «Адміністративні процедури та надання адміністративних послуг»;
- «Управлінська риторика та ораторська майстерність лідера»;

- «Політичне лідерство. Лідерство в управлінській діяльності»;

- «Медіація. Мистецтво переговорного процесу».

Крім того, один працівник Комісії взяв участь у тренінгах з внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.

У навчальних семінарах із залучення технічної допомоги взяли участь 33 працівники центрального апарату Комісії, 43 працівника взяли участь у семінарах організованих Центром комерційного права.

В Національному агентстві України з питань державної служби два працівники взяли участь у регіональній конференції з питань інституційної розбудови та один працівник - в занятті за темою: «Організація та ведення військового обліку призовників та військовозобов'язаних та бронювання військовозобов'язаних, порядок надання щорічної звітності за 2017 рік та завдання з військового обліку на 2018 рік».

Також 20 працівників Комісії взяло участь у семінарах організованих в рамках Програми з європейської інтеграції для регуляторів ринків фінансових послуг, ініційованої Національним банком України спільно з проектом GIZ «Консультаційний фонд реформ».

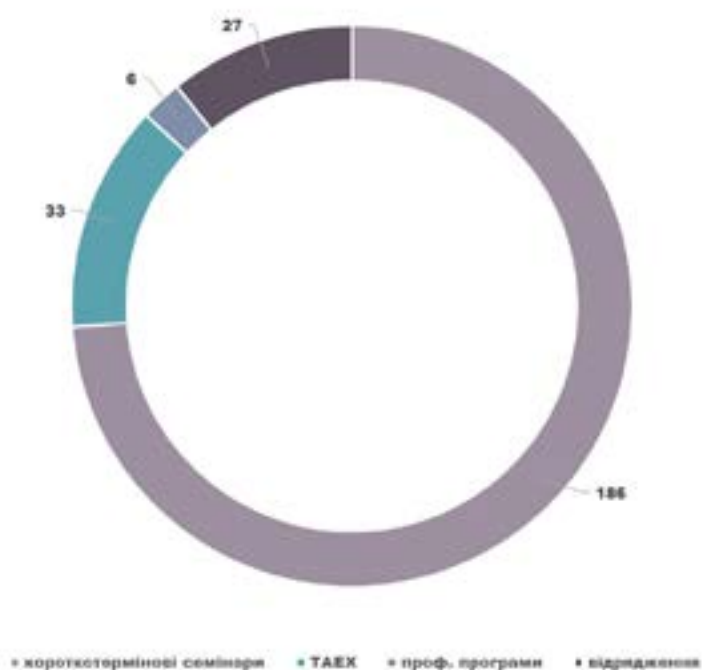
Службою персоналу 25 жовтня 2017 року було проведено лекції з державними службовцями центрального апарату Комісії на тему: «Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів», де були присутні 21 працівник центрального апарату Комісії, та 22 працівника взяли у внутрішньому семінарі з новопризначеними державними службовцями Комісії з питань дотримання ними спецобмежень встановлених ЗУ «Про державну службу», «Про запобігання корупції», «Про врегулювання конфлікту інтересів».

З метою підвищення ефективності роботи з системою електронного документообігу (СЕВ) 11 працівників Комісії взяли участь у навчанні за темою «Навчання працівників відокремлених структурних підрозділів Комісії роботи в АСКОД».

З метою залучення молоді до державної служби у 2017 року були створені умови для проходження студентами виробничої та переддипломної практики у центральному апараті та територіальних органах Комісії. З цього напрямку Комісія співпрацює з вищими навчальними закладами, з якими укладені угоди про співпрацю та про проходження виробничої та переддипломної практики. За звітний період практику пройшли у центральному апараті - 14 студентів

Діаграма 2.17

Підвищення кваліфікації державних службовців Комісії у 2017 році

вищих навчальних закладів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана та Київського національного торговельно-економічного університету.

Робота щодо формування складу персоналу та джерела їх забезпечення

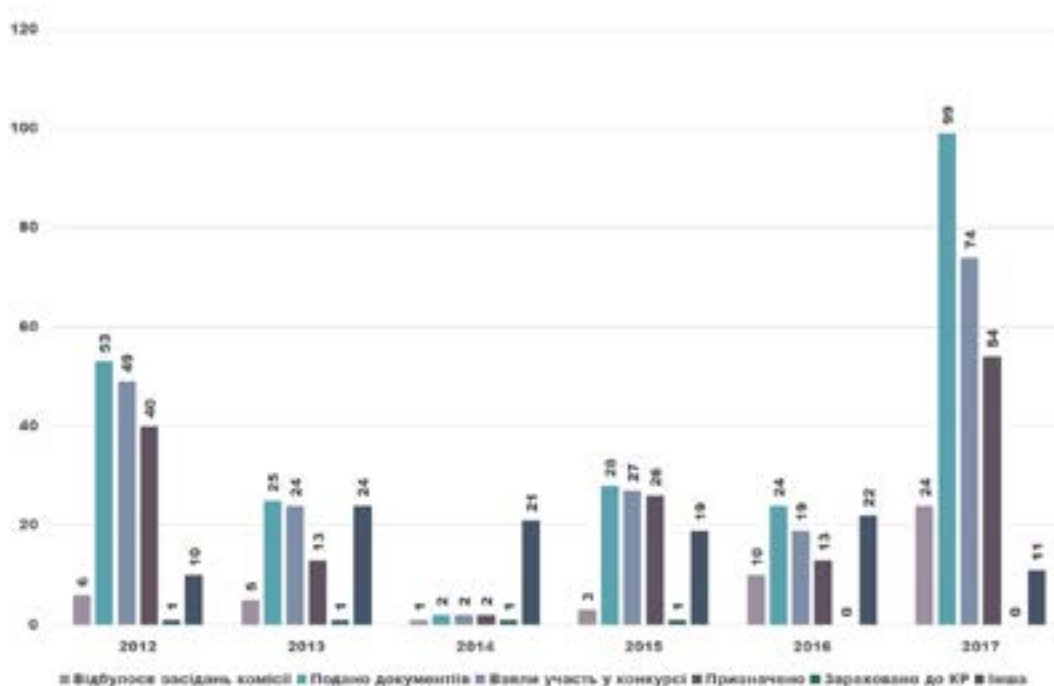
Формування складу державних службовців в Комісії здійснювалось шляхом конкурсного відбору, та за допомогою призначення працівників у порядку переведення на рівнозначні або нижчі посади відповідно до Закону України «Про державну службу», нормативно-правових актів Уряду та наказів Комісії.

Прийняття на державну службу здійснювалось на конкурсній основі згідно із вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 №246 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби», із врахуванням насамперед, професійної компетентності, рівня освіти, досвіду роботи, моральних якостей претендентів.

У 2017 році у центральному апараті Комісії було оголошено конкурс на 57 вакантних посад з метою зайняття посад категорії Б та В. Загалом кадровою службою було розглянуто 99 пакетів документів. У конкурсах прийняли участь 74 кандидати, з яких 47 були визначено переможцями конкурсу.

Діаграма 2.18

Інформація щодо проведеної процедури конкурсного відбору у Комісії

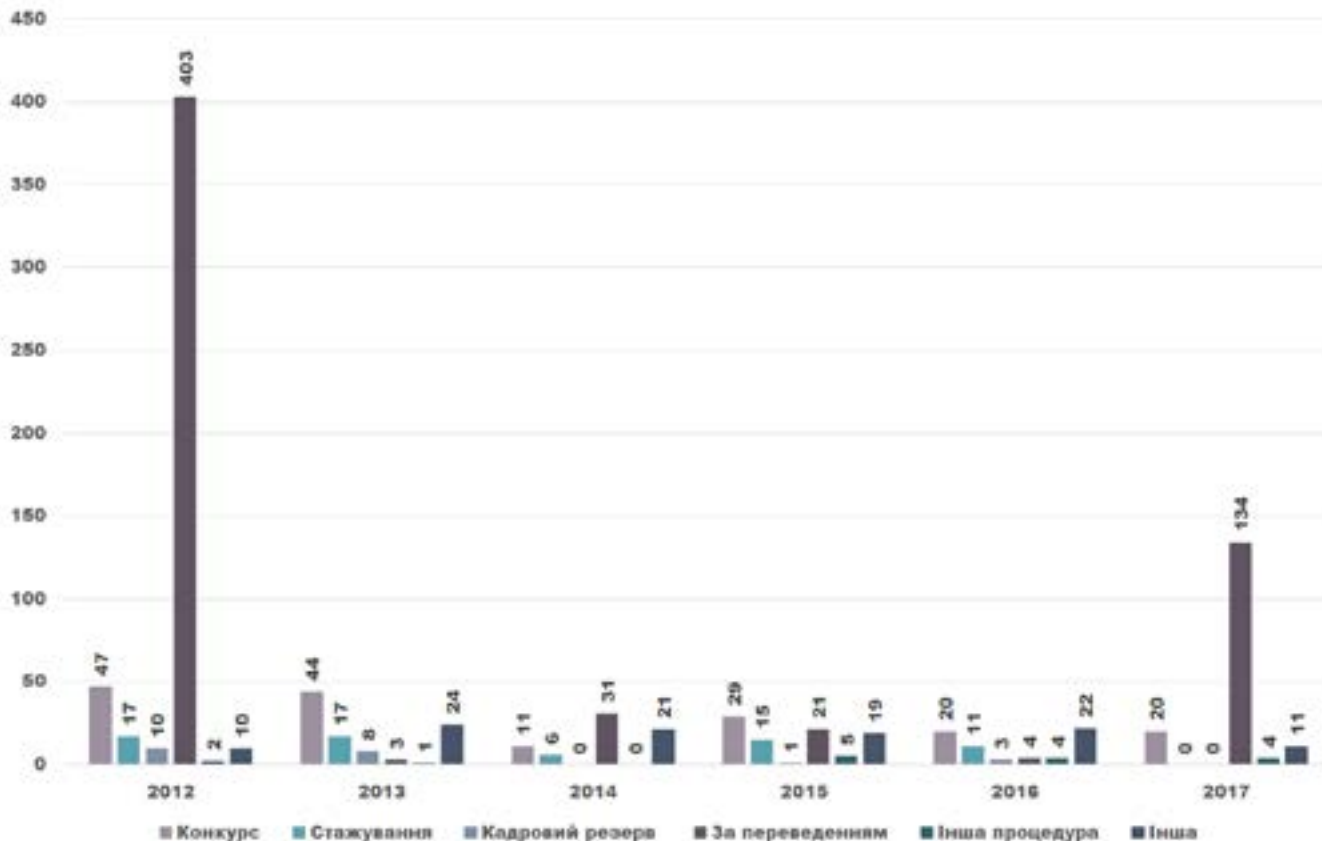

Відповідно до пункту 11 частини першої статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» та Закону України «Про державну службу» розпорядники інформації зобов'язані оприлюднювати інформацію про діяльність суб'єктів владних повноважень, а саме про: вакансії, порядок та умови проходження конкурсу на заміщення вакантних посад. Враховуючи зазначене, на офіційному

веб-сайті Комісії розміщується інформація про оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад у центральному апараті, перелік документів та зразки заяв і форм, перелік питань на перевірку знань законодавства та нормативно-правових актів України з урахуванням специфіки Комісії. Інформація про призначення державних службовців у звітному періоді відображена у діаграмі 2.19.

Діаграма 2.19

Інформація про призначення державних службовців до Комісії

З метою недопущення відтоку професійно підготовлених кадрів з органу керівництво Комісії здійснює заходи щодо поліпшення таких факторів як: умови праці, психологічний клімат, дотримання умов трудового законодавства, оплата праці, дотримання умов колективного договору, внесення змін до правил внутрішнього службового розпорядку, встановлення норм етичної поведінки працівників Комісії та ін.

Ротація є важливою складовою механізму управління персоналом та кар'єрою співробітників. Її суть полягає в горизонтальному та вертикальному переміщенні з метою підвищення кваліфікації працівників, їх професійного рівня. Управління внутрішнім рухом персоналу, це - по-перше, один з найкращих способів нагороди через рух та розвиток в середині організації для талановитого персоналу, завдяки добре структурованим кар'єрним планам. Можливість запропонувати їм більш складні та цікаві завдання, що одночасно стимулює їх вплив на різні аспекти діяльності організації, сприяючи зростанню продуктивності праці та досягненню нових вершин. Можливість реалізувати свої прагнення та бути корисним в межах розвитку та відповідно до росту організації. Та можливість працівника самому впливати на розвиток своєї професійної кар'єри, завдяки стимулюванню його росту в межах органу. По-друге, являється інструментом утримання в Комісії кращих та талановитих працівників, пропонуючи можливості зростання для співробітників і розширення можливостей для навчання. Сприяючи зростанню почуття причетності та участі в житті Комісії. По-третє, забезпечує зростання

продуктивності праці, віддачі від працівників та впливає на розвиток різних функцій організації, що сприяє зростанню ефективності діяльності всього органу. І як наслідок збільшується лояльність та залученість персоналу та зменшується його плинність.

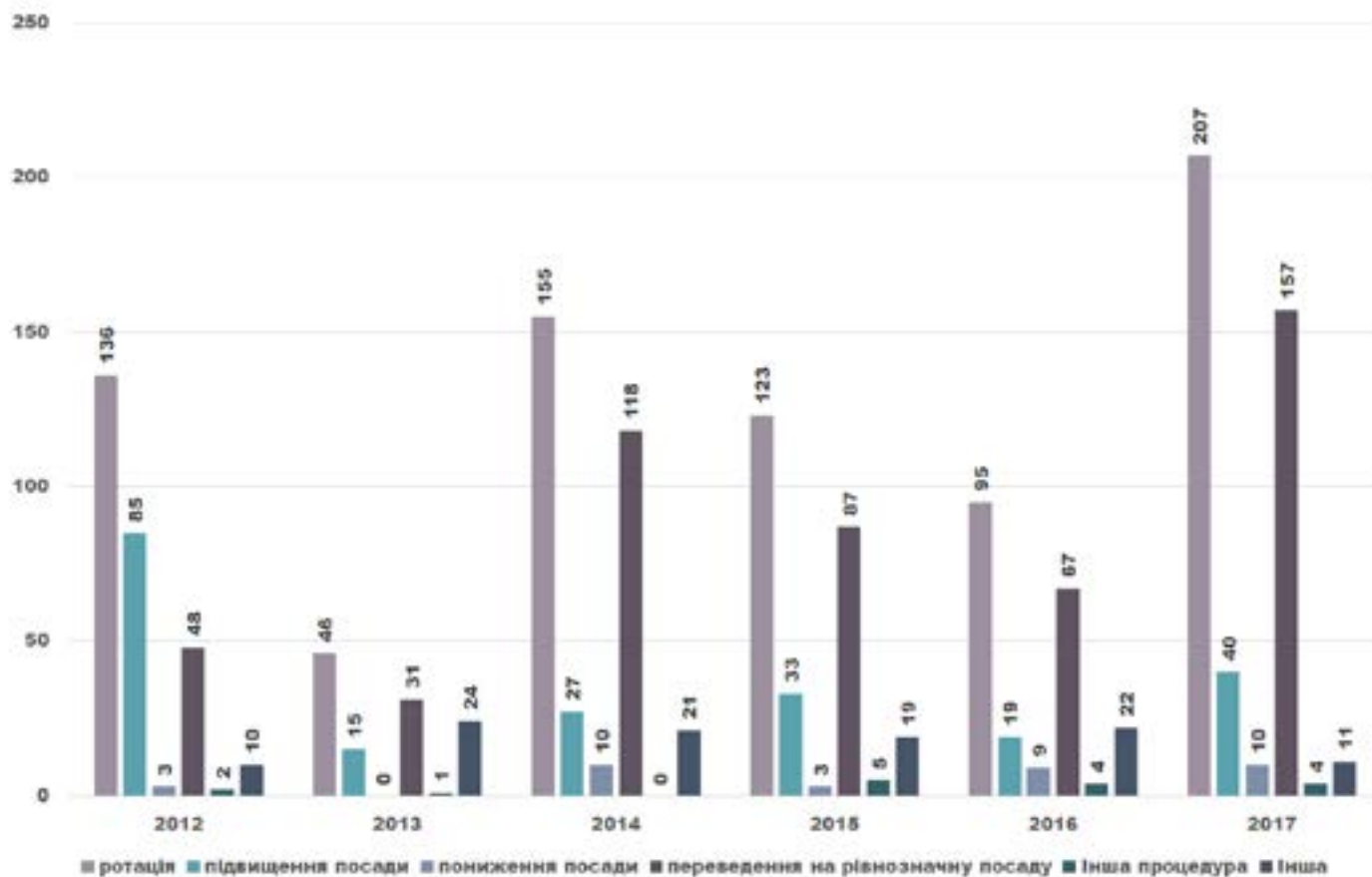
Комісія зацікавлена в успішній службовій кар'єрі своїх працівників, що є одним із способів самовираження людини, реалізації її потенціалу. Це сприяє досягненню стратегічних і тактичних цілей Комісії, враховуючи що вони споріднені з цілями персоналу. У 2017 році у центральному апараті було здійснено ротацію 207 працівників, з них на вищі посади державних службовців – 40 осіб, на нижчі посади – 10 осіб, переведення на рівнозначні посади – 157 осіб.

Станом на 31.12.2017 у центральному апараті Комісії налічувалось 129 вакантних посади, з них - 29 на умовах строкового трудового договору та на умовах постійного трудового договору - 100 вакантних посад.

Плинність кадрів - один з показників, що характеризує зовнішній рух персоналу, який впливає на життєздатність та успіх організації. Навіть, якщо кількісно цей показник відповідає планам керівництва, іноді звільнення з організації одного конкретного працівника може виявитися якщо не фатальним, то, принаймні, небезпечним для організації. Принципово важливо, з одного боку, розібратися в причинах виникнення плинності кадрів і мінімізувати це явище, з іншого – виявити і використати позитив, який характеризує рух персоналу.

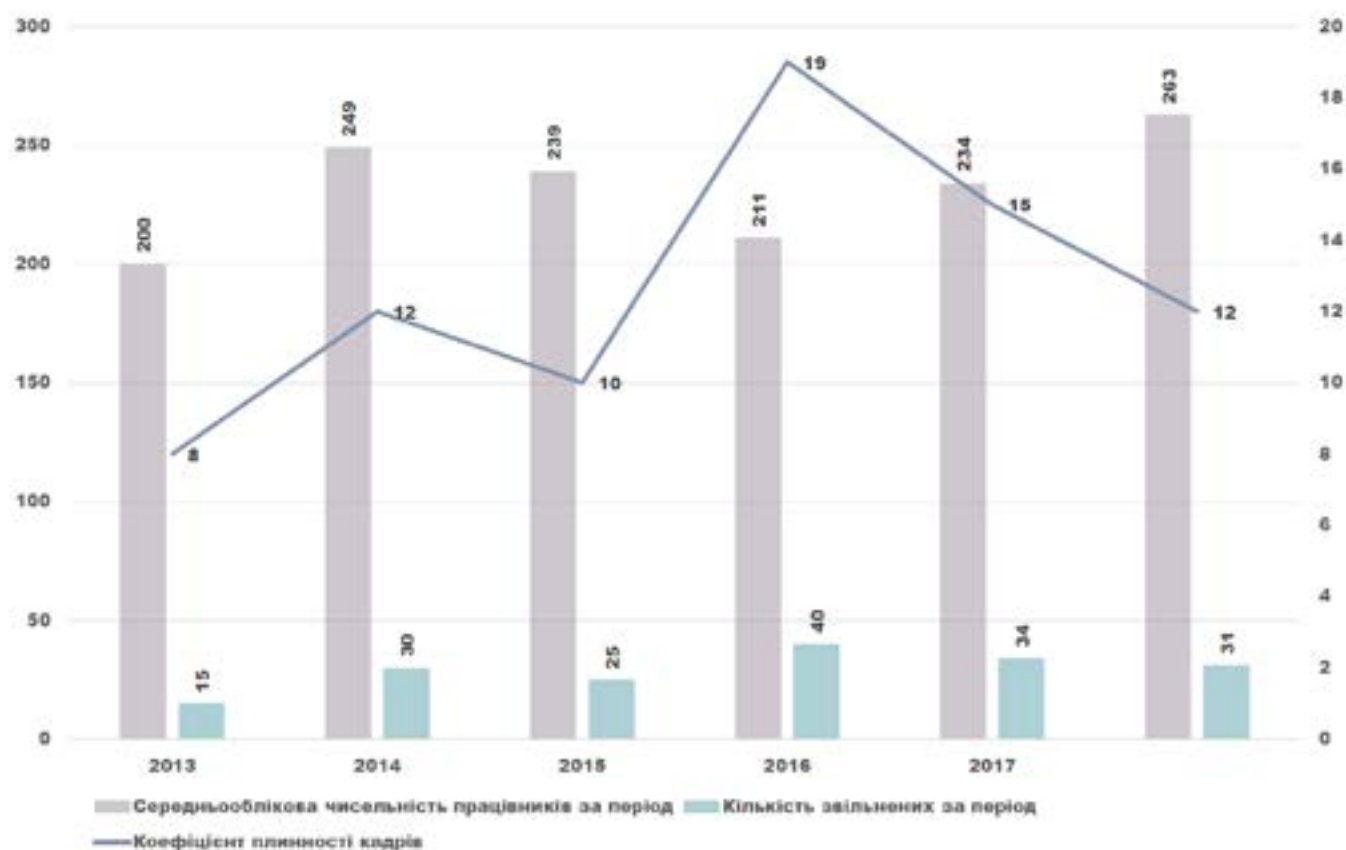
Діаграма 2.20

Інформація про ротацію державних службовців центрального апарату Комісії

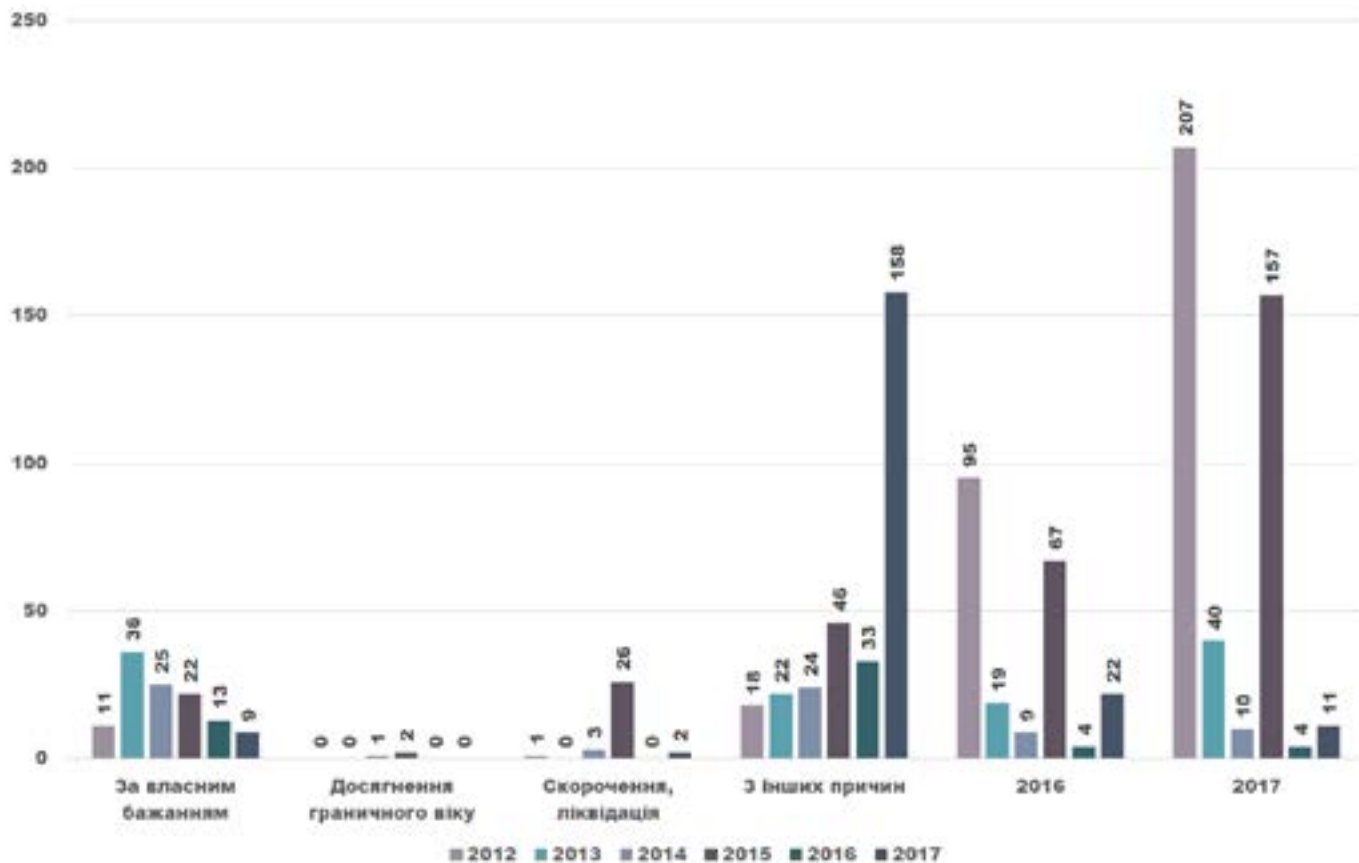
Діаграма 2.21

Плинність персоналу центрального апарату Комісії

Діаграма 2.22

Інформація про звільнення державних службовців Комісії

Аналіз зовнішнього руху персоналу центрального апарату за період з 2012 по 2017 рік характеризується тенденцією зростання коефіцієнту плинності до Кп19% у 2015 році, а з 2016 року тенденцією зниження коефіцієнту плинності з Кп 19% до рівня Кп 12% у 2017 року.

Розуміння динаміки змін вищезазначених показників дозволяє виявити ключові фактори та зрозуміти причини звільнення, проаналізувати тенденції минулого року з метою передбачити майбутні тенденції чи запобігти їм.

Проаналізувавши анкети працівників, що визначали мотиви їх виходу, було виділено основні причини, що спонукали працівників прийняти рішення про звільнення з Комісії. Трьома основними та рівнозначними причинами для більшості звільнених були: «Надійшла пропозиція з нового місця роботи з більш вигідними умовами», «Розмір заробітної плати не відповідає об'єму роботи», «Неможливість в повному обсязі реалізувати свої знання, навички, відсутність перспектив на роботі», при цьому більшість звільнених вказували, що «Робота у Комісії відповідала їх очікуванням» та «Отримали багато корисного і необхідного для розвитку кар'єри і професіоналізму».

Основним завданням керівництва Комісії у 2018 році буде робота з напрямку поліпшення умов матеріально-технічного оснащення та підвищення заробітної плати.

З метою оцінювання динаміки коефіцієнта плинності в залежності від стажу роботи працівників центрального апарату НКЦПФР було проаналізовано кількість звільнених за період з 2012 по 2017 роки та стаж їх роботи в Комісії, включаючи стаж в ДКЦПФР як в регуляторі, на момент звільнення (діаграма 2.22). Можна зробити вис-

новок, що побудована діаграма відображає досить щільний зв'язок між досліджуваним показником звільнених працівників та таким фактором як стаж роботи. Найбільш вразливими та тими, що характеризуються низькою лояльністю до Комісії є працівники, які мають стаж роботи в органі до 3 років.

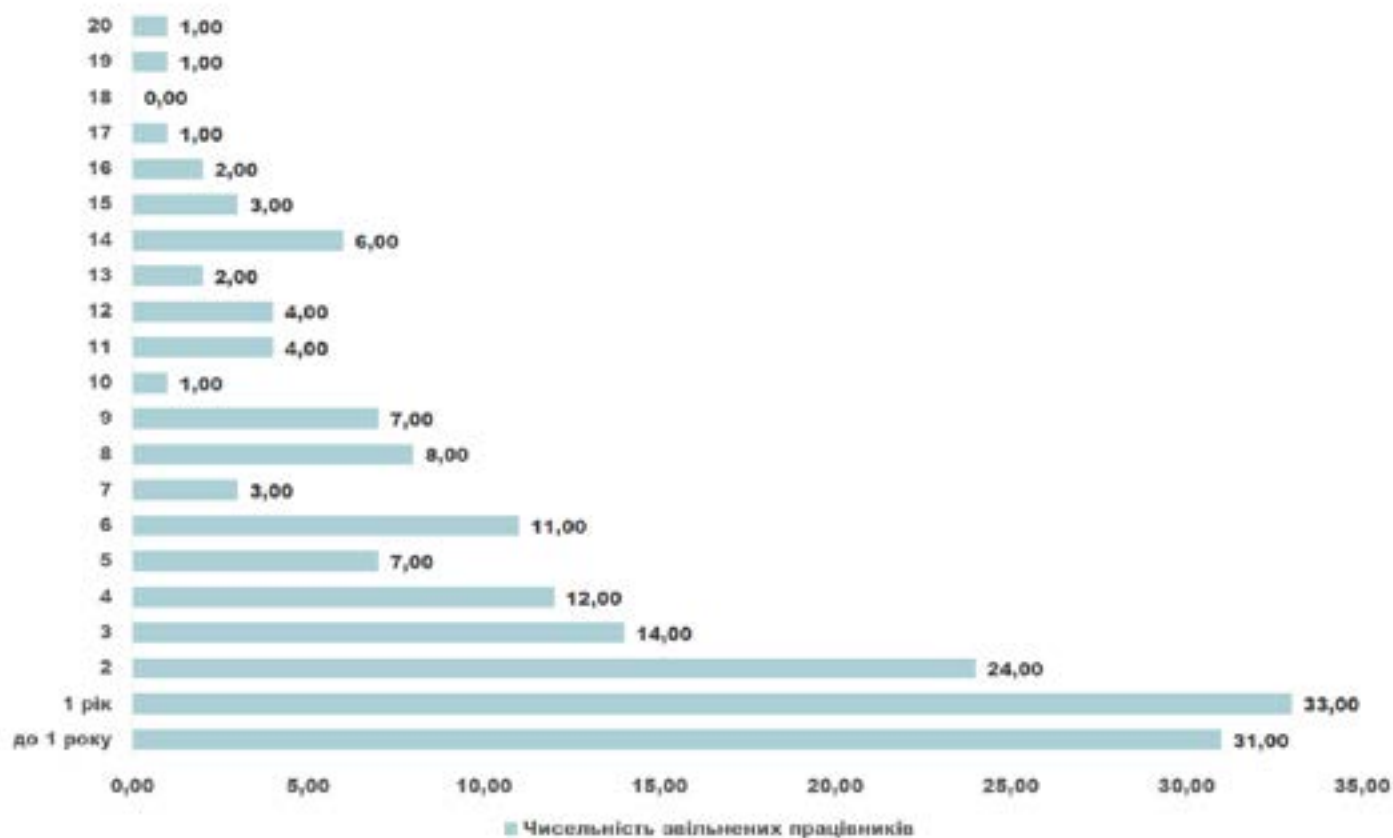
Забезпечення умов реалізації передбачених трудовим законодавством та законодавством про державну службу прав та обов'язків працівників

Ведення кадрової документації відповідає вимогам чинного законодавства. Розпорядчі документи про призначення, звільнення, просування, заохочення, оформлення відпусток готують спеціалісти служби персоналу, на яких покладені обов'язки з ведення відповідного напрямку кадрового менеджменту. Реєстрація документів ведеться в журналах установленого зразку та відповідно до номенклатури справ служби персоналу, яка включає 116 номенклатурних справ.

Особові справи в Комісії згідно із постановою Кабінету Міністрів України від 22.03.2016 №64 «Про затвердження Порядку ведення та зберігання особових справ державних службовців». Перелік документів, що сформований в особових справах, відповідав вимогам чинного законодавства. Зміни і доповнення щодо кадрових питань вносяться до особових справ вчасно. Відповідно ведуться журнали руху особових справ та обліку руху трудових книжок. Трудові книжки працівників оформлюються згідно з Інструкцією про порядок ведення трудових книжок працівників, затвердженої Міністерством праці України, Міністерством юстиції України та Міністерством соціального захисту населення України від 29.07.1993 №58. Записи в трудових книжках відповідають вимогам чинного законодавства.

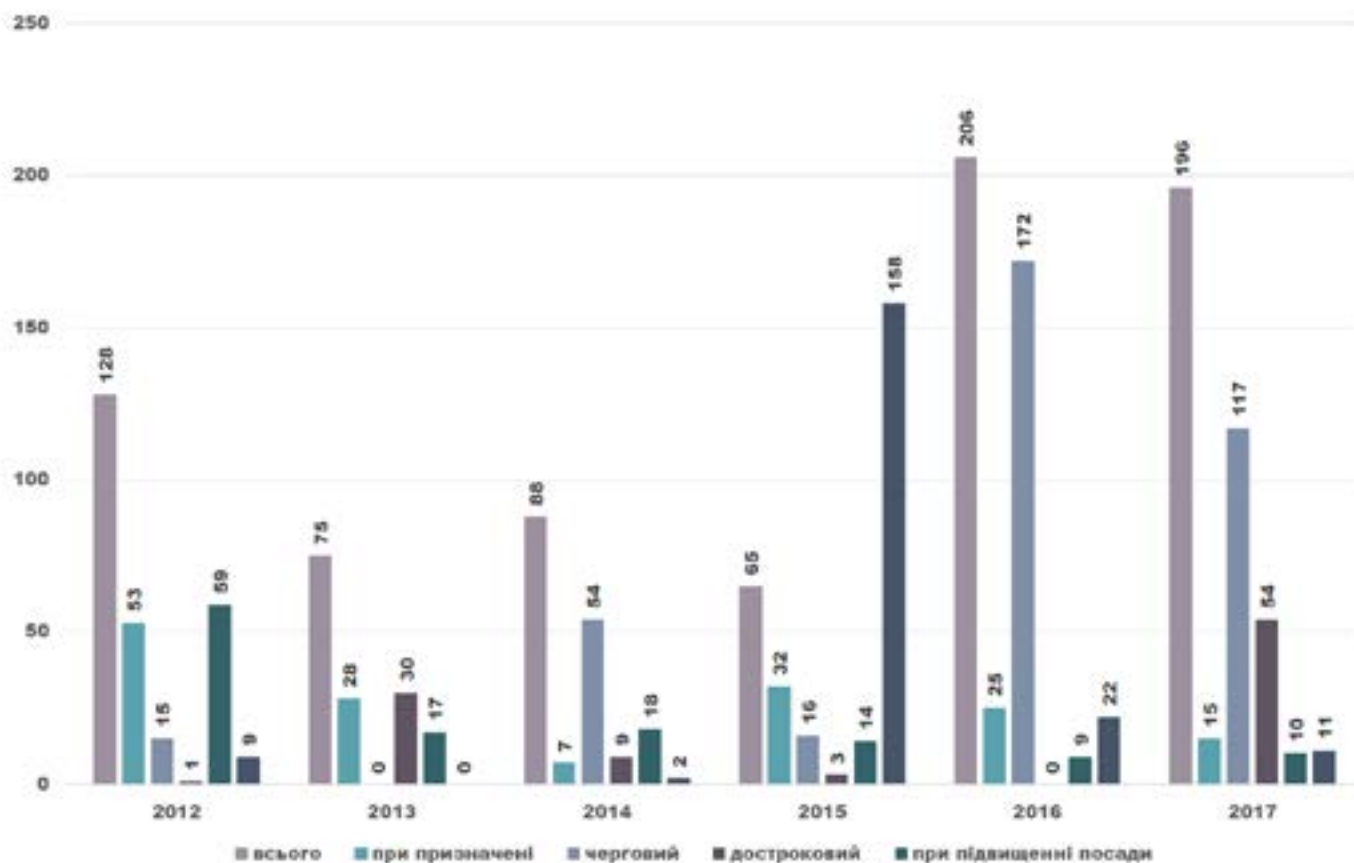
Діаграма 2.23

Інформація щодо звільнення працівників центрального апарату в залежності від стажу роботи в Комісії станом на 31.12.2017

Діаграма 2.24

Інформація щодо присвоєння рангів державним службовцям центрального апарату Комісії станом на 31.12.2017

У 2017 році 196 державним службовцям центрального апарату Комісії відповідно до статті 39 Закону України «Про державну службу», постанови Кабінету Міністрів України від 20.04.2016 №306 «Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями», було присвоєно ранги державних службовців, у тому числі при підвищенні на посаді – 10 особам, при призначенні на посаду – 15 особам, та присвоєно черговий ранг державного службовця – 117 особам, достроково присвоєно ранг - 54 особам.

Відповідно до Закону «Про захист персональних даних» використання персональних даних працівниками Комісії здійснювалось лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники попереджені про зобов'язання щодо не розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків. У 2017 році обробка персональних даних здійснювалась відповідно до частини 5 статті 6 вищезазначеного Закону за згодою суб'єкта персональних даних.

Протягом 2017 року працівниками служби персоналу вносились та велась в повному обсязі вся кадрова інформація передбачена системою «Кадри».

У звітному періоді виходячи з особливостей штатного розпису, структурних перетворень, раціонального розподілу праці, змін у законодавстві щодо регулювання ринку цінних паперів, було проведено ґрунтовну роботу по вдосконаленню посадових інструкцій та положень про структурні підрозділи Комісії, в яких відображені, прописані алгоритми, процедури прийняття управлінських рішень чи надання адміністративних послуг та ін.

Заохочення та нагородження працівників

Одним з найпотужніших та найефективніших засобів стимулювання персоналу до творчої та активної праці є заохочення. Заохочення є закономірним результатом позитивної оцінки дій працівника та результатів його праці.

Моральне заохочення реалізується у формі визнання та схвалення заслуг працівника, пошани до нього з боку трудового колективу. Воно ґрунтується на моральній заінтересованості працівників у результатах своєї праці. Вже сам факт заохочення сприймається працівником як висока оцінка його праці та заслуг у даному колективі. У 2017 році працівникам Комісії було вручено 29 листів-подяк.

Комунікаційна політика Комісії

У 2017 році прес-служба Комісії продовжила інформувати ЗМІ та громадськість щодо прийнятих рішень, змін до законодавчих та нормативних актів, висвітлювати важливі події, які проходили під патронатом регулятора, різноманітні аспекти міжнародного співробітництва тощо.

Для ефективної реалізації комунікаційної стратегії регулятора використовувався широкий спектр інструментів та різні канали комунікацій відповідно до потреб цільових аудиторій. Крім традиційних комунікацій зі ЗМІ, спікери Комісії регулярно роз'яснювали стратегію і рішення регулятора, спілкуючись з представниками органів державної влади, ринку капіталу, інвестиційної та бізнес-спільноти, експертів, тощо.

Протягом 2017 року в засобах масової інформації було опубліковано 17 матеріалів у форматі інтерв'ю або авторських колонок керівництва НКЦПФР, проведено 6 прес-заходів, опубліковано 59 анонсів різноманітних заходів, в яких брали участь представники Комісії. У 2017 році прес-служба регулятора підготувала та оприлюднила більше 150 прес-релізів.

Значна увага приділялась висвітленню важливих законодавчих та нормативних ініціатив. Комісія надавала цільовим групам та засобам масової інформації роз'яснювальну інформацію на всіх етапах їх прийняття – від розробки до остаточного затвердження, та власне набуття чинності. З метою роз'яснення законодавчих ініціатив щодо ринку капіталу Комісія супроводжувала їх інфографікою, оскільки візуальне представлення інформації та даних, дозволяє якісно пояснити всі аспекти цих ініціатив широкій аудиторії.

За минулий рік регулятор провів чимало професійних дискусій, в тому числі «на своїй території». Комісія запрошувала до обговорень найбільш актуальних питань емітентів, проводила зустрічі з банківським співтовариством, зустрічалась неодноразово з професійними учасниками ринку, фондовими біржами, депозитарними установами та Національним депозитарієм. На базі п'яти профільних комітетів Комісії відбувалось регулярне обговорення з громадськістю, професійними учасниками ринку актуальних питань, ініціатив регулятора. Комітети активно залучали до роботи експертів, юристів, аудиторів, тощо.

Комісія системно працювала з депутатським корпусом, брала участь у засіданнях Комітету Верховної Ради з питань фінансової політики і банківської діяльності, а також Комітету з економічної політики. Представники Комісії надавали роз'яснення та комунікували з парламентарями з приводу всіх законодавчих ініціатив щодо ринку капіталу.

НКЦПФР залучала до експертизи законопроектів провідні юридичні фірми України, а також відомих експертів з питань корпоративного права, аудиту, фінансової звітності, які працювали разом із Комісією над покращенням законодавства.

Крім того, керівництво Комісії було постійним учасником засідань Ради з фінансової стабільності, яка об'єднує всіх регуляторів фінансового сектору – НБУ, Міністерство фінансів, Нацкомфінпослуг, ФГВФО і НКЦПФР, – і сприяє напрацюванню кращих рішень щодо розвитку фінансової системи України.

У 2017 році у режимі тестової експлуатації запрацював оновлений офіційний сайт НКЦПФР, який був і залишається ефективним інструментом інформування громадськості. Сайт Комісії має більше функціоналу. Нова структура є простою і зрозумілою, сайт автоматично адаптується під різні види пристроїв або технічні характеристики дисплею стаціонарного комп'ютера.

Інформація, яка розміщувалась на сайті в різних форматах (в тому числі doc та xls) на новому представлена в єдиному форматі реєстрів. Між даними в різних реєстрах встановлені зв'язки. Реалізована інтеграція всіх даних, щоб користувач в одній точці сайту міг отримати інформацію про будь-якого суб'єкта ринку. Комунікація з учасниками ринку відбуватиметься через розділ «Для учасників ринку» (прототип кабінету учасника ринку, який скоро з'явиться на сайті).

Основне призначення нового сайту: інформування широкого кола зацікавлених користувачів про діяльність Комісії, надання доступу до публічних даних з реєстрів Комісії, надання доступу до публічних документів і рішень Комісії, забезпечення якісною аналітичною інформацією, багатомовність всієї доступної інформації та надання учасникам ринку послуг в режимі он-лайн в майбутньому.

У 2017 році значно поглиблено присутність регулятора в соціальних медіа, які є вагомим каналом комунікацій. На сьогодні НКЦПФР має офіційні акаунти в соціальних мережах Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, Slideshare та Telegram.

Фінансове забезпечення Комісії

Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» Комісію визначено головним розпорядником коштів державного бюджету з виконання бюджетної програми 6151010 «Керівництво та управління у сфері фондового ринку» та встановлено бюджетні призначення у обсязі 86 977,4 тис. грн з яких: видатки споживання складають 86 977,4 тис. грн.

Таблиця 2.9

Інформація щодо виконання кошторису Комісії за 2017 рік тис. грн

Напрямок видатків	Затверджено кошторисом	Касові видатки
Всього видатки,	86 977,4	83 790,1
у тому числі:		
Поточні видатки	73 841,3	73 260,7
Оплата праці	60 525,7	60 199,1
Нарахування на оплату праці	13 315,6	13 061,6
Використання товарів і послуг, у т.ч.	11 786,1	9 473,9
Оплата послуг (крім комунальних)	5 737,0	5 184,8
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2 943,5	1 729,9
Інші видатки	3 105,6	2 559,2
Інші поточні видатки	1 350,0	1 055,5

На кінець 2017 року видатки Комісії профінансовано у повному обсязі, заборгованість за захищеними та іншими статтями кошторису відсутня.

При цьому відхилення між затвердженим обсягом бюджетних асигнувань та касовими видатками пояснюється в основному економією коштів, яка утворилася в результаті проведення закупівель з використанням Національної системи електронних закупівель «Прозоро», а також раціональному та ефективному використанню бюджетних коштів.

Відповідно до паспорта бюджетної програми, затвердженого спільним наказом Міністерства фінансів України та Національної комісії з цінних паперів від 14.02.2017 №20/174, стратегічною ціллю бюджетної програми 6151010 «Керівництво та управління у сфері фондового ринку» є формування та забезпечення реалізації єдиної державної політики щодо розвитку і функціонування ринку цінних паперів та похідних (деривативів) в Україні, сприяння адаптації національного ринку цінних паперів до міжнародних стандартів.

Основними завданнями бюджетної програми, які спрямовані на досягнення стратегічної цілі Комісії визначено:

- розробка актів законодавства у сфері удосконалення ринку цінних паперів;
- здійснення ліцензування професійної діяльності на ринку цінних паперів;

- проведення сертифікації фахівців з питань фондового ринку;

- здійснення реєстрації випуску цінних паперів;

- здійснення контролю за учасниками ринку цінних паперів.

У результаті виконання у 2017 році основних завдань, Комісією було досягнуто таких показників:

- протягом 2017 року із двох запланованих було розроблено п'ять законопроектів, а саме: «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту інвесторів від зловживань на ринках капіталу» (реєстраційний номер у ВРУ 6303 від 06.04.2017); «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо захисту інвесторів від зловживань на ринках капіталу» (реєстраційний номер у ВРУ 6304 від 06.04.2017); «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо захисту інвесторів від зловживань на ринках капіталу» (реєстраційний номер у ВРУ 6305 від 06.04.2017); «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів)» (реєстраційний номер у ВРУ 5592-д від 20.04.2017); «Про ринки капіталу та регульовані ринки» (реєстраційний номер у ВРУ 7055 від 01.09.2017). Збільшення кількості розроблених законопроектів пов'язане з необхідністю активізації реформи фондового ринку у

відповідності до заходів, передбачених Комплексною програмою розвитку фінансового сектору України до 2020 року;

- відповідно до Стратегічного плану діяльності Комісії, як головного розпорядника бюджетних коштів, на 2017 рік НКЦПФР було заплановано видати 51 ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку (виданих, переоформлених, виданих копій, дублікатів). Відповідно до наданих заявок було видано 30 ліцензій, що на 21 ліцензію менше, що пов'язане з тенденцією щодо зменшення кількості надходжень заяв від осіб, які мають намір провадити зазначений вид професійної діяльності;

- обсяг коштів, сплачених від сплати за видані ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку у 2017 році склав 90,0 тис грн. Відповідно до Стратегічного плану діяльності Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, як головного розпорядника бюджетних коштів, на 2017 рік НКЦПФР було заплановано видати 1 200 сертифікатів на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на фондовому ринку. Відповідно до наданих заявок було видано 1

242 сертифікат, що на 42 сертифікати більше. Обсяг коштів, сплачених за видачу сертифікатів на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на фондовому ринку за 2017 рік становить 558,9 тис. грн;

- обсяг зареєстрованих випусків цінних паперів склав 333 226 994 грн, що на 261 226 994 грн більше від запланованого. Зазначене перевищення відбулось у зв'язку з реєстрацією випуску акцій ПАТ «Українська залізниця» (229,8 млрд грн) та приведення банками статутних капіталів у відповідність до вимог законодавства;

було проведено 76 планових перевірок з питань дотримання професійними учасниками фондового ринку (ринку цінних паперів) вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. При цьому слід зазначити, що з 01.01.2017 Комісія потрапила під сферу впливу Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», у зв'язку з чим планові перевірки з питань дотримання вимог законодавства.

